

ग्लोबल गार्डेन

2015

Global Garden

Year 19 || Issue 6 || Volume I

School Magazine

GLOBAL COLLEGIATE
Higher Secondary School
Ranipauwa, Pokhara

ONE VISION, ONE WORLD

(Our Team, 2071)

ग्लोबल गार्डेन

2015

Global Garden

Year 16 || Issue 6 || Volume 1

School Magazine

Patron

Babu Ram Panta (*Principal*)

Chief Editor

Yadav Raj Upadhyay

Executive Editor

Narayan Prasad Sapkota

General Editors (English Section)

Tanka Raj Baral

Dilli Ram Ghimire

Shova Pandit Chhetri

Krishna Gurung

General Editors (Nepali Section)

Kabiraj Baral

Nepal Prakash Adhikari

Basanti Basnet

Liladevi Adhikari

Student Representatives

Kripa Gurung, 11 Sci.

Nisha Gurung, 11 Mgmt.

Sneha Khanal, 9C

Shubham Sharma, 9C

Advisory Board

Nanda Lal Tripathy (*School Director*)

Padma Raj Dhakal (*Vice-Principal, Administrative*)

Bed Prasad Sharma (*Vice-Principal, Academic*)

Nagendra Bdr. Bhandari (*+2 Co-ordinator*)

Global Garden

Computer Layout and Design

Bandana B.K.

AMRIT COMPUTER SERVICE

Newroad, Pokhara

9856025699, 9806667829

Printed at :

OZONE OFFSET PRESS

Jalparoad, Pokhara, Tel: 061-527656

© Global Collegiate
Higher Secondary School
Ranipauwa, Pokhara, Nepal

Published by:

GLOBAL COLLEGIATE
Higher Secondary School

Ranipauwa, Pokhara, Nepal

P.O. Box No.: 345

Tel. : +977 061 524604, 527813, 535817

E-mail: gcspower@globalcollegiate.edu.np

Website : www.globalcollegiate.edu.np

[The idea and information delivered by the contributors are their own and the editorial board bears no responsibility. Violation of copyright is attributed to the authors if appeared due to the limitation of editorial board.]

राष्ट्रिय-गान

सयौं थुँगा फुलका हामी, एउटै माला नेपाली
सार्वभौम भई फैलिएका, मेची महाकाली ।

प्रकृतिका कोटी-कोटी सम्पदाको आँचल
वीरहरूका रगतले, स्वतन्त्र र अटल।

ज्ञानभूमि, शान्तिभूमि तराई, पहाड, हिमाल
अखण्ड यो प्यारो हाम्रो मातृभूमि नेपाल।

बहुल जाति, भाषा, धर्म, संस्कृति छन् विशाल
अग्रगामी राष्ट्र हाम्रो, जय जय नेपाल।

GCS Creed

I know I am special as I can be,
because I've got GCS pride in me.
My mind's a pearl, my aim is high,
my goals might even reach the sky.
I come to school, with all the rest,
to listen, look, learn and do the best
Respecting my teachers and
my classmates too,
and of course, myself all I do.
My uniqueness is what I bring
and I can accomplish anything.
I have got the power, GCS power
I have got the power, GCS power
and I've got that pride, GCS pride
down inside.

फोन नं. : ४२००३५३
फ्याक्स नं. : ४२००३७३

प. सं.:

च.नं.:

मिति:

२०७९/१०/१४

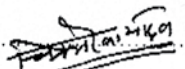
विषय :- शुभकामना

ग्लोबल कलजियट उच्च माध्यमिक विद्यालय रानीपौवा पोखराले विद्यालयको समग्र गतिविधि तथा शिक्षक, विद्यार्थी र कर्मचारीहरूको लेख रचनाहरू समेटेर 'The Global Garden' नामक स्मारिका प्रकाशन गर्न लागेकोमा मलाई खुशी लागेको छ।

गुणस्तरीय शिक्षामा संस्थागत विद्यालयहरूले पुर्‍याएको योगदान सन्तुष्टिपूर्ण छ। विद्यालयले विद्यार्थीहरूको आन्तरिक प्रतिभा प्रस्फुटन गराउने तथा उनीहरूको सिर्जनात्मक क्षमता बढाउने कार्यमा यस्ता प्रयासहरूले अहम् भूमिका निर्वाह गर्दछ। साथै विद्यार्थीहरूलाई निरन्तर सिकाइको लागि नयाँ विषयवस्तु खोज्ने कार्यमा पनि सहयोग गर्दछ। यस पत्रिकामा प्रकाशित हुने विद्यालयको समग्र प्रगति, शैक्षिक गतिविधि तथा विद्यार्थी, शिक्षक तथा अभिभावकहरूको सिर्जनाले शैक्षिक उत्थानमा सहयोग पुगीसँगै थप क्रियाशील हुने प्रेरणा मिलोस् भन्ने शुभेच्छा व्यक्त गर्दछु।

अन्त्यमा, विद्यार्थीहरूको शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धि गर्ने दिशातर्फ दिग्दर्शन गराउने खालका लेख-रचनाहरू समावेश गरी प्रकाशन हुने यो सामग्री शिक्षा क्षेत्रसँग सम्बन्धित सरोकारवाला सबैलाई उपयोगी हुने विश्वासका साथ प्रकाशनको निरन्तरताको लागि हार्दिक शुभकामना व्यक्त गर्दछु।

(चित्रलेखा यादव)

मन्त्री

Regd. No.: 323/053-054, PAN No 304725193

उच्च माध्यमिक विद्यालय संघ नेपाल
HIGHER SECONDARY SCHOOLS' ASSOCIATION NEPAL

P.O.Box: 2762, Kathmandu, Nepal, Te: 01-4785608/4785127
E-mail:hissannepal@gmail.com Web:www.hissan.org.np

शुभ कामना मन्तव्य

हिसानको स्थापना विशुद्ध रूपमा शैक्षिक उन्नयनको लागि भएको हो । यही उद्देश्य अनुरूप आज अत्याधिक उ.मा.वि./कलेजहरू यस शैक्षिक संगठनमा आवद्ध छन् । हिसानले सदैव 'गुणस्तरीय शिक्षा र सबैको पहुँच' यी दुई पक्षलाई अग्रपङ्क्तिमा राखेको छ । बेरोजगारीको विकराल समस्या दिनानुदिन बढिरहेको वर्तमान परिप्रेक्ष्यमा हिसानले प्राविधिक, व्यावसायिक एवम् रोजगारमूलक विषयलाई उ.मा.वि./कलेजमा भित्र्याउने काममा अग्रणी भूमिका निर्वाह गरेको छ, यसका साथसाथै अझ अन्तराष्ट्रिय बजारको मागलाई पूर्ति गर्नका लागि आवश्यक पर्ने विविध नवीन विषयहरू भित्र्याउनका लागि सम्बन्धित निकायसँग सघन रूपमा छलफलरत छ । उ.मा.वि./कलेजलाई व्यवस्थित र संस्थागत रूपमा सञ्चालन गर्ने र गराउनका लागि नेपाल सरकारका सम्बन्धित पक्षसँग हिसान जुन रूपमा पनि सहयात्रा गर्ने तत्पर छ ।

बर्सेनी विदेसिने करोडौं नेपाली रुपैयाँलाई स्वदेशमै रोकेर गुणस्तरीय शिक्षा र रोजगारीका स्वर्णिम अवसर प्रदान गर्ने कार्य हिसान अन्तर्गतका उ.मा.वि./कलेजहरूले गरिरहेका छन् भन्दा अतियुक्ति नहोला । निजी लगानी र व्यवस्थापनमा स्थापना भएको श्री ग्लोबल कलिजियट उ.मा.वि./कलेजले शिक्षाको विकासमा अहम् भूमिका खेलेको कुरा घाम भै छलङ्ग भएको छ । शिक्षाका साथ-साथै रचनात्मक क्रियाकलापले विद्यार्थी, शिक्षक र कर्मचारीको विकासमा समेत फड्को मार्ने कामले मलाई निकै खुशी लागेको छ । श्री ग्लोबल कलिजियट उ.मा.वि./कलेजले प्रकाशन गर्न लागेको स्मारिका "The Global Garden" को सफलता साथै समग्र उ.मा.वि./कलेजले भविष्यमा शिक्षा तथा रचनात्मक क्षेत्रमा अझै प्रगति गरोस् भन्ने शुभकामना व्यक्त गर्दछु ।

उमेश श्रेष्ठ
केन्द्रीय अध्यक्ष, हिसान

"Let All the Private and Boarding Schools be United"

निजी तथा आवासीय विद्यालय अर्गनाइजेशन नेपाल
PRIVATE & BOARDING SCHOOLS' ORGANIZATION, NEPAL
(PABSON)
CENTRAL EXECUTIVE COMMITTEE

Regd. No. 203/2047/2048

Ref.No. 93/071/072

Date: 2071/10/15

शुभकामना

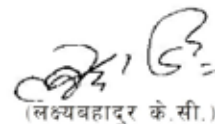

कास्की जिल्लाको पोखरा, रानीपौवास्थित ग्लोबल कलेजिएट उच्च माध्यमिक विद्यालयले स्थापनाको १९औं वर्षमा प्रवेश गरेको सुअवसरमा विविध ज्ञान-विज्ञानका सामाग्रीसहित विद्यार्थी, शिक्षक-कर्मचारी तथा विद्वत वर्गद्वारा रचित चेतनामूलक लेख-रचनाहरू र विद्यालयको प्रगति विवरण समावेश गरी ग्लोबल गार्डेन नामक स्मारिकाको छैटौँ अंक प्रकाशन गर्न लागेको कुराले मलाई अत्यन्तै हर्षित तुल्याएको छ।

करिब दुई दशक लामो अवधिदेखि देशको शैक्षिक उन्नयन, गुणात्मक शिक्षाको विकास र विस्तारका लागि निरन्तर क्रियाशिल यस विद्यालयले अन्तराष्ट्रियस्तरमै दक्ष एवं प्रतिस्पर्धी मानव संसाधनको उत्पादनमा पुऱ्याएको योगदान प्रशंसनीय छ। शिक्षाको माध्यमबाट चेतना, सम्भ्यता, सुसंस्कार एवं स्वावलम्बी भावनाको विकास एवं विस्तार गर्दै समाज तथा राष्ट्रप्रति विद्यालयले देखाएको समर्पणभाव समेत सद्धानीय छ। विद्यार्थी, समाज र राष्ट्रको सर्वोपरी हितका लागि शैक्षिक क्षेत्रबाट समर्पित यो निश्चार्थ सेवाभावलाई भावी दिनमा समेत विद्यालयले निरन्तरता दिइरहने छ भन्ने मैले विश्वास लिएको छु।

विद्यार्थीहरूमा अन्तर्निहित बहुप्रतिभाको उजागर गर्दै उनीहरूको सृजनशीलता, सीप, दक्षता र क्षमताको पहिचान गर्न, पृष्ठपोषण गर्न र उनीहरूको रचनात्मक एवं सृजनात्मक कार्यहरूलाई हौसला प्रदान गर्दै उत्कर्षमा पुऱ्याउन यो स्मारिका एउटा महत्वपूर्ण प्लेटफर्म बन्ने छ र यस कार्यले भविष्यमा समेत निरन्तरता पाइरहने छ भन्ने मैले पूर्ण विश्वास लिएको छु।

अन्तमा, यस किसिमको बहुउपयोगी पत्रिका प्रकाशन गर्ने कार्यमा मन बचन र कर्मले संलग्न सम्पूर्ण विद्यालय परिवारप्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु। साथै, गुणात्मक एवं जीवनपयोगी शिक्षाको विकास एवं विस्तार गर्दै राष्ट्रलाई नै एक शैक्षिक केन्द्रको रूपमा स्थापित गर्न यस विद्यालयले महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्नेछ भन्ने अपेक्षा व्यक्त गर्दै विद्यालयको उत्तरोत्तर प्रगतिको लागि हार्दिक शुभकामना व्यक्त गर्न चाहन्छु।

(लक्ष्म्यबहादुर के.सी.)

अध्यक्ष

केन्द्रीय कार्यसमिति, प्याक्सन

"नयाँ नेपाल, नयाँ संविधान-शिक्षामा निजी क्षेत्र स्पष्ट प्रावधान"

Central Office, Dillibazar, Kathmandu, P.O. Box No. 24973, Phone : 01-4420663, Fax : 4438404, E-mail : pabsoncc@gmail.com

Message from the Principal

It has been, once again, the moment to mirror our reflection with the publication of the sixth issue of Global Garden epitomizing all arrays of our intellect. So, first of all, I would like to express my sincere gratitude to the editorial board for their untiring stickiness to bring the magazine in this form.

Connecting Globalians to their future, Global has been the charming studio of large family with devoted artist and their artistry. With visionary inculcation in the realms of education, sports and culture, GCS is thriving in its jurisdiction. Not the mere successive sectoral records, but the invigorating spirit of Globalians is the real corroboration of this assertion. As an educational institution of nineteen years, it has also been the time to look back and analyze the pattern of dots. The collage of professionals leaped from Global yard and their high degree of professionalism in varied areas and position gives us incredible satisfaction to us.

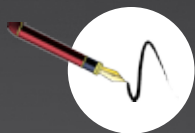
The most significant asset of human beings is their social bond. This tie is achieved, perhaps, through service, i.e social service. Man serves so is a social being. Global is aware in strengthening social dimension of its members by every form and means. Though it was tried with immediate mechanism, the separate social chapter being formalized in the school now will promote social responsibility of the service called 'education', instill humanity and make the whole institution ready for practical philanthropy, an art and science of giving what one can.

Nurturing delicate buds is the most sensitive task and requires emotional attachment than the rule of thumb. Keeping this fact in mind, Global Montessori Pre-school located just 200m north-east from where we are now, has been made the starting point of Global mission. With increasing family, further, we are planning for such specialized services.

Success in the tri-polar service like education is the result of mutual trust and co-operation and dedication from each side. I owe to all parents, guardians, teachers, students and well wishers for being a part of successful Global mission, and hope for the same in future too.

Thank you.

Babu Ram Panta
Principal

Editorial

Global Garden is a creative platform of Globalians to document their overt and covert talents in a systematic way. Along with recording of creative faculty, it also represents the mouthpiece of Global Collegiate Higher Secondary School. We are immensely pleased to come with this grand new issue of Global Garden bearing this two-fold responsibility.

Love, in its truest sense, is to let the one being loved experience the matter in question. It fully applies in an academic institution like ours. No matter how innovative methods we apply in core teaching learning activity, until and unless we let the children experience the task, the total effort sometimes goes in vain. Global Garden is one of such effort to make students able to observe complexities and minute details of a situation which sometimes seems insurmountable at first sight.

Global Garden has been the balanced collection of varied taste. It is virtually impossible to include all those articles in limited themes. Family to friends, beggar to billionaire, cobra to cow, mother to martyrs, dream to death, and no academic subjects are left untouched by students' contributions. Generic variation, though tried to maintain, has been compromised for the sake of inclusiveness. We hope, our valued readers, will not feel a single moment killed while going through the magazine.

We are indebted to Honorable Education Minister Ms. Chitra Lekha Yadav, for valuable message which added much significance to our effort. For the same purpose, we are grateful to Mr. Umesh Shrestha, Chairman, Central Committee, HISSAN and Mr. Lakshya Bahadur K. C., Chairman, Central Committee, PABSON.

We would also like to thank from the core of our hearts to all the pupils whose contribution is an invaluable ingredient to accomplish the task of publication of school magazine; equal thanks goes to all our colleagues of GCS family who shared an intellectual environment to work with.

Amrit Computer Service, Newroad, Pokhara deserves a vote of thanks for careful typing of articles. Special thanks go to Bandana B.K. of Ozone Press, Jalpa Road, Pokhara for computer layout and designing.

Authors are naturally responsible for the ideas delivered in their articles, but we beg for apology for the lapses appeared in bare form, if any, despite the awareness of editorial board. Critical appreciation is highly welcomed via www.facebook.com/gcspower

Friday, January 16, 2015

Editorial Board

Table of Contents

S.N.	Title	Author	Page
1	GCS Team		1
2	शिक्षाको सैद्धान्तिक आधार र ग्लोबल कलिजियट उच्च मा. वि.	वेद प्रसाद शर्मा	5
3	Essence of Extra/Co-curricular Activities	Birendra Jung Gurung	10
4	Hospital	Sanjeeta, 1 'C'	12
5	My Dog	Melina, 1 'A'	12
6	Rhododendron	Natasha, 1 'A'	12
7	My Family	Samira, 1 'C'	12
8	Dog	Siddhika, 1 'B'	12
9	Cow	Sagun, 1 'A'	13
10	My Dog	Chadani, 1 'B'	13
11	My Brother	Bishwas, 1 'B'	13
12	My Family	Mikha, 1 'B'	13
13	Horse	Kanchan, 1 'B'	13
14	Cow	Dipal, 1 'A'	13
15	School	Resuka, 1 'C'	14
16	My School	Samruj, 1 'B'	14
17	मेरो प्यारो स्कुल	आदित्य, १ 'क'	14
18	The Cow	Basanta, 2 'A'	15
19	The Cow	Diya, 2 'B'	15
20	The Cow	Sairas, 2 'A'	15
21	The Cow	Prinsa, 2 'A'	15
22	My Country Nepal	Dipesh, 2 'A'	16
23	My School	Angelus, 2 'A'	16
24	My School	Sristi, 2 'B'	17
25	My Best Friend	Sangam, 2 'B'	17
26	My Pet	Ramit, 2 'B'	17
27	My Mother	Presila, 2 'B'	17
28	Dog	Nicolson, 2 'B'	17
29	Cow	Nyansin, 2 'C'	17

S.N.	Title	Author	Page
30	Ram Janaki Temple	Sushant, 2 'C'	18
31	My Best Friend	Aakash, 2 'C'	18
32	Cow	Anuj, 2 'C'	18
33	विद्यालय	एलिजा, २ 'ख'	18
34	हामी साना नानी	अखिल, २ 'ग'	18
35	Pets	Shrisha, 3 'A'	19
36	The Radio	Abid, 3 'B'	19
37	About Mother	Aarju, 3 'B'	19
38	My School	Aastha, 3 'B'	19
39	My Friend	Ashbi, 3 'C'	20
40	पढ्न जाऔं	शितोष्ण, ३ 'ख'	20
41	लक्ष्मी प्रसाद देवकोटा	सरुन, ३ 'क'	20
42	राम्रो लाग्छ	स्नेहा, ३ 'ख'	21
43	विद्यार्थी	स्वप्निल, ३ 'ख'	21
44	बादल र वर्षा	सुलभ, ३ 'ख'	21
45	फुलबारीमा	दिपशन, ३ 'ग'	21
46	मेरो उद्देश्य	कृष्णा, ३ 'ख'	22
47	नेपाल मेरो देश	स्वधिन, ३ 'ख'	22
48	My Family	Robin, 4 'C'	22
49	Please Forgive Me	Swornima, 4 'A'	23
50	Nepal	Anushka, 4 'A'	23
51	Beggar	Dikshya, 4 'A'	23
52	Famous Places of Nepal	Nikita, 4 'A'	24
53	The Solar System	Kabin, 4 'A'	24
54	Mother	Neha, 4 'B'	25
55	The Tiger	Samrat, 4 'B'	25
56	Cartoon	Anish, 4 'B'	25
57	Life experience	Madan, 4 'B'	26
58	Pokhara	Aadesh, 4 'B'	26
59	King Cobra	Nozomi, 4 'B'	26
60	Water	Noah, 4 'B'	26
61	The Accident that I Can't Forget	Pratham, 4 'B'	27

S.N.	Title	Author	Page
62	My Favourite Game	Takdir, 4 'C'	28
63	Water	Salon, 4 'C'	28
64	Wild Animals	Ujjwal, 4 'C'	29
65	Pokhara	Nayan, 4 'C'	29
66	Nepal	Bebek, 4 'C'	30
67	Nepal	Sachin, 4 'C'	30
68	Wild Animals	Madan, 4 'C'	30
69	सरसफाइ	उत्सव, ४ 'क'	31
70	खेलकुदका फाइदा	सुरज, ४ 'क'	31
71	राम्रो बानी	आकृति, ४ 'ग'	31
72	मेरो जन्मभूमि	अपिल, ४ 'ख'	32
73	फुल	सुप्रिया, ४ 'ख'	32
74	मेरो परिवार	बिराज, ४ 'क'	33
75	मामाघर जाँदाको अनुभव	सलिना, ४ 'ख'	33
76	मौरी	आयुष्मा, ४ 'ग'	33
77	जुवातास खेल्नु राम्रो होइन	दीया, ४ 'क'	34
78	पोखरा	दिक्षा, ४ 'क'	35
79	डाँफे	सजिव, ४ 'क'	35
80	ढाका टोपी	मिलन, ४ 'ग'	35
81	Nepal	Dipan, 5 'A'	36
82	Discipline	Manish, 5 'A'	36
83	Computer	Aasbrijan, 5 'A'	37
84	Superstitions	Ayush, 5 'A'	37
85	Pokhara	Yashikson, 5 'A'	38
86	My Birthplace	Ankita, 5 'A'	38
87	My School Library	Gaurab, 5 'B'	38
88	My dream	Grishma, 5 'B'	39
89	Germany : The Winner of World Cup 2014	Sujal, 5 'B'	39
90	Our Festivals	Binita, 5 'B'	39
91	Flower	Yukti, 5 'B'	40
92	Education	Suman, 5 'B'	40

S.N.	Title	Author	Page
93	The Elephant	Simran, 5 'B'	41
94	My Name and My Aim	Aastha, 5 'C'	41
95	Friendship	Pradeep, 5 'C'	41
96	पेले	कृष्ण, ५ 'क'	42
97	हामी विद्यार्थी	सङ्गम, ५ 'क'	42
98	सुगा	जस्मिन 'खु, ५ 'क'	43
99	मेरी बहिनीलाई अर्ती	आयुज, ५ 'ख'	43
100	नेपाल	समर्पण, ५ 'क'	44
101	वीरमानको खुसी	समृद्धि, ५ 'ग'	45
102	आमा	राहुल, ५ 'ग'	45
103	चित्र	बबिन, ५ 'क'	45
104	Aeroplane	Anurag, 6 'A'	46
105	My School	Pratik, 6 'C'	46
106	Guitar	Bipin, 6 'B'	46
107	My Global	Shashank, 6 'C'	47
108	My School	Anish, 6 'C'	47
109	Nature	Sachita, 6 'C'	47
110	मेरो विद्यालय	कामना, ६ 'क'	48
111	आमाको माया	दक्षिता, ६ 'क'	48
112	शिक्षा	रोजिता, ६ 'ख'	49
113	फूलबारी	दिव्या, ६ 'क'	49
114	विद्या	प्रनिता, ६ 'क'	49
115	आमाको सम्झना	स्मृति, ६ 'ग'	49
116	Romeo and Juliet	Bishesh, 7 'A'	50
117	The Cruel Landlord	Kushal, 7 'A'	51
118	Science	Rahul, 7 'A'	51
119	Mother	Ramchandra, 7 'A'	52
120	About Me	Mahesh, 7 'A'	52
121	Oh! Sun	Shristi, 7 'B'	52
122	Trip to Lumle	Utsarga, 7 'A'	53
123	Girl's Trafficking	Soniya, 7 'A'	54

S.N.	Title	Author	Page
124	Education	Aayush, 7 'C'	54
125	Global's Rule	Kusum, 7 'B'	55
126	God Loves Everyone	Ritu, 7 'B'	55
127	The Best Friend	Diya, 7 'B'	56
128	म र मेरो साथी	अर्चना, ७ 'क'	57
129	विद्यार्थी	चन्द्रिका, ७ 'क'	57
130	सडक बालक	सृजन, ७ 'क'	57
131	बाल अधिकार	दीपशिखा, ७ 'क'	58
132	रक्सी	सज्ज्वल, ७ 'क'	58
133	कथा देशको	अभ्यास राज, ७ 'क'	59
134	आमा	हेमन्त, ७ 'क'	59
135	नसकिने के छ ?	कृष्णा, ७ 'ख'	60
136	युद्ध	उत्सव, ७ 'ख'	61
137	मेरो जन्मभूमि	सुस्मिता, ७ 'ग'	61
138	मेरो विद्यालय ग्लोबल	कुशल, ७ 'ग'	61
139	मेरो एक दिनको शैक्षिक भ्रमण	आयुष, ७ 'ग'	62
140	भोलिको म	दिवाकर, ७ 'ग'	63
141	नेता	दीपा, ७ 'ग'	63
142	देशमै रमाऔं	रेजिना, ७ 'ग'	63
143	वार्षिक खेलकुद र अविष्मरणीय क्षण	सृष्टि, ७ 'ग'	64
144	आफ्नै बोली भाषा	सुजिता, ७ 'ग'	65
145	चित्र	दिपशिखा, ७ 'क'	66
146	चित्र	यस्मिन, ७ 'ख'	66
147	चित्र	रिया, ७ 'क'	66
148	चित्र	कोशिस, ७ 'क'	67
149	चित्र	आशिष, ७ 'ख'	67
150	Hellen Keller	Puja, 8 'A'	68
151	What is life?	Sushma, 8 'A'	69
152	Trekking to ABC	Shristi, 8 'A'	70
153	Where does God reside?	Bibechana, 8 'A'	71
154	Friends For Life	Monika, 8 'B'	72

S.N.	Title	Author	Page
155	How we can learn	Subesh, 8 'B'	72
156	What's Life	Aarju, 8 'B'	72
157	Wildlife in Danger	Sagar, 8 'A'	73
158	Shifting to New House	Shruti, 8 'B'	74
159	History	Rajani, 8 'B'	74
160	My Grandmother's Story	Manisha, 8 'B'	75
161	Quote for value of time	Aleen, 8 'B'	75
162	True Friendship in the Life	Susmita, 8 'B'	75
163	One Direction	Simran, 8 'B'	76
164	If I became PM	Saswot, 8 'B'	77
165	Pirates	Sarad, 8 'C'	77
166	Should People Stop Using Facebook?	Manik, 8 'B'	78
167	Internet	Binita, 8 'C'	78
168	Imagination	Sumnima, 8 'C'	79
169	Money	Arjun, 8 'C'	79
170	A Dream Coming True	Manisha, 8 'B'	80
171	Teenager	Bahwana, 8 'C'	80
172	A Nightmare	Ashutosh, 8 'C'	81
173	What is a Black Box?	Sabina, 8 'C'	82
174	एक जङ्गलको कथा	विवेचना, ८ 'क'	83
175	संसारलाई साँढे पाँच फन्को : पुष्कर शाह	सन्तोष, ८ 'क'	84
176	पोखरा	पूजा, ८ 'क'	85
177	सुन्दर नेपाल	आकृति, ८ 'क'	86
178	देश विकास	श्रद्धा, ८ 'ख'	86
179	मेरो स्कुल ग्लोबल	किस्मत, ८ 'ख'	86
180	आमा	अन्जुम, ८ 'ख'	87
181	उमेर मेरो होइन र ?	निमी, ८ 'ख'	87
182	देशको मुहार फेरिन्थ्यो कि	प्रकृति, ८ 'ख'	87
183	The Accident I Faced	Aryan, 9 'A'	88
184	Careless Bird	Nirman, 9 'A'	89
185	Realization	Rita, 9 'A'	89

S.N.	Title	Author	Page
186	Let's Raise Voice	Yasika, 9 'A'	90
187	Exam	Samjhana, 9 'A'	90
188	Adolescence and Drugs	Deepa, 9 'A'	91
189	Sorry	Devashish, 9 'A'	92
190	Our Bigul Team	Kundan, 9 'A'	93
191	A True Friend	Saloni, 9 'B'	93
192	Our Dream: Nepali Cricket Team	Abhishek, 9 'A'	94
193	My Lovely Dad	Jyoti, 9 'B'	94
194	Smile	Pratikchya, 9 'B'	94
195	Nature	Monika, 9 'B'	95
196	My dream	Prabin, 9 'B'	95
197	Love from Sister	Anney, 9 'B'	95
198	Begger's Life	Milan, 9 'B'	96
199	I Dreamed...	Pratik, 9 'B'	97
200	A Closer Walk With Nature	Ina, 9 'B'	97
201	Still It Isn't Too Late	Bindu, 9 'B'	97
202	What is Fashion?	Anusha, 9 'B'	98
203	The Dawn of Civilization	Bijaya, 9 'B'	98
204	Does God Exist?	Rikesh, 9 'C'	99
205	Books	Reet, 9 'C'	99
206	Importance of English language	Mini, 9 'C'	100
207	ABCs of Happy Life	Anis, 9 'C'	100
208	Buddhism	Gim, 9 'C'	101
209	What is Time?	Shubham, 9 'C'	102
210	Morning Sight	Raju, 9 'C'	103
211	Co-relation between Parents, Teachers and Students	Sneha, 9 'C'	104
212	नारी	सन्ध्या, ९ 'क'	106
213	पढाइको महत्त्व	चुनचुन, ९ 'क'	106
214	धान्ने छु अब	रिया, ९ 'क'	107
215	मोबाइल	प्रियङ्का, ९ 'क'	107
216	युवा	प्रतीक, ९ 'क'	107

S.N.	Title	Author	Page
217	मैले नबुझेको पढाइ	संस्कार दत्त, ९ 'क'	108
218	मेरो देशको अवस्था	संगम, ९ 'क'	108
219	Photo Gallery		109
220	समाज सेवा	सुस्मिता, ९ 'क'	141
221	मेरो देश	चुनाव, ९ 'क'	141
222	आमा तपाईं मेरो	दीपशिखा, ९ 'क'	142
223	चेलीबेटी बेच बिखन	रुचि, ९ 'क'	142
224	आफैलाई महान् मान्नेहरू	अमन, ९ 'ग'	142
225	अहिलेका लागि केको चाड	सृजन, ९ 'क'	143
226	हाम्रो सहर	दीक्षा, ९ 'क'	143
227	सङ्घीय संरचनामा नेपाली भाषाको भूमिका	पल्लवी, ९ 'ख'	144
228	देश रोड रहेछ	विनायक, ९ 'ख'	145
229	नेपाल	सुस्मा, ९ 'ख'	146
230	नेपाली धरती	स्वस्तिका, ९ 'ख'	146
231	मेरो अनुरोध	मुक्ता, ९ 'ख'	146
232	मेरो देश	निकी, ९ 'ग'	146
233	कसरी कोरुँ म नेपालको नक्सा ?	रोजिना, ९ 'ख'	147
234	वर्तमान नेपाल	कपिल, ९ 'ख'	148
235	आमा तिम्रा लागि	आशिमा, ९ 'ग'	148
236	दुध बराबर पानी	मीना, ९ 'ग'	149
237	सडक महोत्सव	आदर्श, ९ 'ग'	150
238	चित्र	प्रवेश, ९ 'क'	151
239	चित्र	सन्दीप, ९ 'क'	151
240	चित्र	कुन्दन, ९ 'क'	151
241	I, after a Decade	Amrisha, 10 'A'	152
242	Young Girl and her Diary	Mamata, 10 'A'	154
243	Class Ten	Aarohan, 10 'A'	154
244	Thanks to you for Being Behind Me	Pratiksha, 10 'A'	155
245	Our Batch	Pradeep, 10 'A'	155
246	Mother of the Poor and Dying	Saraswoti, 10 'A'	156
247	Miss you friends	Anil, 10 'A'	156

S.N.	Title	Author	Page
248	Wedding Anniversaries	Pratik, 10 'B'	157
249	Social Networking	Sagar, 10 'A'	157
250	Junior Scientist for a Day	Shruti, 10 'A'	158
251	Last Year at My School	Menuka, 10 'B'	159
252	A Letter to Martyrs	Enjisha, 10 'B'	160
253	My Unforgettable Event	Prasesh, 10 'B'	161
254	Students of New Generation	Nilisha, 10 'B'	161
255	Should I study to get Knowledge or Percentage?	Ashish, 10 'B'	162
256	My School Days	Gehendra, 10 'B'	163
257	What is SLC?	Rati, 10 'B'	163
258	Friendship	Prashant, 10 'B'	164
259	A Precious Life	Sushil, 10 'B'	164
260	Hope	Ocean, 10 'B'	164
261	My Mom	Bikalpa, 10 'B'	165
262	How Can I Forget those Days in Global?	Anju, 10 'B'	165
263	My Friends	Barsha, 10 'B'	165
264	Wonder of the World	Aanchal, 10 'A'	166
265	A Dream Project	Sandesh, 10 'B'	167
266	Studying the Earth	Anupama, 10 'A'	168
267	Bird	Deewan, 10 'B'	169
268	बिजुलीको महत्त्व	दिपु, १० 'क'	169
269	चलचित्र : लाभ र हानि	अजिता, १० 'क'	170
270	कहिले बन्ला नयाँ नेपाल	शम्भु, १० 'क'	171
271	हाम्रो देश नेपाल	प्रशेष, १० 'ख'	171
272	छोरीलाई पढ्न पठाऔं	पुष्पा, १० 'क'	172
273	नेपालको वर्तमान परिस्थितिलाई हेर्दा	अस्मिता, १० 'क'	174
274	सहिद परिवारको तर्फबाट मुलुकलाई नियाल्दा.....	नमुना, १० 'ख'	175
275	लैङ्गिक समानता	अतिश, १० 'ख'	177
276	बुद्ध तिमी फर्की आऊ	स्मृति, १० 'ख'	179
277	मेरो देश : नेपाल	आकाश, १० 'ख'	180
278	सडक बालक	सुरज, १० 'ख'	180

S.N.	Title	Author	Page
279	Be your own Inspiration	Sijan, 11, Science 'A'	181
280	Memories	Sumina, 11, Science 'A'	181
281	Why I Chose Science after SLC	Pradeep, 11, Science 'A'	182
282	Importance of Smart Phones in Daily Life	Nischal, 11, Science 'B'	183
283	The Importance of One Rupee	Dipesh, 11, Science 'A'	184
284	Journey from Failure to Success	Sargam, 11, Science 'B'	185
285	My Globalian Friends	Ashmita, 11, Science 'B'	186
286	No Longer Weak	Kripa, 11, Science 'A'	186
287	Dare to be Dreamer	Sangam, 11, Mgmt. 'C'	187
288	Voyage of Life	Rohit, 11, Mgmt. 'C'	188
289	Some Famous Quotes	Nir Bdr., 11, Mgmt. 'C'	189
290	Life is How We Take it	Shreya, 11, Mgmt. 'C'	190
291	बितेका पल	सन्जु, ११, विज्ञान 'क'	190
292	बुद्धि र विवेकको फल	सुरेश, ११, व्यवस्थापन दिवा	191
293	धोका	सन्दीप, ११, व्यवस्थापन दिवा	191
294	शिक्षा	नविता, ११, विज्ञान 'क'	192
295	नयाँ नेपाल	सुशील, ११, व्यवस्थापन दिवा	192
296	गजल	विश्वास, ११, विज्ञान 'ख'	192
297	चलचित्र	निकेश, ११, व्यवस्थापन दिवा	193
298	किन भन्छन् नयाँ नेपाल भनेर	विक्रम, ११, विज्ञान 'ख'	194
299	नयाँ नेपालको नयाँ कुरा	गौरव, ११, विज्ञान 'क'	194
300	आज आकाशमा हेर्दा...	रस्मिता, ११, विज्ञान 'क'	195
301	वैकुण्ठ घोषणा पत्र २०१४	सचिन, ११, विज्ञान 'ख'	196
302	सलिनाको पीडा	सन्तोषी, ११, विज्ञान 'ख'	199
303	स्वर्गभन्दा प्यारी	प्रशान्त, ११, व्यवस्थापन दिवा	201
304	Differences between Students and Teachers	Anusha, 12, Mgmt. Day	202
305	Friend	Eijita, 12, Mgmt. Day	202
306	Being a Child	Raj Kumar, 12, Mgmt. Day	203
307	Comparison of World	Anita, 12, Mgmt. Day	204
308	Recipe for a Happy Year	Bishow, 12, Science 'A'	204
309	The Two Years Journey with my Inspirer	Bibhawa, 12, Mgmt. Day	205

S.N.	Title	Author	Page
310	Sweet Memory	Ashmita, 12, Mgmt. Day	206
311	नेपाली समाजमा शिक्षाको महत्त्व	सङ्गम, १२, विज्ञान 'ख'	207
312	गर्नु गन्यो जातैले	सुनिल, १२, विज्ञान 'ख'	209
313	छाडी गयो आमा	मोनिका, १२, विज्ञान 'ख'	210
314	शैक्षिक क्षेत्रमा महिला सहभागिताको अभाव	कपिल, १२, विज्ञान 'ख'	211
315	गजल	अमृत, १२, विज्ञान 'क'	212
316	पीडा	सम्बत, १२, विज्ञान 'ख'	213
317	जीवन काँडा कि फुल	कामना, १२, व्यवस्थापन दिवा	213
318	लघु परियोजना सम्बन्धी प्रतिवेदन	सफलता, विनिता, १२, विज्ञान 'ख'	214
319	नेपालीमा सर्वोत्कृष्ट अङ्क ल्याउँदाको अनुभव	रमेश, पूर्व विद्यार्थी	217
320	Role of Living Standard, Family and School...	Bhal Bahadur Chhetri	219
321	When He Flew	Narayan Prasad Sapkota	220
322	Ebola	Ram Raj Parajuli	221
323	Conceptual Understandings	Bed Prasad Sharma	225
324	Blind Date	Tanka Raj Baral	229
325	स्मृतिमा परम्परागत विवाह	रमेश भण्डारी	232
326	नाटककार विजय मल्ल र	कविराज बराल	234
327	ढाका भ्रमणका केही दिन	पद्मराज ढकाल	243
328	और डालो	नवराज लम्साल	247
329	प्राकृतिक प्रकोप सहयोगार्थ ग्लोबल...	शिशिर कँडेल	254
330	पुस्तकालयको महत्त्व	शङ्कर प्रसाद ढकाल	260
331	पद्मराज ढकालको व्यक्तित्व-एक चर्चा	नेपाल प्रकाश अधिकारी	263
332	मन	अशोक बराल	267
333	नबिस है तिमी	सावित्री कँडेल भण्डारी	268
334	हली दाइ	ओम निर्दोष	268

GCS Team

Teaching Staff (School Level)

S.N.	Teacher's Name	Designation	Qualification
1	Babu Ram Panta	Principal	M.Sc
2	Padma Raj Dhakal	Vice Principal	B.Sc
3	Nanda Lal Tripathy	Director	M.Sc
4	Bed Prasad Sharma	Maths Teacher, Vice Principal	M.Ed.
5	Drona Raj Upadhyaya	Account Teacher, Sec. L. Co	M.BS., B.Ed
6	Kabi Raj Baral	Nepali Teacher, Sec. L. Asst. Co.	M.A.
7	Ram Raj Parajuli	Sci. Teacher, Academic Deam	B.Sc. M.Ed.
8	Binod Adhikari	Maths Teacher, Exam Co.	M.Ed
9	Birendra Jung Gurung	S. St. Teacher, ECAS	M.A. B.Ed.
10	Shishir Kandel	Science Teacher	B.Sc.
11	Narayan Pd. Sapkota	English Teacher, Student Dean	M.Ed
12	Basanti Basnet	Nepali Teacher	B.Ed./BA
13	Nawaraj Lamsal	English Teacher	M.A., B.Ed.
14	Rup Kumar Gurung	Computer Teacher	M.Sc., (IT)
15	Hari Krishna Pokhrel	Maths Teacher	M.Ed.
16	Karna Sunar	S. St. Teacher	B.A
17	Shova Pandit Chhetri	English Teacher	M.A
18	Purna Maya Ale	S. St. Teacher	B.A., B.Ed.
19	Sita Gurung	Science Teacher	M.Sc.
20	Ravi Pant	Math Teacher, Primary L.Co	B.Sc.
21	D. B. Gurung	P.E. Teacher	10+2
22	Ramesh Thapa	S.St. Teacher	B.A.
23	Ramila Lamichhane	Science Teacher, Primary L. Asst. Co.	B.Sc.

S.N.	Teacher's Name	Designation	Qualification
24	Binod Aryal	English Teacher	M.A.
25	Guru Prasad Ghimire	Maths Teacher	B.Ed.
26	Lila Adhikari	Nepali Teacher	M.Ed.
27	Rajan Acharya	Science Teacher	B.Sc.
28	Dil Kumari Baral	Nepali Teacher	I.A.
29	Sabitri Bhandari	Nepali Teacher	B.A.
30	Sona Fagami	Science Teacher	B.A.
31	Usha Gurung	Math Teacher	B.A.
32	Pushpa Gurung	English Teacher	B.A.
33	Krishna Gurung	English Teacher	I.A.
34	Sabita Paudel	S. St. Teacher	B.Ed./MA
35	Poonam Gurung	Maths Teacher	B.Ed.
36	Puja Khanal	S. St Teacher	B.Ed.
37	Sharmila Rana	Computer Teacher	B.Ed.
38	Ramesh Bhandari	Nepali Teacher	B.Ed.
39	Bimala Ale	J-Pri. Teacher, J. Pri.L.Co	B.Ed.
40	Laxmi Pariyar	J-Primary Teacher	B.A.
41	Raj Kumari Gurung	J-Primary Teacher	10+2
42	Pabitra K.C.	J-Primary Teacher	B.Ed.
43	Apsara Pariyar	J-Primary Teacher	B.B.S.
44	Renuka Thapa	J-Primary Teacher	B.B.S.
45	Ritu Lama	Pre-Primar Teacher	10+2
46	Meera Godar	J. Primary Teacher	B.B.S.
47	Yamuna Garbuja Pun	J. Primary Teacher	10+2
48	Durga Rana	Art Teacher	Merit in Fine Art
49	Gambhir Bardewa	Dance Teacher	Senior Diploma
50	Srijana Dhakal	Maths Teacher	10+2

Teaching Staff (+2 Level)

S.N.	Teacher's Name	Designation	Qualification
1	Nagendra Bdr. Bhandari	Co-ordinator +2 Level, English Teacher	M. A.
2	Yadav Raj Upadhyaya	Nepali Teacher	M.A., B.Ed.
3	Narayan Prasad Sharma	Economics Teacher	M.A.
4	Ram Bahadur Thapa	Account Teacher	M.Com.
5	Chiranjibi Banjara	Economics Teacher	M.A.
6	Prem Sharma	Math Teacher	M.Sc.
7	Nabin Bandhu Koirala	Biology Teacher	M.Sc.
8	Khadka Bdr. Chhetri	Physics Teacher	M.Sc.
9	Dharma Koirala	Biology Teacher	M.Sc.
10	Narayan Bhattarai	Chemistry Teacher	M.Sc.
11	Prem Poudel	Physics Teacher	M.Sc.
12	Bhal Bahadur Chhetri	Economics Teacher	M.A.
13	Tanka Raj Baral	English Teacher	M.Phil
14	Dilli Ram Ghimire	English Teacher	M.A.
15	Ghanashyam Lamichhane	English Teacher	M.A.
16	Nepal Prakash Adhikari	Nepali Teacher	M.A.
17	Narendra Thapa	Economics Teacher	M.A.
18	Tanka Simkhada	Business Studies Teacher	M.A.
19	Shanti Devi Chhetri	Business Studies Teacher	MBS.
20	Prakash Parajuli	Business Studies Teacher	MBS.
21	Surya Paudel	Account Teacher	M.Com.
22	Hari Saran Pandit	Math Teacher	M.A.
23	Ashok Ojha	Chemistry Teacher	M.Sc.
24	Nita Acharya	Zoology Teacher	M.Sc.
25	Radhika Sapkota	Botany Teacher	M.Sc.
26	Shyam Poudel	English Teacher	M.A.
27	Mahendra Kunwar	Business Studies Teacher	M.B.S.
28	Davilal Adhikari	Physics Teacher	M.Sc.
29	Rishi Acharya	Marketing Teacher	M.B.S.

Support Service Staff

S.N.	Name	Designation	Qualification
1	Damodar Basyal	Domestic Super.	B.A.
2	Krishna Maya Gurung	Accountant	MBS
3	Ram Kumari Panta	Cashier	I.Com.
4	Maya Kumari Pokhrel	Secretary/Recept.	10+2
5	Shankar Dhakal	Librarian	CMA
6	Anil Tripathy	Lab Technician	B.Sc.
7	Dhruba K.C.	Lab Assistant	S.L.C.
8	Indra Kumar Gurung	Head Cook	
9	Chandra Thapa	Driver	
10	Man Bdr. Thapa	Driver	
11	Prakash Khatriwada	Driver	
12	Man Bahadur Gurung	Driver	
13	Govinda Thapa Magar	Driver	
15	Bir Bahadur Gurung	Driver	
16	Motilal Timilsena	Security Guard	
17	Amar Thapa	Security Guard	
18	Ashok Baral	Office Helper	
19	Kedar Subedi	Helper	
20	Hasta Bahadur B.K.	Helper	
21	Lal Mohan Panta	Office Helper	
22	Shakti Ballav Tiwari	Helper	
23	Rishiram Sigdel	Helper	
24	Subash Gurung	Helper	
25	Gyanu Sapkota	Helper	
26	Chandra Maya Adhikari	Aaya	
27	Sita Adhikari	Cleaner	
28	Kalpana Panta	Cleaner	
29	Anandi Devi Ranabhat	Cleaner	
30	Kaushila Thakuri	Helper	

शिक्षाको सैद्धान्तिक आधार र ग्लोबल कलिजियट उच्च मा. वि.

बृहदारण्यक उपनिषद् - अध्याय ४ मा गुरु याज्ञवल्क्यसँग महर्षि जनक निकै चाखपूर्वक सोध्छन्: "मानवले आफ्ना दैनिक क्रियाकलापहरू जस्तै: बस्ने, हिँड्ने, खेल्ने आदि गर्नको लागि प्रकाश (Radiance) कहाँबाट प्राप्त गर्दछन् ?

याज्ञवल्क्य: संसारमा भएका सबै प्रकाश तथा ऊर्जाहरूको स्रोत भनेका सूर्य नै हुन् त्यसैले सूर्यबाट प्राप्त प्रकाशबाट नै सबै प्राणीले आफ्ना क्रियाकलाप गर्दछन्।

जनक : सूर्य अस्ताएको बेलामा पनि त मानिसले सबै क्रियाकलाप गरेकै छन्, त्यो समयमा कसको प्रकाश पाउँछन् त ?

याज्ञवल्क्य: चन्द्रमाको प्रकाश ।

जनक : चन्द्रमा पनि अस्ताएको बेलामा नि ?

याज्ञवल्क्य: मानव आफैले बालेको आगो र अनि ताराहरूबाट आएको प्रकाशको सहायतामा ।

जनक : यदि आगो र ताराबाट आउने प्रकाश पनि छैन भने आफ्ना क्रियाकलाप के को सहायताले गर्न सक्दछन् त ?

याज्ञवल्क्य: मानिसले उत्पादन गरेका आवाज र ध्वनिका सहायताले ।

जनक : यदि सूर्य र चन्द्रमाको प्रकाश पनि छैन, आगो र तारा पनि छैनन् आवाज र ध्वनि पनि छैन भने मानवले आफ्ना क्रियाकलाप के को सहारा ले गर्ला त ?

याज्ञवल्क्य: निश्चित पनि आत्माको ज्ञान(Knowledge or Jyana)को सहायताले, बौद्धिकता (Intelligence or vijana) को सहायताले र विवेक (wisdom or Prajnana) को सहायताले मानिसले सहजै आफ्ना क्रियाकलापहरू गर्न सक्छन् । (साहु

भागीरथी : २००२)

माथि उल्लिखित कृषिहरू बिचको संवादबाट नै प्रस्ट भएको छ कि आफ्ना दैनिक

क्रियाकलापदेखि संसारलाई नै उज्यालो

बनाउन सक्ने सबै खालका चमत्कारहरूको स्रोत भनेको नै ज्ञान (Knowledge or Jyana), बौद्धिकता (Intelligence or vijana), विवेक (wisdom or Prajnana) र कौशलता (Skill) रहेछन् । यिनै ज्ञान, बौद्धिकता, कौशलता र विवेकको समष्टि रूप नै शिक्षा(Education) हो र यिनीहरूको अभिवृद्धि गर्नु नै शिक्षा प्राप्त गर्नु हो । कस्ता कस्ता विषयवस्तुहरू बालकलाई दिइयो भने उसको ज्ञान, बौद्धिकता, कौशलता र विवेकको वृद्धि हुन्छ, भन्ने विषयवस्तुहरूले पाठ्यक्रमको रूप लिन्छन् र कसरी सिकाउने भन्ने तरिकाले शिक्षण विधिका बारेमा बताउछन् । याज्ञवल्क्य र जनकको जस्तो समय त अहिले छैन तर पनि शिक्षालाई निर्देशित गर्ने दर्शन (Philosophy) त त्यही नै हो किनकि अहिले पनि हामीहरू पूर्वीय सभ्यतामा नै बाँचि रहेका छौं । वर्तमान युगलाई औद्योगिक युगको समाप्ति भई सञ्चार तथा प्रविधिको मार्गमा द्रुत गतिमा दौडदै गरेको विश्वव्यापीकरणको युग भन्ने पनि गरिन्छ । यस युगमा सम्मानित जीवन बाँच्नको लागि १. वैकल्पिक सोचाइ भएको, २. छिटो निर्णय गर्न सक्ने र समस्या समाधान गर्ने क्षमता भएको, ३. बोलचालमा प्रखर र सजिलै घुलमिल हुन सक्ने, ४. सूचना प्रविधिमा जानकार, ५. समूहमा मिलेर काम गर्न सक्ने, ६. नवप्रवर्तक र रचनात्मक, ७. विश्वव्यापी प्रतिस्पर्धी, ८. अर्थ व्यवस्थापन र मुद्राको महत्त्व बुझ्नेको बालक तयार गर्नु

वेद प्रसाद शर्मा
उपप्राचार्य

पर्ने चुनौती एकातर्फ छ भने अर्कोतर्फ मुलुकमा असान्दर्भिक पाठ्यक्रम लागू भइ रहनाले तल प्रस्तुत समस्याहरू अधिकांश कक्षा कोठाभित्र सिर्जना हुँदै जाँदा राष्ट्रको ठुलो लगानी बालुवाको पानी भइ रहेको छ । अव्यावहारिक पाठ्यक्रमका कारणले नेपालका अधिकांश विद्यालहरूमा निम्न लिखित ५ प्रकारका विद्यार्थीहरू तयार भइरहेका छन् :

पहिलो प्रकार: पढाइको बारेमा कुनै चासो नभएका, मैले पढ्नु यस कारणले पर्छ भन्ने कुनै उद्देश्य (Goal) र उत्सुकता नभएका, हरेक विषयप्रति कम चासो भएका र पढाइलाई नै बोझको रूपमा लिने।

दोस्रो प्रकार : कक्षामा पढाइ हुने विषयप्रति कुनै चासो नभएका बरु अन्य अतिरिक्त क्रियाकलाप जस्तै: खेलकुद नृत्य, भ्रमण, चलचित्र आदिका बारेमा धेरै चासो देखाउने।

तेस्रो प्रकार: पढ्नु भनेको परीक्षामा लेख्न सक्ने बन्नु मात्र हो भन्ने धारणा भएका । यो प्रश्न परीक्षामा आउने गर्दछ भनि दिने हो भने जसरी पनि पढ्न खोज्ने, फेरि पढ्ने तरिका भनेको घोकन्ते (Rote Learning)। पढ्ने र बुझ्ने भनेको घोकन्ते नै हो, किनकि सानै कक्षादेखि उनीहरूले यही नै गर्दै आइ रहेका छन् ।

चौथो प्रकार : सबैभन्दा पहिला पाठ्यवस्तुको बारेमा बुझ्नु पर्दछ, पाठ्यवस्तुसँग सम्बन्धित पारिभाषिक शब्दहरूको पनि पुरा जानकारी राख्नु पर्दछ अनि आफ्नै भाषामा लेख्नु पर्दछ भन्नेहरू ।

पाँचौँ प्रकार : प्रथमतः विषयवस्तु राम्रोसँग बुझ्नु पर्दछ, पाठ्यवस्तुसँग सम्बन्धित पारिभाषिक शब्दहरूको पुरा जानकारी पनि राख्नु पर्दछ, तर आफ्नो भाषामा उत्तर लेख्दा पारिभाषिक शब्दहरू छुट्न गई अझ कम आउन सक्ने सम्भावना भएकाले धेरै अझ्कका लागि त घोकनै पर्दछ ।

उत्तर परीक्षण गर्दा शिक्षकहरूले पाठ्यवस्तुमा जुन उत्तर छ सोही उत्तर नलेखेसम्म पुरा अझ्क दिँदैनन् भन्ने मान्यता राख्नेहरू।

यदि वर्तमान पाठ्यक्रम समय सापेक्ष हुन सकेको भए, आफ्नो क्षमता र रुचि अनुसारका विषयहरू पढ्न पाएको भए पहिलो, दोस्रो र तेस्रो खालका विद्यार्थीहरू कक्षामा तयार हुने थिएनन्।

यी माथि उल्लिखित अपेक्षा र वास्तविकताका बिचमा रहेर हामीले बाल बालिकाहरूलाई उनीहरूको रुचि, चाहना र क्षमतालाई सम्बोधन गर्न सक्ने खालको पाठ्यक्रम निर्धारण गर्नु र सोही अनुसारको शिक्षण गर्नु पर्ने टट्कारो आवश्यकता छ । वर्तमान शिक्षा प्रणाली अन्तर्गत हामीबाट पाठ्यक्रममा परिवर्तन गर्न सक्ने कुनै गुन्जायस छैन तर शिक्षण विधिमा भने विविधता ल्याउनै परेको छ र माथि उल्लिखित पहिलो, दोस्रो र तेस्रो प्रकारका विद्यार्थीहरूलाई चौथो र पाँचौँ प्रकारमा रूपान्तरण गर्नु परेको छ । पश्चिमेलीहरूले उत्तरआधुनिकवादको शिक्षा (post Modern Education) खोजि रहेको वर्तमान समयमा नेपालको शिक्षाको अवस्था अत्यन्तै कमजोर रहेको थप खुलासा त प्रत्येक वर्ष प्रकाशित हुने एस. एल. सी. र उच्च मा. वि. का नतिजाहरूले गरि रहेकै छन् । शिक्षाको यही पृष्ठभूमिमा हाम्रा विद्यालयहरूले पाठ्य वस्तुको शिक्षणका साथसाथै विद्यार्थीको बौद्धिक, शारीरिक, मानसिक, भावनात्मक आदि विकासका लागि सञ्चालन गर्ने सह-क्रियाकलाप, अतिरिक्त क्रियाकलाप तथा गुप्त पाठ्यक्रम (Hidden Curriculum) का माध्यमद्वारा नै आफ्नो वास्तविक परिचय बनाउनु पर्ने अवस्था सिर्जना भएको छ । वर्तमान शिक्षा निति भित्र रहेर वि. सं. २०५२ सालमा स्थापित यस ग्लोबल कलिजियट उच्च मा. वि.ले आफ्ना विद्यार्थीहरूमा अन्तर्निहित क्षमतालाई प्रस्फुटन गराउन विभिन्न सह क्रियाकलाप, अतिरिक्त

क्रियाकलाप तथा गुप्त पाठ्यक्रम (Hidden Curriculum) का कार्यक्रमहरू नियमित रूपमा सञ्चालन गर्दै आफ्नो शैक्षिक मार्गमा अगाडि बढ्ने क्रममा १९औँ वसन्त पार भइ सकेका छन् । विद्यालयले अनुभवी र जाँगरिला शिक्षकहरूको समूह तयार गरी पठन-पाठन तथा विभिन्न शैक्षिक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरि रहेको कारणले अपेक्षा गरे अनुसारका शैक्षिक उपलब्धि पनि हासिल भइ रहेका छन् । विद्यालयले वार्षिक क्यालेन्डरमा नै उल्लेख गरेर सञ्चालन गर्ने गरेका केही नियमित कार्यक्रमहरू निम्न अनुसारका छन् :

१. साहित्य लेखन
२. परियोजना कार्य तयार, प्रस्तुति एवम् मूल्याङ्कन
३. विविध सांस्कृतिक कार्यक्रम,
४. विविध शारीरिक खेलकुद र च्यास
५. सङ्गीत तथा नृत्य
६. शैक्षिक भ्रमण
७. नियमित मार्गदर्शन र परामर्श (Guidance and counselling)
८. वनभोज (Picnic)
९. वादविवाद तथा हाजिरी जवाफ प्रतियोगिता
१०. गणितीय हाजिरी जवाफ प्रतियोगिता
११. हस्तलेखन सेमिनार
१२. सामाजिक सेवाका कार्यहरू जस्तै: यसै वर्ष बर्दिया बगनाहाका बाढी पीडित परिवारलाई तत् स्थानमा गई रु. १,५०,००० को खाद्यान्न वितरण, बाल बालिका सहित बृद्धाश्रममा गई आफ्नो क्षमता अनुसारको सहयोग प्रदान)
१३. शब्द क्षमता (Word Power)
१४. गणितीय प्रदर्शनी

१५. विज्ञान प्रदर्शनी

१६. विभिन्न सचेतनामूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन जस्तै: विश्व वातावरण दिवस, धूम्रपान विरुद्धको दिवस, एड्स रोग विरुद्धको दिवस, नारी दिवस, शिक्षा दिवस आदिमा र्याली तथा प्रवचन कार्यक्रम

१७. दैनिक प्रार्थना सभाको आयोजना तथा उक्त सभामा विद्यालय प्रशासनद्वारा आवश्यक सूचनाको प्रवाह एवम् समसामयिक विषय वस्तुहरूको जानकारी र पालो अनुसार प्रत्येक विद्यार्थीद्वारा आफ्नो क्षमता प्रस्तुत

१८. विद्यालयमा बालकलबको गठन र सो बाल कलबको अगुवाइमा विभिन्न रचनात्मक कार्यक्रमहरूको आयोजना

१९. नेतृत्व शैलीको विकासका लागि विभिन्न पदहरू सिर्जना गरी कार्य विभाजन एवम् कार्य सम्पादन

२०. वार्षिक पुरस्कार वितरण समारोह तथा अभिभावक दिवसको आयोजना

२१. शिक्षक अभिभावक भेलाको आयोजना

२२. विभिन्न क्षेत्रमा ख्याति कमाएका व्यक्तिहरूलाई आमन्त्रित गरी उहाँहरूलाई विद्यार्थीसँग अन्तक्रिया गराउने

२३. शैक्षिक सत्रको सुरुमा शिक्षकहरूको लागि अभिमुखीकरण तालिम सञ्चालन

२४. नियमित शिक्षक भ्रमणको आयोजना (२०६९ सालमा नेपालको पूर्वी भागहरू तथा भारतको दार्जिलिङ् र सिक्किम र २०७१ मा पश्चिम नेपाल र भारतका प्रमुख पर्यटकीय स्थान: नयाँ दिल्ली, जयपुर, आगरा, मथुरा, हरिद्वार, ऋषिकेश, नैनीताल आदिको भ्रमण)

माथि उल्लिखित कार्यक्रमहरूका प्रभावले गर्दा

एउटा गुणात्मक शैक्षिक प्रदायक संस्थाले जुन तहका शैक्षिक उपलब्धि हासिल गर्नु पर्ने हो सो तहका उपलब्धिहरू यस संस्थाले पनि प्राप्त गर्न सक्षम भएको छ ।

यस शैक्षिक वर्षमा विद्यालयले हासिल गरेका केही शैक्षिक उपलब्धिहरू:

१. वि.सं. २०७० सालको एस. एल. सी. परीक्षामा यसै विद्यालयका छात्र रमेश गुरुङले नेपाली विषयमा राष्ट्रिय स्तरमा नै सर्वोत्कृष्ट ९३ अङ्क प्राप्त गर्न सफल, जसको सम्मान धेरै ठाउँबाट भएको र रातो बङ्गाला फाउन्डेसन ललितपुरले भानु जयन्तीको अवसरमा नगद पुरस्कार र पदकद्वारा सम्मान गरेको छ ।
२. खेलाडी विद्यार्थी भाइ बहिनी र शिक्षकहरूको मेहनतका कारणले वि.सं. २०६८, २०६९ र २०७० सालका हिसान कास्कीका वार्षिक खेलकुद कार्यक्रमहरूमा प्रथम भई सिल्ड आफ्नो बनाउन सफल भएको छ ।
३. वि.सं. २०७० सालको एस. एल. सी. परीक्षामा यसै विद्यालयका ३ जना छात्र छात्राहरू क्रमशः प्रशान्त ढकालले ९०.७५, एलिसा शर्माले ९०.१५ र रमेश गुरुङले ९०.५० प्रतिशत अङ्क प्राप्त गरी विद्यालयको इज्जत बढाउन सफल भएका छन् साथै रमेश गुरुङ र कृपा गुरुङ दुबै जना क्रमशः गुरुङ (तमु) विद्यार्थीहरू मध्येबाट राष्ट्रिय स्तरमा नै उत्कृष्ट अङ्क पाउने छात्र र छात्रा बन्न सफल भएका छन् ।
४. वि. सं. २०७१ सालमा सञ्चालित उच्च माध्यमिक शिक्षा परिषद्ले लिएको कक्षा ११ को वोर्ड परीक्षामा यस उच्च मावि बाट विज्ञान सङ्कायमा संलग्न ८४ जना परीक्षार्थीहरू मध्ये जम्मा ९७.६१ प्रतिशत विद्यार्थी उत्तीर्ण हुन सफल भएका छन् । उक्त परीक्षामा विज्ञान सङ्कायबाट छात्र

सोनिस लम्सालले ८४.६ प्रतिशत अङ्क प्राप्त गर्न सफल भएका छन् भने व्यवस्थापन सङ्कायकी छात्रा अनिता थापा मगरले ७८.६ प्रतिशत अङ्क प्राप्त गर्न सफल भएकी छन् ।

५. वि. सं. २०७१ सालमा सञ्चालित उच्च माध्यमिक शिक्षा परिषद्ले लिएको कक्षा १२ को वोर्ड परीक्षामा यस उच्च मावि विज्ञान सङ्कायका छात्रहरू क्रमशः रूपेश सापकोटा र दिलिप पङ्गेनी दुवैले ८३.२ प्रतिशत अङ्क प्राप्त गर्न सफल भएका छन् भने व्यवस्थापन सङ्कायतर्फ छात्र प्रज्वल दाहालले ७६.६ प्रतिशत अङ्क प्राप्त गर्न सफल भएका छन् ।
६. यसै विद्यालयको UKG मा अध्ययनरत ३ वर्षका अद्वितीय बालप्रतिभा उत्प्रेम जोजीजू संसारकै सबैभन्दा कान्छा इमर बन्न सफल भई Unique World Record-2014 को उपाधि प्राप्त गर्न सफल भएका छन् ।
७. यसै विद्यालयकी पूर्व छात्रा एवम् वर्तमान शिक्षक ऋतु लामाले गायन विधामा देखाएको उत्कृष्टताको लागि हिट्स एफ एम र इमेज एफ एम दुबैले सर्वोत्कृष्ट गायन २०७१ बाट सम्मानित गरेका छन् ।
८. यसै उच्च मा.वि. मा रसायन शास्त्रका प्रध्यापक डा. राम जीवन यादवले शिक्षा दिवस २०७१ को अवसरमा सम्माननीय राष्ट्रपतिद्वारा नेपाल विद्याभूषण पदक प्राप्त गर्नु भएको छ ।
९. जिल्ला शिक्षा कार्यालय कास्कीद्वारा २०७१ सालमा आयोजित शैक्षिक प्रदर्शनीमा यस विद्यालयले भाषा समूहमा प्रथम स्थान प्राप्त गर्न सफल भएको छ ।
१०. यस विद्यालयमा अध्यापनरत शिक्षक उषा गुरुङ 'मिस तमुस्यो २०७१' मा मिस पर्सनालिटी (Miss Personality) बाट

सम्मानित हुनु भएको छ ।

११. कक्षा ९ क मा अध्ययनरत छात्र सुवास क्षेत्री २०७१ सालको कास्की जिल्ला स्तरीय चेस प्रतियोगितामा (१६ वर्ष मुनि) प्रथम स्थान हासिल गर्न सफल भएका छन् भने नयाँ वर्ष २०१५ को अवसरमा आयोजित खुल्ला चेस प्रतियोगितामा द्वितीय स्थान हासिल गर्न सफल भएका छन् । सोही प्रतियोगितामा कक्षा ९ की छात्रा पल्लवी किरण भट्टराई छात्रा समूहतर्फ द्वितीय स्थान हासिल गर्न सफल भएकी छन् ।

१२. कक्षा ११ की छात्रा कृपा गुरुडले गण्डकी कलेज अफ साइन्सेज लामाचौरले आयोजना गरेको राष्ट्रिय स्तरको अङ्ग्रेजी निबन्ध लेखन प्रतियोगिता २०७१ मा प्रथम स्थान हासिल गर्न सफल भएकी छन् भने कक्षा ११ कै छात्रा निशा गुरुडले 'राष्ट्रिय औद्योगिक मेला २०७१' मा आयोजित पश्चिमाञ्चल क्षेत्र स्तरीय खुल्ला नृत्य प्रतियोगितामा प्रथम स्थान हासिल गर्न सफल भएकी छन् ।

१३. यसै विद्यालयका उप प्राचार्य पद्मराज ढकाल जिल्ला शिक्षा कार्यालय कास्कीले प्रदान गर्ने २०७१ सालको राष्ट्रिय शिक्षा पुरस्कारद्वारा सम्मानित हुनु भएको छ ।

यी माथि उल्लिखित शीर्षक बाहेक यस विद्यालयका विद्यार्थीहरूले अन्य दर्जनौ कार्यक्रममा सहभागिता जनाएर पुरस्कृत भएका छन्, जस्तै तीज गीत प्रतियोगिता (द्वितीय), गणितीय हाजिरी जवाफ प्रतियोगिता (तृतीय), नेपाल भारत मैत्री विद्यालयले आयोजना गरेको निबन्ध लेखन प्रतियोगिता (द्वितीय), प्याब्सन कास्कीद्वारा आयोजित वक्तृत्वकला प्रतियोगिता (क्षेत्रस्तरमा प्रथम), प्याब्सन कास्कीद्वारा आयोजित शब्द क्षमता प्रतियोगिता (क्षेत्रस्तरमा प्रथम), जिल्ला शिक्षा कार्यालयद्वारा आयोजित गायन प्रतियोगितामा

(द्वितीय) आदि ।

विद्यार्थीको चाप बढ्दै गइ रहेको अवस्थालाई मध्यनजर गर्दै यसै वर्षदेखि कक्षा १ भन्दा तलका बालशिक्षा सञ्चालन भइ रहेका कक्षाहरू विद्यालयको हाताभन्दा २०० मिटर उत्तरतर्फ लगी व्यवस्थापनमा समेत केही परिवर्तन गरी ग्लोबल मन्टेश्वरी प्रि स्कूल सञ्चालन गरिएको छ । ग्लोबल कलिजियट उच्च मा वि को विद्यालय तहमा हाल कक्षा १ देखि कक्षा १० सम्म प्रत्येक कक्षामा ३ समूह बनाई (प्रत्येक समूहमा ३५ भन्दा थोरै विद्यार्थी) अध्यापन कार्य सञ्चालन भइ रहेका छन् । जसमा छात्राको सङ्ख्या ३९२ र छात्रको संख्या ५५२ रहेको छ । त्यस्तै गरी उच्च मा.वि.तर्फ बिहानमा व्यवस्थापन विषयमा साथै दिवा कार्यक्रम अन्तर्गत विज्ञान र व्यवस्थापन विषयमा कक्षाहरू सञ्चालन भइ रहेका छन् । जस अन्तर्गत बिहानमा छात्रा ९५ र छात्र १३६ त्यस्तै दिउँसोमा छात्रा ९८ र छात्र १४५ रहेका छन् । यसरी यस विद्यालयमा हाल जम्मा १३८९ जना विद्यार्थीहरू अध्ययनरत छन् । शिक्षकतर्फको तथ्याङ्क हेर्दा उच्च मा.वि. तर्फ ३२ जना र विद्यालयस्तरमा ६० जना गरी जम्मा ९२ जना शिक्षकहरू कार्यरत छन् । कर्मचारी तर्फको तथ्याङ्कमा जम्मा ४५ जना कर्मचारी रहेका छन् । यसरी प्राचार्य बाबुराम पन्तको नेतृत्व पाएको यो संस्था १५२६ जनाको परिवार बनेको छ ।

समयको मागसँगै शिक्षा र शिक्षणमा आएका आधुनिक प्रविधि एवम् नव प्रवर्तनलाई सहज रूपमा नै कक्षा कोठाभित्र भित्र्याएकै कारणले गर्दा माथि उल्लिखित उपलब्धिहरू हासिल हुन सकेका हुन् भन्ने हाम्रो ठम्याइ छ । आगामी दिनहरूमा विद्यालयले प्रदान गर्ने शिक्षाको गुणस्तरमा अझ परिष्कृत हुँदै जाने छ भन्ने विश्वास दिलाउन चाहन्छौं ।

Essence of Extra/Co-curricular Activities

There are many schools out there today that provide a cornucopia of extra co-curricular activities, some after school, some during school, and some during weekends. Parents are a bit dubious about their children participating in extra-curricular activities because they think that too much of involvement may create interruption in their formal studies. So, there should be some point to draw the line how much a child should get touch into.

Our school's annual calendar also shares space for extra-curricular activities. This is not a mere co-incidence of programme schedules to be done but it is a high level of case study and homework. Keeping in mind, the set of inter-school, district, regional and national level programmes and competitions, our school acts as a nurturing stage to take part in further step of outskirts competition.

Every child's true potential and caliber is hidden inside, we just have to chisel it out. Extra co-curricular activities develop such immense abilities of a child. It transforms a child from introvert to extrovert, from a shy to confident persona, from a mumbling child to articulatory being, from a blunt child to whet child, from uninventive to ingenious, from sluggish to swift. We teachers just ignite the spark, which every child possesses.

Extra / co-curricular activities don't limit their boundary in personality refinement only, but also teach the child about time management, prioritizing things in their

life, explore new things, learn about long term commitment, increase self-esteem, build social relationship etc.

Birendra Jung Gurung
ECAS

Our school's extra / co-curricular activity is inaugurated with drawing competition to expand the horizon of creativity with flash of colours on sheet of paper. After that, debate competition educates one's logic and hard hitting conviction on burning issues. Next activity includes chess competition, which is high level game of mind to develop cool, calm and patient mind, reading of opponent's game plan and strategies of winning. Next, word power contest, is to be an ounce of dictionary within oneself which will ease to understand native and international language. Essay competition is held to increase the power of writing in a sensible manner comprising and assembling body and structure of subject matter in a systematic way. Further activity is general quiz contest compiling all subjects along with current affairs and IQ, to test the aptitude of understanding, knowledge, practical approach, critical thinking and update on current issues. This task is performed in a group to assimilate the feeling of co-operation, bonding and rapport. Match quiz is held to juggle one's dimensional mind within given frame of time.

Another unique extra-curricular event is exhibition. Exhibition is held in three areas: Art and Craft, Science, and

Mathematics. Students try to replicate the knowledge and understanding in the form of experiments, exhibits to simplify the complex idea and the ones with innovative way of dealing with the topic.

It is said that best way to express the emotion of happiness are singing and dancing. Singing and dancing are another level of competitions. The school is a platform to nourish the inner flair; it builds one's expression, flexibility, rhythm and hums.

Extra-curricular activities are futile if there is absence of physical development of children and physical fitness is gained by taking part in various sport activities. The School organizes individual and group sports event. As a result different sport events burn the metabolism and fats into a robust body.

Although competitions included in extra-curricular activities inculcate and foster the child into a better human being, which comprise attributes like honesty, commitment, discipline, loyal, leadership etc, laurels and accolades are bonus gift.

It is the extra-curricular activities which notify it and change a novice and amateur child into a professional one. The ex-student of Global Collegiate Higher Secondary School have marked a niche in the national and international arena of successful carrier oriented renowned figures with successful track record of milestone. This is possible with poised nurture of academic and extra-curricular achievement.

"Later in your life your application, C.V., Bio-data is judge not only by grades but the triumph you have made in extra-curricular activities."

Hospital

Hospital is a place to treat the sick people. Village has small hospital. Town has big hospital.

Sanjeeta, 1 'C'

Hospital is beautifully. There are many doctors and nurses in the hospital. When I become sick I go to the hospital. Hospital is made for us to get treatment. I go to hospital with my parents. Doctors and nurses are very helpful to us. There are many beds in the hospital. I thank to the hospital for giving treatment to us.

My Family

My name is Samira Chapagain. My father's name is Rishi Chapagain. My mother's name is Sardra Chapagain. My brother's name is Sameer Chapagain.

Samira, 1 'C'

My sister's name is Sandipa Chapagain. My uncle's name is Dinesh Chapagain. My aunt's name is Dipa Chapagain. My grandmother's name is Teja Chapagain. My grandfather's name is Santi Chapagain. My brother's name is Suprem Chapagain. There are 11 members in my family. I love my family members very much.

My Dog

A dog is a domestic animal. It is a good pet. It is helpful to us. It guards our home. My favourite animal is dog. Dog has two ears and one tail. My dog is white and black. My dog's name is Lucy. She likes meat and rice. I love her very much.

Melina, 1 'A'

Rhododendron

Rhododendron is a beautiful flower. It is a national flower of Nepal. It is very pretty and beautiful flower. It is found in the Himalayan region of Nepal.

Natasha, 1 'A'

Dog

A dog is my best animal. The dog is a pet animal. We keep dog in our house. It guards our house. My dog's name is Tommy. It is black and white in colour. Our dog barks on strangers. I play with my dog every day after my school. I take him out for walking. He sleeps on the balcony of our house. I give rice and meat to him every day. I love my dog very much.

Siddhika, 1 'B'

Cow

Cow is a national animal. It is a domestic animal. It has four legs and two ears and also has one nose. Cow gives milk. Cow's milk can make sweet, curd etc. Cow eat grass. Cow live in shade.

Sagun, 1 'A'

My Dog

A dog is a domestic animal. It is a good pet. It guards our home. It is helpful to us. My favourite animal is dog. Dog has two eyes and one tail. My dog is white and black. My dog's name is Lucy. She has black eyes. She likes meat and rice. She has four legs.

Chadani, 1 'B'

My Brother

My brother's name is Binyak Panday. He is 13 years old. He reads in class 7. He likes cake and ice-cream. His best colours are orange and white. He reads in Global Collegiate Higher Secondary School. He lives in Bajapatan. His best friend name is Anup Gurung.

Bishwas, 1 'B'

My Family

My name is Mikha Shrestha. My family is small. There are four members in my family. My father's name is Bijay Shrestha. He is 43 years old. He is a businessman. My mother's name is Roshani Shrestha. She is 35 years old. She is housewife. My brother's name is Robin Shrestha. He is 10 years old. He is a student. He is bigger than me. We read in same school. My family loves us very much. My father and mother tell us to be strong. My father takes us outside on Saturday. I like my family very much.

Mikha, 1 'B'

Horse

A horse is a useful animal. It is a great friend of man. The horse has big eyes. It uses its long tail for flicking flies away. It has long, strong legs. It can run long distance. Some horses can run fast. Some can pull heavy loads. The Arabian horse are famous. The horse lives mainly on grass. It also likes grains.

Kanchan, 1 'B'

Cow

Cow is the domestic animal. It is our national animal. It has four legs. It eats grass. It has two ears and two eyes. It has one mouth. It has one nose. I like cow very much.

Dipal, 1 'A'

School

My school's name is Global Collegiate Higher Secondary School. My school is big. My school is beautifully. There are 71 rooms in my school. My school has beautifully garden. I love my school very much. There are many teacher in my school.

Resuka, 1 'C'

My School

My name is Samruj Ghimire. I study in 1 'B'. I like to read. My school name is Global Collegiate Higher Secondary School. School is a temple of student. Many parants send their children in our school. There are many teachers in my school. There are computer lab, science lab, play ground, programme hall in my school. My school is beautiful. I love my school very much. It is the best school.

Samruj, 1 'B'

मेरो प्यारो स्कूल

अक्षर शब्द चिन्नलाई,
असल बानी सिक्नलाई
ज्ञान दिने स्कूल, मेरो प्यारो
स्कूल ।

आदित्य, १ 'क'

पढ्न लेख्न जान्नलाई,
ठिक बेठिक चिन्नलाई
ज्ञान दिने स्कूल, मेरो प्यारो स्कूल ।

चराहरू चिन्नलाई, जनावर चिन्नलाई
ज्ञान दिने स्कूल, मेरो प्यारो स्कूल ।

मिली जुली बस्नलाई, साथीसँग खेल्नलाई
ज्ञान दिने स्कूल, मेरो प्यारो स्कूल ।

The Cow

Cow is our national animal. Cow has four legs. Cow lives in shed. Cow gives birth to calf. I like cow's milk. Cow is a herbivore. We can prepare ice-cream, curd and cheese from it's milk. I like cow and calf very much.

Basanta, 2 'A'

Cow is our national animal. It is domestic animal. It has two eyes, two ears, a mouth, a nose and a tail. It has four legs so it is also called four footed animal. It gives us milk. We can make curd, cheese, butter, ghee, etc from it's milk. It is very useful animals. We worship the cow at Tihar. It is herbivores animal. We can use it's dung for farming. We can use it's urine for medicine. It lives in shed.

Diya, 2 'B'

Cow is our national animal. It is a domestic animal. It has four legs, a tail, a mouth, two ears and two eyes. It gives us milk. We drink cow milk and milk helps to our body and brain to grow. It eats grass. So, it is herbivores animal. It's baby is called calf.

Sairas, 2 'A'

Cow is our national animal. It is four footed animal. It may be white, black, brown or red in colour. It is a domestic animal. Cow gives milk. People worship cow as 'Gau mata'. Cow eats grass. Cow has different values. Cow is my favourite animal. I love cow.

Prinsa, 2 'A'

My Country Nepal

My small country Nepal is situated between two large countries: China and India. Nepal is an agro-based country. Ninety percent of the people depend on agriculture. Some of the educated people are employed in other sectors such as teaching, office work, business etc. Although the people belong to various special groups and religions, they really practice unity in diversity. The followers of one religion respect the people who belong to another religion. People speak different languages and follow traditions.

Nepal is famous for natural beauties and gifts in the world. Although it is land-locked, the people from foreign countries are fond of visiting here. Nepal is famous for mountain peaks in the world.

Mt. Everest lies in Nepal. Many tourist visit it very year. Through tourism, our country is able to earn foreign currency which can be used for development. Nepal is rich in water resources. Many rivers flow from high mountains turning round the hills to Terai. Their advantages are irrigation, transportation, rafting, hydro-electricity etc.

It is said that 'Hario Ban Nepal Ko Dhan'. In fact, we can get many advantages from forests. Our country Nepal seems to be beautiful because of the green forest but nowadays the forest is being destroyed in many ways. Deforestation may result many natural disasters such

as landslide, flood, soil erosion etc. In the forest there are many wild animals. National at park and wild-life reserves preserve many wild animals and birds.

Many tourist comes to Nepal to watch them.

Nepal is a developing country. Electricity, health care, transportation and communication facilities are also increasing. I feel proud to be the citizen of Nepal. We Nepali people respect each other. We are cooperative. I do hope that our country Nepal will be the most famous country in the world.

Dipesh, 2 'A'

My School

My school's name is Global Collegiate Higher Secondary School. I read in class 2 'A'. There are many classes in my school.

There are staff room and toilet also. There

are 5 buildings in my school. There is a playground also. There is a dining hall and near the dining hall there are 2 taps. There is a big gate, and a small gate in my school. There are many teaches. I love my school.

Angelus, 2 'A'

My School

My name is Sristi Gurung. I study in class Two. My school name is Global Collegiate Higher Secondary School. There are many students. There are many buildings. There are many class rooms for toddlers to class twelve. There are many teachers. They teach us well. All students respect them. My aim is to be a teacher like of my school.

Sristi, 2 'B'

My Best Friend

My best friend's name is Sangiya Koirala. She likes Samosa. Her hair is so short. She is 7 years old. She lives in Pokhara. She wants to be a nurse. Her handwriting is very nice. She is very small. Her best color is pink. She is very beautiful. Her eyes are very-very nice. Her hand is so nice and white. She is good girl. She reads in 2 'b'. Her best subject is maths. She speaks in English. She is very smart.

Sangam, 2 'B'

My Pet

I have a pet animal. It is dog. It's name is Tommy. It is brown in colour. It eats bone, meat and rice. I always give milk to it to drink early morning. I play ball with Tommy. It lives in a kennel. I bath him on Saturday. I take Tommy jogging. It guards my home. It is handsome. It has fur. I love my dog.

Ramit, 2 'B'

My Mother

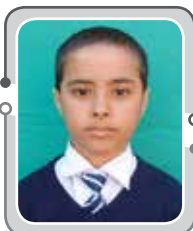
My mother's name is Sujita Gurung. She is 27 years old. She works in beauty parlor. Her hair is very long and brownish in colour. Her eyes are very big. Her best colour is pink. She likes to eat paneer and chapatti a lot. She cooks food and it is too delicious. I love my mom very much.

Presila, 2 'B'

Dog

Dog is a pet animal. It is also domestic animal. It has four legs, two eyes, two ears, one mouth, one nose and a tail. It has fur on its body. It lives in a kennel. It eats bones and meat. It's baby is called puppy. It can bark loudly. It guards our homes.

Nicolson, 2 'B'

Cow

Cow is our national animal. It is a domestic animal. It has two eyes, two ears, four legs. It has one tail also. It has on it's body. It can be black, brown and white in colour. It gives us milk and dung. It's baby is called calf. It is very beautiful. Cowdung is useful for farming. The cow is very useful animal. It eats grass. It eats hay stick also.

Nyansin, 2 'C'

Ram Janaki Temple

Ram Janaki temple is one of the main temple of Hindus. It is in Janakpur. It is huge temple built artistically and beautifully. The historical fact is that it was built by the queen of Tikamgarhm in 1911 AD at the cost of nine lakh. Due to it the temple is also called Naulakha Temple. I like Ram Janaki temple.

Sushant, 2 'C'

My Best Friend

My best friend's name is Dinesh Shilpakar. He studies in class 2 'C'. He likes to play football. His best colour is red. He is 8 years old. He is a vice captain of our class. He likes to swim. His best fruits name is apple. He is good student. He doesn't like to eat banana.

Aakash, 2 'C'

Cow

The cow is our national animal. It gives us milk. It has two eyes, two ears and a nose. It gives us cowdung also. It is useful animal. It's cow dung is useful for farming. Cow has four legs. It has one mouth. It has two horns. It's baby is called calf. It eats grass.

Anuj, 2 'C'

विद्यालय

मेरो विद्यालयको नाम ग्लोबल कलिजियट उच्च माध्यमिक विद्यालय हो । मेरो विद्यालय ठुलो छ । मेरो विद्यालयमा धेरै शिक्षक-शिक्षिकाहरूले राम्रो पढाउने काम गर्नु हुन्छ । मलाई मेरो विद्यालय राम्रो लाग्छ । मेरो विद्यालयमा ठुला-ठुला खेल्ने मैदान छन् र धेरै खेल्ने खेलौनाहरू छन् । स्कुल बसहरू पनि छन् । विद्यालयमा पढाइ बाहेक अन्य अतिरिक्त क्रियाकलाप पनि हुन्छन् । मलाई मेरो विद्यालय धेरै मन पर्छ ।

एलिजा, २ 'ख'

हामी साना नानी

हामी साना नानी बन्छौं धेरै ज्ञानी । सबै स्कुल आउने हाम्रो राम्रो बानी । गुरुबाले भनेको सधैं हामी मान्ने छौं । स्कुलमा गएर धेरै कुरा जान्ने छौं । क ख ग घ लेख्दै अगाडि बढ्ने छौं । सधैं हामी मिलेर राम्रा कुरा सिक्ने छौं । हाम्रा साना हातले कापी कलम समाई । सबै साथी मिलेर हिँड्छौं रमाई रमाई ।

अखिल, २ 'ग'

Pets

The pets are very useful animals. We children have pets and we love them. The pets are dog, cat, parrot etc. The dog guards our house, cat kills the rats and mice in our house. But sometime we keep pets for nothing but only for pleasure and for fun. Sometimes the pets are used for the human works. The police officers keep the dogs for finding the thief where they have gone. I like the dogs cats, parrot and other pets very much.

Shrisha, 3 'A'

The Radio

The radio is a wonderful discovery of science. Radio was invented by G. Marconi. In Nepal, there are many radio stations. Radio Nepal is the oldest one. We enjoy listening radio. It gives us pleasure. We can listen songs and music from radio. It is powerful than newspaper. It is also a means of education. Radio helps in informing and teaching. People can learn many things through radio. We must use radio properly.

Abid, 3 'B'

About Mother

Mother is one who gives birth to us. She teaches us how to talk, how to walk and how to respect other. She can stay up night thinking for us. If we got fever, she can stay without food thinking for us. There is no one in the world expect mother who loves us very much? We have to respect our mother and use polite words. She cannot leave us alone. She cares us very much. We also have to care our mother. She does so much for us. If there were no mothers, we could not live. She can do anything for us. She cannot left us stay without food. Our mother is big thing of our life. Mother mainly teaches us how to help other and how to talk with seniors. If our mothers have got fever we have to care our mothers. Our mother loves us very much. We also have to love our mother.

Aarju, 3 'B'

My School

School is the temple of knowledge. It makes our future bright. Teachers are like our gods. School is also second home for us. I also read in school. All the students read in school. My school's name is Global Collegiate Higher Secondary School. It is located at Ranipauwa. It was established in 2052 B.S. Our principal's name is Babu Ram Panta. Our vice principals' name is Padmaraj Dhakal and Bed Sharma. There are more than 40 teachers who guide us in right path. There are classes from toddler to class 12 in our school. There are 4 floors. There are football ground, basketball ground, dancing hall, library, computer lab, science lab, room, and dining hall. I love my school very much. And when I grow up, I will do good things and shine the name of Global Collegiate.

Aastha, 3 'B'

My Friend

Oh, my friend
Where are you,
I am very lonely because
I don't meet you.

You and me always
Play in the school
After returning our home
We have ice-cream cool.

You and me always
Do our homework in time
And finishing the work
We make the picture sometime.

Ashbi, 3 'C'

पढ्न जाऔं

पढ्न जाऔं सबै मिली
स्कूलमा हामी
पढी लेखी ठुलो भई बन्नुपर्छ
नामी

पढ्न लेख्न अल्छी गर्दा
आफैलाई घाटा
नयाँ कुरा सिक्दै जाऊ नयाँ
आउँछ आँट

इन्जिनियर पाइलट बन्ने सबै पढेर
हामी पछि नपराउँ पढ्न पछि हटेर
आज मेहनत गर्नु भन्ने भोलि सफल हुन्छौं
अल्छी आज गरेपछि धुरुधुरु रुने छौं ।

शितोष्णा, ३ 'ख'

लक्ष्मी प्रसाद देवकोटा

संसारमा धेरै कविहरू छन् । तीमध्ये लक्ष्मी प्रसाद पनि नेपाली साहित्याकाशका महाकवि हुन् । उनको जन्म वि.सं. १९६६ कार्तिक २७

गते भएको हो र उनको मृत्यु वि.सं. २०१६ भएको हो । उनका धेरै राम्रा बानीहरू थिए तर उनको एउटा मात्र नराम्रो बानी थियो ।

सरुन, ३ 'क'

उनी सधैं चुरोट खान्थे । त्यसकारण उनको मृत्यु चाँडै भयो । हामी उनलाई सधैं सम्झि रहन्छौं । उनले मुनामदन पनि लेखेका हुन् । मुनामदन धेरै राम्रो कृति हो । लक्ष्मी प्रसादले सानैदेखि कविताहरू लेखेका थिए । त्यही भएर उनी एउटा महाकवि हुन सफल भए । उहाँले प्रकृतिलाई हेरेर कविताहरू बनाउनु भयो । उनले पुतली, फुलहरू देखेर कथा, कविताहरू लेख्थे । उनी गरिब मानिसमाथि दया गर्थे ।

राम्रो लाग्छ

कति राम्रो मेरो गाउँ
कति राम्रो देश
त्योभन्दा धेरै राम्रो
हाम्रो प्यारो भेष ।
कति राम्रो सुनाखरी
कति राम्रो डाँफे
त्योभन्दा हुन्थ्यो राम्रो
सबै मिली हाँसे ।
कति राम्रो लाली गुँरास
कति राम्रो लेक
त्योभन्दा धेरै राम्रो
हाम्रो प्यारो देश ।

स्नेहा, ३ 'ख'

विद्यार्थी

सधैं ज्ञान लिन रहिर गर्ने
हरपल गुरुको आज्ञाकारी रहने
कोही बन्छन् असल शिष्य
कोही खराब शिक्षार्थी
म त बन्न खोज्छु सधैं
आज्ञाकारी विद्यार्थी

स्वप्निल, ३ 'ख'

किताब, कापी र कलम मेरा सम्पत्ति
सेतो सर्ट निलो पाइन्ट मन पर्ने भन्ने कति
ज्ञानकी देवी सरस्वतीमाथि आस्था राख्दछु
सत्यको असल मार्गतिर डोरिन जान्दछु

'क' को अक्षर नचिन्ने हुन्छन् सुरुमा
ती साना विद्यार्थीको जिम्मा हुन्छ गुरुमा
तिनै विद्यार्थी त हुन् भोलिको कर्णधार
विद्या बिनाका मानिस हुन् केवल राष्ट्रका भार ।

बादल र वर्षा

हेर हेर साथी
आकाशका माथि
गड्याङगुडुङ गर्दै आए
बादलका ताँती
काला बादलले जब
वर्षा गराउँछन्
धरतीमा अन्नबाली
उम्रिएर बढ्छन्
सागपात फलफुल
जताततै हुन्छन्
मानिसले खान पाई
मोटाघाटा बन्छन्
जङ्गलका जनावर
रमाएर डुल्छन् ।

सुलभ, ३ 'ख'

फुलबारीमा

साना-साना पुतली डुल्छन्
फुलबारीमा
भमराहरू फुलको रस चुस्न
डुल्छन् फुलबारीमा

दिपशन, ३ 'ग'

रङ्गी-चङ्गी फुलहरू
फुल्छन् फुलबारीमा
थरी थरीका बास्नाहरू छर्छन् फुलबारीमा

फुलहरूको बिचमा मायालु जोडी रमाउँछन्
फुलको डाली रमाउँदै चरीहरू रमाउँछन् ।

मेरो उद्देश्य

म छु सानी सानी
पढ्ने मेरो बानी
कति राम्रो गाउँछु
कति राम्रो नाच्छु
कति राम्रो पढ्छु
अनि ठुलो मानिस बन्ने छु
अहिले ज्ञानी भई पढ्छु
अझै धेरै मिहिनेत गर्छु ।
आफै भात पकाउँछु
आफै कपडा धुन्छु
पछि डाक्टर, पाइलट बन्छु
अनि आमा बाबालाई पाल्छु
देशको रक्षा गर्ने छु
आफ्नो नाम कमाउने छु
मेरो यही उद्देश्य
पुरा गरी छोड्ने छु ।

कृष्णा, ३ 'ख'

नेपाल मेरो देश

मेरो देश नेपाल
मायाको जाती
मेरो देश नेपाल
सुन्दरता माथि ।
चारैतिर हरियाली
बिचमा समथर गाउँ
मलाई प्यारो लाग्छ
मेरो देशको गाउँ ।
मेरो देश नेपाल
मायाको जाती
धेरै धर्मका मान्छे
सहयोग गर्ने बानी ।
मेरो देश नेपाल
मायाको जाती
मेरो देश नेपाल
सुन्दरतामा माथि ।

स्वधिन, ३ 'ख'

My Family

I am Robin Shrestha. My family is small. There are four members in my family. My father's name is Bijay Shrestha. He is 43 years old. He is a businessman. My mother's name is Roshani Shrestha. She is 34 years old. She is housewife. My sister's name is Mikha Shrestha. She is 7 years old. She is a school student. She is junior to me. My father and mother love us very much. When we all are together, we have all fun. My father tells us many jokes and stories. We want to listen

ghost stories. My mother also enjoys fun now. My sister loves me very much. We go to the same school together. The school is near our house.

My family members love one another very much. They help each other. They love juniors and respect senior. My father and mother tell us to study hard. I enjoy living in my family. I am very proud of my family.

Robin, 4 'C'

Please Forgive Me

Teacher please give me
last one chance
I will not make you sad

I know you will be sad
By my habit of doing bad
but not again I will
make you like that

Please forgave me
Please forgave me

I know you like me much
When I will be in discipline most
I can read for you up to night
But not again I will fight

Please forgave me
Please forgave me

Swornima, 4 'A'

Nepal

Nepal my country is
small but beautiful.
It lies in South Asia
between two big
countries, China and
India. It is one of the
important tourist

Anushka, 4 'A'

centres. It is full of natural beauty. Mt.
Everest, the highest peak of the world,
lies in my country. Nepal is the second
richest country in water resource after
Brazil. There are many rivers and lakes in
my country.

Nepal is rich in tradition and cultural
heritage. People of many caste following
many religions live in Nepal. All of them
celebrate festivals together with lots of
fun. They don't quarrel with each other in
the name of religion. They unit together
for the development of the country. So,
our great king Prithvi Narayan Shah told
"Nepal is garden of 4 castes and 36 sub-
castes". There are many religious places
such as Lumbini, Pashupatinath etc.

Gautam Buddha, the light of Asia, is
the national hero of Nepal. He played
important role to maintain peace in
the world. Nepal, helps in maintaining
peace in the world with the message of
Buddha. I fell proud to be Nepali and love
my country.

Beggar

An old man, a beggar
In the side of the road
Where that man really
belongs
No one really knows

Dikshya, 4 'A'

I will give him a shelter
I will give him a home
I will give him healthy food,
I will give him warm clothes

Famous Places of Nepal

Nepal is famous for different places like Pokhara, Chitwan, Jomsom, Kathmandu. They are famous for tourism. Now, let's learn about these places.

Nikita, 4 'A'

Pokhara is famous for its weather, mountains, water fall and lakes. Mountains like Mt. Annapurna, Mt. Dhaulagiri and Mt. Machhapuchre are beautifully seen from Pokhara. Phewa lake adds much beauty to Pokhara. It is also famous for the Mahendra cave, the Devi's fall and the Bindhyabasini temple. Pokhara can be seen from Sarangkot hill and Kahun hill. A beautiful panoramic view of Annapurna and Dhaulagiri ranges can be closely viewed from Pokhara. It is hot in summer but winter is pleasant.

Chitwan is a holiday destination. It is famous for wildlife, jungle safari and elephant riding. It lies in Narayani zone and central development region. Chitwan National park is perhaps the best national park in Nepal. It is famous for animals like royal bengal tiger, one horned rhinoceros, elephants and crocodiles. Chitwan has pleasant weather. There are many people who follow different, culture and religion. There are rivers like Narayani, Trishuli, Daraundi, etc. There are many historical and religious places. The people celebrate different festivals. Jomsom is a beautiful town situated in Mustang district of Nepal. There is Muktinath temple. Tourists can see the natural beauty of high snowy mountain and the glacier form here.

Kathmandu, the capital of Nepal is famous for ancient temples and modern buildings. People who come to Kathmandu like to visit places like Kathmandu Durbar Square, Pashupatinath and Swayambhunath. The famous Dharahara (Bhimsen Tower) is also in Kathmandu.

The Solar System

There are 8 planets in the solar system. The planets which belong to solar system are Mercury, Venus, Earth, Mars, Jupiter, Saturn, Uranus and Neptune.

Kabin, 4 'A'

Mercury is the smallest and nearest planet in solar system. Neptune is the farthest planet in solar system. Venus is brightest planet in the solar system. Mars has many volcanos. The planets revolve around the sun on their revolving paths. To make a round of sun, earth takes 365 days and 6 hours. Saturn is the only one planet which has a ring around it. Jupiter is the biggest planet in the solar system. Mercury, Venus, Earth and Mars are inner planets. Jupiter, Saturn, Uranus and Neptune are outer planets. Asteroids, moons, meteors stars and comets are also the member of the solar system. The earthy is the one of the planet where the living things live. The earth has 71 percent water and 29 percent land. In the earth there are oceans, rivers, lake and pond. But in other planets there are no water and living things. There are many stars in solar system. It is uncountable. They twinkle all the time. The earth's satellite name is moon. We can see it at night from earth also. There are many moons like Europ, Callisto and Ariel. There are many asteroids like Ceres, Pallos, Metis and Thetis. The planets are small pieces of the sun. Sun is the very big star. The atmosphere contain different gases like oxygen, carbon dioxide, nitrogen. The moon's gravitational force is 0.166 G. If we throw stone in moon, it goes slowly. Different planets have different gravity. Sun is a star but it is very hot and bigger than other stars. And the sun is also the brightest star in the solar system.

Mother

Who says that there is
no god
I can easily prove them
wrong
Mother, mother mother
Yes! you got it ?
She is the real god

Neha, 4 'B'

So beautiful, so caring, so loving in nature
She is earth's awesome creature

A lots of love and great salute
To my life, my mother

Cartoon

Cartoon are the view
that are shown in
the TV. Most of the
cartoons are made in
China. The children tell
cartoons are the real
view but it is not real. It
is made with computer.
Many children are fans of cartoon. My
little brother also is a very big fan of
cartoon. There is very exciting things in
the cartoons. There are many creators of
cartoons. I also like cartoons.

Anish, 4 'B'

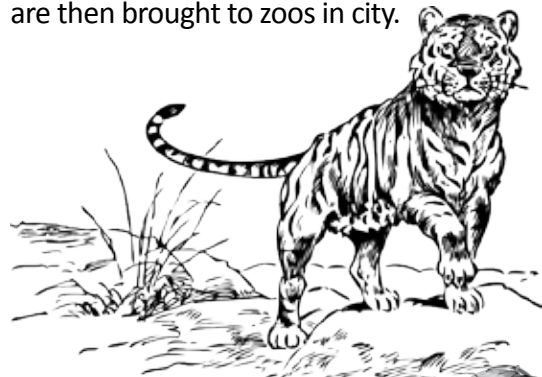
The Tiger

The tiger is one of the most frightening animals. It is like a huge cat with very bright eyes. Its body is long and is covered with stripes. It has four short but very strong legs and long tail. In its foot there are sharp claws with which it catches flesh and kills animals. Its teeth are also very sharp. On the tiger's foot there is soft pad that helps it to walk without making a noise.

The tiger is mostly found in South Asian countries like Nepal, India, Sri Lanka etc. In Nepal, tiger are found in terai region in national parks such as Chitwan National Park, Bardia National Park, Parsa Wild Life Reserve etc. The tigers found in these areas are called Bengal Tiger. It can kill and carry huge animals such as cow, buffalo on its back. It also kills other animals such as deer, zebra etc. Sometime it can even kill people. So it is better to remain away from it. Poachers kill many tiger for their skin. Even saints use tiger skin either to sit on or to keep them warm. Some time tigers are trapped with the help of tiger traps. They are then brought to zoos in city.

Samrat, 4 'B'

Life experience

Life is sum of experiences that we encounter as we get through life. Day to day struggles and experiences are the parts of life. We have freedom to choose how to react. Every decision that we make lead us to different roads. We never come exactly to the same cross road. Every decision that we make has significance. The finest choice that we make makes us successful.

Madan, 4 'B'

Pokhara

Pokhara is one of the most beautiful places of Nepal. It lies in Kaski district. Pokhara is an important and majestic tourist center of Nepal. Seti river flows through the center of the town making gorges. There are many places where tourists visit. From Pokhara, Machhapuchhre himal, Dhaulagiri himal and Annapurna himal are seen. There are many places to visit such as Mahendra Cave, Bat cave, Shanti Stupa, Fewa lake, Devi's Fall, Gupteswor Temple, Barahi temple, Bindhyabasini temple and many more. Most tourist come to Pokhara because they like its natural beauty.

Aadesh, 4 'B'

King Cobra

King Cobra is the only snake in the world that builds nests for its young ones just like birds, but on the ground. King Cobras are the longest venomous snake in the world. The average length of male King cobra is up to 18 feet long and some have been known to grow more than 20 feet long.

Nozomi, 4 'B'

There are several cultural, natural and religious heritages in Pokhara. We have to conserve them to make our place rich in heritages. There are many hospitals like Manipal, Padma Nursing Home, Gandaki Regional Hospital and many other hospitals. Pokhara is in both summer and winter. A beautiful panoramic view of Annapurna range can be seen from Pokhara. We all like Pokhara so we should feel proud of our place.

Water

Water is a gift of nature. We find water in ponds, river, seas etc. It is used for drinking, washing, etc. We must drink pure water. If we drink dirty water we may fall ill. Impure water can be purified. Boiled water or filtered water is good for our health. Without water, no living beings can live. Both animals and plants need water to live. So it is our life. We should use it wisely.

Noah, 4 'B'

The Accident that I Can't Forget

It was Friday evening. The day was 14th of Kartik, 2071 B.S. Next day, there was exhibition and result day in my school. I had made a plan to exhibit coins of different countries that my father had collected. So, I went out to buy a chart paper to paste the coins although my father requested me not to go out several times. I went out when my parents were still taking tea. I crossed the road to go to the other side of the road. I was quite careful while crossing the road. A microbus stopped in front of me, some passengers came out of the bus than headed to zero KM. I looked to my right and left. The vehicles were far away from me. I finding myself safe, crossed the road. I had nearly crossed the road. My right leg was on the ground and left leg was in the pitch road. Suddenly I was hit by a 200cc pulsar motorbike.

I fell down on the ground. Cried loudly and bitterly by saying my leg was broken. Many people gathered there within no time. One uncle had caught the Chaudhari uncle who had hit me. He was riding without switching on his headlight. The Chaudhary uncle tried to put me in his motorbike but people objected him because my leg was hung down with the help of my skin and vain only. Then they put me in a taxi to take me to hospital but I refused to go without my parents. I told my parents' name and they called my parents.

I was taken to Metrocity hospital, one of the best hospital for orthopedics in town. Doctors took the x-ray of my broken leg and prepared for the operation. My leg was operated at about 11:45 pm the same day. It took three hours and a

half to complete the operation. My leg was operated by Dr. C.B. Misra and his group and my broken bones were overlapped. There was a heavy plaster of paris in my leg with a small window for dressing up my wound. Doctors said that either rod or steel plates should be put in the leg. My leg was painning severely. I cried in pain but one of the nurses shouted at me to keep quite. My plaster cast was wet thoroughly by blood. An x-ray was taken after three days and my leg was re-operated by a team of doctors including Dr. Khatri I often used to cry in pain. I was given sleeping tablet and painkiller during the night time in order to let other patients sleep soundly.

My parents had pity on Chaudhary uncle since he didn't run away after hitting me. I stayed in the hospital for fourteen days. Many people came to visit me, our relatives, neighbours, friends, my teachers and even my principal sir but visiting and counseling didn't lessen my pain.

I am at home now. I missed my school and friends. My mother kept on weeping. She wept silently when I was asleep. After 45 days of my second operation, the plaster cost was removed and a support was given. Now, I am practicing to walk with the help of crutches but its quite scary. I learnt a great lesson from this accident that we should always obey our parents and shouldn't go out alone and especially in the evening and at night.

Pratham, 4 'B'

My Favourite Game

Everyone is fond of playing game. I also like playing game. I play many game but my favourite game is badminton. This game is outdoor game. It is an interesting game. It is one of the popular game. It is

played all over the world. It is between two or four players. Each party may have one or two players. They stand opposite to one to another. In between there is

a net spread wide. It is played with rackets and a shuttle cock. The shuttle cock is made of cork and feathers.

Badminton is a game of skill. A badminton player should have strong hands and legs. We should be able to run and jump quickly. It gives us pleasure. It also give exercise. It makes us healthy and strong. The players must follow the rules of the game. I am a good player of badminton. I enjoy it very much. I play badminton sometime in the evening with my friend. On holidays I enjoy it at home with my sister and brother. I shall continue to play it in my life.

Takdir, 4 'C'

Water

Water is life. Water is very usefull to wash our clothes, to wash our utensils, to bath etc. We shouldn't waste much water. It is very useful to we humans animals and other plants. Fish also need water to live. And we all need water to live. We all cannot live without water. We cannot cook food without water. We should not waste water because it makes us alive.

Salon, 4 'C'

Wild Animals

There are so many animals in the world. There are two types of animals. They are domestic and wild animals. There are so many wild animals, for example lion, tiger, deer, giraffe, zebra etc. Most of the wild animals live in the jungle. Some of them are herbivores and some of them are carnivores. Herbivores eat grass, leaves etc and carnivores eat flesh of the animals. Most of the animals like lion and tiger live in jungle because they have to eat the flesh of other animals like deer, zebra, giraffe etc. The three biggest animals are found in Africa. They are ostrich, elephant and giraffe. The ostrich is the fastest running bird and it lays the biggest egg in the world. The elephant is the biggest land mammal. The giraffe is the tallest animal in the world. The giraffe can be 6 m tall. The fastest land animal is cheetah. The carnivores birds like eagles and vultures have strong claws

to hold their prey and to tear the flesh of the animals. Some carnivores like snake do not eat animals by tearing their flesh. A snake doesn't have claws to tear flesh of other animals, it is called a limbless animal.

It swallows the whole animal like frog and rats. All the carnivores animals have strong pointed teeth. They have ability to run fast. They run as fast as they can to catch their prey. They can see their prey from a long distance. There are so many wild animals which live inside the water like shark and blue whale and some always fly in the sky like eagles and vultures. There are five groups of vertebrate animals. They are mammals, birds, reptile, amphibians and fish. I like the wild animals very much.

Ujjwal, 4 'C'

Pokhara

Pokhara is a very beautiful and famous place in Nepal. It lies in Kaski district. In Pokhara, the population is around 2 lakhs. The different ethnic groups and castes live in Pokhara.

The Seti river and Phushre khola flow through Pokhara valley. Fewa lake is also situated in the heart of Pokhara city. There is a big forest situated near the lake which is called Raniban. These are the natural resources of Pokhara.

Pokhara is a sub-metropolitan city. It has good road for transportation. It has airport, hospital, collage, schools, transportations, telephone, electricity, water supply, bus-park, museum, hotel, university etc. These things provide

different facilities to the people.

It is very famous for natural beauty. Pokhara is kingdom of tourism. Many tourist come to see beautiful view of Annapurna, Dhaulagiri

Mountain range. There are many famous temple, gumba, cave and falls Lakeside, Basundhara-park, Bhadrakali temple, Bindhyabasini temple, Bishow Shanti Stupa, Bat cave, Mahendra cave, Davi's fall and mountain museum are the famous places of Pokhara. I love Pokhara very much.

Nayan, 4 'C'

Nepal

Nepal is one of the richest countries in cultural heritage. Nepal lies in Asia. There are many historical places and some are in world heritage list. Kathmandu is capital city of Nepal.

Bebek, 4 'C'

Kathmandu is famous and historical place of Nepal. There are many airports in Nepal. There are many mountains. Nepal is divided into three physical divisions Hilly, Terai and Himalayan region. There are many rivers and lakes in Nepal. Mount Everest is the highest mountain in the world. It lies in Solukhumbu. There are high hills in Nepal. In Nepal there are three Durbar squares which are in the world heritage list. They are Patan Durbar Square, Hanuman Dhoka Durbar Square and Bhaktapur Durbar Square. Nepalese people speak in their mother tongue and in Nepali language. There are many natural resources in Nepal. There are 75 districts in Nepal. I live Kaski district. I like and love my country very much.

Nepal is one of the most beautiful and famous country in the world. Its area is 1,47,181 sq.km. It is the second richest country in terms water sources. Its volume in Asia is 0.3 and in world

Sachin, 4 'C'

0.03 percent. Its capital is Kathmandu. Nepal is the country which has the highest numbers of peaks including the highest mountain of the world. Nepal is divided into 14 zones and seventy-five districts. Now, the president of Nepal is Dr. Ram Baran Yadav. There are many cultural heritages of Nepal which are contain in world heritage list. They are Bhaktapur, Patan and Hanumandhoka Darbar square. We should develop our country.

Wild Animals

There are many wild animals in the world. Wild animals live in jungle. Some wild animals eat meat and some wild animals eat grass. Wild animals are: lion, tiger, leopard, bear, deer, elephant, rhino, monkey, snake, zebra, etc. Some of them can climb trees. Leopard is the fastest running animal in the world. It can run very fast. Lion is the king of the jungle. It has long sharp tearing teeth and claws. Most of the wild animals are mammals. Some of wild animals can jump very high. Elephant is the biggest animals. Giraffe is the tallest animals in the world.

Madan, 4 'C'

सरसफाइ

हामीलाई स्वस्थ भएर बाँच्नका लागि विभिन्न कुराहरू चाहिन्छ । त्यसमध्ये सरसफाइ पनि एउटा महत्त्वपूर्ण कुरा हो । सरसफाइले शरीरको सरसफाइ, हामीले लगाउने कपडाको सरसफाइ, घर वरिपरिको सरसफाइ, पानीको मुहानको सरसफाइ अरु विभिन्न कुराहरू जनाउँछ ।

उत्सव, ४ 'क'

हामी स्वस्थ भएर बाँच्नका लागि पौष्टिक खानेकुरा भएर मात्र हुँदैन । पौष्टिक खानेकुराले हाम्रो शरीरलाई शक्ति त दिन्छ तर सफा छैन भने हामीलाई उल्टो बेफाइदा हुन्छ । फोहोर खानेकुरामा विभिन्न रोगका कीटाणु हुन्छन् । जसले गर्दा हामीलाई विभिन्न रोगहरू लाग्ने सम्भावना हुन्छ । हामीले खाना खानु अघि, खाना खाइ सकेपछि फोहोर वस्तु चलाएपछि हात धुनु पर्छ । चर्पीमा दिसा, पिसाब गर्नु पर्छ । चर्पीबाट आएपछि हात धुनु पर्छ । दिनमा दुई पटक दाँत माभ्नु पर्छ । प्रत्येक दिन नुहाउनु पर्छ । विस्तरा सफा राख्नु पर्छ । घर वरिपरि वातावरण सफा राख्नु पर्छ ।

व्यक्ति-व्यक्ति मिलेर परिवार बन्छ । परिवार-परिवार मिलेर समाज बन्छ । समाज-समाज मिलेर राष्ट्र बन्छ । राष्ट्र-राष्ट्र मिलेर विश्व बन्छ । यसै कारणले विश्वलाई सफा राख्न व्यक्ति सफा रहने सुरुवात गर्नु पर्छ ।

सरसफाइको यही महत्त्वलाई बुझेर नेपालमा सरसफाइ सप्ताह मनाइयो र हामी सबैले प्रतिज्ञा गर्‍यौं । हामी आफूलाई र हाम्रो परिवारका वातावरण सफा राख्छौं । अब हामीले वरिपरिको वातावरण सफा राख्नु पर्छ ।

खेलकुदका फाइदा

हामीले पढाइका साथसाथै खेल पनि खेल्नु पर्छ । खेल खेल्दा हाम्रो शरीरको कसरत हुन्छ । कसरत पुगेको शरीर स्वस्थ हुन्छ । खेलकुद हाम्रो हाड र मांसपेशी बलियो बनाउनको

सुरज, ४ 'क'

साथै दिमागको पनि विकास गर्छ । हामी धेरै खेलहरू खेल्छौं जस्तै फुटबल, टेबल टेनिस, भलिबल, क्रिकेट आदि । हामीले खेलहरू खेल्दा त्यसको नियम अनुसार अनुशासनपूर्वक खेल्नु पर्छ । खेल खेल्दा एक अर्कालाई चोट नपारी मिलेर खेल्नु पर्छ । खेलखेलमा हाम्रो शरीरको फाइदा मात्र हुने होइन । खेलकुदले गर्दा हाम्रो नाम र इज्जत बढ्छ । खेलकुदबाट हामीले नयाँनयाँ साथीभाइसँग चिनजान बढाउन सक्छौं । त्यसैले हामीले खेल खेल्नु पर्छ ।

राम्रो बानी

सुन है सानासाना नानी
बन है सधैं ज्ञानी
नगरे कहिल्यै मनोमानी
जीवन सत्य हो भन्ने ठानी
सिक है राम्रो बानी
हात धोएपछि मात्र खाना खानी
सधैं ज्ञानी भई स्कूल जानी
नभन आफूले आफै धनी
सधैं हुनु पर्छ हामी दानी
मरेर केही छैन लानी
यो हो दुई दिनको जिन्दगानी

आकृति, ४ 'ग'

मेरो जन्मभूमि

अपिल, ४ 'ख'

म जन्मेको ठाउँ
पीपल डाली गाउँ
आऊ साथी हामी
सँगै घुम्न जाऔँ ।
पूर्वमा बग्ने काहुँ खोला
पश्चिममा भलाम खोला
ईश्वरको वरदान यो
कति सुन्दर ठाउँ होला ।

जन्मभूमि भनेपछि
खुसी हुन्छ मन
एकैछिन टाढा हुँदा
रूंदो रहेछ मन ।
जिन्दगीमा थाहा छैन
कहाँ मर्नुपर्छ
जति टाढा भए पनि
जन्मभूमिलाई माया गर्नु पर्छ ।

फुल

फुलको एउटा राम्रो र सुन्दर वस्तु हो । जसले सधैं आफ्नो वास्नाले अरुलाई खुसी बनाउँछ । यसलाई हामीले पुष्प पनि भन्छौँ । फुल भएन भने राम्रो पनि हुँदैन । फुल भएन भने यो संसार अधुरो हुन्छ । हामीले हाम्रो घर, आँगन वरपर फुल रोपेर वातावरण रमणीय बनाउन सक्छौँ । फुलहरू पानी र जमिन दुबै ठाउँमा फुल्छन् । जाडोमा सयपत्री र मखमली र गर्मीमा सुपारी र गुलाब फुलहरू फुलेर यो धरती सुन्दर बनाउँछन् । फुल धेरै रडका हुन्छन् । जस्तै रातो, पहेलो, निलो, कलेजी र गुलाबी आदि रडका हुन्छन् । हामीले यसलाई पूजामा, विवाहमा केही कुरा सजाउन वा कसैको स्वागत गर्न प्रयोग गर्छौँ । यसबाट हामीले अन्तर पनि बनाउन सकिन्छ । हामी फुल हेरेर कहिले थाक्दैनौँ जति हेर्नो उति हेरिरहूँ लाग्ने वस्तु नै फुल हो । फुलको प्राकृतिक सुन्दरता वर्णन गरेर सकिन्न । वास्नाले त भनै सबैको मनलाई छुन्छ । यो फुल पुतली, मौरी र भँवरा जस्ता किराहरू पनि फुलको रस र सुगन्ध पाएर सधैं फुल वरपर नै घुमि रहन्छन् । मलाई यो पृथ्वीमा फुल्ने सबै फुल मन पर्छन् ।

सुप्रिया, ४ 'ख'

मेरो परिवार

मेरो परिवार कति छ
सहयोगी
गनेर साथ्दै लाग्दैन्
कति धेरै गुणहरू छन्
भनेर साथ्दै लाग्दैन्
एउटालाई केही भयो भने
सबै आत्तिन्छन्
सहारा त सहारा
ज्यादै सहारा दिन्छन्
प्रेम त कस्तो प्रेम
भनेर साद्यै लाग्दैन्
माया त वर्षाको माया
गनेर साद्यै लाग्दैन्
हिमाल, चढ्ने मान्छे
गन्दा कति धेरै जन
धन भन्दा ठूलो छ
मेरो परिवारको मन ।

बिराज, ४ 'क'

मामाघर जाँदाको अनुभव

सलिना, ४ 'ख'

एक दिन म मामाघर जान
भनेर बिहान ५:०० बजे
उठें । आमाले खाना पकाएर
तयार पार्ने समयमा म लुगा
लगाएर तयार भएँ । त्यति
बेला बिहानको नौ बजेको
थियो । म, बुवा, दाइ र आमा चार जना भएर
ढोका बन्द गरेर हिँड्यौँ । गाडी पोखराको
बागलुङ बसपार्कबाट हेम्जाको नागडाँडा हुँदै काँडे
पुग्यौँ । त्यहाँ पर्यटकहरू पनि घुम्न आएका
थिए । काँडे हुँदै लुम्ले नयाँपुल आदि ठाउँ हुँदै
हामी कुस्मा बजार पुग्यौँ । त्यहाँ पुगेपछि
मलाई ज्यादै रमाइलो अनुभव भइ रहेको
थियो । त्यहाँ नेपालकै लामो र अग्लो भोलुङ्गे
पुल छ । त्यो पुल हेर्दा मलाई रमाइलो र नौलो
अनुभव भयो । त्यहाँ अर्को कुस्माबाट बलेवा
जाने यान्त्रिक पुल रहेछ । त्यहाँ काली गण्डकी
देख्दा मनै सिरिङ्ग हुन्छ । मलाई मामा घर
जाँदा रमाइलो अनुभव भयो ।

आयुष्मा, ४ 'ग'

मौरी

फुलबारीमा आहा ! हेर कति राम्रो फुल
ती फुलमा बस्न धेरै मौरी आउने हुल ।

फुलको मिठो वास्ना आए त्यतैतिर जान्छन्
ती फुलको रस चुस्न भनै मिठो मान्छन् ।

फोहोर कुरा हुन्छ, सधैं सफा मात्र हुन्छन्
नगर्नुस् हे सिकार तिनलाई परिवारै रुन्छन् ।

हामी पनि तिनीहरूजस्तै बन्नु पर्छ
राम्रो काम, असल काम मात्रै गर्नु पर्छ ।

जुवातास खेलनु राम्रो होइन

पात्र : रीता, दीया, प्रजवन, उत्सव, उत्सव :
विराज र रीस्ता
स्थान : सडक
समय : बेलुका ४ बजे
(व्यक्तिहरू जुवातास खेलिरहेको देखिन्छ । बाटामा विद्यार्थी हिँड्दै गर्दा त्यो दृश्य देख्छन् । यी विषयमा उनीहरू कुराकानी गर्दै छन् ।)

उत्सव : साथी हो ! तिमीहरूलाई जुवातासको बारेमा थाहा छ ? त्यो त नराम्रो खेल हो रे नि ।

रीस्ता : जुवातास खेल्दा त सम्पत्ति खेर जान्छ र मानिसहरूको ज्यान पनि जान सक्छ ।

दीया : तर मानिसहरू तँ जुवातास खेलिरहेका हुन्छन् त । किन होला ?

विराज : ठिक भन्यौं, दीया तिमीले । मेरा छिमेकी पनि जुवातास खेल्छन् ।

उत्सव : हामीले अब यस्ता गतिविधिहरू रोक्नु पर्छ ।

प्रजवल : ठिक भन्यौ उत्सव ।

विराज : हामीले यस्ता गतिविधिहरू कसरी रोक्न सक्छौं ?

रीता : हामीले यो रोक्न त सबै मानिसहरूलाई जुवातासको नराम्रो असरबारे सचेत गराउनु पर्छ ।

प्रजवन : हामीले यसै गर्नु पर्छ कि कसो ?

दीया : अभै पनि उपाय छन् होला नि ?

उत्सव : छन् नि !

दीया : बताई देऊ त हामीलाई ।

हामीले
मानिसहरूलाई
यस्तो गर्नले
पहिना
खर्च हुन्छ,
दिमाखमा

दीया, ४ 'क'

नराम्रो असर
पर्छ र मान्छेहरू जुवातास खेल्दै
पछि गएर एक रुपैयाँ पनि रहन
सक्दैन । त्यसै गरी मान्छेको एक
रुपैयाँ नरहँदा मान्छे पागल हुन
सक्छ भनेर सम्झाउनु पर्छ ।

विराज : उत्सवले ठिक कुरा भन्यो ।

रीस्ता : अब हामीले घर जाऔं ढिला भइ
सक्यो । अब हामी भोलि भेटौंला ।
है साथीहरू ।
(यसै गरी उनीहरूको कुरा सम्पन्न
भयो ।)

पोखरा

हाम्रो पोखरा राम्रो पोखरा
सुन्दर शान्त विशाल अरु कुन छ र ?
फेवाताल र बेगनास तालले सबको मन हर्ने
पोखराको प्रकृति नै हेर्दा मख्ख पार्ने ।

सेती नदी हेर्न पनि पर्यटक आउँछन्
अन्तर्भन्दा मनोरञ्जन पोखरामा पाउँछन् ।
तालतलैया धेरै छन् हाम्रो सहरभित्र
पर्यटकहरू पनि हुन्छन् राम्रो मित्र

पोखराको वर्णन गर्न कसले सक्छ होला ?

डाँफे

चिरबिर गर्ने डाँफे चरी कति
राम्रो
आकाशमा गाउँदै नाच्दै
उड्ने चरी हाम्रो
देशको गौरव बढाउने
रङ्गीचङ्गी चरी
यताउता गर्दै उड्छ
खुल्ला आकाशभरि
हामी यता हिमाल वारि
डाँफे हिमाल पारि
आफ्नै धुनमा रमाउने
प्यारो डाँफे चरी ।

सजिव, ४ 'क'

सेती नदी सललल बग्छिन्
दबी खोला
जति हेर्न्यो उति हेर्नै लाग्ने
अन्नपूर्ण
प्राकृतिक सौन्दर्यले रैछ
भरिपूर्ण ।

दिक्षा, ४ 'क'

ढाका टोपी

गीत गाऔं सबै मिली
मिलाएर भाका ।
सबैभन्दा राम्रो लाग्ने
टोपी मलाई ढाका ॥१॥
विवाह होस् पार्टी होस्
दिन्छ यसले सान ।
नेपालीको सधैं यसले
राख्छ ठुलो मान ॥२॥
देश विदेश चिनाउने
यै हो ढाका टोपी
हिँडौ हामी नेपालीले
सधैं टाउको छोपी ॥३॥
सबैभन्दा सस्तो अनि
बलियो नि यै छ ।
सबै नेपालीको मन
मुटुमा नि यै छ ॥४॥

मिलन, ४ 'ग'

Nepal

Nepal is a landlocked country. The capital city of Nepal is Kathmandu. There is a zoo in Kathmandu. Tourists come to see different animals and birds. Pokhara is the famous city of Nepal. Tourists come to Pokhara. There are Lakeside, Damside, Shanti Stupa, Museum etc. in Pokhara. They do horse riding, paragliding and bungee jumping. They spend their holidays with family in Nepal. They go to different places in Nepal. There are many cultures and festivals in Nepal. Nepal has different languages. Gurung people speak Gurung language, Newar people speak Newari language and Nepali is the national language. Nepal has folk dances also. There are 5 development regions. Gautam Buddha was born in Nepal. People come to Lumbini to observe his birth place. Nepal is divided in three parts, they are Hilly region, Himalayan region and Terai region. The national animal of Nepal is cow and the national bird is Lophophanes. Tourists take elephant safaris and they go to jungle to see animals. Nepal is rectangular in shape. We are proud to be Nepali.

Dipan, 5 'A'

Discipline

The process of training people to obey rules and order and punishing them if they do not obey is known as discipline. It is also the method of controlling the behavior of people. It helps in the formation of good character of the human beings. Discipline is needed in each and every step of life.

Manish, 5 'A'

People of each and every people should be disciplined in each and every step of their life. Home is regarded as the first school of discipline. Parents teach their children what to do and what not to do. They aware their children how to do the certain work. Teachers teach their students about what they should do and what they should not do. Children should obey their elders and walk on the way shown by them. A disciplined person is liked by all. He can reach towards his desired ambition.

But an undisciplined person is not liked by others. He is also not helped and respected by others. He wants to cheat others and tries to disobey the rules and regulations. It is not good. An undisciplined person gets different difficulties on his way to reach towards his aim. So, we must be disciplined one. We should not forget that discipline is an important ornament of people.

Computer

A computer is an electronic equipment which takes input, processes the input and gives the desired result from the input. It can be a good example of rice cooker. To cook rice first you should put the uncooked rice, switch on the plug then, in rice cooker the cooking process goes on. After the rice cooker cooks rice, we can eat.

It's Nepali name is 'Shushankaya'. Charles Babbage invented computer in 1823 AD. He is also known as the "father of computer". Later, in 1944 A.D. Harman Parkings invented modern computer. From 2028 B.S. computers were used in Nepal. From 2052 B.S. computer subject was taught in different levels of education. Because of computer our life is being comfortable. Now, in different work computer is compulsory.

In school computer is used to write the name of students, to prepare letter, bill etc. We can download documents. From internet we can read new books, download game, talk etc. How can computer do so many works without feeling tired and bored? It has two main parts: Hardware and Software. These two parts work together in the computer. If these parts don't work together then computer can't work.

It has many parts- Monitor, Central Processing Unit, UPS, Keyboard, Mouse, Speaker, Printer etc. Monitor shows the result, that we instruct. It looks like Television. There are different types of monitor. They are Cathode Ray Tube, Liquid Crystal Display, Light Emitting Diode. C.P.U. processes the data. UPS helps us to supply electricity. Key board help us to type the letters, Mouse helps to point the icons, data, programs etc. Speaker helps to listen

sound. Printer helps to print the document. There are different kinds of compute they are Desktop computer, Laptop computer and palmtop computer.

Aasbrijan, 5 'A'

There are different versions of windows. They are Windows 95, Windows 98, Windows 2000, Windows ME, Windows XP, Windows Vista, Window 7 Ultimate and Windows 8 etc. If we don't know the proper use of computer it can harm us. But if we know the proper use of computer, it helps us. We should not use computer for playing game only. We should use computer for doing good works.

Superstitions

Superstition is a belief in thing for which there is no rational explanation. It is blind faith. It produces only darkness and we move like blind people. It is based upon fear and ignorance. Superstitions are so numerous and so

Ayush, 5 'A'

varied in form in all country and all nations. But generally they would appear by some coincidence or chance. Educated people do not believe in superstitions. In England 13 is an unlucky number. Thirteen peoples never sit together and nobody stayw in room number 13. For Muslims 13th day and 22nd day of a month are considered as unlucky days. In our country too, there are many superstitions being practiced. But we educated people should abolish such superstitions.

Pokhara

Pokhara Sub-Metropolitan City is the second largest city of Nepal. It lies in centre of Kaski district, Gandaki zone and also the western development region. It has 5522km² of land and 264991 population. It is 200 km to the west from the capital. It is a tourist centre of the country and is also the base for trekkers.

There are so many temples and gumbas in the valley. Some of them are, World Peace Pagoda, Matepani Gumba, Bhadrakali Temple, Talbarahi Temple, Sitadevi Temple, Bindhyabasini Temple and many more. There are more than 250 tourist hotels and lodges in the valley. Some of them are, Fulbari Resort, Pokhara Grande, Fewa Prince, Hotel Barahi, Fistail Lodge, Atithi Resort, and others.

There are so many medical hospitals in Pokhara which give medical treatment to the people living in Pokhara. Some of them are Manipal Teaching Hospital, Fishtail hospital and Research Centre, Fewa City Hospital, Charak Hospital, Gandaki Medical College and Teaching Hospital, Metro City Hospital, Western Regional Hospital etc..

The valley is also rich in water sources, some of the main water sources found in valley are, Begnas Lake, Rupa Lake, Gude Lake, Maidi Lake, Seti Gandaki, Fedi Khola, Khau Khola, Bhurjung Khola, Yamdi Khola etc.

The education facility in Pokhara is also great. The city is the most popular city in Nepal because it has beautiful places. I also live in Pokhara and I love my city.

Yashikson, 5 'A'

My Birthplace

I love my birthplace
Because it is my best
When I go there
I fill rest.

It is nice
It is in small size
But I see my birthplace nice

I feel happy when I go there
I will be sad when I become
Far from there.

Ankita, 5 'A'

My School Library

My school library contributes significantly to students learning. The library is well-stocked and well-maintained and we can read books of various subjects. These books help a lot to our understanding of academic subjects. We can find books on biology, chemistry, algebra, history, geography, literature, language, etc. Besides academic books, the library has a good collection of famous magazines, new-papers and several other reading materials. These reading items help us with our project work, extra-curricular and creative activities. When we finish a lesson in our classroom, our subject teacher provides a list of books that we need to go through for deeper and better understanding. After school we visit the library and read the book and magazine of our interest. My school library is a good place for information and knowledge.

Gaurab, 5 'B'

My dream

My dream is to be a doctor
Not To be a conductor
My aim is to fly
High up in the sky

My dream is to be good
person

Not to be a bad person
I want to walk in right way
Not in the wrong way

I want to work hard
And touch my dream
I want to help other
To be successful

Grishma, 5 'B'

Germany : The Winner of World Cup 2014

World Cup 2014 was held in Brazil. Germany was in the Group 'G'. And in the Group 'G' there were 3 team with Germany. They were Portugal. Ghana and the USA. Germany played

Sujal, 5 'B'

its first game with Portugal. In that game, they won by 4-0. Germany played its second game with Ghana. In that game, it was drawn with 2-2. Germany played their third game with the USA. In that match they won with 1-0. Germany was in the top of Group B by seven point. They won two matches and one match became draw. In round of 16, they played the match with Algeria. In that match, Germany won by 2-1. In quarter final, their match was with France. In that match they won by 1-0. In semi-final, they played with Brazil. In that match, they won by a great lead of 7-1. They reached up in final. In final, their match was with Argentina who had won world cup once. They won the match by 1-0. They won the world cup 2014. They won the world cup four time with 2014 World Cup.

Our Festivals

Nepal is a country of cultural diversities. There are about 125 castes in Nepal. They follow different cultures, religions and festivals. The Hindus celebrate Dashain, Tihar, Teej, Janaipurnima, Chhath, Krishna, Janamasthami, Shreepanchami and others. The Buddhists celebrate Buddha Jayanti and Lhosar. The Christians celebrate Christmas day. The Muslim people celebrate. Id and the Kirantis celebrate Ubhauri and Udhauri parbas. Besides these festivals, Gaura parba, Sakela parba, Gyalmo Lhosar, Sonam Lhosar, Maghe Sakranti and many others are also observed in different parts of Nepal.

Binita, 5 'B'

Flower

Flowers are the part of the trees. Every fruit or seed is proceeded by a kind of flower. The flowers are the finest gifts of nature. Human beings as well as birds and animals like flowers.

Before the human civilization, the flowers were all wild. But later, people liked them and started to grow in their gardens or inside their compounds.

The flower are of many colours and shapes. They are soft and beautiful.

Good smell comes from flowers. This fragrance attracts not only human beings but also animals.

Flowers are of many kinds. Different kinds of flowers grow in different regions. Rose which is also known as 'Queen of Flowers', is one of the most beautiful flowers in the world. Rhododendron is our national flower. It grows in cold regions. The flowers like lily, lotus, rose, marigold, jasmine, chrysanthemum, daisy, orchid, hibiscus and camellia are example of its varieties.

Flowers are symbols of love. They are offered while worshipping gods. In every ceremony, from the birth of a baby to the death of a person, flowers are very important. We also offer flowers to welcome our reputed guests. Flowers are very beautiful things. They give pleasure to our mind. There might not be a single person in the world who didn't love flowers.

Yukti, 5 'B'

Education

Education is the fundamental need of human beings. It is necessary to a man as food, drink and clothes. A man without education is no better than an animal without horn and tail. Education gives us knowledge to do something. Education is not only to enhance human personality but also for the country's development. So, education plays a very important role in every field. It is education that has enabled

people to reach the moon. However there is no satisfactory progress in education. There are many children especially girls who are deprived to go to school. Both formal and non-formal education are initiated to educate the people in our country.

Suman, 5 'B'

The Elephant

An elephant is the largest and strongest of all animals. Elephants are strange looking animal, with their thick legs, huge sides and back, large hanging ears, small tail, little eyes, long white tusks and above all, their long nose, called trunk. They drink water with the help of trunk. In facts, their trunks serve as a long arm and hand. Elephants look very clumsy and heavy yet they can move very quickly when they like.

Elephants are found in Africa, India, Nepal and other countries. In both countries they live in herds in the jungles, and are naturally shy animals. Most of them are vegetarian. They are intelligent animals. Elephant carry heavy loads.

Elephants are trained for lifting a heavy log of wood with its trunk, carry it to the place where it is to be taken and lay it exactly in position. In Africa, elephants are hunted mainly for their tusks, Many elephants are tamed and trained. Some are very dangerous. We should not kill the wild animals like elephants. We should give love to them and preserve them.

Simran, 5 'B'

My Name and My Aim

Aastha is my name,
Doctor is my aim,
Parents and teacher are
my friend
I am a student

Aastha, 5 'C'

I will do my best,
I will be a doctor,
I will serve my country,
And be successful and good person

We all do the best,
We all have the same power,
Don't go among boy and girl,
We all are the same

Friendship

Friendship is the selection of heart not the collection. Those friends who help us in need, want our success in life, encourage us to do good work, inspire us to be more labourious and hardworking are the true friends in our life. True friends are very few in our life. Feel lucky if you have true friendship with someone. Feel luckier if you have more than one true friends. If you don't have any true friend try to be true friend first yourself to someone. The friendship of rose and lily is the best example of true friendship who never feel jealous of each other's beauty.

Pradeep, 5 'C'

पेले

कालो हीराको उपनामले चिनिने पेलेको नाम अइसन अरान्ते दो नासिमेन्तो हो । उनको जन्म अक्टोबर १९४० मा ब्राजिलको ट्रेसको काकोज भन्ने ठाउँमा बाबु डिडिन्सो जोनाओरामोस दो नासिमेन्तो र आमा मारिया सेलेस्टी

कृष, ५ 'क'

अरान्तेसको कोखबाट गरिब परिवारमा भएको थियो । उनका पिता मजदुरी गर्दथे र ब्राजिलको फ्लुमिनेन्स फुटबलका क्लबका तर्फबाट फुटबल पनि खेल्थे । अत्यन्तै गरिब परिवारमा जन्मेकाले उनको परिवारसँग छोराका लागि एउटा फुटबल किनिदिने क्षमतासम्म पनि थिएन । 'हुने बिरुवाको चिल्लो पात' भनेभै उनी सानैदेखि फुटबल भनेपछि मरि मेट्थे । स्कूलका एक जना साथीबाट पेले उपनाम पाएका उनले उक्त नाम मन पराउँदैनथे । ब्राजिल भाषामा पेलेको अर्थ खाली खुट्टाले खेल्ने मानिस भन्ने बुझिन्छ । सो नामले बोलाउँदा रिसले एक जना साथीलाई मुक्का हानेपछि उनलाई स्कूलबाट निकालियो । परिवारको आर्थिक अभावका कारण महङ्गा क्लबमा गएर फुटबल सिक्ने अवसर पाउने सम्भावना थिएन । यसैले उनले सडकमै फुटबल सिके । उनी मौजामा पत्रिका बेरेर हाल्थे र त्यसलाई खाली खुट्टाले खेल्ने गर्थे । उनका सहपाठी साथीहरू उनलाई गरिब भनी जिस्काउँथे र उनीसँग फुटबल खेल्दैनथे । यसबाट उनलाई मानसिक पीडा हुन्थ्यो तर पनि काटेका मौजाको बल बनाएर खेल्न भने छाडेनन् ।

उनको जीवनीबाट हामी ठुलो मानिस हुन धनी हुन पर्दैन । हामी गरिब भए पनि केही न केही उपाय निकाल्न सकिन्छ । हामी ठुलो मानिस हुन कडा परिश्रम गर्नु पर्छ भन्ने शिक्षा सिक्छौं ।

हामी विद्यार्थी

विद्यार्थी हौं हामी
पढ्ने लेख्ने हाम्रो काम
पढी लेखी बुद्धिमान् भई
चिनाउने छौं देशको नाम ।

सङ्गम, ५ 'क'

विद्यालय जस्तो पवित्र मन्दिरमा
छन् गुरु, गुरुआमा ईश्वर
यिनको आदेश मानेर
रहनु अनुशासनभिन्न हर्दम ।

हुन अनुशासित र मिहिनेती
जान्छौं विद्यालय हामी
अनुशासित भएर मेहेनत गरेर
बन्ने छौं एक दिन विश्वमा नै नामी

सकिन्न कहिल्यै तिरेर
गुरु र गुरुआमाका यस्ता गुण
प्रयत्न गर्ने छु म विद्यार्थी
विश्वकै एक महान् बन्न ।

सुगा

तिमी जस्तै रङ्गी चङ्गी
मेरा प्वाँखका लुगा,
कति मीठो नाम छ मेरो
भनी हेर सुगा ।

जे सिकाउँछौ तिमी मलाई
सिक्छु दिल खोली
सबै जना रमाउँछन्
सुनी हेर बोली

नाम जप्छु मैले घरमा
सबको दिनदिन,
तिमी भने डुली हिँड्छौ
मलाई थुन्छौ किन ?

तिमी सँगसँगै म पनि
हुन्थ्यो घुम्न पाए,
तिमी डुल्ने म थुनिने
यो हो कस्तो न्याय ?

जस्मिन 'ख', ५ 'क'

मेरी बहिनीलाई अर्ती

मेरी सानी बहिनी
तिमी राम्ररी पढ है
पढी ज्ञानी ठुली भई
देशको सेवा गर है
अज्ञानको बादललाई
तिमी हटाउनु पर्छ

ज्ञानको ज्योति बाली
तिमी महान् नारी बन्नु पर्छ
चुलोचौको मात्र होइन तिमी
विकासको मार्ग ताक्नु पर्छ
भोलिको महान् नारी
तिमी संसार हाँक्नु पर्छ ।

आयुज, ५ 'ख'

नेपाल

हाम्रो नेपाल विश्वको त्यति ठूलो देश त होइन तर पनि हाम्रो देश नेपालमा र उत्कृष्ट हिमालहरू छन् । हाम्रो देश नेपालको कुल क्षेत्रफल १,४७,१८१ वर्ग कि.मी. छ । हाम्रो देश नेपालमा धेरै जातिका मानिसहरू बस्छन् । उनीहरू आफ्नै भाषा बोल्छन् । धेरै नेपालीहरू आफ्नै राष्ट्रिय भाषा नै बोल्छन् । हाम्रो देश नेपाललाई तिन भागमा बाँडिएको छ ।

हाम्रो देश नेपालमा नेपाली, नेवारी, मैथिली र भोजपुरी आदि भाषाहरू बढी मात्रामा बोलिन्छ । हाम्रो देश नेपालको राजधानी काठमाडौं हो । हाम्रो देश नेपालमा विश्वकै ठुला हिमालहरू पर्छन् । हाम्रो देश नेपाललाई हिमाली देश भनेर पनि चिनिन्छ । नेपाललाई चारैतिरबाट अरु देशले घेरेका छन् । त्यसैले नेपाललाई भूपरिवेष्टित देश भनेर चिनिन्छ । हाम्रो देश नेपाल सार्क राष्ट्रहरूको सदस्य हो । हाम्रो देश नेपालको हिमाली भागमा सुन्दर र उत्कृष्ट हिमालहरू पर्छन् । हाम्रो नेपालमा लाखौं मानिसहरू घुम्न आउँछन् । साल-सालमा हाम्रो देश नेपालमा एक लाख सत्र हजार मानिसहरू ट्रेकिङ गर्न आउँछन् । सगरमाथा, लाङटाङ, अन्नपूर्ण आदि ठाउँहरूमा धेरै जस्तो मानिसहरू ट्रेकिङ गर्न आउँछन् । हाम्रो देश नेपालको रोयल चितवन अन्तर्राष्ट्रिय पार्कमा धेरै मानिसहरू त्यहाँका जनावर हेर्न आउँछन् । यिनीहरू भन्दा पनि अरु धेरै महत्त्वपूर्ण ठाउँहरू छन् । नेपालमा धेरै जस्तो हिमालहरू, तालहरू,

नदीहरू, सहरहरू, गाउँहरू, पार्कहरू, ऐतिहासिक सम्पदाहरू आदि नेपालभित्र नै पर्छन् ।

हाम्रो देश नेपाललाई विश्वकै पानीमा दोस्रो धनी भनेर चिनिन्छ । हाम्रो देश नेपालमा पाँचवटा विकास क्षेत्रहरू छन् । नेपालमा १४ अञ्चल र ७५ जिल्ला छ । १४ वटा अञ्चलमा कर्णालीचाहिँ ठुलो र महाकालीचाहिँ सानो भनेर चिनिन्छ । हाम्रो देश नेपालमा कृषि पेसा गर्ने मानिसहरू धेरै छन् । हाम्रो देश नेपालको तराईमा धेरै जस्तो किसानहरूले अन्न उत्पादन गर्छन् । त्यसैले तराईलाई अन्नको भण्डार भनेर चिनिन्छ ।

हाम्रो देश नेपालको सबैभन्दा ठुलो नदी कोसी र लामो नदी कर्णाली हो । हाम्रो देश नेपाललाई हिमालीय देश भनेर पनि चिनिन्छ । हाम्रो देश नेपालमा धेरै हिमालीय चुचुराहरू, डाँडाकाँडा र पर्वत शृङ्खलाहरू छन् । चुरिया पर्वत चाहिँ तराईतिर पर्छ । महाभारत पर्वतचाहिँ चुरिया पर्वतको नजिकै पर्छ । धेरै जस्तो हिमालहरू उत्तरतिर पर्छ । कुनै हिमाली शृङ्खलाहरूः महालङ्गुर, लाङताङ, गणेश, लर्के हिमाल, अन्नपूर्ण, धौलागिरि, अपि, साइपल आदि चाहिँ हिमालीय शृङ्खलाहरू हुन् ।

यी सबै चिजहरू नेपाल भित्र नै पर्छन् । यति मात्र होइनन् अरु पनि केही कुराहरू छन् ।

समर्पण, ५ 'क'

वीरमानको खुसी

वीरमानले आफ्नो गरिबीसँगै जुध्दै परिवार पालेको थियो । गाउँबाट शहरमा कामको खोजीमा निस्कियो । काम पनि पायो । अब छोराको पढाइमा पनि ध्यान दिन थाल्यो तर छोरोको उमेर १० वर्षको थियो । कहाँ पहेलो बसमा सुकिला कपडा र घाँटीमा डोरी भुण्ड्याउँदै हिँड्ने केटाकेटी क्रियाकलाप मन पऱ्यो । उसलाई पनि त्यसै गर्न मन लाग्यो । तर आफ्नो बाबुलाई भन्न सकेन । बाबुले छोरालाई भर्ना गराउन धेरै स्कूल लग्यो तर उमेर धेरै भएकाले उनीहरू मानेनन् । निराश भएर घर फर्कियो । छोराले यी सबै कुरा टुलुटुलु

हेऱ्यो र अब म पढ्न नपाउने भए भनी चिन्ता मान्न थाल्यो उसले धेरै बेर सोचेर भन्यो "बाबा- म अब कसरी पढ्न सक्छु ?" वीरमानले भन्यो "खै छोरा" बाबुले धेरै जुक्ति निकाल्यो । अन्तमा एउटा बोर्डिङ स्कूलमा उसले कक्षा १ को जाँच दियो । नभन्दै ऊ परीक्षामा पास भयो । स्कूलले पनि खानी मुखलाई जुँगाले छेक्दै नभनी उसको प्रशंसा गर्‍यो ।

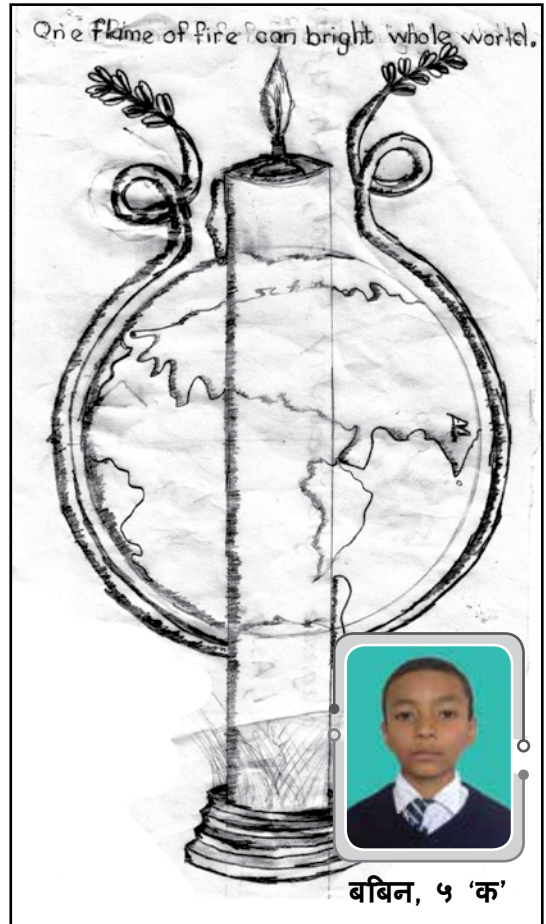
समुद्रा, ५ 'ग'

आमा

जन्म दियौँ तिमीले
संसार चिनायौ तिमीले
ज्ञान दियौ तिमीले
ताते ताते गरेर
हिँड्न सिकायौ तिमीले
तोते बोली बोल्दा बोल्दै
भाषा सिकायौ तिमीले
आमा भनी थाहा पाएँ
जबदेखि मैले
दुःखमा पनि साथ दियौ
हाँस्न पनि सिकायौ
मुसुमुसु तिमीले
साना-साना औँलाले
कलम समात्न सिकायौ
क ख ग घ - क्ष, त्र, ज
पढ्न-लेख्न सिकायौ
मिठो मिठो पकाई
खान दियौ तिमीले
म छु धेरै भाग्यमानी
आमा तिमी जननी ।

राहुल, ५ 'ग'

बबिन, ५ 'क'

Aeroplane

Airport is a place
where aeroplane
take off or take on

It is fast not a slow
It can't fly when it's fuel
is low

It is not for a toy
It is only for fly

Hosts give us rice
There is no permission for mice

This poem is funny
most aeroplane fly when weather sunny

Anurag, 6 'A'

My School

Global is my school's
name

To get best education
many student come
They come to do
admission

Global provides best
education

Pratik, 6 'C'

Globalians are from east to west
Global's education is the best
Teachers help us to walk in right way
Montessori children play with toy.

There are science lab, computer lab
In winter, we can wear cap
From class 5 above, they write with pen
In my school there are good children

Principal sir set rule
There is no swimming pool
Many teachers take our care
In school we stay for many hour

We can play cricket
After 10:00 clock, to come school is very
late

We also can play football
We have to use English language to call

There was also a rabbit
To fight in school is strictly bad habit
The teachers are very good
In dining hall mama cook tasty food

Guitar

The guitar is a plucked
stringed instrument.
There are two types
of guitar-acoustic
and electric. Acoustic
guitars have hollow
bodies and six or
twelve strings. Plucking
the strings produces vibrations that
are amplified by their hollow bodies.
Electric guitars usually have solid bodies
and six strings. Pick-ups placed under
the strings convert, their vibrations into
electronic signals that are magnified by
an amplifier, and sent to a loudspeaker
where they are converted into sounds.
Electric bass guitars are very similar
in structure to electric guitars, and
produce sound in the same way, but
have four strings and play bass notes.

Bipin, 6 'B'

My Global

As you know
Global is my school's name
By reading in this school
I can reach to my aim

I read in Global School
It is very cool
Many buses are there
Teachers teach us here

My school's colours are
Blue and Orange
From our school's roof
We can see some mountain's range

My school is very good
In our school's dining hall
We can get many types of food

We play long jump in the sand
Running in the classroom
is strictly banned

In the science lab,
There are many objects
All the teachers
Teach us different subjects

In our school,
There are boys and girls
We also play,
Many kinds of ball.

In our school
There is T.T. court and football ground
By the activity of my school
I am very proud

In our birthday,
We bring chocolate and cream
Reading in this school
Was always my dream

Shashank, 6 'C'

My School

My school name is Global
In the way there is
school Nobel
We can play many games
Reading in this school I
can fulfill my aim

There are many tree
In break time student
are free
There are many classes
I want to drink water in glass

There are good teachers
They teach me value of future
My school is very good.
Here is facility of food.

Anish, 6 'C'

Nature

Wow! see the wonderful
nature
With different
interesting creatures
Some are birds, flowers
and a huge rainbows
Combined with different
colours

And trees planted in a specific rows

Nature is like a peaceful heaven
Rainbows come out showing colours of seven
Huge and white Himalayas are standing
By seeing them all the people are smiling

I love to dance and sing with the beautiful
environment
Don't want to go home, but sleep,
thereby making a tent
I cannot forget the nature's beauty
But also, I cannot enjoy it
Because I have to follow my own
important duty

Sachita, 6 'C'

मेरो विद्यालय

विद्यालय भनेको ज्ञानको मन्दिर हो । जहाँ हामी आफ्नो भविष्य निर्माण गर्न जान्छौं । विद्यालय औपचारिक ज्ञान हासिल गर्ने शैक्षिक संस्था हो । विद्यालय हाम्रो दोस्रो घर हो । त्यहाँ हामीलाई माया गरेर पढाउने शिक्षकहरू वा दोस्रो आमाबाबा बस्नु हुन्छ । अहिले धेरै बाल बालिका विद्यालय जान पाएका छन् । हामी साना बाल बालिका कोपिला हौं । राम्रोसँग पाएको अवसरको सदुपयोग गरेर हामी भोलि फुल बनेर वास्ना छर्न सक्नु पर्छ । अहिलेको यस युग भनेको ज्ञानको युग हो । शिक्षा प्राप्त भएमा भविष्य उज्ज्वल बन्छ । त्यस्तो मूल्यवान् धन मात्र विद्यालयमा पाइन्छ । शिक्षा बिनाको जिवन अन्धकार छ । अहिले हामीले पाएको सुनौलो अवसरको सदुपयोग नगरेमा भविष्यमा गएर पछुताउनु पर्ने अवस्था आउँछ । अरू बाल बालिकाले जस्तै भविष्य निर्माण गर्न म पनि विद्यालय जान्छु । मेरो विद्यालयको नाम ग्लोबल कलिजियट उच्च मा.वि. हो । मेरो विद्यालय वि.सं. २०५२ मा स्थापना भएको थियो । मेरो विद्यालय रानीपौवा, पोखरा-१२, कास्कीमा पर्छ ।

मेरो विद्यालयका प्राचार्य बाबुराम पन्त, उप-प्राचार्य पद्मराज ढकाल र वेदप्रसाद शर्मा र संस्थापक नन्दलाल त्रिपाठी हुनु हुन्छ । मेरो विद्यालयमा नर्सरीदेखि बाह्र कक्षासम्म पढाइ हुन्छ । हरेक कक्षामा ३ वटा वर्ग छन् । विद्यालयमा हुनु पर्ने सबै सुविधा मेरो विद्यालयमा छ ।

मेरो विद्यालयमा कम्प्युटर प्रयोगशाला, विज्ञान प्रयोगशाला, पुस्तकालय, खेलकुदका लागि मैदान आदि छन् । यस विद्यालयमा हरेक विद्यार्थीभित्र भएको प्रतिभा खुलाउन विभिन्न प्रतियोगिता शुक्रबार कार्यक्रम आयोजना गरिन्छ र धेरैले पुरस्कार पाउँछन् ।

मेरो विद्यालयमा सुन्तला, निलो र सेतो रङ लगाइएको छ । यसको सुन्दरता अझै बढाउने वरिपरि हरिया विरुवा र फुलहरू छन् ।

विद्यालय अगाडि उभिएर हेर्नो भने माछापुच्छ्रे हिमाल देखिन्छ । मेरो विद्यालयमा मन लोभ्याउने शान्त वातावरण छ ।

धेरै विद्यार्थीहरू विद्यालयको नाम राख्न सफल हुन्छन् । मेरो विद्यालय पोखराभरिमा नै विशेष छ । मेरो लक्ष्यसम्म पुग्नमा साथ दिने मेरो विद्यालय साह्रै प्यारो लाग्छ । यस विद्यालयलाई म कहिल्यै बिर्सन सकिदैन । मलाई मेरो विद्यालय निकै मन पर्छ ।

कामना, ६ 'क'

आमाको माया

गल्ती सच्याई असल बाटो देखायौं हिँड्नलाई हात खुट्टा हाम्रा बनायौं राम्रा शिखर चढ्नलाई आमा तिमीले मलाई मायाले हुर्कायौं, बढायौं

अझै जान्ने बुझ्ने होस् भनेर स्कुल समेत पठायौं

दीक्षिता, ६ 'क'

कपूत हैन सपूत बन भनेर सम्झायौं महान् व्यक्ति बन्नू भनी आशिष दिलायौं पग्लिन्छ मन यो मेरो सधैं आमाकै नाउँमा आमाभन्दा महान् व्यक्ति छैनन् यो धर्तीमा मेरो सुखको चिन्तामा तिमी सधैं डुब्छ्यो असल काम गर्नु भनी सन्देश दिने गर्छ्यौं टाढा जाँदा मनभरि तिम्रै सम्झना तिम्रा इच्छा साकार पार्ने यही हो मेरो सपना

जिन्दगीमा खराब मान्छे म कहिल्यै बन्दिनँ संसार बिर्सन सक्छु तर तिमीलाई बिर्सन सकिदैन दुखाए मन आमाको हामीलाई सराप लाग्छ है ढोगेर पाउ आमाको म त सेवामा लाग्छु है ।

शिक्षा

शिक्षा नै हो ज्योति राम्रो
संसार उज्ज्वल पार्ने
शिक्षा नै हो भोलि हाम्रो
जीवन सफल पार्ने

पढौं, लेखौं ज्ञानी बनौं
सभ्यताको पाठ सिकौं
शिक्षालाई नै अँगालेर
मरेर पनि अमर बनौं

शिक्षाले नै अधि बढ्ने
बाटो देखाउँछ
शिक्षा भए हाम्रो
जीवन त्यसै मगमगाउँछ

समयमा नै अक्षर चिनौं
अज्ञानताको बादल चिरौं
सबै जना एक भएर
चेतनाको ज्योति छरौं ।

रोजिता, ६ 'ख'

फुलबारी

थरी-थरी रडमा पात बोट सजाई
फुल फुलाई बोट बिरुवा उब्जाई
रम्ने रमाउने फुलहरू फुलाउने
मिठो मिठो वासना सुवास फैलाउने

चरा भमरा अनि किरा र
फट्याङ्ग्रा रमाउने
गाउँ बस्ती घरघर सबै सजाउने
म हुँ माली यी सुन्दर फुल अनि बोट बिरुवाका
हराउँछु तिनका सुन्दरतामा
जो रोपिएका छन् मेरो सानो फुलको बगैँचामा

फुलै फुलको गाउँबस्तीमा, फुलसँगै रमाऔं
रङ्गी-चङ्गी फुलहरूले हाम्रो घरमा सजाऔं
लालुपाते सयपत्रीलाई आँगनीमा रोपौं
फुलबारीको संरक्षण गरी वातावरण स्वच्छ बनाऔं

दिव्या, ६ 'क'

विद्या

विद्या नै हो ठूलो धन अरु चाहिँदैन
बुवा आमा विद्या देऊ अंश चाहिँदैन
विद्याभन्दा संसारमा ठूलो
केही छैन

पढ लेख भाइ बहिनी धोका
हुने छैन
घाँस दाउरा नबोकाई स्कूल पठाइ देऊ
मेरो मनको पढ्ने धोको छिट्टै पुऱ्याइ देऊ ।

प्रनिता, ६ 'क'

आमाको सम्झना

स्मृति, ६ 'ग'

गयौं नि आमा काख छाडी पर बिरानो बनेर
हेर्दै छु म त आउने दिन गनी पिँढीमा बसेर
कसरी बिस्त्रौं तिमीले हामीलाई चटक्कै यसरी
सम्झना छाडी गयौं नि आज याद आउँछ बेसरी
चुँडेर लग्यो आमालाई पर रित्यायो ममता
मनले देखे कसरी छोपौं अदृश्य त्यो चाला
सम्झेर ल्याउँदा आउँछ याद वर्षिन्छ भ्रमभ्रमी
देख्दछु मैले तिनको मुहार हरदिन भलभली ।

Romeo and Juliet

Once upon a time there were two powerful countries that were great enemies. The king of the countries were Mr. Campbell and Mr. Jones. The two countries were such enemies that if a citizen of the country met with the citizen of another country, they were punished to death.

Mr. Campbell had a son named Romeo and Mr. Jones had a daughter named Juliet. One day Mr. Jones made a grand party in which he called respected people from other countries. Romeo decided to go there in disguise.

The party was splendid and it was the time for dance ceremony. In the dance ceremony Romeo saw a beautiful girl dancing in a marvelous way. Romeo went to dance with her.

During the dance they both talked with each other. Romeo said, "Oh! Juliet you are as beautiful as a falling star. I am honoured to dance with you." Juliet said, "You are so courageous to come in this party. If anyone knows who you are then you will be punished to death." They

both began to like each other.

It was almost night before the party ended. Romeo was on his way to home but his emotions stopped him. He went to visit Juliet.

He was at the palace garden when he heard Juliet's voice. She said, "Romeo, I love you so much. I hope I can meet with you again." Then Romeo replied, "You can meet me again, each and every night."

They talked for hours and when it was dawn Romeo went away. Then agains next night Romeo wanted to visit Juliet and when it was dawn Romeo went away. This continued for a month. One day they decided to run away.

Next day, Mr. Campbell found that his son was missing and Mr. Jones found that his daughter was missing. Some people had seen Romeo and Juliet together and they told about it. Mr. Campbell thought that his enemies kidnapped Romeo and Mr. Jones thought his enemies kidnapped Juliet. This made a huge war between the two countries.

Romeo and Juliet soon became aware about the war. They returned back and told everything to their father. Both Mr. Campbell and Mr. Jones thought about it and then they agreed. The war was stopped and there was a grand wedding of Romeo and Juliet.

Later the two countries became one and the king of the country became Romeo and queen of the country became Juliet.

Bishesh, 7 'A'

The Cruel Landlord

Far away in a village there lived a girl called Rani. She was very poor and orphan as her father and mother died in an accident. Villagers loved her very much. The village was not well developed. It was believed that there was a hidden treasure in the village. The village was ruled by a cruel landlord called Ram. He was very wealthy. He hate poors, misbehaves with them and had made a law that nobody can do any new business without asking to him. His whole income source was from a gas industry he had. It was made in a great difficulty by villagers. Rani used to live in a small hut near gas industry. She made a dhiki asking money with Ram. Her hut used to run with the income from the dhiki.

One day Rani was feeling very unwell. On the very day Ram send many sacks of grains with his servants to grind. Because of her sickness she could not complete the task. When servants came to take grinded grains they went to their master finding task incomplete. Ram sent all his

servants and guards to destroy her dhiki. They did as ordered. Rani felt very bad. Villagers made a new dhiki for her. When Ram came to know all this, he got very angry and ordered all his sevants and guards to burn her hut. Taking advantages of loose security in landlord Ram's house thieves robbed his house. On the other hand, fire that his servants and guards set, caught his gas industries. He had no foods and wealth now. He sold all his property for food.

Rani was very upset. She went to jungle and lived a life of nomadic. She found there a hidden treasure. She went back to her village. Because she was now capable to be landlord and they were in search of landlord, villagers happily accepted her as landlord. Ram felt sorry for discriminating poors. Rani gave him some money and all the villagers lived happily ever.

Kushal, 7 'A'

Science

Biology is for animal, plants and tree
Study of chemical is called chemistry.
In 2 minute science can change good food into rotten.

Science can blast our earth by pressing 2 button.

Science is needed from our birth
Astrology is study of universe and earth.
Be careful using chemistry it may burn.
This is a lesson that you can learn.

Rahul, 7 'A'

Science can blast our earth by making bomb.

Physic is the study of molecules and atoms.

Mother

I like peace as a colour of red
This colour is in my room, windows and
even in my bed
I know that mother had made
Listening to the things what I had said

If I had a choice
In honest sound, I can voice
like others, I don't want to noise
She is so clever, I shouldn't tell twice

She used to say
Don't play with fire flame
In good works, if you became fail
Keep doing but don't feel shame

Ramchandra, 7 'A'

For unsuccessful, to yourself don't blame
To achieve something, first you must
make a proper aim
In success, people will know your name

I love you my dear mother
I will not forget that lot of love,
Which I can't get from other.

About Me

Mahesh, 7 'A'

Mahesh Timilsina is my name,
Engineer is my aim
I work hard,
Because my aim is far

Sun gives us light
I want to make my future bright
I like red dresses
I love hilly places

Study is not hard
I like to eat curd
two roses colour are same
I like to play game

Oh! Sun

Shristi, 7 'B'

Oh! Sun you are so nice
and bright
I wish you come at night
Branches, trees, water
and air are old
But if you are not it will be cold

But you always come new
You can ask how I knew
Oh! Sun you are so, nice and bright
You are so big and you are in a great height

Oh! Sun you come at day
Give us light and show us the way
You are so up and high
But I knew you will never die

Oh! sun you are so nice and bright
I wish you come at night
Oh! Sun you are so nice and bright

Trip to Lumle

On fourth of Poush 2071 we, the students of class seven went to to Lumle Agriculture Centre foran excursion. We left from school at 11:30 am. It took us about one hour to reach there. Our buses stopped at its gate. So, we had to walk inside. We had to walk for about 15 minutes. It took us two hours to visit different parts of the centre. It was established by British Government for the retired Nepalese of their army. It was established to provide knowledge about agriculture to them so that they can do some work after getting retired. But from 1998 July it has been running by Nepal government under NARC. It's area is 66 hector. It researches and investigates on problems and new area in agriculture and develops new technology. Agriculture means planting crops, animal keeping, bee keeping etc and it researches on them. We saw different types of plants and animals. We learned about planting different plants, making manure, animal keeping and types of buffalos and rabbits. There were different weather instruments also. The place was very educational. We learned a lot about agriculture there. I liked the place very much. After this educational visit we came to Hemja Phedi for taking Khaja and after taking Khaja we returned to the school. There were about 120 students and we took three buses. This was a great fun. It is one of my favourite excursions.

Utsarga, 7 'A'

Girl's Trafficking

Girl trafficking is literally defined as the buying and selling of girls illegally. It is a major social crime in Nepal. It has been spreaded rapidly in remote area where people are uneducated, ignorant and poor. Girls traffickers in Nepal sell the girls in India.

Girl's trafficking in Nepal seems to be a challenging problem. Girls traffickers have made a complex network to supply the girls. Girls' traffickers go to remote area pretending to be social workers, teachers, officials etc. They try to influence the illiterate people. They lure the people in many ways. Some young girls' traffickers pretend to be unmarried and propose the girls to get married. The innocent and ignorant people believe them. Similarly, some girls' traffickers lure the girls by pretending that they would provide good jobs in India. Then they take the girls to India & sell them for prostitution. The innocent girls are compelled to accept it. Girls are badly punished & tortured. Mainly illiteracy, unemployment and poverty are the main causes of girls trafficking.

Girls' trafficking in Nepal has stigmatized our dignity. This social evil invites many social disasters, crimes & murder. Nowadays, a fatal disease, AIDS has been spreaded rapidly because of girls' trafficking, too. The girls who are sold in prostitution house come back to Nepal being HIV infected. They pass on HIV to other youths in Nepal.

The problem of girls trafficking can

be solved by raising awareness of the people, providing education for all, providing job opportunities and eliminating poverty. Some social

organizations are doing something to eliminate the problem of girls trafficking. Their programmes should be made more effective to wipe out this problem.

Girls trafficking is a stigma of our country. It can be uprooted by making people conscious. Everyone is responsible to solve this problem. Furthermore, girls traffickers should be sentenced life imprisonment or the capital punishment by law of our country.

Soniya, 7 'A'

Education

Sun it light of day
Moon is light of night
But education is light of life.

Aayush, 7 'C'

Sun shines in a day
Moon shines at a night
But education shines in our life.

Sun helps in day
Moon helps at night
But education helps in whole life.

Global's Rule

With prescribed dress come to school in time
When the bell rings stand in line
The national anthem you have to sing
With lots of respects for the whole thing
When the teachers come to your class
Greet gently by standing the mass
In the class make your mind in the study
Speak fairly and try to please everybody
Love small children, but never beat
Make friend and respect whoever you meet
Try to answer the questions what the teachers ask
And be regular and solve whatever is the task
Always be good, honest but, not naughty
Always keep clean and don't make the school's compound dirty
Don't make noise and shout in the school
This and all above are followed as Global's Rule

Kusum, 7 'B'

God Loves Everyone

God loves all children everywhere
The ones beyond the sea,
The ones who live in desert lands,
All of my friends, and me.

It matters not where children live
Some live in castles tall;
Some live in humble little homes
God has love for them all.

Ritu, 7 'B'

Children on island and in towns
God cares for every day
It's good that he loves everyone
This is the perfect way.

The Best Friend

Some people come into our lives and quickly go. Some stay for a while and leave footprints in our hearts. Almost everyone has one best friend. There is something about a best friend that cannot be duplicated. A best friend is a title held for the few and privileged ones. The term cannot be thrown around loosely. Not just anyone can be called your best friend.

A best friend has to meet several qualifications to have the honor of holding such a prestigious title. Being a best friend is more than someone that you've seen every day and grown up with. The true definition of a best friend is someone that knows you inside and would go to the end of the earth for you.

A best friend supports you and helps you through time. A best friend doesn't back away from you when you have lost it. A best friend is always there for you. A best friend is someone with whom share your most intimate secrets and laugh the loudest. She/he probably knows you better than anyone. You can think

of definitely better than your parents and sometimes better than you know yourself.

She/he has seen your worst and helped you be your best. A best friend is not afraid to tell you the truth, even if it's something that you don't want to hear. Best friends are always there for each other. Only once in life does someone find a true best friend that can always be trusted.

Not just anyone can be called your best friend. Best friends always talk about the future in the term of "we" knowing that they will be best friends for life. Best friends have other friends but none as special as the one they call "best friends."

Diya, 7 'B'

म र मेरो साथी

यो संसारमा देख्छु मैले धेरै
धेरै साथी
सबैमध्ये छिन् है मेरी एउटी
मिल्ने साथी

घरको साथी होइन मेरी **अर्चना, ७ 'क'**
स्कूलकी साथी
सधैं मन पर्छ मलाई मेरी एउटी साथी

पढाइमा नि जान्ने छुन् खेलकुदमा नि जान्ने
सधैं प्यारी लाग्छ मलाई मेरी एउटी साथी

घर उनको साभ्भा-२ नाम सोनिया हो
बस्ने उनी ठाउँ चाहिँ आर्वा विजया हो ।

विद्यार्थी

पढी लेखी ठुलो बन्नु छ,
हामी विद्यार्थी
कहिले पनि बन्नु हुन्न है
बेकामे स्वार्थी

भविष्यका हामी असल **चन्द्रिका, ७ 'क'**
कर्णधार बनौं
देशप्रति हाम्रो माया छ अपार यो बुझौं

राम्रा राम्रा कुरा सिक्छौं विद्यालयमा गई
असल व्यक्तित्व बन्नु छ भविष्यमा पुगी
बनी डाक्टर, पाइलट गर्छौं काम विशाल
विकासको चुचुरोमा पुग्याउँछौं हाम्रो नेपाल

सडक बालक

कसले बुझ्लान् पीडा
म जस्तो सडक बालकको
कसले मेटि देलान् आँसु
म जस्तो सडक बालकको

अरु बालक हिँड्छन् भोला
सृजन, ७ 'क'
बोकेर
आफू हिँड्नु परेको छ बोरा बोकेर
अरु बालक खान्छन् मिठा-मिठा खानेकुरा
आफूले खानु परेछ उनीहरूले फालेका कुरा

नेताहरू हिँड्छन् बाल अधिकारको भाषण दिएर
आफू हिँड्नु परेको छ हयाम्मर बोकेर
खोइ त अधिकार मैले पाउनु पर्ने
खोइ त आमाबुबा मलाई माया गर्ने

खेली, उफ्री खर्च गर्नु हुन्न समयलाई
बनाउनु पर्छ विद्यार्थी जीवनलाई लाभदायिक
यो हो समय अध्ययन र कडा मेहनतको
सधैं सोच्नु पर्छ आफ्नो उच्च भविष्यको

प्रगतिको लागि नियमित गर्नु पर्छ प्रयास
खयाल नगरे जीवन बन्छ अभिशाप
भविष्यका लक्ष्य र सपना राखेर आफ्नो काँधमा
स्कूल आउँछौं ज्ञान आर्जन गर्न गुरुको साथमा ।

कसले सुन्लान् कुरा
म जस्तो सडक बालकको
कसले मेटिदलान् आँसु
म जस्तो सडक बालकको ।

बाल अधिकार

बाल बालिकाले पाउनु पर्ने सबै स्वतन्त्र हक र अधिकारलाई बाल अधिकार भनिन्छ । यसले बाल बालिकाको जीवनबाट अन्धकार हटाई दुनियाँमा फुल्न पाउने अवसर प्रदान गर्दछ । यस्तो अधिकारको माध्यमले बाल बालिका देशको विकास र उन्नतितर्फ लाग्ने अवसर पाउँछन् ।

बाल अधिकार हरेक बाल बालिकालाई चाहिन्छ । बाल बालिका देशको भविष्यका कर्णधार हुन् जसले आफ्नो देशको निम्ति महत्त्वपूर्ण भूमिका खेल्दछन् । बाल बालिकाहरूले पढ्न, लेख्न पाउने उनीहरूको बाल अधिकार हो । कति बाल बालिका बाल अधिकारका निम्ति तडपिरहेका छन् । हजारौं विद्यार्थी सडकमा आफ्ना अधिकारका लागि आन्दोलन गरिरहेका छन् । सबै मानिसले बाल बालिकको चाहना बुझ्नु पर्छ । बाल बालिकाको मनमा स्वच्छ, निश्चल भावना हुन्छ । सबै बाल बालिकालाई सफलताको पाठ सिकाउनु पर्छ । बाल अधिकारले हरेक बाल बालिकाका लागि महत्त्वपूर्ण भूमिका खेलेको छ । बाल बालिकालाई कुनै मानिसले आफ्नो घरको नोकर बनाउन, पिट्न पाइदैन । बाल बालिकाले पढ्न, लेख्न, खेल्न, हिँड्न पाउनु पर्छ । कति बाल बालिका खाते बनी फोहोर नदी, नालामा भएको बोटल, प्लास्टिक टिप्दै हिँडिरहेका छन् । कतिपय ठाउँमा त बाल बालिकाको अपहरण पनि हुन्छ । बाल बालिकाले आफ्नो जीवनमा सम्पूर्ण सुविधा पाएर पढ्न, लेख्न पाउनु पर्छ । त्यसैले सरकारले नयाँ नियम बनाएको छ । बाल बालिकाले स्वतन्त्र हक र अधिकार प्राप्त गरी आफ्नो जीवन बिताउन पाउनु पर्दछ ।

हामीले बाल बालिकाको अधिकारको रक्षा गर्नु पर्दछ । नेपालमा अझै धेरै बाल बालिका सम्बन्धी कानुनहरू ल्याउनु

दीपशिखा, ७ 'क'

पर्दछ । संसारभरिका बाल बालिकाहरूले पाउनु पर्ने बाल अधिकार पाएका छैनन् । धनी र सम्पन्न परिवारका बाल बालिकाहरूले सम्पूर्ण सुविधा पाएर सकारात्मक र नकारात्मक दुवै कामहरू गरिरहेका छन् भने दुःखी र गरिबका छोराछोरी किताब हुनुपर्ने हातमा डोको नाम्लो लिएर हिँडेका छन् । कतिपय बालकहरू सडक-सडक भौतारिँदै खाते बालक बनेर हिँडेका छन् । यो सबै समस्या समधान गर्नका लागि विश्वभरि नै बाल अधिकारको बारेमा बलियो कानुन बनाउन आवश्यक छ ।

रक्सी

रक्सी हो मेरो नाम,
मानिसको जिन्दगी खोस्ने
मेरो काम
रम, बियर, हुस्की आदि
मेरा उपनाम

सज्जल, ७ 'क'

हूँ म स्वास्थ्यको लागि
हानिकारक

म नै हूँ क्यान्सरको मुख्य कारक
धेरै नपिए मलाई, तिमीलाई फिट्टु बनाउँछु
फिट्टु बनाएर तिमीलाई म अस्पतालमा पुऱ्याउँछु
अस्पतालमा पुऱ्याएर स्टेचरमा गुडाउँछु
स्टेचरमा गुडाउँदै संसारबाट उडाउँछु ।

कथा देशको

कथा हो यो नेपाली गाउँ सहरको
रगत र आँसु बग्छ बिना रहरको

जान्छ लाहुर आमाको एकलो छोरो
रुँदैरुँदै आमाले बिदाइ गर्छिन् छोरो

अभ्यास राज, ७ 'क'

श्रीमान् बिते, छोरो गयो विदेश,
एकली भइन् आमा
आमा र छोराको विछोड भयो धेरै गाह्रो काम

यता आमा रुँदै छिन्, एउटा थोत्रो घर
मार्ने हो कि मर्ने हो छैन लाउनेको भर

यता बारी, उता भारी भ्याउन पर्ने धन्दा
खिन्न हुने आमाको मन छोरा पछि आउँछु भन्दा

भल्को आउने छोरालाई घरको दुध र भात
लाहुरमा खान पर्ने कमाण्डरको लात

फोटो हातमा माया साथमा आमाको त्यो मनमा
हात समर्पित हुन्थ्यो उता लाहुरेको राइफल र गनमा

कमाण्डर आएपछि ठोक्न पर्ने सलाम
मनभित्र गहिरो घाउ छ लाउने छैन मलम

जसो तसो आमा छोरा मेसो मिलाउँथे
दुःख कष्ट गरीकन जीवन चलाउँथे

छिमेकीको कार्की भाइले एउटा खबर ल्यायो
आमाको त्यो एकलो छोरो उतै परलोक भयो

यो खबर सुनेपछि रुनसम्म रोइन्
अग्लो एउटा छाँगोबाट खसेजस्तै भइन्

आमा

आमा तिमीले दियो मलाई
सास

आमा तिमीले दियो मलाई
बास

आमा तिमीले दियो मलाई
ममता

आमा तिमी हौ संसारकै
ठुलो देवता

हेमन्त, ७ 'क'

आमा किन अरूको अगाडि दुःखी
आमा मेरो अगाडि बाँच्नू हाँसी खुसी
आमा शत्रु अगाडि बन्नु हुन्न दुःखी
शत्रु नाश गर्न बढ्नु पर्छ हाँसी खुसी

फकाएर फुलाएर मलाई हँसाउँथिन्
मेरो ओठमा हाँसो देख्दा उनी रमाउँथिन्
मेरी आमा दयाकी खानी प्रेमको देवता
बिर्सन अब सकिदैन म त तिम्रो त्यो ममता

आमा तिमीले दियो मलाई अन्न भात
आमा छोडिनौ तिमीले कहिल्यै मेरो साथ
म धुन्छु तिम्रो पाउ दिनु मलाई आशीर्वाद
तब म भन्न चाहन्छु मनैदेखि धन्यवाद ।

कति रोए कति आमा कति मरे छोरा
संसारमा यस्तो द्वन्द्व किन हुने होला

शान्ति र भाइचारा यहाँ ल्याउन पाए
अखण्डताको उज्यालो ज्योति सबैतिर छाप

बाँचि रहन्छन् हाम्रा छोरा हाँसि रहन्छिन् आमा
स्वदेशमै पसिना बगाई खान्छन् सबै माम ।

नसकिने के छ ?

हातगोडा नै नभएको कान्छेले के नै पो गर्न सक्ला र ? आँखा पनि नदेख्ने, कान पनि नसुन्ने मान्छेको दिन कसरी बित्ला ? पुरै शरीर हल न चल हुने मान्छेले के गर्न सक्दो हो ? धेरैले अपाङ्गता भएका मानिसहरूलाई हेलाहोचाको भावनाले हेर्छन् । हाम्रो नेपाली समाजमा उनीहरूलाई त अझ पूर्व जन्मको पाप बोकेको भनेर तिरस्कार गर्छन् । अपाङ्गता भएका मानिसहरूले ममता र स्नेह पाएमा सबलाङ्ग मानिसहरूले गर्न सक्ने/नसक्ने सबै काम गर्न सक्छन् । यसको उदाहरणका रूपमा धेरै प्रतिभाशाली मानिसहरू संसारभर छन् । अपाङ्गता भएर पनि संसारसामु आफूमा भएको प्रतिभालाई उजागर गरेका केही मानिसहरूबारे चर्चा गरौं ।

नेपालकै चर्चित साहित्यकार भूमक धिमिरे यसको उदाहरण हुन् । 'सेरेब्रल पल्सी' नामको मस्तिष्क पक्षघातका कारण जन्मेदेखि नै उनी शारीरिक रूपले अपाङ्ग भइन् । उनका हातगोडा चल्दैनन् । उनी बोल्न सकिदैनन् तर अरूले बोलेको कुरा सुन्न र बुझ्न सकिन्छन् । आफ्ना कुरा अरूसामु बाँड्न कापी र कलमको सहारा लिन्छन् । २०३७ साल असार २९ गते धनकुटाको कचिडेमा जन्मिएकी भूमकले संस्मरणात्मक कृति 'जीवन काँडा कि फुल' का लागि मदन पुरस्कार समेत हात पारिसकेकी छिन् । उनको गोरखा दक्षिण बाहु चौथो लगायत राष्ट्रिय स्तरका पुरस्कार पाइ सकेकी छिन् । उनले राम्रा पुस्तक लेखेर सबै साहित्यिक अनुरागी र प्रशंसकको माया र प्रशंसा पाएकी छिन् । विभिन्न पत्रिकाको स्तम्भकार समेत रहेकी भूमकका 'अवसानपछिको आगमन', 'सम्भनाका गछिटाहरू' लगायत पुस्तक प्रकाशित छन् ।

हेलेन केलरको बारेमा हामीले स्कुले पाठ्यक्रममा पढि सकेको हुनु पर्छ । दृष्टिविहीन र बहिरा भए

पनि उनको प्रतिभा संसारभर फैलिएको छ । अमेरिकामा जन्मिएकी हेलेन केलर लेखिका थिइन्, लेखचर थिइन्, साथै राजनीतिक अभियन्ता पनि । उनको जन्म १८८० जुन २७ तारिखमा अमेरिका स्थित टस्कम्बियाको अलाबामा भएको थियो । एन्ने सुलिभान उनको सफलताको स्रोत हुन् । शिक्षक एन्नेकै कारण उनले हरेर खाइन् । सङ्घर्ष गरिन् र सफलता हात पारिन् । दुई वर्षको उमेरमा ब्रेन फिभरका कारण उनको आँखाको ज्योति र श्रवणशक्ति गुमेको बताइन्छ । केलरको आत्मकथा "स्टोरी अफ माइ लाइफ" प्रकाशित छ ।

कृष्णा, ७ 'ख'

पक्षघातका कारण उनको शरीर चल्दैन । हिवलचियर उनको सहारा हो । हिँडडुल गर्न नसक्ने, हलचल नै गर्न नसक्ने मानिसले संसारभर हलचल मच्चाउन सक्ला ? तर यस्तो भएको छ । विशेष किसिमको कम्प्युटर प्रणालीका कारण उनी आफ्ना कुरा संसारसामु बाँड्न सक्षम भएका हुन् । उनी हुन्, स्टेफन हकिङ । इङ्ल्याण्डको अक्सफोर्डमा १९४२ जनवरी ८ तारिखमा जन्मेका हकिङलाई जीवित आइन्सटाइनका रूपमा मान्छन् । हकिङ कहलिएका भौतिक शास्त्री हुन् । उनको पुस्तक "अ ब्रिफ हिस्ट्री अफ टाइम" निकै चर्चित विज्ञान पुस्तक हो । हकिङको 'बिग ब्याड थ्योरी' र "ब्ल्याक होल थ्योरी" ले संसारको ध्यान तानेको छ ।

यो संसारमा नसकिने केही कुरा छैन । गर्ने आँट छ भने त्यो काम अवश्य पुरा हुन्छ । मनमा धैर्य हुनु पर्छ । धैर्यसाथ हामी अघि बढ्यौं भने अवश्य सफलता हाम्रो हातमा हुन्छ ।

युद्ध

वीर भएर पनि म लड्न
अब जान्ने,
आफ्नै जस्तै रगत
भएकाको घरबार उजाड्न
चाहन्छ

कति लडियो, जितियो,
हारियो, जहान छोड्न पऱ्यो
आफ्ना जस्ता सबै मर्दा, आँसु मात्र भऱ्यो

हरियाली उजाडियो, युद्धको कालो विषले,
कति आँसु बगायो होला, जलि रहेको देशले
शासकहरू मख्ख परे सम्भ्री युद्ध जितेको
थाहा छैन आफ्नो दक्ष, जनशक्ति गुमेको

सहिद भए युवाहरू विधवा भए युवती
टुहुरा भए बालक उनका, भयो ठुलै दुर्गति
कति रोए होलान् उनी बाबु मर्ने दिन,
पक्कै मन लाग्ने बाँच्न, उसलाई एकछिन

ग्रहण लाग्यो मानवतामा, रोयो दया माया,
बेकसुर बालकबाट हट्यो, आफ्नो बाबुको छाया
गरिब, पीडित, थकित भई जीवन काट्न बाध्य,
जहाज गुमेका दुःखीका पीडा छैन भनी साध्य

वीर बन्न युद्ध गर्न, सोभ्रा गाउँले गए,
देशका लागि लडेको भनी, तमाम दुःख सहे
कसरी हुन सक्थ्यो देशको, साभ्रा हितका निमित्त,
वार्ता गर्नुको सट्टा चलाइयो, बन्दुक, खुकुरी, लट्ठी ।

मुख्यतालाई वीरता सम्भ्री, युद्ध लड्न गइयो,
फोटोमा टाउको ठोकी रोएँ, साह्रै मूर्ख भइयो
वीर ठानी आफूलाई अब लड्न कहिल्यै जान्ने,
जानी-जानी क्रुरताको सीमा तोड्न चाहन्छ ।

उत्सव, ७ 'ख'

मेरो जन्मभूमि

नेपालमै जन्मेँ, नेपालमै
हुर्केँ, नेपालमै डुल्दछु
यो जन्मभूमि पवित्र थलो
यसैमा भुल्दछु

उत्तरमा हिमाल, बिचमा
पहाड, दक्षिणमा तराई छ
यी सबै मिली सुन्दर देश नेपाल बनेको छ

बुद्ध जन्मिएको ठाउँ भानुभक्त जन्मिएको गाउँ
सबैतिर सुन्दर, शान्त र विशाल छ

पूर्वमा मेची, पश्चिम महाकाली
त्यहाँसम्म फैलिएको छ मेरो जन्मभूमि

सधैं सबै मिली नेपालको संरक्षण गर्नु पर्छ
सबै एकजुट भई नेपाललाई अगाडि बढाउनु पर्छ ।

सुस्मिता, ७ 'ग'

मेरो विद्यालय ग्लोबल

पूर्वतिर सेती खोला
उत्तरतिर काहुँ
हाम्रो विद्यालय कति राम्रो
ग्लोबल कलिजियट हो नाउँ

चारैतिर हरियाली
रानीपौवाको ठाउँ
राम्रो शिक्षा लिनलाई
ग्लोबल कलिजियट जाऔँ

कुशल, ७ 'ग'

अज्ञान हाम्रो हटाएर
ज्ञान हामीलाई दिन्छ
हाम्रो जस्तो विद्यालय
पोखरामा कहाँ छ ?

मेरो एक दिनको शैक्षिक भ्रमण

विद्यालयको वार्षिक कार्यक्रम अन्तर्गत विद्यालयको २०७१ सालको पुस ३ गते बिहीबार कक्षा ७ (क, ख, ग) का विद्यार्थीहरूलाई एक दिने शैक्षिक भ्रमण लगिने कार्यक्रम भएकाले क्षेत्रीय कृषि अनुसन्धान केन्द्रको भ्रमण गर्ने अवसर मिल्यो ।

त्यस दिन बिहानैदेखि आकाश खुला थियो । विद्यालय परिसरमा सम्पूर्ण शिक्षक, विद्यार्थी जम्मा भइ सकेपछि ठिक ११:१५ मा ५ जना गुरु-गुरुआमा सहित तिनवटा बसमा चढेर गन्तव्यतर्फ प्रस्थान गर्‍यो । हामी चढेका बसहरू अघिपछि गर्दै हामी काँडे भन्ने ठाउँमा ५५ मिनेटमा पुग्यौ । राजमार्गमा बस रोकेर बसबाट ओर्लेर १५ मिनेट उकालो हिँड्यौ । जाडोका लुगा लगाए पनि त्यहाँ एक क्षण हिँडेपछि गर्मी भैहाल्यो । ज्याकेट खोल्‍यो भने चिसो हावाले हान्‍थ्यो ।

केही बेरपछि माथि पुगेपछि उत्तरतर्फको लामो हिमशृङ्खला छर्लङ्ग देखियो । धेरैजसो साथीहरू भोला खोलेर क्यामेरा निकाली चिया बगान, लामो हिमशृङ्खला, सानो जङ्गल, अलि टाढाको काउलीबन्दा खेतीको फोटो खिच्नमै व्यस्त थिए । बायाँतिर मौसमसँग सम्बन्धित विभिन्न उपकरणहरू पनि देखिए । एनेमोमिटर (हावाको गति नाप्ने यन्त्र), वेदर कक (हावाको दिशा नाप्ने यन्त्र) पनि देख्यौ । सबैले ती उपकरणका तस्बिर खिच्यौ ।

यत्तिकैमा त्यहीँका एक अधिकृत आए र "यो केन्द्र ६६ हेक्टरको भएको बताए । अन्य जानकारी पनि दिए । त्यसपछि हामी हिँड्यौ । त्यहाँ हिँड्दा हिँड्दै हामीले मुला, काउली, बन्दा, सलगम खेती देख्यौ । काउली त एउटा कुर्सि

जत्रो थियो, एउटा लौका जत्रो मुला र ठुलो सलगम पनि थियो ।

एक जना दाही फुलेका अधिकृत देख्दा र उनका कुरा सुन्दा त मेरो हजुर बुवाको झलझली याद आयो । त्यहाँबाट हिँड्दा हिँड्दै हामीले गेस्ट हाउस, प्रोजेक्ट सप, सानो पुल, डिजेल प्लान्ट (बिजुली उत्पादन गर्ने इन्धन) पनि देख्यौ ।

त्यहाँ त एक प्रकारको मुख्य कार्यालयलाई शृङ्गार पनि गरिएको थियो । त्यहीँनेर एक क्यान्टिन पनि थियो । हामी त्यहाँबाट ओरालो लागेपछि खरायो पालन गरिएको ठाउँमा पुग्यौ । त्यहाँ Hyline California र Souiet Chinnchinila नामक खरायो पनि थियो । अलिपछि त्यहाँ भैंसी पालन पनि देखियो । त्यहाँ लिमे र पार्किट नामका दुई प्रकारका भैंसी थिए ।

हामी केही पाइला तल झरेपछि नै घाँस, रायोको साग तथा अरु विभिन्न सागहरू थिए । केही सागका पात त मोटर साइकलका पाङ्ग्रा जत्रा ठुला थिए । त्यहाँका अधिकृतले नै त्यहाँका ल्याबका बारेमा पनि बताए । त्यहाँबाट हामी सरसँग माथि उक्लियो, ती अधिकृत भने आफ्नै काममा हिँडे । त्यसपछि हाम्रो खाजा खाने बेला भयो त्यसैले हामी खाजा खान तल फेदी भन्यौ । त्यहाँको केन्द्र छाडेपछि मलाई फेरि त्यहाँ जाऊँ जाऊँ भयो ।

हामी सबै साथीहरू त्यहीँ पुगेपछि खुब रमाइलोसँग मिलेर खाजा खायौ । केही बेरपछि सबै साथीहरू रमाइलो गर्दै स्कूल पुगेर घर गयौ ।

आयुष, ७ 'ग'

भोलिको म

आज छ मसँग एउटा मेरो नाम
भोलि गएर अवश्य गर्ने छु
राम्रो काम
देशको सेवा गर्ने इच्छा छ
मेरो
आमाको सपना पुरा गर्ने
चाहना छ मेरो

दिवाकर, ७ 'ग'

म भन्दिनँ यो बन्छु त्यो बन्छु
म त केवल असल व्यक्ति बन्छु
जे गर्छु राम्रो-राम्रो काम गर्छु
जहिले पनि सत्यको साथ दिन्छु

चाहे आऊन् हजारौं बाधा
म पुरा गर्ने छु मेरो वाचा
राम्रो असल नागरिक बन्ने छु
राष्ट्रको सम्मान बढाउने काम गर्ने छु ।

नेता

नेता तिमि हौ भाग्य विधाता
मख्ख पाछै बोल्दै मिठो
भाका
जब त लाइनमा छन् भोट
हाल्न
तिमी लागेका छौ आफ्नै
परिवार पाल्न

दीपा, ७ 'ग'

महङ्गी बढाएर ढाड सेक्यौ
फेरि तिमिले नै संसदमा टेक्यौ
विदेशमा पनि घुम्छौ पार्कमा पनि रम्छौ
पशुपतिनाथलाई तिन पटक घुम्छौ

नेता तिमि रहेछौ असाध्य भाग्यमानी
अब हामी बालक कता हो जानी
अब त संविधान लेखि देऊ
हाम्रो भविष्य पनि नेपाल मै देखाइ देऊ

देशमै रमाऔं

हिमालमा हिउँ पर्दा डाँफे चरी रमाउँछन्
गाइने दाइले वेदना पोख्दै मनको गीत गाउँछन्
गुराँस, गुलाब, लालुपाते, सुनाखरी यहीं फुल्छ
तराईको फाँटमा धानको बाला भुल्छ

दौरा-सुरुवाल, ढाका टोपी, नेपाली पुरुषको भेष
फरिया-चोली, पटुकी, नेपाली नारीको भेष
जता हेन्यो रमाइलो छ हाम्रो देशको बनोट
भ्रमण गर्न उपयुक्त छ गर्नु नेपाललाई छनोट

खुसी हुन्छन् सबै जना नेपाल घुम्न आउँदा
गर्व लाग्छ यहाँको राष्ट्रिय गान गाउँदा
साह्रै सुन्दर देश हाम्रो सबले प्रशंसा गरून्
पीडा नहोस् कसैलाई नेपाल आमा नरोऊन्

हातेमालो गरौं सबै गर्न
देशको विकास
कम्मर कसौं जुटौं अब
आउँछ देशमा निकास
मिलीजुली एक भई
भाइचाराको नाता गाँसौं
पीडाका दिन बिर्सिएर सबै
मिली हाँसौं

रेजिना, ७ 'ग'

नाची-नाची, हाँसी-हाँसी देशको निम्ति बाँचौं
लौ हे साथी मनको प्रीति देशकै निम्ति साँचौं
कुरा हैन काम गरौं देश बनाउने
परिस्थितिले बनाऔं है यही देशमा रमाउने ।

वार्षिक खेलकुद र अविष्मरणीय क्षण

टिडटिड घण्टीको आवाजसँगै मेरो आँखा बिस्तारै लहर पैदा गरि दियो । सायद त्यो घण्टीको आवाज घर अगाडिको मन्दिरमा बिहानीमा मर्निङ वाक (बिहानीको हिँडाइ) गर्नेहरूले बजाएको हुनु पर्दछ । मेरो घर अगाडि भगवती माताको मन्दिर छ र पारि डाँडामा देवी भद्रकालीको मन्दिर छ भने घर पछाडि उत्तरतिर बौद्ध गुम्बा छ । दुवै मन्दिरहरूको काखमा अवस्थित छ मेरो सानो गाउँ अनि मेरो घर । मेरो नगरको नाम गौँडाको मुख हो जुन पोखरा उपमहानगरपालिका वडा नं. १३ मा पर्दछ । यही गाउँमा वि.सं २०५८ साल जेष्ठ १८ गते मेरो जन्म भएको हो र मेरो नाम सृष्टि देवाजू हो । कक्षा १ देखि कक्षा ५ सम्म घर नजिकको इडेन्स एकेडेमीमा मेरो पढाइ पुरा भयो भने कक्षा ६ देखि मैले ग्लोबल कलिजियट उ.मा.वि. मा पढ्न थालें । हाल म कक्षा ७ मा अध्ययनरत छु । मेरो प्यारो विद्यालय पो.उ.म.नपा.का वडा नं. १२ मा अवस्थित छ ।

हाम्रो विद्यालयमा हरेक वर्ष खेलकुद प्रतियोगिता हुने गर्दछ । मलाई खेलकुद भनेपछि असाध्यै मन पर्दछ । मलाई सबै खेलकुदहरू मन पर्दछ र सबैमा भाग लिन पाए पनि हुन्थ्यो भन्ने सधैं लागि रहन्थ्यो तर दुर्भाग्यवश म सबै खेलकुदमा भाग लिन सकिदैनथेँ । मेरो शारीरिक दुर्बलता सधैं मेरो अगाडि पर्खाल बनेर खडा हुन्थ्यो । जसलाई तोड्न म सधैं असमर्थ हुन्थेँ । जन्मदाँखेरि नै मेरो दाहिने हात मसँग थिएन जसले गर्दा मलाई सुरु-सुरुमा निकै अप्ठ्यारो हुन्थ्यो तर बिस्तारै-बिस्तारै मलाई एउटै हातले काम गर्ने बानी परि सकेको थियो । म हरेक काम एउटै हातले गर्दथेँ । पछि-पछि मसँग एउटा हात छैन भन्ने कुराको त मलाई ख्यालै हुँदैनथ्यो तर पनि समाजमा, गाउँमा, स्कुलमा

सबैले जब मेरो एउटा हात नभएको प्रसङ्ग उठाउँथे, मलाई साह्रै चित्त दुख्दथ्यो र मनमनै रुन्थेँ पनि । यो कुरा सत्य पनि हो कि मसँग एउटा हात छैन तर पनि म कहिल्यै विचलित भने भइनँ । मलाई मनमा

सृष्टि, ७ 'ग'

सधैं एउटै मात्र विचार आउँछ कि म कसरी यो समाजमा आफ्नो स्थान बनाउन सक्दछु; कुरा गर्दागर्दै म त कहाँबाट कहाँ पुगेछु । अँ.... म स्कुलमा हुने खेलकुद प्रतियोगिताको कुरा गर्दै थिएँ । यो साल पनि स्कुलमा वार्षिक खेलकुद हुने कुरा जब मलाई थाहा भयो मलाई फेरि खेलकुदमा भाग लिन कुराले सताउन लाग्यो । खेलकुदमध्येमा मलाई फुटबल र दौड प्रतियोगिता साह्रै मन पर्दछ । प्रतियोगितामा फुटबल समावेश थिएन त्यसैले मैले दौड प्रतियोगितामा भाग लिन विचार गरें । मैले पनि दौड प्रतियोगितामा १०० मि., २०० मि. र ४०० मि. रिले तथा हाइजम्पमा आफ्नो नाम दर्ता गराएँ । भाग लिन भनेर नाम त दर्ता गराएँ तर मनमनै साह्रै डर लागि रहेथ्यो के हुने हो कस्तो हुने हो म सफल हुन्छु कि हुन्नँ भन्ने कुराहरूले मलाई साह्रै विचलित गराइ रहेको थियो । यही कुरा मैले घरमा बाबालाई पनि भनँ र बाबाले मलाई माया गरेर सम्भाउनु भयो, "धत् ! यस्तो कुरामा पनि चिन्ता लिने हो ? बरु म कसरी सफल हुन्छु, कसरी अरुभन्दा अगाडि बढ्ने भन्ने कुरालाई पो विचार गर्नु पर्दछ" भनेर मेरो हौसला बढाइ दिनु भयो जसले गर्दा मलाई थप जोस पैदा भयो । गाउँघरमा स्कुलमा अरु खेल खेल्दा पनि म दौडमा प्रायः अगाडि नै हुन्थेँ यसले गर्दा पनि मलाई थप जाँगर बढेर आइ रहेको थियो । एक

दिन प्रतियोगिताका लागि छनौट हुने समय पनि आयो जसमा म छनौट पनि भएँ । म एकदम खुसी थिएँ, त्यो दिन कता-कता डराइ रहेकी पनि थिएँ । अब छनौट त भएँ तर कसरी प्रतियोगितामा सफलता हासिल गर्ने भन्ने चिन्ता मलाई लागि रहन्थ्यो ।

आज खेलकुद प्रतियोगिताको अन्तिम दिन अथवा फाइनल । आज मलाई जसरी पनि जित्नु छ, आफ्नो कमजोर पक्षलाई खेलकुदको सफलताले ढाक्नु छ भन्ने मलाई लागि रहेथ्यो र मुटु जोडजोडले बजि रहेथ्यो । मानौं म ठुलै लडाइँ लडि रहेछु । आज मेरो लागि खेलकुदको मैदान लडाइँको भूमि जस्तो भइ रहेको छ जहाँ मैले जसरी पनि जित्नु छ । यही कुराहरू मात्र मनमा खेलि रहेको थियो ।

जब दौडको सिठ्ठी बज्यो मानौं मेरा खुट्टाहरूमा पखेटा जोडिएको जस्तो मलाई आभास भइ रहेको थियो । मेरो आँखा अगाडि मैले मात्र मेरो गन्तव्य देखि रहेको थिएँ । त्यो रिबनको बार जसलाई मैले पार गर्नु थियो र मैले पार पनि गरें । सबै साथीहरू, शिक्षकहरूले सृष्टि-सृष्टि भन्दै बधाई दिँदा बल्ल मलाई विश्वास भयो कि म प्रथम भएकै रहिछु । म यति खुसी थिएँ कि मेरा आँखामा खुसीका आँसु टिलपिलाइ रहेका थिए । ती अमूल्य आँसु नै मेरो खुसीको

प्रमाण थियो ।

जब यही कुरा मैले घरमा बाबालाई, ममीलाई सुनाएँ । उहाँहरू पनि साह्रै खुसी हुनु भयो र मलाई बधाई पनि दिनु भयो । एउटा कुरा, आज म जहाँ छु र जुन खुसीहरू मैले पाएको छु त्यो सबैको श्रेय म आफ्नो बाबालाई दिन चाहन्छु किनभने जहाँ, जहिले म आफूलाई अप्ठ्यारो स्थितिमा पाउँथे त्यहाँ बाबाले सधैं वातावरणलाई सहज बनाइ दिनु हुन्थ्यो । बाबकै हौसला, माया र सधैं अगाडि बढ्न प्रेरणाले आज म यो स्थानमा उभिएको छु । म सधैं मेरो बाबाप्रति गौरव गर्दछु सन्तान हुनुको कर्तव्य सधैं निभाउने छु ।

म सधैं म जस्तै अरू साथीहरू जो शारीरिक रूपमा दुर्बल भए पनि वैचारिक रूपमा दुर्बल छैनौं । सफलता शरीरसँग होइन विचारसँग जोडिएको हुन्छ । हामीले सफलताको लागि स्वच्छ र राम्रो विचारले दृढ निश्चयका साथ अगाडि बढ्नु पर्दछ । जसले हाम्रो शारीरिक दुर्बलताप्रति खिल्ली उडाउँछन् उनीहरू शारीरिक रूपमा सबल भए पनि मानसिक रूपमा दुर्बल छन् त्यसैले दृढ निश्चयका साथ अगाडि बढौं, सफलता हाम्रो अगाडि छ । यही प्रेरणा मलाई यस वार्षिक खेलकुद प्रतियोगितामा मलाई मिलेको छ, जुन मेरो जीवनको अविस्मरणीय क्षण हो ।

आफ्नै बोली भाषा

कोइलीको कुहु कुहु, न्याउलीको न्याउ
मुसाहरू चिँ चिँ गर्छन्, बिरालाको म्याउँ ।

हलेसाको हुहु, ढुकुरको कुर
चिरबिर चिरबिर चरीहरू, सबै आफ्नै सुर ।

कुखुराको कुखुरी काँ, बाखरीको म्याँ
काग गर्छ काँ काँ, बालकको च्याँ ।

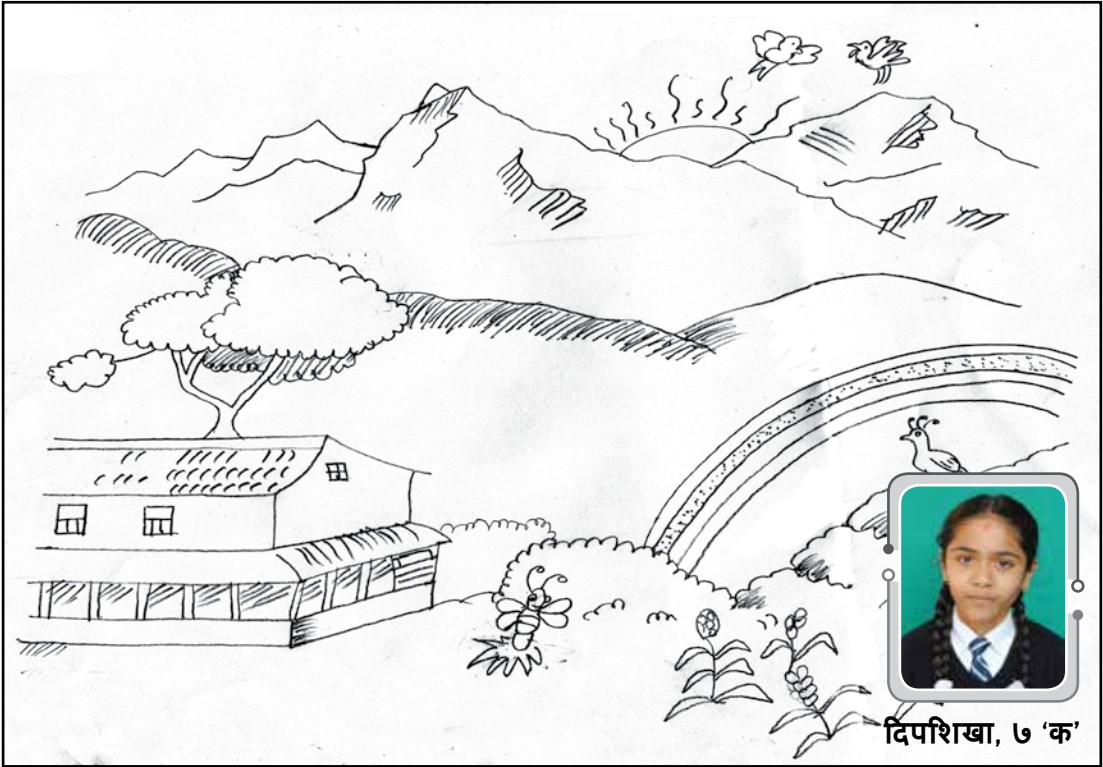
भेडाहरू भ्या भ्या गर्छन्,
बाँ बाँ गर्छ बाछो
परेवाको धुरधुर, लाग्छ
कति साँचो ।

यी सबैका आफ्नै बोली,
आफ्नै लय भाषा
आफ्नै स्वर आफ्नै सुर, लाग्छ कति खास ।

सुजिता, ७ 'ग'

कोशिस, ७ 'क'

BUDDHA WAS BORN IN NEPAL

आशिष, ७ 'ख'

Hellen Keller

A very healthy baby, Helen was born in June 27, 1880 in Tuscumbia, Alabama to retired army captain Arthur and his second wife, Kate. Helen had a younger brother, Philips Brooks and a sister, Mildred. Her father was a cotton plantation owner and the editor of a popular news weekly, The North Alabamian.

At the age of 19 months, Helen became very ill with a high fever, leaving her totally deaf and blind. Doctors at that time diagnosed it as "brain fever", however, experts now think she may have suffered from scarlet fever.

Helen was an avid reader and follower of politics and world events. Her favourite books were philosophy texts and volumes of poetry. She also enjoyed studying history and economics as well as foreign language

including French, Latin and German.

By the age of seven, Helen had developed nearly 60 hand gestures to communicate with her parents and ask for things. However, she was often frustrated by her inability to express herself. With the help of her teacher, Anne Sullivan. Helen learned the manual alphabet and could communicate by finger spelling. Within a few months of working with Anne, Helen's vocabulary had increased to hundreds of words and simple sentences. Anne also taught Helen how to read Braille and raised type, and to print block letters. By the age nine, Helen began to learn to speak and to read lips, skills she continued to develop over her life time.

Helen Keller is considered one of the leading figures of the twentieth century. When she was an infant, illness robbed her vision and hearing. Despite the social stigma of being deaf blind, Helen devoted her life to helping others. Through her numerous writings and lectures, she is still regarded as one of the most powerful and well-known advocates for people who are blind and deaf blind. Her books and speeches have inspired millions of people including many well-known individual such as Conrod Hilton, founder of Hilton Hotels, Ronald Reagan and Eleanor Roosevelt. Through her tireless efforts of help. She changed the way the world viewed people with disabilities. Helen Keller died in June 1, 1968. I am also inspired to do continuous struggle life.

Puja, 8 'A'

What is life?

In the universe human beings are considered as the most intelligent living beings. In the life cycle of living beings, they are born, spend their life in own way and die. But human life is considered as most valuable life then other living being. We every human beings live our life with joy and sorrow but we don't know what life is. We cannot have satisfactory definition.

In general, life is the existence of an individual & period of time spent from birth to death. In this 21st Century people are unknown about life. Its meaning and importance comes in memory when we do struggle. Without struggle there is no meaning of life because I think in every step of life we must struggle to be successful person. For example, if we are not reading, just spending our childhood in entertainment then we cannot achieve good result. Our life will be full of darkness in future. From childhood to old age in every step we should struggle to achieve good future. There is no definite meaning of life but we can make our own meaning with struggle. Mother Teresa, Florence Nightingale, Gandhi, Mandela etc fought for the improvement of every people who are deprived of their right because they

understood the meaning of life of everyone. So they gained name after their death and they are respected and honoured by everyone.

Sushma, 8 'A'

So, everyone of this world has their own life and they are also happy by living their comfortable life but to find the bright and better future don't follow other and make your life meaningful yourself. Break old history by doing your best due to which you can become immortal.

Trekking to ABC

We started our tour in 2071 Baisakh 5th at 9 o'clock in the morning. We all gathered at our house and we took one taxi and moved towards Kande. Our trekking began from Kande. There was a shortcut road for Australian base camp. We walked along the way. All felt very tired, that day we reached Landruk at 4 o'clock. We stayed at Landruk that day.

Another day, 6th Baisakh, we woke up at 5 am and again became ready for trekking. On the way we met some tourists. They were also coming for trekking to ABC. They were a couple. The lady's name was 'Kennel' and her husband's name we couldn't know. They were from France. She was a doctor of France. Kennel didn't know so much English and we didn't know French. However we became friends with them. That day when we reached Bamboo rainfall began from 2 pm. We were wearing rain coat and it was danger our to go upward while it was snowing. So, we sat at Bamboo hotel but our destination was to reach ABC. That night, Kennel had a chess and we played chess with them. We took photo at snow.

Another day 7th Baisakh when we woke-up at 6 o'clock. Kenel had already moved. My brother was very tired to walk. We walked in snow. My mother was scared of snow. We wanted to go

fast but my mother scolded. That day we sat at Machhapuchhre Base Camp. We drank soup. In Machhapuchhre Base Camp there were only 4 hotels. It was very hard to get room.

Unfortunately we got a small room. We all shared that room.

Shristi, 8 'A'

Another day 8th Baisakh we woke up at 4 o'clock and again began to walk in snow. It is dangerous to walk in snow when sun rises. We reached finally at ABC at 6 o'clock. We were taking a flag of Nepal. We put flag on snow but one tourist took it and ran away. My father also ran to catch him and he brought that flag. We captured photo and we returned again to MBC and took breakfast. We returned back. We came to Himalayan at 12 o'clock and ate lunch and came to Chhomrong. It was really nice village when we saw from top of village. But our friend Kenel and her husband were sitting at Sinuwa.

Another day 9th Baisakh, we woke up at 4 o'clock. We were very happy to go home. We came to Syauli Bazar to take breakfast. We came to Gandruk at 12 noon. We saw a road of Jeep and became very happy. Finally we came at Naudada and took dinner and reached home at 7 o'clock. Our trekking was very successful.

Where does God reside?

"If god wants then anything is possible. Why don't you believe me?" "You can cheat others but you cannot cheat gods. Gods are listening and observing your every activities."

"Oh god! please lead me to the right path of life, please stop me from choosing wrong path."

Usually if we listen such statement then we can easily understand that the speakers believe in god. They believe that the gods are the creator of this universe. Gods are the creator of sorrows and happiness. The theists even believe that the gods are observing everyone's deeds in an invisible form. So, who are gods? Gods are so called powerful creatures who have got control over the whole universe and the activities that happen.

We can find many myths based on gods. First gods are said to be existing in temples in the form of idols. So, people visit temple for worshipping the gods. They even ask boon to gods believing that gods would fulfill their boon or wish. But some people donot belive in the gods. Those atheists believe that the gods do not exist. They even think that the people are wasting their time believing in gods.

For the theists, gods are everything. They believe that gods can do anything. There are two types of theists. One who believes gods live in temple and another who believes gods live in heart. The first theists go to the temple, worship everyday. They donate money to the temple in donation box. They offer money and offerings to the gods. They ask a boon

and promise god that after the fulfillment of their boon, they would offer god something greater. It seems like the exchange offer.

Bibechana, 8 'A'

But the second theists donot believe in existence of gods in temples or idols. They believe that the gods are invisible and reside in heart of the people. They donot go to temples like first theists but rather help others in need. They believe that if we remembered gods with full faith and reverence, then the gods will automatically be happy. They even believe that offerings of fruit, animals, money, etc. won't make the gods happy. If we took care of the needy people then, it is the greatest holy action. Thinking this they help others. They don't kill others. They donot trouble and torture others. They believe in benevolence.

Looking at present context, the second thests are considered excellent. Today people donot believe in the unnecessary offering and worship. "The kingdom of god is in your heart." Says Jesus Chirst. People believe that the gods are in this world. They are residing everywhere. There is no heaven or hell. Being happy everytime, loving everybody and decorating the nature thinking the gods or creatures are with us is the actual feeling of heaven. Having good thinking brings us near to god. Meditating with full belied on god will maintain our relationship with gods. In conclusion the real worship and devotion of god is to love and serve the creation of god.

Friends For Life How we can learn

We are friends
I got your back
You got mine
I'll help you out
Anytime!
To see you hurt
To see you cry
Makes me weep
And wanna die
And if you agree
To never fight
It wouldn't matter
Who's wrong or right
If a broken heart
Needs to mend
I'll be right there
Till the end
If you cheeks are wet
From drops of tears
Don't worry
Let go of your fears
Hand in hand
We'll be friends
Till the end!!!

Monika, 8 'B'

A person is different from another. So, a person learns the same thing in different ways because they have different nature. In the same way nature of subjects is different. So, we learn things in many ways.

Subesh, 8 'B'

Especially we can learn by reading books. We can learn by listening to our parents and teachers. We can also learn by looking things and doing ourselves. We can learn by travelling to places. Practical subjects like science can be learnt in a practical way by doing. Some part of history can be learnt by observing the sites. Social study is best learnt by visiting communities and taking to people. Geography and the social traditions of a certain community can be learnt by visiting that community. We can talk to people, ask questions and learn in a communicative way.

The next, we can best learn our culture by being involved in the family and social activities. But the mathematical problems should be learnt by practicing with the help of teachers. So, we can learn various things in various ways.

What's Life

Lif is a tragedy, if you see it with tears in your eyes,
Lif is a history, if you say good bye,
Life is a comedy, if you see it with smile on your face,
Life is full of trouble, if you fill it with mess,
Life is full of race, in which you are the nurse
Lif is a battle, fights like a fighter,
Life is love and you are the lover.

Aarju, 8 'B'

Wildlife in Danger

In the ancient time many tribes and races of human being struggled to save their lives but natural disaster and diseases took off their live. Even the huge creatures like dinosaurs and mammoth couldn't remain on the earth. But in this 21st century due to the discovery of science and technology man itself is being responsible for the extinction of species of different birds, animals and plants. Due to ignorance, thoughtlessness and stupidity he has caused many animals and birds to extinct. Last 2000 years over 100 species of mammals and 130 species of birds have extinct. Man has killed animals for food, cloth, ornaments and tools from their body parts. As the population is growing the number of animals and birds are declining. When the man clears the forest and cultivates the grassy plains he drives away the animals and cause them to be extinct. We should not do this because we are wise and sensitive creature rather we should conserve and promote them because animals in their natural habitats help to keep environmental balance. If animals found more difficult to survive, same would happen to us. Nowadays more interest have been shown in the conservation but the problems we have created yet are large and complex. To kill insects and to have better crops farmers have used chemicals, so the small insects which feed on the chemicous are poisoned and the big animals and birds feeding on the small insects are also killed. Pollution from the industries has proved to be killer.

The soild slicks and chemicals discharged by industries are mixed to different sources of water and cause many sea birds and fishes to died out.

Sagar, 8 'A'

Nowdays the fashion of wearing the clothes made up of animals is increasing. So, poachers are more interested to kill these animals. There were more than 100,000 tigers throughout Asia but now days there are only 2000 because of clearance of land, shooting and hunting. The other animals which are going to be extinct are sperm whale, coelacanth fish, giant tortoise, lemur, white rhinoceros, okapi, oryx, organge-utan, polar bear, giant panda etc. Wildlife also includes plants. Many plants are disappeared because the land has been taken over building works, for cultivation, roads, railways, towns etc. Some of them are only seem in protected reserves and botanical gardens. Nowdays government is increasingly being aware on the preservation of wildlife. Many organizations like WWF Friends of earth are using their resources to help wildlife from extinction. Many national parks and reserves are set up so that animals and birds which are found rarely can continue to breed. There are provision made for the treatment of sick creatures.

The problem created are real so we should try to solve them to preserve wildlife. They should be conserved and promote for our welfare. They should be conserved and promote for our welfare too.

Shifting to New House

Shruti, 8 'B'

One day, after school as I reached home, parents were packing things. Seeing this I could not stop myself from asking my mom where we were going. Then my mom gave me a smile and told me that we were shifting to a new house which was more beautiful and bigger than that where we were living.

I exclaimed and said that I could not leave my house and I did not want any other house. Angry with my answer, mother ordered me to do as I was told. Although I was sad, I could not object to her decision. So, we shifted to the new house. At first, I was not happy in the new house. But seeing the beautiful rooms and furniture, I slowly adjusted myself. That night we ate our dinner and went to bed. I went to my brand new bedroom and tried to sleep. At midnight I heard a painful voice calling me in my sleep. Shocked by it I opened my eyes at once.

I heard the same voice calling me again. Then a complete silence filled the room. I could feel the cold blood running through my veins. I tried to asleep but I couldn't. Instead I could hear something creaking. I was really frightened and so I covered my face with the blanket. Then someone

entered my room. I heard heavy steps coming near to my bed. Then someone pulled off my blanket. Astonished by it, I gave a loud scream.

I opened my eyes and saw myself in my old house safe and happy. I could also see the worried face of my mother who was trying to wake me up. Thanks god for it was just a nightmare that would never be forgotten.

History

Rajani, 8 'B'

For many people, history is dry and boring. It smells of dust settled on an old books in libraries. However, history can be very exciting. It is very important to know a lot about the past and understand today's world better. It is not as important to learn the dates and the years of event as it is to understand the cause of such events.

History then becomes very interesting, no matter whether you are learning about ancient Egypt or China. The Roman Empire, or the Persion wars. It is also interesting to know why so much knowledge of earlier times was forgotten in the medieval ages.

My Grandmother's Story

Once, my granddaughter told me a story which has influenced me a lot. It has always encouraged me to step forward in my life rather than looking back and just regretting about the past.

Manisha, 8 'B'

I was ten years old when she told me the story. Once there was a poor family who could hardly manage their daily meal. The family members used to work hard the whole day but they didn't have enough food to eat. Yet they lived happily, loving and caring for each other. They used to share happiness and solve their problems together. Days passed. The family got stronger and richer as they always worked together. They were good and polite to their neighbours, so they got help in need easily. People trusted and supported them. Finally the family was one of the richest ones in the village. They earned a great name in the town also.

Through this story, my grandmother taught me that we should not be depressed due to problems, rather we have to deal with the problems and solve them together.

Quote for value of time

- If you want to know the value of 4 year... Ask the team who has lost the final match of world cup.

Aleen, 8 'B'

- If you want to know the value of 1 year ... Ask the student who has failed in his final exam.
- If you want to know the value of 1 month... Ask the person who will die after 1 month due to some disease.
- If you want to know the value of 1 minute... Ask the person who has left his important life.
- If you want to know the value of 1 second... Ask the person who has lost the marathon due to 1 second.

Friendship has been universally perceived as one of the sweetest relationship on the earth. It offers security against the difficulties of life and is a source of great emotional satisfaction. It makes life sweet and gives meaning to it. Friendship is a matter of mutual love, respect and trustworthiness. But one fact I want to suggest is never make deep close friend because it hurts is separated but shake hand of friendship to all.

True Friendship in the Life

Susmita, 8 'B'

One Direction

One Direction (commonly abbreviated as 1D) are a British pop boy band based in London comprising Niall Horan, Zayn Malik, Liam Payne, Harry Styles and Louis Tomlinson. They signed with Simon Cowell's record label Syco Records after forming and finishing third in the seventh series of the British televised singing competition. The X factor in 2010 propelled them to international success by social media. One Direction's four albums, *Up All Night* (2011), *Take Me Home* (2012), *Midnight Memories* (2013) and *Four* (2014) broke records, topped charts in most major markets, and generated hit single including "What Makes You Beautiful", "Live While We're Young", "Story of My Life" and "Steal My Girl".

Their achievements include Brit Awards, four MTV Video Music awards and eleven MTV European Music Awards among many others. According to Nick Gatfield,

the chairman and chief executive of Sony Music Entertainment UK, One Direction represented a \$50 million business empire by June 2012. They were proclaimed 2012's "Tops New Artist"

by Billboard. According to the Sunday Times Rich list, by April 2013, they had an estimated personal combined wealth (41.2 million) making them the second wealthiest musicians in the UK under 30 years of age.

After the release of *Four*, One Direction became the first band in the US Billboard 200 history to have their first four albums debut at number one. Their third album *Midnight Memories* was the biggest-selling album worldwide of 2013 despite being released in late November. In 2014 Billboard named One Direction as the top artist of the year.

Simran, 8 'B'

If I became PM

PM refers prime minister. Becoming prime minister is not an easy task. Prime minister has many responsibilities and duties. The PM should be the idol of other people and source of inspiration.

To be prime minister is an aim and ambition of my life. If I became the prime minister of Nepal, I will live like the humblest citizen. I will not like to call myself the. In democracy there should not seniority and juniority. In fact, I feel that I could do my little bit for the country as a prime minister.

I will keep myself as the greatest servant of the country. As the Prime Minister of my country it will be my aim and ambition to bring prosperity to the hungry millions.

In Nepal, there is a large number of young boy and girl, men and women who are still uneducated. I will restrict child labour and will make education free and compulsory to each and everyone so that children can go to school. In my country there are many social evils like women trafficking, superstitions, untouchability. I will try my best to abolish those practices. I will draft the constitution in the rights of women and children of my country. I will try to stop corruption in my country because corruption is one of the greatest evils of nation.

Internal strength depends on the economic

development of a country. I shall try to make Nepal as prosperous as possible. My first care will be self sufficiency in education. I would use all my right to raise the status of my country.

Thus I would make Nepal like in my dream.

Saswot, 8 'B'

Pirates

Pirates are the people who steal from the ships. As the first ships began to carry goods, pirates started attacking them. About 600 years

ago, there were many pirates sailing on

the seas and oceans in the world. Sailors fight very hard against pirates when they are attacked. Pirates ship has to be very very fast. Pirates mostly eat dry biscuits and pickled meat when they are on boardship. Merchant seamen are very afraid when they see pirates flag. Pirates best look is treasures. Gold and silver are the best pirates treasure. Shipwreck is the pirate's fear. Many pirates are killed by the shipwreck. Pirates are very different. John Silver is a one-legged pirate, Captain Hook has only one hand, Francois Leclerc was one legged pirate and some pirates have one eye.

Sarad, 8 'C'

Should People Stop Using Facebook?

Facebook is the most popular social network existing nowadays. Millions of people from all over the world have their accounts there. Facebook is a young phenomenon, which can be called an innovation of the beginning of the 21st century which has conquered the world. People of all age, gender etc. spend time there communicating with other people and collecting information about topics they are interested in. Infact, facebook is mainly popular among the young people and they become stock to their laptops and smart-phones surfing the social network.

Facebook has its advantages and disadvantages. Facebook like any other social networks consumes too much time and affects the human physical and mental health negatively. If a person spends the whole day in sitting positions, he/she will have problems with posture, heart, vision and have such diseases as obesity which occurs because of lack of movement. Facebook consumes time which can be spent on studying and self developing. As a result the modern generation becomes unintelligent and wukk bit have practical skills.

Facebook can be helpful as well. The social network is an excellent tool for spreading news and information which can be useful to society. One can find friends in other countries and learn about their life,

culture, through direct communication, and also helps people to be united.

To sum it all up, facebook is a rapidly developing social network which connects people from different countries and provides with numerous opportunities, but it should be used wisely and be only used for self-development.

Manik, 8 'B'

Internet

Network of networks is called internet

I Networks definitely have changed your fate
It makes you move around this world.

It helps those who are illiterate & cold.

You can find it anywhere

It is here for your care

You can play games, share photos & do other things.

It always help we human beings.

It contains the things which are huge

If is not for misuse

Now you will never fall.

It wants to thank you all.

Binita, 8 'C'

Imagination

In my world of Imagination,
Trees talk with me with expression
Ghost helps me to fly very high,
I made a projector which shows movie in sky.

In my world of Imagination
We go to school not by bus but by school train
And we lean magic instead of knowledge of bok
Lions come to share problem with me
I swimed across Caspian sea.

In my world of Imagination
Moon talks with me every night
Sun asks permission to show day light
I met a dainosarus in jungle of terai
When I touched it then it began to cry.

In my world of Imagination
Everyone can live at least 300 years
With fit body and not tears
Everything is provided in free
I grew a tomato tall like a tree.

In my world of Imagination
I climbed mount Everest twice a day
Except in the days of April and May
I went to the world of cartoon
And returned back at noon.

In my world of Imagination
I met a man who was mad

He told me his story
which made me sad
I made a picture of that
and share
Everyone became mad
who had a book over
there.

Sumnima, 8 'C'

Money

The most valuable thing
That makes us to sing
In this life of our
With every single hour

It makes us happy in sad
Without it we will be
mad

Our parents would be glad
It's all that we had

So, taking good care of it
By making a discipline sit
And see opposite when it tilts
That makes a building build

Arjun, 8 'C'

A Dream Coming True

In my dream I saw a dream coming true,
One world with oneness was my first view,
The colour changing from dark to bright,
In the success everyone taking flight,
They were no more afraid of the height,
To maintain peace everyone was ready to fight,
There was no discrimination on the basis of black & white,
The earth was singing song of you,
No matter one was girl or boy,
Everyone enjoyed the reason of joy,
There was no need of NGOs and fund,
It was coal changing into precious diamond,
No feeling of revenge or anger,
Sharing their feelings they quenched their
Thirst and quite their hunger,
Noone was rich nor poor,
Noone was ever to be blamed,
Everyone sang the song 'We have overcome',
Suddenly every things got dark and I opened my eyes,
When I came to know I just imagined pleasant lies,
It is a dream of each and every human not of only me,
Well, I just really want to make it be,

Manisha, 8 'B'

Teenager

Teenage is one of the most memorial things that one goes through in life. A teenager goes through many happy times and many depressing times. Stress, depression and peer pressure are some negative things that a teenager goes through in life. Friendship is the are joyful times that teenagers face in this age.

I think parents put unnecessary pressure, in a already stressed teenager, which is a very wrong. When you see a teenager; don't be so hard to them. Think about

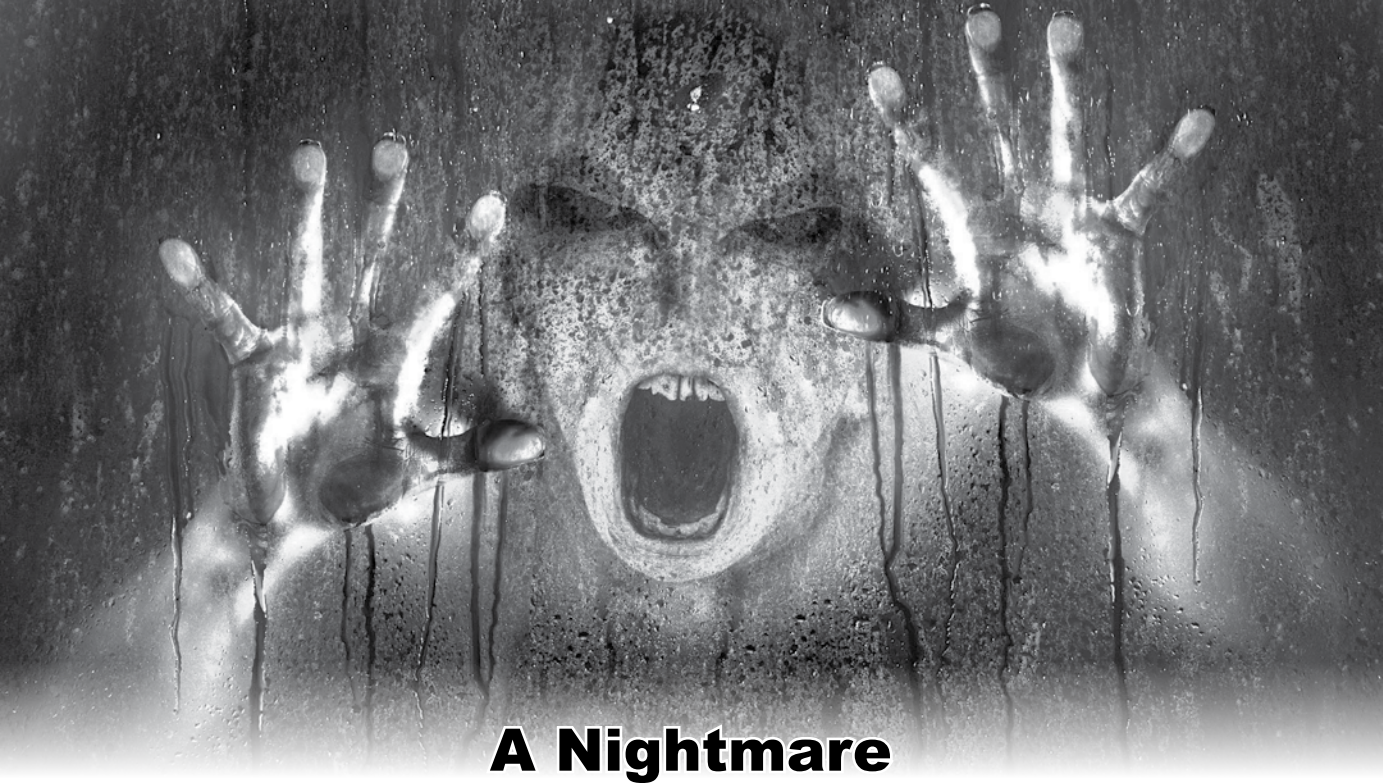
what you went through when you were that age, and it will be much better living condition if people realized that. But the teens themselves know what is the best for them, the way of

live choosed at this age, can make you happy for rest of your life or make you miserable. So think about what you're going o do and make the wise decisions when they matter the most.

Bahwana, 8 'C'

A Nightmare

That was the day when I was alone in my house for the first time ever in my life. The clock had already ticked 9 o'clock in the night. But due to the fear of being alone, I was not sleepy. I was just recalling the usual family jokes.

Since I wasn't feeling drowsy at all, I decided to play and watch a movie on my laptop. I watched it very anxiously even though it was the 8th time I was watching that particular movie. By the time the movie had ended, it was already 11 o'clock. After the end of movie, I shut up my laptop and went to sleep. Then, I covered my eyes. However, it didn't work. Suddenly I heard a sound. I think that it was an illusion and again covered my face. Again, in a few minutes, I heard a knock on the door. I looked past the window. It was pitch dark outside. I switched on the light but I found that there was no power supply. I staggered inside the room and found a little candle. Then I lifted up. I visualized my future in which I was lying dead, surrounded by my family

members who were crying for me. My heart was beating very fast. Again for the third time, I heard the knock on the door. With the help of little candle I got the door. As I opened the door, I found that the air was blowing so fast that materials were flying all over the place. Now, I was able to breathe the air of relief. After solving out the mystery, I laughed at myself and on my crazy judgement. Then I closed the door and moved towards my bedroom. I threw the cricket ball which hit towards my head and I fainted.

It was early morning. When I woke up. I was surprised that there was no sign of injury on my head. I didn't even find the cricket ball. What I found unusual was one pillow from my bed was lying on the floor and I had turned over in my bed. Again, I started to laugh, "Oh! Thank God! It was just another night more".

Ashutosh, 8 'C'

What is a Black Box?

Whenever any aeroplane crashes, concerned people make efforts to recover its black box. When a jumbo jet of Air India crashed, a robot searched its black box & could finally find it from the deep sea. Do you know what a black box is & what information it gives regarding the causes of the plane crash.

Most of the aeroplane on international flights have been using two important instruments since 1960. We call these instruments digital flight data recorder and cockpit voice recorder. These instruments are enclosed in two steel boxes separately to provide safety. These boxes are what we call black boxes. They are made of insulating materials. They are also not affected by shocks.

The tape, which is used in this instruments, is made of stainless steel, which is not affected by seawater for two days.

Flight data recorder is placed in rear of the plane while the cockpit voice recorder is placed in the cockpit. Flight data recorder is a multichannel recorder. Its tape is made of stainless steel which is very elastic. Its length is about 6000 ft. which can record data of a 25 hour flight. It records the temperature of the plane, its velocity etc. It can altogether record 64 parameters. It takes weeks to decode and analyse the data in the tape.

The cockpit voice recorder is a tape recorder in which a magnetic tape runs. This records the conversation among the members of the crew in the cockpit. It also records the sound of explosion. The voice coming through a microphone is fitted in the cockpit. In every half an hour, the information in this tape is deleted to record recent information. These two instruments have made the present flight safer and reliable. Every time a plane crashes, these instruments help to know the causes of the crash and that mistake is never every repeated.

Sabina, 8 'C'

एक जङ्गलको कथा

अनकन्टार त्यो जङ्गलमा
बलि रहेछ एउटा दीप
छरि रहेछ ज्योति अन्धकारमा
एक बालिकाको क्रन्दनसँगै
चित्कारसँगै
थपि रहेछ जीवन त्यसमा
सुनसान त्यो जङ्गलको
त्यस अनौठो प्रवृत्ति
अन्नपूर्णको आशामा छ
तर सायद
बदलिन्छ निराशामा
त्यस बालिकाको पुछि दिने आँसु खोइ
जीवन बितेछ उसको आशावादी भई
पर्खाइमा आफ्ना अभिभावकको
बितेछ समय उसको
त्यो असहायलाई सहारा दिने
हो यो जिम्मेवारी कसको ?
ज्योतिले दीपको कुरेर अन्त्य बसिरहेछ
पीडाले सायद त्यो बालिकाको मन कसैको डसि
रहेछ
निभ्यो दीप अब
तर थामिन्न आँसु उसको
गरे विश्राम ती आँखाले
रुवाइमा आए पनि कमी
अब
लाग्दछ पुरा जङ्गल
उसको लागि रोएको छ
रोएकी छिन् आज धर्ती
आफ्नी सृष्टिको दुर्दशा देखी
असह्य भएको छ उनलाई
बाँधेर राख्न चाहिन्छन् उनी समीपमा

करुणामयी कोखमा
सहारा दिन चाहन्छिन् त्यो
अबोधलाई
चिरायु ममता र सुखमा
पुरा गर्दछिन् चाहना
लिन्छिन् बालिकालाई विवेचना, ८ 'क'
काखमा

भुल्कि सकेको छ घाम
पदार्पण गरि सकेको छ
मिरमिरे किरणले जङ्गलमा
तर कस्तो अचम्म
छैन नामोनिसाना जीवनको
तर छ
त्यस अबोध बालिकाको प्राण शून्य देह
रङ्गी बिरङ्गी पुष्पको माभमा
तर
आज एउटा छ अनुभूति
सायद
सायद ती मुक रुखहरूको माभमा
विराजमान छ हिजोकी बालिका तर
अहँ !
छैन पटककै निराशाको भाव उसमा
छैन वेदना, दुःख र पीडा
लाग्छ मात्र छ खुसी, केवल खुसी
हे धर्तीमाता !
न्यायमा जागेको छ आज विश्वास
दुःख घटाइ दिन्छौ सबैको,
सुख बढाइ दिन्छौ सबैको
फेरि दिन्छौ यो रूप संसारको
भन्ने छ आशा लागेको

संसारलाई साँढे पाँच फन्को : पुष्कर शाह

बजारमा आत्मकथाको भकारी नै छ । आत्मकथा लेख्ने मानिस कि त जीवनको अन्तिम चरणमा हुन्छ या जीवन कालको लामो हिस्सा तय गरि सकेको हुन्छ । मूल घटनाहरू मानिसको जीवनका फरक-फरक काल खण्डका हुने गर्दछन् । कतिपय घटनामा मानिस आफैको नियन्त्रण हुने गर्दछ या कतिपय घटनाले मानिसको जीवनको मोडलाई नै परिवर्तित तुल्याउने सामर्थ्य राख्दछन् । आत्मकथा लेख्ने लेखक नै विगतका घटनाको साक्षी हुन्छ, वर्तमानमा उभिएर मानिस विगतका घटना क्रमलाई नियालेर, अर्थ लगाएर र तर्कपूर्ण विश्लेषण गरेर तिनीलाई एउटा मालामा बुन्छ । पछि त्यो कथाले नै सजीव रूप लिन्छ । बजारमा आउने धेरै जसो कटुवालको कृति । यो वर्ष बजार धेरै आत्म कथा भित्रिए, खुसी विजय कुमार पाण्डेको, रुक्माङ्गद कटुवाल, पत्रकार किशोर नेपालको मेरो समय आदि इत्यादि ।

सबै कृति पढ्ने मौका, धेरै जमर्को गर्दा पनि मिलेको छैन । मैले पनि विगतमा सीमित व्यक्तिको मात्र आत्म कथा पढ्ने मौका पाएँ । त्यस सीमित पुस्तकको अङ्कमा पर्दछ "संसारलाई साँढे पाँच फन्को, जुन मैले अखबारको विज्ञापन मार्फत् भेटिएको थिएँ । पछि त्यो पुस्तक पढ्ने अत्यधिक इच्छाले दिदीसँगको मिलेमतोमा किनि छाडें ।

संसारका दुई सय देशसँग साक्षात्कार गरेका व्यक्ति पुष्कर शाहले सङ्गालेको अनुभव वास्तवमै रोमाञ्चक थियो । २००९ सालमा

यिनले सम्पूर्ण देशको परिक्रमा गरे । पुस्तकमा पुष्कर शाहको जन्ममिति उल्लेख गरिएको छैन, मात्र बाबुको निधनपछि आमा मात्र रहेको कुरा उल्लेख गरिएको छ । यिनले जति पनि देशसँग साक्षात्कार गर्ने मौका पाएँ, त्यो तिनको बेजोड इच्छा शक्ति र आत्मबलकै परिणाम थियो । संसारलाई फन्को मार्ने सपना अचानकको सपना थियो ।

सन्तोष, ८ 'क'

साँच्चै भन्ने हो भने उनको अनुभवले संसार पैसाले घुमिने होइन रहेछ । दृढ आत्म बल चाहिँदो रहेछ भन्ने सन्देश दिन्छ । उनलाई साथीहरूले मूर्ख, पागल र फुस्केको संज्ञा दिँदा समेत उनी आफ्नो लक्ष्यबाट विचलित भएनन् । भन्डै एक वर्ष लाग्यो पुष्कर शाहलाई आमासँग स्वीकृति माग्दा । त्यसपछि आमाको विश्व भ्रमण गर भनी दिएको सय रुपैयाँले चार हजार दिन आफ्नो माटो बाहिर बिताए ।

उनको साइकलले दुई लाख एक्काइस हजार किलोमिटर तय गरे । आमासँग लगेको सय रुपैयाँ पछि आमालाई नै फिर्ता दिए । तर यसक्रममा उनले सबै ठाउँमा रमाइलो भोग गर्ने अवसर कदापि पाएनन् । उनी रक्की माउण्टेन वरिपरि शून्य डिग्रीमा नड नै काठ्ठिने गरी दौडिएको क्षण छ । सहारा मरुभूमिमा पनि ५० डिग्रीको तापक्रममा कुदेका पल छन् । अफ्रिकामा अपहरणमा परी लुटिएर पछि त्यही लुटिएको सामान अर्को व्यक्तिबाट किनेको पल समेत

छ । पाँचतारे होटेलमा निद्रा नलागेको र पिज्जा बर्गर नरुचेको क्षण पनि छ । कहिले चीनका फुटपाथमा मस्त निदाएको र जङ्गलमा केही खान नपाएर सुन्तलाको बोक्रा चपाएको रातहरू पनि छन् । संसारका हरेक देशहरूमा कसैले कुन देशबाट आएको होस् भनी सोध्दा उनी भन्थे, "म सगरमाथा र बुद्ध जन्मेको भूमिबाट आएको ।" विश्वमा उनी जहाँ पुगे त्यहाँ शान्ति र एकताको सन्देश छाडे । अब मेरा दृष्टिले देखेका कृतिका कमी कमजोरीको चर्चा गरौं; उनी घुमेका हरेक देशको मिति उल्लेख गरिएको छैन, त्यसमाथि उनी हरेक देश घुम्न पुग्दा एयरपोर्टमा मानिसको ताँती लाग्नु, स्विकार गर्न गाह्रो लाग्छ । उनी हरेक देश घुमे, त्यहाँ पुगेर त्यो देशको मदिरा, जाँड वा रक्सीको मात्र चर्चा गर्न भ्याएका छन् । यो देशका मदिरासम्म चाख्न पाएँ भन्दै गौरवान्वित पारामा भनेका उदाहरण कैयौं छन् । आत्मकथाका खरा आलोचकहरू भन्छन्, "वास्तवमै

आत्मकथाका नायकमा आफ्ना असफलता लुकाउने, नराम्रा पक्ष र अप्रिय वा व्यक्तिमा दाग लगाउने पक्ष बिर्सने विलक्षण प्रतिभा हुन्छ तर यस पुस्तकमा आफ्नो व्यक्तित्वमा दाग लगाउने विषयलाई बिर्सिएका छैनन् । सम्भोग, यौवन सबै विषयलाई मुक्तकण्ठले चर्चा गरेका छन् । कतिपय अनुभव त नाटकी लाग्छन् ।"

समग्रमा पुष्कर शाहको विश्व यात्रा, लक्ष्य, स्वतन्त्रता, इच्छा शक्ति, त्यागको कथा हो । सफलता र सपनाको कथा सुन्दा भट्ट विचित्रको लाग्ने साइकलबाट विश्व यात्रा फरक परिकल्पना हो । विश्वमा जहाँ पुगे त्याग, परिश्रम र शान्तिको सन्देश सिकाए । विश्व यात्राको इतिहासमा फरक कोसे ढुङ्गा बनेर उभिए । अनिश्चित समयमा हिँड्छु भनेको बाटो भत्किन सक्छ, लक्ष्यमा पुग्न सकिँदैन तर यथार्थमै पुष्कर शाहको यो विश्व यात्राले दृढ इच्छा शक्ति र धैर्यताको पाठ सिकाउँछ ।

पोखरा

सलाम हाम्रो पोखरा, शिवको रचना
पोखरामा बस्न पाए, अरु के को चाहना
दर्शन, तिहार, गाईजात्रा आफ्ना संस्कार
पोखरा र पोख्रेलीलाई मनले नमस्कार

दाइने काखमा सराइकोट, काहुँ डाँडा बायाँ
कसले गर्छ पोखरा, तिम्लाई बढी माया
पोखराको माटो आहा ! कति बसाउँछ
ढुङ्गा पनि निचोरी हेर, पानी रसाउँछ

जङ्गल नदी हिमालहरू
प्रकृतिले सजिएको

हाँसेको जस्तो लाग्छ साँच्चै
कति सुन्दर दृश्य यसको
छिटको सारी चौबन्दी र
गलै सुनको भारी
अप्सरालाई बिर्सिउने,
पोखराका नारी

पूजा, ८ 'क'

सधैंभरि वसन्तले, शरद बोलाउँछ
पोखरालाई देखेर, जुनै टोलाउँछ

पसिनाको भल तिम्ले यहीं बगाऊ
पोखरालाई संसारकै राम्रो बनाऊ ।

सुन्दर नेपाल

जताततै हरियाली जताततै वन
तिम्रो शीतल वक्षस्थल,
तिम्रै शुद्ध मन
पर्यटकीय सहर पोखराको
गर्नु पर्छ मान
सधैं यसलाई सफा र स्वच्छ
राख्ने हाम्रो अभियान

आकृति, ८ 'क'

पर्यटकहरू पोखरा घुम्नलाई गर्छन् रहर
सुन्दर र सफा छ हाम्रो पोखरा सहर
पर्यटकीय सहर पोखराको गर्नु पर्छ मान
सधैं यसलाई सफा र स्वच्छ राख्ने हाम्रो अभियान

प्राकृतिक सुन्दरताले भरिएको हाम्रो पोखरा
यहाँ घुम्न नआउने मानिस को छ र ?
पर्यटकीय सहर पोखराको गर्नु पर्छ मान
सधैं यसलाई राख्ने हाम्रो अभियान ।

मेरो स्कूल ग्लोबल

१८ पुगेर १९ मा लाग्यो ग्लोबल
अन्धकारलाई हटाएर जाग्यो
ग्लोबल
ज्ञान विज्ञान अँगालेर
हिँडेको छ ग्लोबल
विद्यार्थीलाई न्यानो माया
दिएको छ ग्लोबल

किस्मत, ८ 'ख'

बलेको यो दीयोलाई निभाउँदैन ग्लोबल
आफ्नो अस्तित्वलाई कतै गुमाउँदैन ग्लोबल
राम्रा-राम्रा ज्ञान दिने स्कूल ग्लोबल
राम्रा सङ्गत राम्रा पाठ सिकाउने ग्लोबल

पढाइसँगै अन्य कुरा सिकाउँछ ग्लोबल
विद्यार्थीको प्रतिभामा रमाउँछ ग्लोबल ।

देश विकास

प्रकृतिले भरिपूर्ण कति राम्रो देश
सगरमाथा छानो हाम्रो
हिमचुलीको लेप

श्रद्धा, ८ 'ख'

हिमालको सेतो टोपी एउटा
होइन भेष

पहाड र तराईमा छन् कति राम्रा खेत

जडीबुटी नाना थरी फूल अनि बोट
खोला नदी धेरै हाम्रा बग्छन् तीव्र वेग
तराईमा पुग्दाखेरि घट्छ थाल्यो तेज
पहाडमै छोपौं हामीले यिनको सारा वेग

बिजुलीले अन्धकारलाई पार्छ चिराचिरा
मुहार हेर्दै लगानी र योजनालाई फेर
हामी सबै जुटी लागौं गर्नु हुन्न बेर
देश विकासमा लागि परौं हुन्न भन्ने छ र ?

स्रोतको सही उपयोग गर्न हामीले सिकौं
जनचेतना, स्वास्थ्य, शिक्षा दिन हामी जुटौं
अन्धविश्वास, अशिक्षा र अज्ञानलाई फाली
बन्न सकौं सबै जनता आफ्नै देशको माली ।

आमा

नौ महिना कोखमा राखी
मलाई जन्मायौ आमा
न्यानो न्यानो काखमा खेली
ठुली भएँ आमा

अन्जुम, ८ 'ख'

पढ्न लेख्न सिकाएर पढ्न
जान्ने आमा
मिठो वचन सुनी सुनाई जानी भएँ आमा

भोक लाग्दा दुध चुसाई अमृत पाएँ आमा
बोल्न हिँड्न सिकाएर जान्नी भएँ आमा

तिमी नभए मलाई कसले माया गर्थे
सबैले अनाथ भनी जिस्काउने गर्थे

तिमी दुःखी हुँदा मेरो मन दुख्छ आमा
तिमी रुँदाखेरि मेरो आँसु झर्छ आमा

तिमीलाई खुसी दिनु मेरो इच्छा आमा
तिम्रो सपना पुरा गर्नु मेरो लक्ष्य आमा ।

उमेर मेरो होइन र ?

तिमीजस्तै पढ्ने लेख्ने
उमेर मेरो होइन र ?
तिमी सँगसँगै खेल्ने उमेर
मेरो होइन र ?

सबले खाएपछि खान्छु निमी, ८ 'ख'
अनि भाँडा माभ्छु
तिमीसँगै खाई डुल्ने उमेर मेरो होइन र ?

मेरो हातमा जुठा भाँडा अनि कुटो कोदाली
तिमीसँगै स्कूल जाने उमेर मेरो होइन र ?

बाबु ! छोरा ! राजा ! भनी बोलाउँछन् तिमीलाई
यस्तै प्यारो बोली सुन्ने उमेर मेरो होइन र ?

भोला बोकी तिमीलाई स्कूल छोडी आउँछु
गुरुबा-आमालाई भेट्ने उमेर मेरो होइन र ?

देशको मुहार फेरिन्थ्यो कि

स्विच थिचे बत्ती छैन
धारा खोले पानी
आफ्नो देशमा रोजगार छैन
रुँदै कता जानी

जनता जति परि सके
लोडसेडिले दिक्क
एक महिनाको तलब जति
मैनबत्तीमै ठिक्क

नहेप भो नेपाललाई
गरिब देश भनी

जे भए नि लोडसेडिलमा
विश्वमै छ धनी

हाम्रो सुन्दर देशमाथि
ऋणको पहाड छ रे !
बिहान खाए जनतालाई
के खाऊँ हुन्छ भरे

काम गर्ने युवा सबै
विदेशतिर सरे
देशको मुहार फेरिन्थ्यो कि
नेताले केही गरे ।

प्रकृति, ८ 'ख'

The Accident I Faced

People are mobile. Their life is full of sorrow and desire. So, to change their monotonous life, they want to travel from place to place which not only helps them to change their boring life but it also helps to broaden their mind. Accident is unpleasant action that causes injury or death. My family decided to go to Manakamana by bus. So we all were ready to go there. At that time, I was in grade 4 I was also happy to go there.

The schedule was made to go there on someday. I forgot it and at the very day we started our journey. We were heading excitedly. At the bend of Dumre, the driver slowed down the bus. Suddenly the truck came with great speed from opposite direction. The driver was hopeless to control the bus, so he lost control of the bus and bus collided with the tree that was at the side of road. There was a great sound of collision. There was a huge line of busses on the road.

The big sound "Aa....." came from the back. And the bus was about to somersault. At the same time the bus heading to Dang came and both collided to each other from the side again. My mother caught me tightly and it was bleeding from my father's leg and grandfather's head was badly injured. There was a hole in his

forehead. Both of them were taken to hospital along with 7 more people. The police took me, my mother and some other people as well at the open field about 10 meter far.

I saw my big father who was vacant looking toward sky. Police took him out but unfortunately he was already dead. My mother started crying. I didn't know why. She called to other members from our family. Later, all reached there. I saw that my big father was covered with white clothes. Later after the sixteenth day of accident my father, grandfather were discharged from hospital and all of them were sad. My mother was hopeless to overcome the grief. My father talked with her and said "god didn't look toward us, so we faced accident.

There are many road accidents where many people loss their life. So, be careful towards everything. There is no second chance in our life. Be conscious. Try to keep faith with you. Some steps should be taken to reduce accident but you be yourself safe and try to do best. Everyone should die after they are born so, take this as natural process.

Aryan, 9 'A'

Careless Bird

I heard a bird singing
Sweetly & preetily
In a garden with
Very attractive voice
Hearing their song
I felt very lonely
I started to cry
Remembering my dreams
To be fulfilled in future.

Nirman, 9 'A'

The environment was peace
And a bird was singing
Continuously, sweetly & preetily
As preetily as he,
I too started to sing with him
And shared my sorrow

I listened him &
Follow him quietly
As he sang song
Sweetly & preetily

Just as preetily as he !
I was singing with him
But he flew away
With no care for me
Then, I realized that
He was no longer for me

Realization

When I was sad
I saw whole world sad
I asked myself
What is sad.
I realized when I looked
Beggars asking food
With tear and fear

Rita, 9 'A'

When I was happy
I saw whole world happy
I asked myself
What is happiness.
I realized when I looked
Small baby laughing freely
For getting loving kiss
That he insists

So, at last I realized
Life is a lesson
Not only fashion
Life is a duty
Not only beauty
Life is a challenge
In which both sadness, happiness should
be balanced.

Let's Raise Voice

Every people want to get freedom. They want to do everything in a freedom way. But there are some people who are deprived of it. There are some people who are deprived of human right. So, not only I, but we all must raise voice against this. Children want to go to school to study. But not all the children are getting such opportunities. And what about other? So, lets raise our voice for those children because they are nation builders.

Women, who are the prestige of a country, are also being discriminated and violated. They are not respected and education is also not provided to them. Why? Because they are women. No, we should not think so. So, please raise voice for those needy women. At first, the parents must force the children to study and work hard.

I think, not only I, but all people wanted to end such problems. So, lets unite, lets work, lets fight and lets raise voice for those problems. In the eastern developing countries like Nepal, women are discriminated. Children are forced to involve in child labour, women are forced to get marriage it the age of their career development, poor people are not respected. People think only rich person have the right. So, lets raise voice to end such discrimination.

Great people like Nelson Mandela, Malala, Mahatma Gandhi etc raised voice for poor and needy people, to provide them education and treat all the

people equally and they got success too. Lets end the system of early marriage. So, women can study further for their development and development of nation. At first, government must provide education to all whether they are boys or girls. Let's raise voice together and get success.

Yasika, 9 'A'

Exam

Exam is a game, play it
Exam is an experiment, do it
Exam is a writing, write it
Exam is important, think for it.

Samjhana, 9 'A'

Some people think exam is nothing
Some people think exam is everything
Noone likes to read
But someone likes to know it

Nice exam will win the game
Careless and lazy will losse the game
Nothing is exam, only checking mind
Exam is something helps in contribution

Exam is a floor for going forward
Otherwise is a stage
Try to make mind sharp
For going forward

Adolescence and Drugs

it makes them audict. Such things makes people unsuccessful. Excessive use of these drugs darken their whole future. And last, they can even lose their precious life.

Deepa, 9 'A'

There is a closed relationship between adolescence and drugs. During this stage, various changes like, physical, mental, emotional and social occur. Their internal and enternal body structure are gradually develop and change due to those changes. New feelings and behavior of anger, love, sympathy, affection, joy, jealousy, hate, envy etc occur. In this stage, teenagers are developed physically but mentally they are not matured. They are neither children nor adults. So, they make group of their similar ages and enjoy. If their guardians scold them then they feel dominated and leave home with the interest to live with their friends in peer groups. Lack of maturity results the involvement with bad companies. Due to peer pressure they are compelled to have drugs, tobacco, alcohol etc. Teenagers cannot distinguish what is right and wrong because of emotional instability. They imitate the actors, singers, players and unnecessary advertisement etc. which is risky from the point of view of health. Their sexual organs and hormones are developed which results to involve in unsafe sexual intercourse. As a result unwanted pregnancy, STDS like AIDS, Syphilis, Gonorrnea etc may occur. They

Generally, adeolescence is the period from 10 to 19 years. People say 'teen age' for this stage. It is a period from the childhood to the adulthood. It is very important and a very sensitive period where many changes occur. In this stage, teenagers cannot control their emotion which enable them to involve in many serious problems.

Drugs refer to harmful chemical substances like tobacco, cocaine, hashish etc. which ruin the health and life of people forever. Such harmful drugs completely affect human body and make them depressed and inactive. Further,

also commit crime like rape, murder, sexual harassment etc.

In the modern era, numerous problems have occurred than compared to the past. Mostly the teenagers of urban areas seem to be victimized by poisonous drugs. Teenagers are usually taking drugs for fun, enjoyment, to get relief from mental tensions, for their companies etc. Because of excessive use many negative impacts can occur in his/her health throughout the life. It completely affects health and causes venereal diseases like high blood pressure, cancer, heart attack, etc. Due to their bad activities, they are hated by the society. Its regular use causes loss of money. So, we can say that the adolescence period as a troublesome period.

Adolescence is very important as well as dangerous stage which can lead them to ruin their life. So, to get rid from such problems it should be timely managed, parents should realize their needs, desires and act accordingly. Parents must provide adequate time to their children and pay attention towards their problems. They should humbly be encouraged to participate in creative activities like dance, music, arts, games etc. Drug abusers should be kept in rehabilitation centers. Suggestion and guidance should be provided to them in this period. We should stop buying and selling of drugs by making strict rules and regulations. Children are the pillars of the nation so government as well as guardians should give much priority to adolescents.

Sorry

The word 'sorry' seems small but it has a great meaning. We use this word to ask meaning of for apology. It is specially said to show that we are guilty of doing something unwanted. This small word shows that something wrong done by us was just an accident. If we have done something wrong, we need to realize our mistake and ask for forgiveness. We can apologize to others by saying that we are sorry and that it was just by mistake.

Devashish, 9 'A'

Forgiveness is asked for something that happens unknowingly. So, after saying sorry the same mistake should not be repeated. To accept our mistake is a great challenge. Everybody cannot accept the mistake committed by them. Only a person with strong will can say that it was done by him/her. It is an impossible thing for ordinary people. If we ask forgiveness from our inner heart, people will surely forgive us.

If we want others to forgive us, we need to forgive them too when they have realized their mistake and have felt guilty of it. We need to forgive them because they need a second chance to change themselves and correct their mistakes. So, if anybody makes a mistake, they should be bold and say the magical word "SORRY".

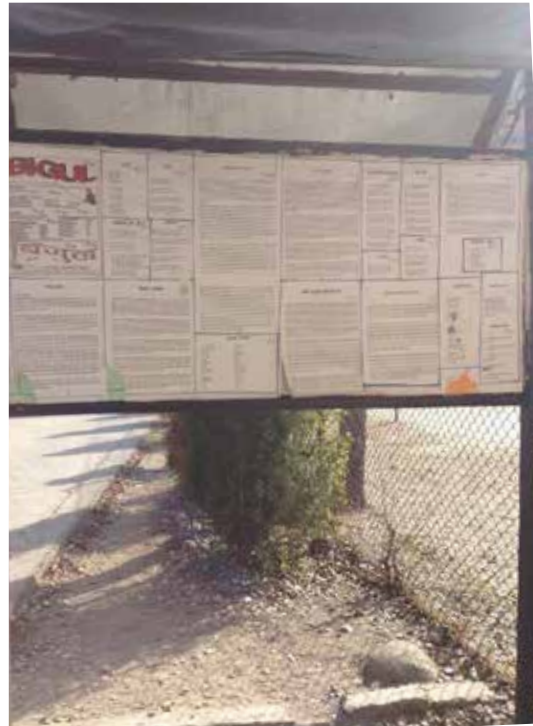

Our Bigul Team

It is said that 'Unity is Strength' and this proverb is applicable to the team of Bigul magazine. Bigul Magazine is the monthly wall magazine of our school, Global Collegiate. It is the magazine working for uplifting the hidden talents of the Globalians. It has been the history of more than a decade in our school. Article collecting team collects the articles from the students and the editorial team edit the articles and send for the publication. During the publication articles for wall are decorated and pasted properly so that they appear attractive. I feel myself so much fortunate to be a part of the Bigul Magazine. I collected many experiences, skills and knowledge working in this magazine. Experiences of working in a team, I must say a best team, knowledge from the articles and skills of paper and decorative works are a few to mention. I wish for the further success of this magazine. I have collected life time experiences of working in a team that I never forget.

Kundan, 9 'A'

A True Friend

A friend that really cares
All my secrets I can share
There when I need a hand
There to understand
When I am in pain
Will heal my pain, wounds
When I cry

That person will hold
If I am late
Will open the gate
If I am away
Will call me day by day
Anything I say will be heard
Will listen word by word.

Saloni, 9 'B'

Our Dream: Nepali Cricket Team

We win the match
Because you are batting
there.

We win the match
Because you are balling
there

The game of bat and
ball

It has become reason for us to smile.

Abhishek, 9 'A'

Subash with his own shot,
Drives the ball full and hard
Gyanendra comes there
When one wicket tumbles here
To avoid our fear
Yes! its Nepali cricket which we care

Then comes Paras, our hero
Six, six and six that comes for sure
Oh! you are our legend man
Yeah! Paras we all are your fan
Be careful with your opponent
We are marching ahead.

This is our team we love the most
Yeah we gonna play world cup at any cost
Yes, we love our cricket very much
We will play world cup at any cost

My Lovely Dad

I feel safe when you are
with me

You show me funs to do
You make my life much
better

The best father I know is
you

Without your Dad

I won't be today

With your love and care

You build a strong foundation

None can take away.

Today I'm very proud

Just to call you my Dad.

Thank you Dad.

For listening and caring

For giving and sharing

But specially for just being you

My lovely Dad

Jyoti, 9 'B'

Smile

Smile is a precious thing
which suits everyone's
face

It's a glorious moment in
our life when we smile

It keeps us away from
tension and makes us

happy

For a while everyone
enjoys it

A smile makes others feel happy and
makes our face charming and bright

Never be lazy to smile because

It gives us new hope and makes us refined

So always accept a smile by friends

It's a request of mine to all to share

And spread happiness with each other by
a smile

So, always be in touch with a smile

Pratikchya, 9 'B'

Nature

All of our basic needs
are provided by nature
We are glorious to have
such a treasure

Look at the beautiful
mountains and sky
And all those butterflies
and birds that fly
Hear the sound of the rivers that flow
And look at the stars, how they glow

Just imagine how they are made,
Especially that greenery that never fade
Importance and necessity of nature
Should be understood by all living creatures

I am sure none can make neither you nor I
It is the nature who made you and I
So, nature is necessary for better life
We must keep it alive

Nature is important and precious
Like gold, diamond and silver and
treasures
Nature is like our mother
So, lets take care of nature

Monika, 9 'B'

My Dream

When I saw Global
Collegiate School for the
first time

There was a dream to
read in this school

When I enter in this
school for the first time

I feel very happy and cool

I don't want to make anyone fool

There was a dream to

Be a good student of this school
when I met friends and teachers

I knew that they are very cool

There was a dream to be the best student
and friend in this school

Forever and ever

Until my student life is over.

Prabin, 9 'B'

Love From Sister

Anney, 9 'B'

I feel so lucky
To have a brother like you
How big I am
I am a little girl of yours
You're the one very special
And the one that's there
There when I need a hand
There to understand
You are the one who really cares
And all my secrets I can share
I like the way you smile and laugh

I like the way you sing and feel
And that's all what makes me happy
More than me I trust on you
So, please don't break my trust
And there is no day not missing you
Don't think I wrote it for time pas
I wrote it from my heart because
You are my sister
I am your sister
And no one can seprae us from
The relation of brother and sister

Begger's Life

Beggars are the people who have nothing
 But they are the people of love who want something
 They want food to eat, house to live & clothes to wear
 But without anything, they should stay in the road with fear & tear
 They also want love and fame
 But god is playing what a nonsense game
 All hate them but they respect others
 They are the unlucky sons without mother
 They go to every house to ask food to eat
 They get bone whereas others get meat
 They can die anytime
 And their dead bodies get dry
 But people do their own work
 and nobody is there to cry.

Milan, 9 'B'

I Dreamed...

I dreamed that I was 200 years of age
 But I woke because of a message
 I dreamed that I was playing a ball
 But I woke because of a missed call
 I dreamed that I was swimming in coke
 But I woke because of a pock
 I dreamed that I was in civilmall
 But I woke because of a phonecall

I dreamed that I was
 fishing with a hook
 but I wake because of
 facebook

I dreamed that I ran
 away 100 mile
 But I woke because of a mobile.

So, if you wanna dream deep
 Switch off your mobile and sleep

Pratik, 9 'B'

A Closer Walk With Nature

All around us we see it everyday but hardly observe it. We hear it everyday but hardly listen to it. We feel it everyday but rarely experience it. We people are filled with nature but sadly, very less of us know it's watch. What is nature? The sunrise and sunset, the beauty of mountains, the songs of birds, the wind that blows, it's all nature and it's divine beauty.

Beauty is hard to define, but easy to recognize. Nature is full of beauties. Only we should have the beautiful heart to see the Nature. We are surrounded by the beauties of nature. Nature is everywhere and not just in the hills, forests and villages. It's even in the cities. We live surrounded by the nature. If we look at the sky at night, we see countless stars and the silvery moon. Everytime we walk in the parks and gardens, we come closer to the natures. Snow-capped crystal white mountains in the nature are so fascinating. The dewdrops hanging on the grass and leaves are so beautiful. In the middle of our busy & stressful lives, we fail to think about anything other than duties and priorities. We are so busy that we don't get time to enjoy what is around us. If we spend some time with nature, we will know the value of nature in our life. Nature is a beautiful gift to everyone of us.

Nature gives us lessons and helps in our life. Experiencing nature should be a part of our lives. So, from next time when we get bored, let's enjoy the nature. Let's look at the beauty of the blooming

flowers and the trees, see the beautiful sunrise and the sunset and hundreds of birds flying in the sky, and the cloud, and the stars. Let's enjoy the nature by listening to the birds, the blowing wind and the flowing water in the river. Let's feel and experience the beauty of each and every part of Nature. Let's take a closer walk with nature.

Ina, 9 'B'

Still It Isn't Too Late

Sometimes, I used to hear
The pigeons fly forming
a pair,

In our country Nepal,
enchanted a song,
A song of brotherhood,
unity and peace,

But, now the 'explosion'
has stepped over that song

As all relations collapsed and didn't exist so long
And I am confused and puzzled totally
Thinking, don't we belong to some family?
Then why are we raising the hands,
The hands for violence and hate?
Still, there's time, it isn't too late,
We can change all these

As we can again compose a song of peace,
A song of brotherhood, love and our
everlasting friendship

So, why to wait?

Still, there's time, it isn't too late....
It isn't too late....

Bindu, 9 'B'

What is Fashion?

Fashion, when we hear this word, pictures of different stylist clothes or face of some attractive celebrity come in our mind. Commonly, people think that fashion is the latest or the most popular clothes. In some sense, this thinking is also true but fashion doesn't only mean that. In broad sense, fashion is an art, it's a religion and a job. It is an individual statement of expression for each of us. Fashion is not something that exists in dresses. It isn't defined solely by our clothing choices but is also the way we carry ourselves, our personalities and our views of the world.

Fashion is a social phenomenon that involves more importance. Fashion helps us to show who we are and depict our personality. In this way when we choose clothes we are showing our attitude to world and others. Fashion is something that makes us creative. It is an art, a career, a passion or a lifestyle. Fashion can promote our creativity that is very important in culture. Fashion can make us more creative. We really think about it when we are getting dressed in the morning.

The people feel extremely happy when they create something that they like and end up in success. For example if someone is getting dressed and they decided to wear an outfit that they had never worn before and people complimented them on it, they would be happy and self confident. It will give people a lot of self confidence which is always a good thing.

Anusha, 9 'B'

The Dawn of Civilization

What is a civilization? The term comes from the Latin word, civics, which mean 'citizen of a city'. So civilization is a group of people living together in large town or city who have

Bijaya, 9 'B'

developed a culture- a way of life with its own special flavor. There are several key ingredients in a civilized culture. An early civilization may not have all of them but it certainly had some. They include writing, a system of government, organized religion & the ability to construct buildings & monuments on a grand scale. Ancient civilizations describe some ancient cultures that developed along these lines.

Most of the features of civilization began to develop thousands of years ago during the stone age. But it took a long time for people to bring all these ideas together & to build cities on a large scale. This happened at different times in different parts of the world. No one knows why civilizations occurred in some parts of the world much earlier than others. People had to develop efficient farming & ways of storing food before they could build large cities. Complex funeral customs as in ancient Egypt, can tell us a great deal about the civilization. Together with ancient documents & the remains of ancient cities, these things provide a fascinating glimpse of how life was lived thousands of years ago.

Does God Exist?

In the dictionary, the word 'god' is defined as a 'supernatural being that people worship' or 'the supreme being who is believed to have created the universe and everything in it'. As a whole it means god is supreme power. Almost everybody in this world believe in god. People have heavy faith in their respective gods and goddesses. People say god is the creator, destroyer and preserver. God is the only word which has made a place in each and everybody's mouth. In this 21st century, human beings are only afraid of god. Scientists have discovered new things and also have become able to study the world. But the only thing that scientist have not discovered is god. In my opinion there is no god. It is because there are lots of reasons which have allowed me to put a question, does god exist? If yes, then were he is. If god is present then why there is poverty, corruption, deaths, murder, robbery etc. It is believed that god is our preserver but why people are dying. It god is the creator then can we prove scientists wrong? Who have reaserched and have proved practically that we were developed from monkeys. If god is the destroyer why social evils are still existing? All these can put a big question mark in the presence of god. There can be questions like this. The holy books of Hindu tell that there are 33 crore of god, where as book of Buddhist, Christian and Muslim tell that there is only one god., So, it is not sure or is not

proven that god is there.

At last, I think that there is no god but I also think that believing in god is a good practice. Because if we believe in god, a feeling of fear is there. If we believe in god it will create fear inside ourselves that if we do something bad we can be caught by god. So, I think beleving in god makes a person thoughtful and helpful. Nobody knows that there is god or not.

Rikesh, 9 'C'

Books

Read the books and you
will not fall
The books are the one you
should call

Going for library should
be your plan
Where there are books
clan

Read the books when you lie
In the other worlds you will fly

With you the books should tie
Then in the future you will not cry

Millions of information are there in books
It should be the one you must look

Read the books and for your aim you go
Like a river you shall flow

Reet, 9 'C'

Importance of English language

Mini, 9 'C'

In today's global world, the importance of English can not be denied and ignored since English is the most common language spoken every where. With the help of developing technology, English has been playing a major role in many sector including medicine, engineering and education which in my opinion is the most important area where English is needed.

English language is very important and necessary in every country and also in our life too. The first reason for why English should be the medium of instruction at universities is that student can find a high quality jobs. English language helps in our education. In addition to this, especially, high-quality jobs need good understanding ability and speaking in English.

With the help of it companies can easily open to other countries and these companies generally employ graduates whose English is fluent and orderly. In other words the student who know English is able to be more efficient in his Job because by

knowing English he can use the information from foreign sources and websites. He can prepare his assignments simply.

The second and the most important reason for English to be the medium of instruction in the education system is that it enables students to communicate with the international world. In these days in my opinion I think the most important thing for both we and students and graduates is to follow the development in technology. For this reason they have to learn common language. Whenever we have to talk with foreign people we have to know English language. The internet which is the largest source in the word is also based on English knowledge and information.

All the education in universities should be done with English for three reasons. First students who know English are able to find high quality and good job. They can communicate with others internationally English helps to make our education and life easy. Nowadays English language has been common language but the most important thing is we have to know English whatever age we are in.

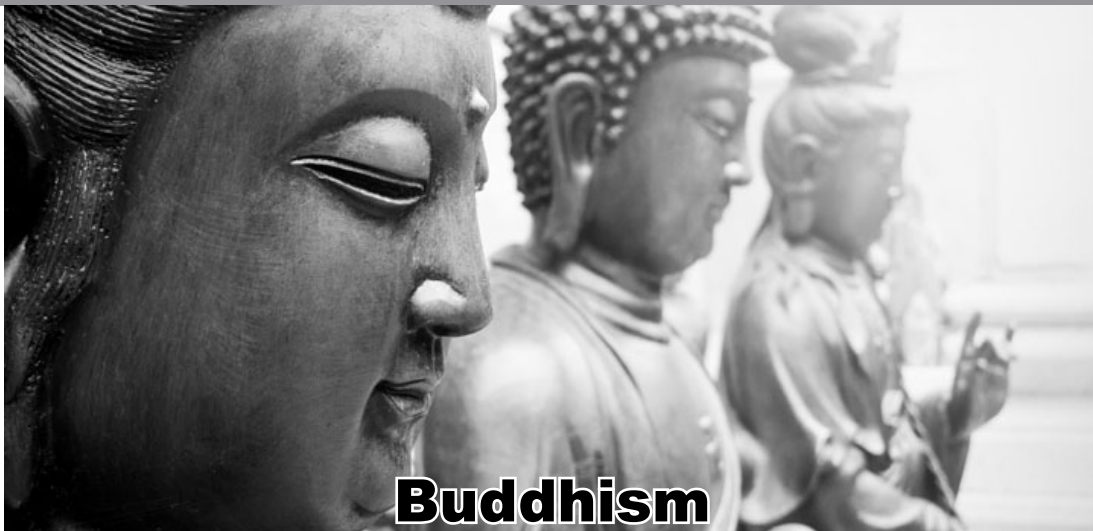
ABCs of Happy Life

Anis, 9 'C'

Always
Be
Careful
Don't
Ego
Friends and Family
Give up
Hurting
Individuals
Just
Keep
Loving
Mankind
Never
Omit
Pray
Quietly
Remember god
Speak
Truth
Use
Valid
Words
Express
Your
Zeal

Buddhism

Buddhism is a path of practice and spiritual development leading to insight of the true nature of life. Buddhist practises such as mindfulness meditation are means of changing oneself in order to develop the qualities of awareness, loving, kindness and wisdom. The experience developed within the Buddhist tradition over thousands of years has created an incomparable resources for all those who wish to follow a path which ultimately culminates in the enlightenment. When philosophers and spiritual teachers asked the Buddha, "What do you teach?" He said, "I teach one thing only." "Suffering and the end of suffering." Shortly after his enlightenment under Bodhgaya tree in Gaya, he established holy scriptures, four noble truths, eight paths which are the very foundation of Buddhism.

Buddhism is based on principles like non-violence, compassion, tolerance, and co-existence. It has holy scriptures like 'Jataka', 'Tripitaka' where Jataka tales consists of short stories based on moral vluaes depicting, incarnation of Gautam Buddha in different living creature and Tripitaka consist of 3 pitakas.

1. Uiney Pitaka - Rules for monks & nuns.

2. Sutra Pitaka - Preaching of Gautam Buddha.
3. Abhidharma Pitaka - Explanation of philosophical saying of Gautam Buddha.

Gim, 9 'C'

B u d d h i s m teaches about 4 noble truths. They are:-

1. The world is full of suffering.
2. Suffering is caused due to desires.
3. Suffering can be stopped by obtaining 'Salvation'?
4. 'Salvation' can be obtained by following eight paths. They are-
 - i) Right speech
 - ii) Right memory
 - iii) Right means of livelihood
 - iv) Right effort
 - v) Right belief
 - vi) Right action
 - vii) Right meditation
 - viii) Right thoughts

Hence, buddhism is one of the greatest religion of the world that teaches about truth, non-violence, peace, compassion, tolerance and co-existence.

What is Time?

"Stop!",

This exclamation is commonly spoken between the school students and friends. If one says "Stop", you do not do more, you are freezed. Now think of only you moving and everything around you stopped, no motion at all. Don't you feel like you are freezing in time or time has stopped in that special moment?

In long holidays too, when you are staying at home, workless, you feel like time is going very slowly. Time seems to be passed very slowly, whereas when you go out for play or in any dance party time goes so quickly that you do not feel how fast it has gone. This is not that clock is moving slow or fast. Actually time is motion. If motion is going on around, you feel time is flowing and if no motion, you feel time is freezing.

Although time freezes in the 1st condition, aren't you still getting older? You compare yourself with outside world. Now compare within yourself, there is still molecular movement and metabolism going on in you. Now if the metabolism process also stops and there is no molecular movement, then you stop getting older. So now you can say, time is not only motion, but also relative motion, with comparison.

We know that our world is of three dimensions; length, breadth and height. We also see world in 3 dimension. But actually our word is of 4 dimension, and the 4th dimension is time. Although you stop here on earth or with respect to sun,

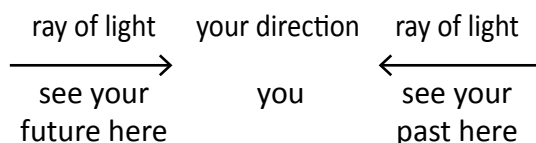
you are continuously changing your postion in the universe, you are continuously flowing in time.

Shubham, 9 'C'

Now, think of a photograph, when you see it. You are seeing your past. Still light rays of the moment are continuously emerging from the two dimensional sheet. You can see your past in two dimentions, but what about three dimensions or four dimensions. Can we see our past or see our future? Yes possible, but you need to beat the speed of light 'C' i.e 186,000 miles per second, 298,000 km/s.

Imagine you are in space and a ray of light just struck you and moved away. Now if you move more than the speed of light in the direction of the ray, you will be able of win it. Now if you look back and see you can see the moment when the light ray last struck you. Continuosly you will be seeing rays of light infront of the last ray, so you can see the moment going back, being reversed. So, if you move more than the speed of light in the direction of light and then turn back and see, you will see a reversed video of your past. But you won't be able to go in past, just you can see it. You still get older and older.

Morning Sight

Raju, 9 'C'

With lots of confidence,
And lots of freshness,
Today I got up in the morning
Throwing all the tiredness
and bareness

I saw the birds
Chattering happily
Welcoming the sun
and singing rapidly

Ants were busy
To their work
People were ready
To have their breakfast with fork

Beer were humming
Flower were blooming
Earth was looking silent and bare
Trees were moving their leaves with lots
of care.

I saw the valley rocks and hill
And created one poem

According to my will
Seeing those valleys and hills
As if whole earth was lying still.

But what happens if you see forward in the same condition? You will be able to see your future. Before the time that the light ray had to come to you, you see it. But you do not see objects moving faster than the speed of light. So we can say that if we move faster than the speed of light against the direction of ray of light you can see your future.

Now, can we say that time is a vector quantity having direction? If we move against it, we go in future, but if in the same direction, we see past and if we move with the speed of light, you freeze in time.

But it is not possible to move faster than the speed of light. Just before we didn't know, what is time, but now we know that time is motion, relative motion and is a vector quantify. We also know that nothing can move faster than the speed of light and also, no one has ever moved faster in time. So, what is the thing that matches with the characteristics of time? Can we say that time is Light?

Co-relation between Parents, Teachers and Students

Sneha, 9 'C'

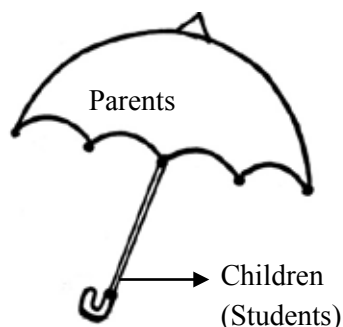
"Matridevo Bhava: Ptridgevo Bhava,
Gurudevo Bhava"

A bud germinates into good plant, if it is planted in good soil and gets favourable climate. There are no worlds that can explain the importance of soil and climate for the bud. After the sowing of seed, the soil holds up the plant, provides food and minerals and a place to stand. Similarly the growing plant only grows well in the presence of good climate as a support. Otherwise it will vanish sooner or later.

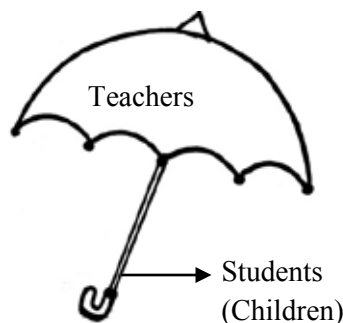
Parents are the people who give birth, provide good care/love and environment and teach us to move ahead in life. We learn the language, manners, cultures and so many things. Teachers are like burning candles who burn themselves in order to provide light to others. They are our second parents because after home we come in care and guidance of teachers. In one sense, they are our parents equal to god and our life builders. Students are the learners who with the motto of gaining formal education come under the canopy of school. They are clay to be moulded into proper design by the precious idea and guidance of teachers. The co-

relation between parents→teachers and students can be understood through the flowing figure also.

Home

School

Many a little makes a mickel and unity is strength. Success and failure of children/students depends upon the triangular contribution of teachers, parents and children. These are equally responsible and should be equally strong. In order to strengthen the achievement or relation, they should be in regular contact and there should be feedback. There should be sharing, listening, respecting, correcting and guiding between the

parents and teachers to enhance the students' progress.

According to Cronbach, "Learning is shown by a change in the behavior as a result of experience". Similarly, Skinner says, "Learning is a process of progressive behaviour adaptation." Gates says, "Learning is the process by which the individual acquires various habits, knowledge and attitudes that are necessary to meet the demand of life in general." According to Thorndike, "Learning by seeing is the most effective way of learning."

In this way, every learning theory disagrees with parrot learning. At home, at school, reinforcement and motivational techniques should be highly emphasized. To this context, Gestalt learning, theorist Kohler says, "Learning depends upon insight and perception of the child".

From the above views, it is clear that neither the parents nor the teachers should encourage the children to be the 'first' but they should encourage to be the 'best'. They shouldn't discourage the children on their failure. Punishment is a negative way of child's progress. There should be counseling/persuasion, reinforcement etc. for the betterment of children.

Rome wasn't built in a day. We should believe on "slow and steady wins the race". For that, we should have patience, sacrifice etc. In the absence of a proper environment and guidance, the students become equal to stray cattle,

political parties without leaders. There shouldn't be external force to study this and that or do this and that. The duty of parents and teachers is to modify the character which ultimately supports in good result. Sigmund Freud also has said that a child learns everything freely. It is the psychological way of learning.

Both parents and teachers should encourage learning by heart or understating. It is necessary to know that rote learning or parrot learning kills the creativity/originality of the students. They have to create of their own and it makes them unique.

Much more is to be done by the students themselves. So, we students should labour hard to reach our destination by the help of parents and teachers.

नारी

कसले सक्छ, सम्मान र
इज्जतमा नारी,
राख्न सकिन्छ नारीले त
घर उज्यालो पारी
पुरुष जति नारी हक भनी **सन्ध्या, ९ 'क'**
गर्छन् भाषण,
तिनै पुरुष घरमा आई गर्छन् नारी शोषण

बाहिर केही भनिस् भने तँ घरबाट निस्की,
कठै बरा ! नारी अनि बस्नु पर्ने पिल्सी
जस्तै दुःख पिर पनि बस्नु पर्ने सही
त्यो वेदना पोख्ने अब होला कहाँ गई ?

घरको धन्दा चुलो चौको सबै थोक भ्याई,
जागिर पनि खानु पर्ने ठिक टाइममा गई
कतिसम्म गर्छौं तिम्री नारीमाथि शोषण,
नारी पुरुष बराबरी फोस्रो नदेऊ भाषण

छोराछोरी घरको जिम्मा राखिन्छ सफा पारी,
राम्रो घर पुरुष अनि सबै तिनै नारी
छोरी, बुहारी, श्रीमती र सासू हजुरआमा,
कति ठुलो जिम्मेवारी रहेको छ ममा

धर्मशास्त्र अनुसार अर्को जन्म भए,
हे ईश्वर ! नारी हैन पुरुष जन्म दिए
पढी लेखी जागिर खाई मान सम्मान पाई,
बस्नु पर्ने नारीलाई पुरुष दासी भई

गर्भमा नै भ्रूण हत्या हुनु पर्ने खालि,
सीता, लक्ष्मी, महाकाली ती पनि हुन् नारी
नारीलाई सानातिना नदेखे है पुरुष,
महिलाको न्याय माग्न उठाउने छौं जुलुस

कति बस्नी थिचोमिचो, अन्यायलाई सही,
जहाँ पुगी न्याय पाउँछौं माग्नै त्यही गई
कति खाने कुटाइ पिटाइ खोइ त अधिकार ?
मरे मर्छु जे सकिन्छ गर्छु प्रतिकार ।

पढाइको महत्त्व

पढाइ नै हाम्रो जीवनमा
बल्झी आउँछ
देश विकास बनाउन यसले
भूमिका खेल्छ
पढाइमा लुकेको छ ठूलो
सानो कला
चुनचुन, ९ 'क'
पढाइको महत्त्वलाई कसले
बुझि देला

पढाइ नै रहेको छ सबै मानिसको साथमा
पढाइले नै छरेको छ विकासको ज्ञान विश्वमा
स्कूलको नि खेल्ने साथी अनि घरको
सारा संसार देखिएको छ पढाइकै भरको

पढाइको महत्त्व बुझ्न स्कूलमा नै आउँछन्
पढाइको महत्त्व बुझ्नेले सधैं खुसियाली पाउँछन्
सारा संसार पढाइमा नै बन्छ शब्द चित्र
पढाइमा नै देखिन्छ उज्यालो भविष्यको दृश्य

पढाइलाई नबुझेसम्म बिग्रन्छ कुलतमा फसी
पढाइमा नै देखिन्छ सारा तत्त्वदर्शी
जता पनि साथ हुने पढाइ हामीसँग
पढाइले नै छरेको छ संसारमा उमड्ग

समाजमा कुरीति हटाउने पढाइको महत्त्व
पढाइलाई बुझ्न सके संसार हुन्छ हलुङ्गो
पढाइ यस्तो खानी हो जसले देश विकास गर्छ
पढाइले नै मानिसको तिसर्नालाई भर्छ

पढाइ नै बनेको छ हाम्रो लागि सफल
पढाइले नै बनाउँछ संसार भलमल
संसारलाई आज पढाइले नै फेर्नो
पढाइको महत्त्व बुझ्नु होला अनुरोध छ मेरो ।

धान्ने छु अब

आमा भयो अब
पर्देन भो रातदिन रुन
छु म अब धान्छु सब
जन्मेकै हुँ म माया दिन
जति खुसी त्याग्नु थियो
खुसी त्याग्यौ सब
किनकि म छु धान्न अब
दिन्छ्यौ माया दिन दिन
माया गरी थाक्दिनौ किन ?
थाहा छ मलाई गछ्यौं तिमीले माया
किनभने हुँ म तिम्रो छाया
हेरि रहनु पर्देन सहाराको लागि दायँबायाँ
छ मुटुभरि सधैं तिम्रै माया ।

रिया, ९ 'क'

मोबाइल

सञ्चारको माध्यम बन्द्यो
मोबाइल आजकल,
प्रयोग हुन थाल्यो यसको
माथिदेखि तल ।

प्रियाङ्क, ९ 'क'

वृद्धदेखि बालकसम्म
सबैको हातमा यही,
जुन मोइवाल हेन्यो मलाई
राम्रो लाग्छ त्यही

मोबाइलको प्रयोग आज बढ्यो यति धेरै,
जता जाँदा पनि आफ्नो मोबाइल साथमा लिएरै
कल र मेसेज पठाउनाले नै सुविधाजनक भयो,
अलिकति धेरै बोल्यो कि ब्यालेन्स कम भयो

एप्पल, समेसुड, लाभा अनि नोकिया नै दामी
बालक भन्छन् गेम खेली रमाउँछौ हामी
मोबाइल पनि हुने गर्छ महँगो र सस्तो
भविष्यमा मोबाइल पनि आउने हो खै कस्तो ?

सिम बिना काम छैन सबै मोबाइलको
किन्न पाइने बजारमा हरेक स्टाइलको
ठिक समयमा प्रयोग गरी फाइदा लिऊँ यसको
जिम्मेवार र कर्णधार व्यक्ति बनौं देशको ।

युवा

युवाहरू बिग्रे भने
सबको मन रुन्छ
अघि बढे युवाहरू
देशको विकास हुन्छ

युवा तिम्री सधैंभरि
देशको माया गर
देशको मुहार फेर्नु पर्छ
मेहेनत गरी पढ

तिमी बने देश बन्छ
हो कि होइन भन
देश रोए हाम्रो पनि
रुन्छ कि रुन्न मन ?

सधैंभरि देशले तिम्रीलाई
राख्छ आफ्नो काख
तिमी पनि देशको माया
छातीभरि राख ।

प्रतीक, ९ 'क'

मैले नबुभेको पढाइ

मेरा बाबु, आमा र गुरुहरू
मलाई सम्झाउँदै भन्नु हुन्छ
बाबु ! पढ ! खुब पढ,
राम्रोसँग पढ ।

पढ भन्ने यो भनाइसँगै
उठ्छन् मभित्र थुप्रै प्रश्नहरू **संस्कार दत्त, ९ 'क'**
मर्छन् कति प्रश्नहरू जवाफ
नपाई कनै
भर्छन् कति प्रश्नहरू जवाफ नपाई कनै

न म बाबालाई सोध्न सक्छु, किन पढ्ने ?
न म गुरुलाई सोध्न सक्छु, कसरी पढ्ने ?
किन पढ्ने र कसरी पढ्ने ? को जवाफ बिना नै
मैले पढ्नु पर्छ ।
बुझू नबुझू मैले घोकनु पर्छ ।
जसरी पनि परीक्षा पास गर्नु पर्छ
मैले किन घोकनु पर्ने ?
किन पास हुनु पर्ने ?
नबुझी नबुझी पढ्नु पर्ने यो पढाइले
खै, मलाई कहाँ पुऱ्याउँछ ?
न म बाबालाई सोध्न सक्छु
न गुरु र आमालाई सोध्न सक्छु

पढाइ त शान्तिका लागि हुनु पथर्यो
आनन्द र खुसीका लागि हुनु पथर्यो
मभित्रका क्षमतालाई बाहिर ल्याउनका लागि
हुनु पथर्यो ।
तर कस्तो विडम्बना ! जानी जानी आफ्नै प्रतिभालाई
मार्ने गरी पनि पढ्नु पर्ने
मान्छे बन्नै नसकिने र
कहिल्यै हाँस्नै नसकिने पढाइ पनि पढ्नै पर्ने
खै ! कस्तो पढाइ
अचम्मको पढाइ
बुझ्नै नसकिने पढाइ ।

मेरो देशको अवस्था

खै !
खै, म यस्तो देशमा कसरी
पो हुर्किन सक्छु र ?
जहाँ मानव बिचमा मन
मुटाव रहेको छ,
जहाँ गरिबलाई तल्लो जात
मानिएको छ,
जहाँ मानिस अधिकार पाउन लड्छन् तर
कर्तव्यदेखि डराउँछन्
जहाँ मन्त्रीहरू समेत कुर्ची तानातान गरि रहेका
छन्

संगम, ९ 'क'

खै !
खै म कसरी भनूँ कि यही नै मेरो देश हो
जहाँ आफ्नो देशको धर्मलाई छाडेर विदेशी धर्म
मनाउँछन्
जहाँ लोभ लालचका लागि महिलालाई किनबेच
गर्छन्
जहाँ मानिसमा दम्भ र दुर्भावको भावना रहेका
छन् ।

खै !
खै, म यस्तो देशमा कसरी पो बाँच्न सक्छु र !
जहाँ मानिसले सत्यलाई होइन
भुटोलाई अँगालेको छ
जहाँ गरिब र महिलाले मात्रै
दुःख भोग्नु परेको छ
जहाँ एक अर्काको आत्मविश्वासलाई
तोडिएको छ ।

म कसरी गर्वका साथ भन्न सक्छु कि
नेपाल नै मेरो देश हो
कर्मभूमि हो ।
पुण्यभूमि हो ।

1 'A' (Left to Right)

Class Teacher: Raj Kumari Gurung

1st Row: Sushmi, Simran, Shraddha, Dipson, Saish, Anup, Dipson, Aashma, Nanisha, Mamata, Ankita

2nd Row: Laxmi, Kristina, Amrit, Nirab, Sharan, Apil, Anish, Aron, Ruben, Melina, Sahin

3rd Row: Aarya, Joyus, Aakhir, Sagun, Pratip, Prawal, Dipal, Aditya, Nanisha

1 'B' (Left to Right)

Class Teacher: Apshara Pariyar

1st Row: Alex, Pratima, Aabisha, Kanchan, Mikha, Siddhika, Chadani, Aakanchya, Binisha, Jasmin

2nd Row: Inesh, Ashim, Raj, Pranil, Milin, Diwash, Hridaya, Nischal, Rhythm, Aki

3rd Row: Mehul, Bishwas, Probik, Safal, Dipson, Sanreep, Samriddha, Shashank, Samruj, Himanshu, Ukesh

1 'C' (Left to Right)

Class Teacher: Meera Godar

1st Row: Smriti, Nidhi, Deepika, Deesma, Samira, Ronika, Resuka, Sanjeeta, Evensu, Rudrani

2nd Row: Ronan, Moonsun, Pranil, Ayush, Apil, Dikshit, Manil, Sangam

3rd Row: Adit, Sameer, Reason, Suprol, Sumit, Ravi, Romir, Sumit, Rahim

2 'A' (Left to Right)

Class Teacher: Pabitra K.C.

1st Row: Savyata, Aliza, Dikshya, Kritika, Alisha, Prinsa, Angela, Smiriti, Srijana

2nd Row: Ayushma, Anjilus, Agaz, Amol, Ayush, Siddhartha, Pramit, Basanta, Divya, April

3rd Row: Samip, Nikesh, Sairas, Zenith, Kiran, Aman, Sameer, Ashik, Dipesh, Srijan

2 'B' (Left to Right)

Class Teacher: Yamuna Phagami

1st Row: Sumina, Sangya, Shristi, Sujina, Priya, Jyotsna, Sangam, Bishestha, Aarju, Tripti

2nd Row: Diya, Prajwal, Prashant, Deepjal, Samriddha, Prabuddha, Krishna, Ramit, Saman, Ayushma

3rd Row: Riwaj, Adrim, Krish, Jenith, Nicholson, Ronish, Basanta, Himall, Sushant, Roshik

2 'C' (Left to Right)

Class Teacher: Laxmi Pariyar

1st Row: Samman, Prajwal, Pranil, Rojal, Dristi, Nima, Aakash, Bimochan, Abishek, Sushant, Dinesh

2nd Row: Nischal, Opal, Jeevan, Abishek, Presila, Minakshi, Anuj, Prince, Phanindra, Sparsh

3rd Row: Susim, Shristi, Pawan, Alina, Gyansu, Albina, Akhil, Nyansin, Srijal

3 'A' (Left to Right)

Class Teacher: Puja Khanal

1st Row: Sadiya, Rose, Shrisha, Bimika, Kripa, Anuska, Achal, Subheksha, Karuna

2nd Row: Rubin, Prashit, Daisy, Aditi, Kristina, Shanti, Pushpa, Sanishma, Nabita, Bibkek, Subodh

3rd Row: Labendra, Sumit, Krit, Rishant, Sarun, Ranjan, Nkhil, Aayush, Krish

3 'B' (Left to Right)

Class Teacher: Sona Fagami

1st Row: Isneha, Nikita, Meherin, Simrika, Aastha, Jyoti, Aarati, Krishma, Arbita, Nisha

2nd Row: Namuna, Rohit, Sagun, Prabesh, Abit, Alex, Swapnil, Sulav, Aarju

3rd Row: Shaswat, Rhythm, Rohan, Jayash, Sulav, Rohit, Shitoshna, Sodhin, Aditya, Pratik, Prashant

3 'C' (Left to Right)

Class Teacher: Krishna Gurung

1st Row: Dilisha, Aakanchya, Karuna, Samikshya, Prashna, Ashbi, Rhitika, Akriti, Anisha

2nd Row: Unisha, Salina, Anushka, Bikita, Kalpana, Asmi, Dipisha, Anjali, Sagar B., Sumit

3rd Row: Abinash, Sagar A., Anuj, Sandesh, Lucky, Ashim, Dipson, Sankalpa, Nerol, Siddhartha, Pranaya

4 'A' (Left to Right)

Class Teacher: Pushpa Gurung

1st Row: Suragya, Prasansa, Sampada, Jasmine, Yeshna, Roshika, Anuska, Sagun, Bindhya, Swornima, Nikita, Sujata, Sakar

2nd Row: Sijal, Rohit, Ayushma, Pooja, Diya, Bibash, Ayush, Biraj, Utsav, Yunesh, Suraj, Dikshya

3rd Row: Manik, Sanjib, Amrit, Kabin, Manikshya, Rista, Binita, Skrinda, Anjali, Sadiksha, Prazwon, Nirman

4 'B' (Left to Right)

Class Teacher: Sabita Paudel

1st Row: Aayusti, Aadesh, Aastha, Samprada, Monita, Salina, Supriya, Anjal, Nozomi, Purnika, Rama, Season, Subham

2nd Row: Kaushal, Samrat, Abhiyan, Rohan, Anish, Sameer, Apeal, Parash, Shuvam, Aasutos

3rd Row: Nikesh, Noah, Sachin, Pawan, Prajwal, Aryan, Dipen, Pratik, Sujan, Madan, Ankit

4 'C' (Left to Right)

Class Teacher: Ramesh Bhandari

1st Row: Sambriddhi, Sachina, Sanskriti, Alishna, Tanuza, Megha, Kanya, Reeti, Akriti, Aayushma, Chetana

2nd Row: Saurav, Nabin, Pranish, Cyrus, Roshan, Bikram, Rijan, Ujjwal, Sandip, Madan, Siddhartha

3rd Row: Nayan, Robin, Sachin, Sujal, Savam, Salon, Bibek, Safal, Sual, Takdir, Milan

5 'A' (Left to Right)

Class Teacher: Ramila Lamichhane

1st Row: Soniya, Samikshya, Jasmine B, Anuska, Nancy, Ayush, Siddhartha, Liza, Akriti, Swastika, Supriya, Jenifa
2nd Row: Swornim, Prajwal, Kapil, Prashant, Yashikson, Krish, Sangam, Gyapan, Upash, Sanjog, Bishank, Dipan, Nasib
3rd Row: Bibbin, Lovish, Sameer, Deesu, Manish, Aasbrijan, Samarpan, Bishesh, Digesh, Dipendra

5 'B' (Left to Right)

Class Teacher: Purna Aley

1st Row: Mamtas, Smriti, Prajeena, Binita, Ankita, Ayushma, Indu, Yukti, Neharika, Grishma, Simran, Sweta
2nd Row: Anjal, Abisa, Mamta P. Gaurab, Agnyz, Sankalpa, Kassav, Sujal, Ayush S., Anmol, Sarika, Kriti, Sweta
3rd Row: Sameer, Sabin, Abinesh, Ayush S. Swayam, Ayuz, Anuraj, Yutaka, Siddhartha, Suman, Gaurav, Kushal

5 'C' (Left to Right)

Class Teacher: Usha Gurung

1st Row: Santona, Smarika, Sheetal, Aastha, Anusha, Sneha, Sushmita R. Sumnima, Rojina, Sangam K, Pratikshya, Samridhi

2nd Row: Sumit, Anish, Saroj, Pradeep, Armaan, Sushmita, Shreeya, Avinam, Rahul K. Bimal, Sohit, Dennil

3rd Row: Sudip, Kiran, Sulav, Spandan, Apex, Manjil, Sangam S., Sameer, Pratik, Siddhartha, Aditya

6 'A' (Left to Right)

Class Teacher: Guru Pd. Ghimire

1st Row: Prakriti, Kamana, Digya, Simran, Sujana, Ashmita, Tina, Swostika, Chhaya, Divya, Pranita, Abipsha, Alisha

2nd Row: Yugesh, Suraj, Samman, Anurag, Dipti, Pristina, Kriti, Dikchhita, Nikhil, Sambid

3rd Row: Ashish, Ashim R, Sochan, Amit, Ayush B, Ayush G, Ashim S, Apar, Ashim R, Bishesh

6 'B' (Left to Right)

Class Teacher: Sharmila Rana

1st Row: Priyanka, Priyanka, Shristi, Sabita, Roshani, Priya, Brinda, Anjila, Rojita, Trisha, Oshin
2nd Row: Shruti, Bibesh, Aayush, Kulchandra, Anish, Sandip, Udaya, Bipin, Sankalpa, Binaya, Bhumika
3rd Row: Krishna, Amin, Devashish, Prasan, Ashim, Sajin, Krishna, Ishan, Nischal, Ananta

6 'C' (Left to Right)

Class Teacher: Binod Aryal

1st Row: Chadani, Esha, Subani, Isha, Maniya, Smriti B, Kushum, Binita, Sachita, Smriti N, Rabina
2nd Row: Ayoumo, Anish, Sukim, Aashis B, Nabin, Himanshu, Abin, Sudip, Sujan G, Aashis B, Sumin, Sushant
3rd Row: Bijay, Gobin, Sajal, Prashant, Sujan D, Safal, Shashank, Pratik, Kapur, Prashant

7 'A' (Left to Right)

Class Teacher: Shova Kshetri

1st Row: Yuvika, Archana, Asmita, Aastika, Surana, Soniya, Riya, Anisha, Dipsikha, Kanchan

2nd Row: Utsarga, Dinek, Bishesh, Utsav, Abiskar, Milan, Sushank, Kushal, Koshish, Sunil, David, Ashish

3rd Row: Ramchandra, Sajwal, Shyam, Arpan, Rahul, Arron, Srijan, Mahesh, Anurag, Avash, Hemanta, Suraj

7 'B' (Left to Right)

Class Teacher: Lila Adhikari

1st Row: Stuti, Shristi, Krishna, Dikshika, Rajani, Monica, Meera, Diya, Manila, Kusum, Sujina, Sindu

2nd Row: Smita, Prashant, Aditya, Saurav, Utsab, Ashish, Anish, Siddhartha, Ravi, Sunil, Pranisha

3rd Row: Rubina, Nimesh, Bipin, Bijay, Niraj, Sujit, Pramish, Bishal, Binayak, Yasmin

7 'C' (Left to Right)

Class Teacher: Sita Gurung

1st Row: Rejina, Deepa, Sujita, Jeny, Sumina, Sushmita, Mahima, Arpana, Samikshya, Shristi, Kusum

2nd Row: Bidhan, Devakar, Dipesh, Saughat, Sajjan, Yojan, Sagar, Prakash, Himan, Santosh, Rajan, Sumit, Abhinav

3rd Row: Sudip, Sushant, Aayush, Barun, Santok, Samrat, Pradeep, Arjun, Saurav, Kushal, Prijan, Aayush, Bibas

8 'A' (Left to Right)

Class Teacher: Ram Raj Parajuli

1st Row: Subana, Swikriti, Ashmita, Pooja, Dikshya, Purnima, Swastika, Anjali, Aakriti, Isha, Bibechana

2nd Row: Swastika, Smriti, Pooja, Susma, Sagar, Kushal, Anupam, Sandesh, Siddhartha, Suren, Sejal, Shristi, Anusha

3rd Row: Santosh, Pratik, Sangam, Ankit, Binod, Sworup, Anish, Sujan, Amul, Sagar

8 'B' (Left to Right)

Class Teacher: Hari Krishna Pokharel

1st Row: Prajita, Aarju, Simran, Sophiya, Manju, Subechhya, Puja, Manisha, Shraddha, Prakriti, Sushmita

2nd Row: Rajani, Binisha, Monika, Saugat, Allen, Asal, Siddhartha, Bardan, Shruti, Simran, Nimi, Anjum

3rd Row: Subesh, Pratik, Manik, Dishan, Kushal, Sanjeeb, Saswat, Kismat, Nabin, Roshan

8 'C' (Left to Right)

Class Teacher: Karna Sunar

1st Row: Binita, Rashmi, Atikshya, Siristy, Rita, Ashmita, Monika, Sabina, Bhawana, Kritika, Sumnima, Kareena

2nd Row: Arjun, Sulav, Bipin, Ashish, Ashutosh, Neha, Anupama, Amrit, Amit, Prajwal, Sudip, Bipesh

3rd Row: Kshitij, Bishwash, Ajay, Ananda, Lakshya, Sushan, Ujjwal, Sarad, Aayush, Rishab, Manish, Kamlesh, Ashish

9 'A' (Left to Right)

Class Teacher: Binod Adhikari

1st Row: Dipsikha, Dikshya, Priyanka, Ruchi, Sandhya, Sushmita, Riya, Chunab, Samjhana, Rita, Rasika

2nd Row: Arun, Aryan, Chunchun, Subash, Nirman, Abhishek, Sandip, Siddhanta, Prabesh, Nikesh, Srijan, Sagar, Sangam

3rd Row: Ganesh, Aashish, Sanskar, Kundan, Sachin, Darshan, Pratik, Devashish

9 'B' (Left to Right)

Class Teacher: Nawaraj Lamsal

1st Row: Rozeena, Monika, Saloni, Sangita, Swostika, Ina, Bindu, Sushma, Jyoti, Mukta, Anney, Pallavee

2nd Row: Utsuk, Milan, Pravin, Pratik, Anusha, Pratikshya, Osin, Nicholas, Manish, Astik, Sushil

3rd Row: Ekin, Bibek, Pravin, Kapil, Sabin, Bijay, Ankit, Binish, Niraj

9 'C' (Left to Right)

Class Teacher: Shishir Kadel

1st Row: Seema, Sneha, Srijana, Dipika, Reet, Sristi, Binita, Priya, Mina, Nikki, Mini

2nd Row: Nirदेश, Missan, Prashant, Anish, Gim, Nishima, Safal, Adarsha, Raju, Shubham

3rd Row: Amir, Sabin, Sudip, Rohit, Pranaya, Abhishek, Abhishek, Roshan, Rikesh

10 'A' (Left to Right)

Class Teacher: Kabiraj Baral

1st Row: Iknoor, Melisha, Kristina, Alisha, Smriti, Ashmita, Sushmita, Amrisha, Saraswoti, Ajita, Aanchal

2nd Row: Aarohan, Sagar, Anusha, Pushpa, Shruti, Khusmita, Binita, Anupama, Mamata, Pratikshya, Sangam, Binay, Dipu

3rd Row: Prashant, Shambhu, Anil, Anish, Prashant, Manoj, Sudip, Parbat, Sunraj, Uday, Pratik, Rabin, Pradip

10 'B' (Left to Right)

Class Teacher: Narayan Prasad Sapkota

1st Row: Sushma, Rati, Menuka, Srijana, Kusum, Pramita, Barsha, Nilisha, Diwa, Ashim, Enjisha, Smriti

2nd Row: Sushil, Bishan, Aatish, Sandesh, Pabina, Roshni, Namuna, Anju, Nischal, Bibek, Aayush, Jagman

3rd Row: Ocean, Suraj, Sarad, Aakash, Pratik, Deewan, Prashish, Bikalpa, Prabhat, Gehendra, Shambhav, Ashish, Jeevan

11 Management Morning 'A' (Left to Right)

Class Teacher: Shanti Devi Chhetri

1st Row: Yukta, Saru, Sarakshita, Kriti, Rupa, Riya, Anu, Anjali G., Dhan Maya, Ranju, Suchana, Mriyanka, Anjali J., Alisha

2nd Row: Chhiring, Rohit, Vicky, Suraj, Bibek, Manisha, Priyanka, Trishala, Dinesh, Suhel, Suyash, Nikhil

3rd Row: Ishwor, Prabesh, Rohit, Sachin, Sunil, Tarik, Sagar, Aashish, Khibindra, Sunil B., Madan, Bamsaj

11 Management Morning 'B' (Left to Right)

Class Teacher: Prem Raj Poudel

1st Row: Roji, Pamita, Niki, Karma, Pratima Rubina, Sujata, Neelu, Sushmita, Nisha, Grace, Ayesha, Surachha, Hum K. Puja

2nd Row: Suraj, Sanjay R., Yugal, Jamin Pawan, Binita, Rima, Rosni, Ilina, Mahima, Subin, Saugat, Kabir

3rd Row: Sanjay P., Sujan, Bhupen, Sidan, Sandesh, Devendra, Subash, Bikram, Suman, Raj, Sachin, Shiva

11 Management Morning 'C' (Left to Right)

Class Teacher: Surya Prasad Poudel, Dilli Ram Ghimire

1st Row: Mahima, Shila, Sweta, Kalpana, Malika, Sudikshya, Sonu, Aster, Sofia, Dibya, Puja, Ambika, Rakshya, Laxmi, Shreya

2nd Row: Ankit B., Sangam, Suresh, Dipsana, Sanam, Subina, Sonam, Apsara, Shiwani, Menuka, Rebica, Rohit, Nir

3rd Row: Beepsun, Prajwol, Saroj, Chhabilal, Karan, Umesh, Subin, Aadarsha, Rashesh, Ankit R., Sanjya, Kundan

11 Management Day (Left to Right)

Class Teacher: Prakash Parajuli

1st Row: Swostika, Anisha, Prakriti, Sujata, Kamana, Yeman, Alina, Sangeeta, Archana, Sapana, Neha, Samjana

2nd Row: Swikriti, Puja, Tara, Sandip, Dipesh, Sarod, Bishal, Aniketa, Pooja, Salina

3rd Row: Sushil, Bikram, Tilak, Anish, Jeewan, Laxman, Prashant, Pranish, Nikesh, Somit

4th Row: Gyanendra, Sachin, Sonish, Ajay, Suresh, Thomas

11 Science 'A' (Left to Right)

Class Teacher: Prem Raj Poudel

1st Row: Kabita, Kanchan, Nishima, Nabita, Sumina, Susmita, Sanju, Prakriti, Sahara, Aasha, Nishu, Alisha

2nd Row: Sujan, Krit, Kishor, Kripa, Sijan, Mondikshya, Rajani, Ritishma, Rasmita, Mukesh, Saurav

3rd Row: Gogan, Shulabh, Saurav, Saurav, Pradeep, Sanjaya, Rajkumar, Shovit

4th Row: Roshan, Juliya, Gaurav, Ujjwal, Hemon, Deepesh, Prasan, Aashish, Gaurav

11 Science 'B' (Left to Right)

Class Teacher: Radhika Sapkota

1st Row: Anusha, Ratiya, Ashmita, Ekmoya, Santoshi, Richa, Nisha, Pratirakshya, Ruby, Christina, Smriti

2nd Row: Sarthak, Prashant, Sugan, Sachin, Deepa, Priyanka, Yeshoda, Swostika, Amar, Tenjing, Saurabh, Suraj

3rd Row: Aashish, Sargam, Sandesh, Anil, Sandip, Ronish, Aashish, Sagar, Nischal, Binod, Bikram, Prajwal, Suresh

12 Management Morning 'A' (Left to Right)

Class Teacher: Ram Bahadur Thapa

1st Row: Renuka, Brista, Radhika, Sharmila, Tara, Soniya, Bibhushan, Juna, Manisha, Ashmita, Chanda

2nd Row: Sudar, Ram, Prabin, Tilak, Anik, Abhishek, Bidhan, Prabin, Ashish, Shyam, Pukar

3rd Row: Suraj, Kamal, Dinesh, Sandesh B., Bishnu, Bimash, Anish, Manish, Sandesh P., Karan

12 Management Morning 'B' (Left to Right) **Class Teacher: Shyam Prasad Poudel**

1st Row: Monika, Jashmaya, Khima, Rashmi, Shristi, Shanti, Subekshya, Rangila, Ashmita, Binita, Goma

2nd Row: Kiran, Biplob, Sandesh, Bibek, Sushant, Akin, Anuj, Surendra, Tham, Sagar

3rd Row: Sikshya Man, Khem, Manoj, Sandsh, Sujal, Sandip, Mohan, Ashin, Ashim, Bijay

12 Management Morning 'C' (Left to Right) **Class Teacher: Bhal Bahadur Chhetri**

1st Row: Sunita, Nilam, Aarati, Supriya, Soniya, Bindiya, Isha, Bipina, Mamata, Nirmala, Dipika, Salina

2nd Row: Santosh, Prasim, Amrit, Ganga, Mitash, Manish, Ashim, Suresh, Samir, Sandesh

3rd Row: Dipak, Surya, Paban, Dipson, Sudip, Karun

12 Management Day (Left to Right) **Teachers:** Ram Bahadur Thapa/Bed Prasad Sharma

1st Row: Sima G., Sima N., Ashmita, Anupa, Anita, Priyanka, Anusha, Jasmine, Bijina, Kamana, Priti, Eijita, Ashmita

2nd Row: Sudip, Anmol, Bishwa, Krishna, Kushal, Paban, Rajkumar, Siddhartha, Ramkrishna, Bibek, Saimon, Nitesh, Aakash

3rd Row: Aryan, Sagar, Birat, Rabin, Prakash, Anish, Shishir, Vardan, Nikit, Safal

12 Science 'A' (Left to Right) **Teachers:** Nagendra Bdr. Bhandari/Ghanashya Lamichhane

1st Row: Jasmine, Prakash, Suprem, Ashwin, Tenjing, Amrit, Anish, Sonish, Bishal, Pratik, Bijay, Preeti

2nd Row: Bishow, Ashish, Gobin, Bishal, Sargam, Prakash, Hari, Amit, Sanjivan, Mobin, Sagar

3rd Row: Manish, Nabin, Bibek, Fabin, Gaurav, Yogendra, Saurav, Sushil, Suraj, Roshan, Subham

4th Row: Amrit, Srijan, Sameer, Prajwol, Amrit, Milan

12 Science 'B' (Left to Right) **Teachers: Baburam Panta/Nabin Bandhu Koirala**

1st Row: Sapana, Sudha, Jasmi, Nisha, Safalta, Merina, Roshna, Yokta, Ashmita, Aaishma, Amrita, Anju, Prabitra, Pragya

2nd Row: Anuja, Selina, Krishma, Binita, Rojina, Binita, Rashmi, Ashmita, Nikita, Amisha, Monika, Durga, Nikita

3rd Row: Sachin, Jeewan, Sambat, Babit, Samip, Ishwor, Anish, Kapil, Mohammad, Kundan, Shiva, Sunil, Sangam, Onal

Hearty Congratulations!

To
Padma Raj Dhakal
for being awarded with
Janabadi Sahitya/Sangeet Samman-2071
for his outstanding contribution in
Folk Music and Culture.

*Global Collegiate
Higher Secondary School Family*

SMALLER HANDS, SMALLER WORKS

(Moments of Junior Primary Students)

COMBINING PHYSIQUE, MIND AND DISCIPLINE

(Games and Sports Activities of GCS)

SOCIAL RESPONSIBILITY OF SOCIAL BEING

(Socializing Globalians)

WE LEARN AND FEED

(Teachers Training and Tours of GCS)

LEARNING BY DOING

(Exhibition at GCS)

REPRESENTING GCS

(Globalians Receiving Award & Honour)

OUR CULTURE

(Welcome, Farewell, Picnic and Outings)

OUR CULTURE

(Welcome, Farewell, Picnic and Outings)

FACILITATING GLOBALIANS

(Our Facilities)

CREATING OPPORTUNITIES, EXPANDING HORIZONS

(GCS Helping with Education Materials to the Schools of Remote Villages)

BEYOND TEACHING AND LEARNING ACTIVITIES

(Support Service Staff)

Account & Office Staff

Transportation Staff

Kitchen Staff

समाज सेवा

मानिस मानिसको समूह मिलेर बनेको समुदाय नै समाज हो । अनि कुनै पनि स्वार्थी भावना नराखीकन धेरै मानिसहरूको हित हुने गरी गर्ने कामलाई नै समाज सेवा भनिन्छ । सबैको भलो होस् र सबैलाई सुख होस् भन्ने भावना बोकेर हामीले समाज सेवा गर्न सक्छौं । समाज सेवा एउटा यस्तो पेसा हो जसमा निःस्वार्थ त्यागको भावना लुकेको हुन्छ । समाज सेवा मानिसहरूको सामूहिक प्रगति वा उन्नतिका लागि गरिने काम हो ।

समाज सेवा हाम्रो धर्मको एउटा अभिन्न अङ्ग हो । धेरै मानिसहरूलाई फाइदा पुऱ्याउने उद्देश्य राखेर हामीले समाज सेवा गर्न सक्छौं । बाटो बनाउने, धारा बनाउने, पाटीपौवा निर्माण गर्ने जस्ता कार्यहरूलाई वास्तविक समाज सेवा भन्न सकिन्छ । विद्यालय खोल्नु, अस्पताल बनाउनु, बाटो सफा गर्नुजस्ता कार्यहरू पनि समाज सेवाकै उदाहरण हुन् । यस्ता कार्यहरू गरेर मानिसमा आत्म सन्तुष्टि उत्पन्न हुन्छ ।

मानिस लगायत अन्य वस्तुहरू सबै नाशवान् छन् । यसैले मानिसले आफूसँग भएको धनको केही प्रतिशत सामूहिक भलाइमा लगाउनु उचित हुन्छ । यदि निःस्वार्थ भावले कुनै पनि काम गरिन्छ भने त्यसबाट हामीलाई ठुलो आत्म सन्तुष्टि मिल्दछ । यस्ता आत्म सन्तुष्टिलाई अन्य सुखभन्दा फरक हामी पाउँछौं । यस किसिमको आत्मसन्तुष्टिलाई अन्य कुनै पनि सुखसँग तुलना गर्न सकिँदैन । समाज सेवाबाट प्राप्त हुने आत्मसन्तुष्टि दीर्घकालीन हुन्छ ।

समाज सेवाले मानिसले मानिसको मनको नकारात्मक सोचाइहरूलाई हटाउँछ र हृदयलाई स्वच्छ पार्छ । जसले मानव हित वा भलाइका कार्यहरू गर्छ, ऊ विश्वभर प्रसिद्ध हुन्छ । तुलसी मेहर श्रेष्ठ, मदर टेरेसा, फ्लोरेन्स नाइटिङ्गेल् आदि प्रसिद्ध समाजसेवी हुन् । समाज सेवा गर्न उमेरले केही फरक पाउँदैन । स-साना बाल बालिकादेखि

लिएर विद्यार्थी तथा वृद्धाहरूले समेत समाज सेवा गर्न सक्छन् ।

अतः समाज सेवा भन्ने शब्द ज्यादै पवित्र छ । यस्तो कार्यमा लाग्दा हाम्रो जीवन धन्य हुन्छ । हामीलाई सन्तुष्टिको अनुभव हुन्छ । नकारात्मक सोचहरू हामीमा कहिल्यै उत्पन्न हुँदैन । केवल हाम्रो ध्यान समाज र मानिसको हितमा नै जागृत हुन्छ । समाजमा समानता र प्रेम उब्जाउने माध्यम नै समाज सेवा हो । यसरी समाज सेवा शब्दको मानव जीवनमा निकै ठुलो महत्त्व छ ।

सुस्मिता, ९ 'क'

मेरो देश

नेपाल यो जन्मभूमि साह्रै राम्रो देश दौरा सुरुवाल, कालो टोपी छ है यसको भेष ।

प्रकृतिले भरिएको खोलानाला, भरना कहिल्यै पनि नभुक्ने ऊ बरु सक्छ मर्न

सुगन्धित फुलले भरिएको मेरो प्यारो देश आफ्नै चाल, आफ्नै चलन, आफ्नै भाषाभेष ।

बुद्ध पनि जन्मिए है यही प्यारो देशमा नेपाली त चिनिऊन् है आफ्नै भाषा भेषमा ।

डाँफे पनि नाचेको छ हिमालको भावमा ढकमक्क गुराँस फुल्यो प्रकृतिको काखमा गौरव लाग्छ आफैँलाई नेपाली हुँ भन्दा ढक्क छाती फुलि दिन्छ वीर गाथा सुन्दा ।

पृथ्वी ती बलवान् फुलबारीका माली पुर्खाको इज्जत राखौं एक साथ मिली ॥

चुनाव, ९ 'क'

आमा तपाईं मेरो

आमा ! हजुर नै हुनु हुन्छ
मेरो जीवन, मेरो जिन्दगी
किनकि तपाईं नै जीवनको
कारण हुनु हुन्छ
जसले गर्दा आज मैले यस
संसारलाई
हेर्न, बुझ्न तथा जान्न सकें

दीपशिखा, ९ 'क'

त्यसैले आज म भन्दछु
"मलाई छोडेर नजानुस् आमा ।"

आमा ! तपाईं बिनाको यो जिन्दगी
पनि के जिन्दगी होला
तपाईं नभए मेरो अस्तित्व कहाँ होला ?

बोल्न सुरु गरें मैले 'आमा' शब्द प्रयोग गरी
हजुरले काखमा लिई खेलाउनु भएको
आइ रहन्छ ती पुराना दिनको झल्को ।

त्यसैले आज म भन्दछु
"मलाई छोडेर नजानु होस् आमा ।"
हजुर नै मेरो जीवन
हजुर नै मेरो जिन्दगी ।

चेलीबेटी बेच बिखन

एउटी चेली,
पिँजडाको बन्धनमा परेकी
पढ्ने लेख्ने उमेरमा
भारी बोक्दै हिँडेकी
गाउँकी सोभ्री र अशिक्षित
केटीको काम खोज्ने रहर,
त्यसैले भरिन् उनी
झिलिमिली बत्ती बल्ने सहर
अपरिचित मानिससँग भेट उनको भयो
जागिर लगाउने आशामा मुम्बईमा लगी बेच्यो

रुचि, ९ 'क'

थाहा छैन, सरकार के हेरेर बसेको छ
घमण्ड र लोभीले चेलीलाई डसेको छ
चेलीबेटी बेच बिखन हटाउनु पर्छ हामीले
आफ्नै देशको दिदी बहिनीको बुझ्नु पर्छ मर्म

नारी त दुर्गा माताको रूप हो
नारीहरू रिसाए यो धर्ती फाट्छ
नारीले कतिन्जेल सहने हो तिरस्कार
कतिन्जेल हात बाँधेर बस्ने हो सरकार
अब सबै नारी शिक्षित हुनु पर्छ
अन्याय र अत्याचारलाई हटाउनु पर्छ
मैत्रीभाव बढाउँदै उठौं दिदी बहिनी
चेलीबेटी बेच बिखन हटाउनु छ मिली ।

आफैलाई महान् मान्नेहरू

आफैलाई महान् मान्नेहरू महान् हुँदैनन्
देशलाई जाबो ठान्नेहरू महान् हुँदैनन्

बेसरम पोलिटिक्सको प्याला पिएर
जनतालाई दुङ्गा हान्नेहरू महान् हुँदैनन्

पुष्प विमानबाट भरेर साँफे बगरमा
एक क्षण तारिख धान्नेहरू महान् हुँदैनन्

गोहीको आँसु झार्दै सहिदलाई
सम्झ्नेभैं
मौन धारण गर्न जान्नेहरू
महान् हुँदैनन्

अमन, ९ 'ग'

महान् हुन्छ माटो, हुन्छ देश
देशलाई पछाडि तान्नेहरू
महान् हुँदैनन् ।

अहिलेका लागि केको चाड

दसैं तिहार आयो भनी हल्ला मच्चिन्थ्यो
घर परिवार र छिमेकीसँग भेट हुने भयो
रमाई-रमाई गाउँ बस्ती त्यसै मखिखन्थ्यो
तर अहिलेका लागि केको चाडपर्व
जुवा र तासमा भुन्डिई हुन्छन् मस्त
दसैंमा ठुलाको आशीर्वाद पाइने भो भनी मखिखन्थे
तिहारमा दिदीको दीर्घायुको कामना पाइने भो भनी मिखिखन्थे
तर अहिलेका लागि केको चाडपर्व
आशीर्वाद भन्दा पैसा पाइने हो कि होइन भनी हुन्छन् त्रस्त

सृजन, ९ 'क'

मलाई लाग्छ, अब चाडपर्वमा पनि घर-घर डुल्न नपर्ने भो
इन्टरनेटबाट नै आशीर्वाद पाइने भो

मलाई लाग्छ, महान चाडपर्वलाई नगनिने भो
आशीर्वाद त राम्रा फेशन गरेकाले मात्र पाउने भो ।।

हाम्रो सहर

हाम्रो सहर विशाल छ
अनि, प्राकृतिक सौन्दर्य उत्तै
जता हेर्नो त्यतै राम्रो
मानौं महान् कलाकारको कला जस्तै

हाम्रो सहर विशाल छ
सहरबाटै हिमाल देख्छौं
ताल, तलैया अवलोकन गर्छौं
प्राकृतिक बगैँचामा बास्ना छ्छौं
प्राकृतिक बगैँचामा बास्ना लिन्छौं

हाम्रो सहर विशाल छ
सहरभित्र पृथक् पृथक्
जात, जाति भए पनि
धर्म, संस्कृति भए पनि
अखण्ड हाम्रो नेपाल सम्भरी
नेपालीपनमा गौरव थपी
मुस्कान छर्दै बाँचेका छौं ।

दीक्षा, ९ 'क'

सङ्घीय संरचनामा नेपाली भाषाको भूमिका

कुनै पनि समाज तथा राष्ट्रको प्रगतिमा त्यस समाज तथा राष्ट्रमा रहेका भाषाको महत्त्वपूर्ण भूमिका हुन्छ । नेपालको अन्तरिम संविधान-२०६३ ले नेपाललाई सङ्घीय संरचनामा लैजाने निश्चित गरि सकेको छ । यस परिप्रेक्ष्यमा नेपाली भाषाको अवस्था र भूमिका एउटा बहसको विषय बनेको छ । नेपाल बहुभाषिक राष्ट्र हो । नेपालमा ९२ भाषाको स्पष्ट पहिचान गरिएको छ भने अन्य केही भाषा पनि रहेको देखिन्छ । यी मध्ये ५८ वटा भाषालाई मातृभाषाका रूपमा प्रयोग गर्नेको सङ्ख्या हजारभन्दा कम छ र २८ भाषा त यस्ता पनि छन् जसका प्रयोगकर्ता १ हजारभन्दा कम छन् । जनगणना २०५८ अनुसार नेपालमा मातृभाषाका रूपमा सबैभन्दा बढी अर्थात् ४९.६१ प्रतिशतले नेपाली भाषा बोलेको देखिन्छ । यसरी एकातिर सबैभन्दा ठुलो सङ्ख्याले मातृभाषाका रूपमा नेपाली भाषा प्रयोग गरिरहेका छन् भने दोस्रो भाषाका रूपमा नेपाली भाषालाई प्रयोग गर्ने समूह पनि ठुलो छ । साथै अन्य भाषा मातृभाषा भएका समूहले पनि नेपाली भाषालाई मातृभाषाका रूपमा स्विकार गरेका छन् । नेपालमा नेपाली भाषा बाहेक नेवारी, मैथिली, लिम्बू, भोजपुरी, अवधी गरी ५ भाषाको लेख्य परम्परा राम्रोसँग विकास भएका छन् । नेपालको सम्पूर्ण भूगोलभित्र अत्यधिक मात्रामा बोलिने र सबैले बुझ्ने भाषा नेपाली नै हो । सबैभन्दा बढी बिस्तारित, १ हजार वर्षभन्दा लामो अध्यनय, अनुसन्धान, प्रयोग र लेख्य परम्परा भएको नेपालको भाषा नेपाली मात्र हो ।

नेपाली भाषाले विगतमा नेपालीलाई भाषिक पहिचान दिएको छ । इतिहासका पाना पल्टिँदै जाने क्रममा खस भाषा नेपाली भाषाका रूपमा नेपाली जातिको परिचायक बनेर उभियो ।

इतिहासको कालखण्डमा पृथ्वीनारायण शाहबाट थालिएको भौगोलिक एकीकरणको अभियानलाई नेपाली भाषाले भाषिक एकीकरणद्वारा मजबुत बनाउँदै सम्पन्न गऱ्यो ।

पल्लवी, ९ 'ख'

विगतमा यसले छरिएर रहेका नेपालीलाई भावनात्मक रूपमा एक बनायो । खस भाषाका रूपमा उद्भव भई नेपाली भाषाका रूपमा विकसित यो भाषा बहुभाषिक नेपालीको साझा भाषा हो । नेपाल बहुजातीय र बहुभाषिक राष्ट्र हो भने नेपाली भाषा साझा भाषा, सम्पर्कको भाषा र आवश्यकताको भाषा हो । नेपाली समाज मिश्रित समाज हो जहाँ नेपाली भाषाबिना नेपाली नेपाली बिचमा सम्बन्ध स्थापना असम्भव जस्तै छ । नेपाली भाषाले अनेक जातिको मिश्रित बस्तीमा आत्मीयता थपेको छ, बन्धुत्व भाव जन्माएको छ र उन्नत तुल्याएको छ । यो नेपालमा मात्र होइन विदेशमा पनि फैलिएको छ । प्रवासी नेपालीको नेपालसँग भूमिसँगको मात्र होइन यही भाषाको नाता छ । गैर आवासीय नेपाली यसमा गर्व गर्छन् । यही भाषाले उनीहरूलाई नेपाली हुनुको अनुभूति दिन्छ ।

नेपाल अहिले केन्द्रीकृत एकात्मक राज्य व्यवस्थाबाट सङ्घात्मक राज्य व्यवस्थामा जाने क्रममा छ । एक प्रकारले सङ्घीय संरचनामा जाने कुरा संविधानतः निश्चित छ । यसै सन्दर्भमा प्रदेश वा सङ्घ निर्माणका आधारहरू खोज्ने र तिनीहरूमाथि बहस हुने क्रम पनि जारी नै छ । सङ्घ निर्माणको एउटा आधार भाषा हुने विषयमाथि बहस भइ रहेको छ । यस क्रममा नेपालको विशिष्ट परिस्थिति र नेपाली भाषाले नेपालीमाथि खेलेको महत्त्वपूर्ण

भूमिकालाई बिर्सन मिल्दैन । भाषिक सङ्कीर्णता पालेर अन्य भाषालाई उन्नत हुन नदिने यही भाषा हो भन्नु र आग्रहपूर्ण दृष्टिकोण बनाउनु सङ्कीर्णताको द्योतक मात्र हुन जान्छ । यसको विगतलाई स्मरण गर्दा र वर्तमानको आवश्यकता बोध गर्दा मात्र पनि नेपाली भाषाको नेपालमा अपरिहार्यता स्पष्ट हुन्छ ।

राष्ट्रसङ्घीय संरचनामा जाँदा सङ्घ निर्माण र निर्धारणको एउटा आधार भाषा हुन सक्छ । कैयौं मुलुकले यसलाई आधार बनाएर सङ्घ निर्माण गरेका पनि छन् । एउटै भाषिक समुदाय अधिक मात्रामा हुँदा यो सङ्घ निर्माणको एउटा आधार हुन सक्छ र त्यसो भएमा निर्मित सङ्घमा भाषिक समस्या रहँदैन । सङ्घीय संरचनामा जानु नयाँ समस्या भैलनका लागि कदापि हुन सक्दैन । नेपाल त्यस्तो राष्ट्र हो जहाँ नेपाली भाषा बाहेक अर्को भाषा सङ्घ निर्माणको निर्विकल्प आधार बन्न सक्दैन । नेपाल एउटा अखण्ड, सार्वभौम राष्ट्र हो र हामी सबै नेपाली हौं भन्ने राष्ट्रिय एकताको भाव सारा नेपालीमा जोगाई राख्न पनि नेपाली भाषा आवश्यक पर्दछ ।

अन्त्यमा भाषा भाव तथा विचार अभिव्यक्तिको सर्वोत्तम माध्यम हो । मानव जातिको सबैभन्दा ठुलो प्राप्ति भाषा हो । भाषा प्रगतिको आधार हो, विकासको जननी हो र मानव सभ्यताको मूल कारक हो । बहुभाषिक राष्ट्र नेपालको विगतदेखि वर्तमानसम्ममा नेपालीलाई एकताको सूत्रमा बाँध्ने, मातृभाषाका रूपमा भाव अभिव्यक्तिको माध्यम बन्ने, साभा भाषाको रूपमा नेपाली माझ रहने र राष्ट्रिय एकताको भाव सञ्चार गर्ने जस्ता अति गरिमामय भूमिका नेपाली भाषाले निर्वाह गरेको छ । अतः नेपाली भाषालाई राष्ट्रभाषाकै रूपमा राख्ने धारणा बनाउनु राष्ट्र र राष्ट्रवासीको हितमा हुने देखिन्छ ।

देश रोइ रहेछ

म सानै छँदा मेरो हजुर
बुबाले भन्नु हुन्थ्यो
बाबु, हामी साह्रै भाग्यमानी
रहेछौं
किनकि,

हामी बुद्ध जन्मेको देशमा **विनायक, ९ 'ख'**
जन्मेका छौं

भृकुटी र सीता जन्मेको देशमा जन्मेका छौं
अनि शान्त र सुन्दर देशमा जन्मेका छौं ।

हिमाल, डाँडाकाँडाले शोभित यो देश
प्राकृतिक मनोरम दृश्यले भरिपूर्ण यो देश
साँच्चै हामी भाग्यमानी रहेछौं ।

तर,

यो प्राकृतिक सुन्दरता बिग्रँदै गएको छ
जतातै हिंसा, भ्रष्टाचार अनि कालो बजारी
बढ्दै गएको छ
त्यसैले आज यो देश रोइ रहेछ

सिंगो नेपाल अब विभिन्न प्रदेशमा खण्डखण्ड
हुन थालेको छ
विभिन्न जातजाति बिचमा वैमनस्यता पलाउन
थालेको छ
त्यसैले यो देश रोइ रहेछ ।

तसर्थ,

आजका हे युवा जमात सचेत होऊ
देशलाई विखण्डन हुनबाट जोगाऊ
भाइचाराको सम्बन्ध सुदृढ गराऊ ।

नेपाल

नेपाल हाम्रो देश प्रकृतिको खानी
नेपाललाई माया गर्ने
नेपालीको बानी
गोर्खालीले युद्ध गरी बचाएको देश
छन् यहाँ विभिन्न थरीका
भाषा अनि भेष ।

सुस्मा, ९ 'ख'

संसारको अग्लो शिखर
सगरमाथा हिमाल
तिन भागमा बाँडिएको सुन्दर देश नेपाल
पृथ्वी नारायण शाह नै हुन् यो देशको निर्माता
हामी पनि मिहिनेत गरी बन्नु पर्छ देशका
भाग्य विधाता ।

लेकमा फुल्छ लाली गुराँस, बेंसी फुल्छ प्याउली
वीर रसका गीत गाउँदै रमाउने चरी कोइली
नेपालमा बस्ने हामी हौं नेपालीका छोराछोरी
चार वर्ण छत्तिस जातको साभा फुलबारी ।

नेपाली धरती

छाडेर जाऊँ म जुनसुकै
ठाउँमा आइ रहन्छ उनकै
याद
तिनै हुन् हाम्री धरती माता
नाम हो उनको नेपाल

स्वस्तिका, ९ 'ख'

भर्रेका छन् भरना
घरमा खाली धारा
बगेका छन् खोला फाँट खाली छन् सारा
ओर्लेका छन् नदी रात कालो छ गाढा
हाम्रा लागि प्रकाश आकाशका तारा
कसरी भनूँ म यसलाई स्वाभिमान
तिनै हुन् हाम्री जलस्रोतकी खानी
बसेकी छन् उनी सगरमाथा बनी ।

छाडेर जाऊँ म जुनसुकै देशमा आइ रहन्छ
उनकै याद
तिनै हुन् हाम्री धरती माता नाम हो उनको नेपाल ।

मेरो अनुरोध

विद्यालय जान देऊ कापी
कलम समाई
साथीभाइ मिली पढ्छौं
सबैसँग रमाई ।

मुक्ता, ९ 'ख'

बाबाआमा छाडी आयौं
भविष्य राम्रो बनाउन
हाम्रो यो फुलबारी स्कुललाई
जगत्मा चिनाउन ।

साना-साना बालक भनी नगर्नु है हँला
नलगाउनु काम हातमा उठ्ने गरी ठेला ।

भरिया र मजदुर बनाई नगर्नु है शोषण
कर्तव्य हो भनी सबले गर्नु भरण पोषण ।

मेरो देश

मेरो नेपाल, मेरो प्यारो देश
यहाँ छन् थुप्रै भाषा अनि भेष ।

निकी, ९ 'ग'

प्रकृति सजिएको
सुन्दरताको खानी
एक अर्कालाई सहयोग गर्ने
नेपालीको बानी ।

हिउँको टोपी लगाएको
सुन्दर हिमालय
जुनीजुनी यहीं जन्म लिऊँ भन्छ मेरो मनले ।

भानु उदाए, बुद्ध चम्के यही नेपालमा
टाँसेकी छु यही देशलाई मेरो मुटु मनमा ।

लाग्दैन नि यो देश छाडी अन्त कतै जान्छु
स्वर्गजस्तो यो देशलाई छातीभित्र राख्छु ।

कसरी कोरुं म नेपालको नक्सा ?

म नेपालको एउटा नक्सा कोर्न खोज्छु,
तर सकिदैन
हृदय छियाछिया हुन्छ, हात पनि काप्न थाल्छ
मन पनि अमिलिन्छ अनि आँसु बर्रर भर्न
थाल्छ ।

हिजो पनि कलम समाई नक्सा कोर्न खोजेँ
तर सकिनँ
खोइ, कसरी देखाऊँ, बागमतीको स्वच्छ पानी
धमिलिएको ?
खोइ कसरी देखाऊँ, नेपाली युवाको पसिना
विदेसिएको ?
अनि खोइ कसरी देखाऊँ, आज सुनकोसी
रोएको ?

संविधान बन्ला अनि, देशको विकास होला
तर भएन
खोइ कसरी भन्ने, नेपालका नेता नै भ्रष्ट भएको
खोइ कसरी भन्ने, नेता कुर्सी तान्नमै व्यस्त
भएको
अनि खोइ कसरी भन्ने, नेता यतिसम्म स्वार्थी
भएको

हाम्रो संस्कृति नै हाम्रो प्रमुख पहिचान रहला
तर रहेन
खोइ कसरी भन्ने, नेपाली कौरा घाटु छाडेर
डिस्को धाएको
खोइ कसरी भन्ने, गुन्युँ चोली छाडेर मिनिस्कट
लाएको
अनि खोइ कसरी भन्ने, नेपालीले विदेशी

संस्कृतिलाई
अन्धाधुन्ध पछ्याएको
अनेकतामा एकताको
भावना, युगौयुग रहला
तर रहेन

खोइ कसरी भन्ने, आज जातजाति बिचमा नै
मनमुटाव भएको
खोइ कसरी भन्ने, एक जातिले अर्कालाई मान
नदिएको
अनि खोइ कसरी भन्ने, मुलुकमा जातीय
राज्यको माग भएको

हिजो नेपालको सानो घेराभित्र
प्रकृति देवीको मुस्कान छाएको हुन्थ्यो
यही सानो घेराभित्र
नेपाली संस्कृतिको हार्दिकता छाएको हुन्थ्यो
अनि यही सानो घेराभित्र
जातीय एकताको भावना छाएको हुन्थ्यो

तर आज विकृतिका लहरा झ्याँगिदै गइ रहेछ
नेपाली दाजुभाइ बिचमा नै आज मनमुटाव
बढि रहेछ
मौलिक संस्कृति आज किन लोप हुँदै गइ रहेछ
समग्रमा देश आज भित्रभित्रै रोइ रहेछ ।
रोइरहेको देशभित्र म कसरी हाँस्न सक्छु
लथालिङ्ग देशको नक्सा म कसरी कोर्न
सक्छु !

रोजिना, ९ 'ख'

वर्तमान नेपाल

चार वर्ष बिति सक्यो
नबनेको संविधान
कहिले बन्छ भनेर सोध्न
पाउने हो हाम्रो अधिकार
सबै सामान महङ्गो भएका
छन् बजारमा
गरिबको दिन आउने भएन वर्तमान नेपालमा

कपिल, ९ 'ख'

जहाँ गएँ त्यहीं हेर्छु बाल बालिकाले काम गरेको
पढ्ने, लेख्ने उमेरमा काम गरेको कसरी राज्यले
सहेको
अभै पनि बाल बालिकाले पाएनन् अधिकार
यही हो हाम्रा वर्तमान नेपाल

पढे लेखेका मानिस जाँचमा राम्रो लेख्छन्
फोहोर बाटामा फाल्छन्
अनि त्यहीं नाक समाएर हिँड्छन्
अभै पनि चेतना आएन नेपालीमा
यही भएको छ वर्तमान नेपालमा ।

दोस्रो धनी देश हो नेपाल जलस्रोतमा
रातदिन बग्छ नेपालीको घरमा
अब हामी सबै मिलेर काम गरौं
वर्तमान नेपालको समस्यालाई हटाऔं ।

आमा तिम्रा लागि

म राष्ट्रप्रेमका गीतहरू गाउँछु
तिमी त्यसलाई मधुर
सङ्गीत दिनु आमा
म उज्याला दीपहरू बाल्छु
तिमी त्यसलाई मात्र हेरि
रहनु आमा

आशिमा, ९ 'ग'

म पक्कै सपुत बन्ने छु देशका लागि मर्ने छु ।

म विकासका गोरेटाहरू बनाउँछु
तिमी हर्षसाथ पाइला चालि दिनु आमा
म शान्तिको दूत भई हिँड्छु
तिमी विजयोन्मुख हात हल्लाइ दिनु आमा ।
म पक्कै सपुत बन्ने छु, देशका लागि मर्ने छु ।

म फुलबारी मलजल गर्छु
तिमी फुलहरूमा सुगन्ध छरि दिनु
म पसिना र सुन्दर विचार छर्छु
तिमी अधिअधि बढ्ने हौसला देऊ आमा ।
म पक्कै सपुत बन्ने छु, देशका लागि मर्ने छु ।

म रसाएका आँखालाई हाँसो दिन्छु
तिमी न्यानो काख दिनु आमा
म माटोमा पसिना र सद्विचार छर्छु आमा
तिमी स्नेहालु हातले सुम्सुम्याऊ आमा ।
म पक्कै सपुत बन्ने छु, देशका लागि मर्ने छु ।

दुध बराबर पानी

आमा, एकै दिन लागोस्, हप्तै लागोस्, महिनै लागोस् वा वर्षे लागोस् म तपाईंको दुधको भारा तिर्न तयार छु । तपाईंबाट छुट्टिएर आफ्नो जीवन शैलीमा जिउन चाहन्छु ।

नदीको बेगलाई अहिलेसम्म कसले रोक्न सकेको छ ? साँच्चै २०६७ सालको उर्लेर आएको सप्तकोशीले शिरीषको परिवारलाई उजाड बनाइदियो भने शिशिरलाई बाबु बिनाको छोरो अनि समाजमा दुहुराको नाम समेत दियो । आमा र छोराको उपस्थितिले मात्र बनेको त्यो परिवार हाड बिनाको शरीर जस्तै भयो । विचरी आमा ! चट्टान स्वरूप खडा भएर आफ्नो छोरालाई पाल्ने त्यो आमाको आँखामा आँसुका धारा बगि रहेका छन् ।

"बाबु, भोक लाग्यो होला हगि ! पर्ख है म मेलामा गएर आउँछु अनि धेरै खानेकुरा ल्याइदिन्छु है" भन्दै ओठमा न्यानो माया तर हृदयमा वेदनाको आवाज गुन्जाउँदै छोरालाई आफ्नो ममताको अँगालोमा बाँधिन् । शरीरमा रोगको भारी र निधारमा पनि नाम्लाको भारी बोक्दै एकलौटे छोरालाई डाक्टर बनाउने आशामा आफ्नो मेलामा लागिन् । समयले कोल्टो फेर्दै गयो । सिगान निकाल्दै विद्यालय गएको छोरा अहिले खल्लीमा हात हाल्दै धनी र सम्मानित बन्ने उत्कट इच्छा लिएर विद्यालय जान्छ । एसएलसीमा राम्रो अङ्क ल्याई गाउँबाटै छोरोले चाहेको सफलता पुरा भएको देखेर आफ्ना सबै दुःखलाई लुकाउँदै आमा हाँसिन् ।

हाँस्टा-हाँस्टै पनि कति धेरै छोराको आवश्यकतालाई पुरा गर्न सकिनन् । छोरो अबुभ हो कि स्वार्थी त्यो त छोरोले नै जानोस् । आमाले एक छाकका लागि गरेको त्यो मेहेनत

त्यो पापी छोरोले बुझ्न सकेन । कहिले के चाहियो भन्छ त, कहिले आमालाई हर्कान पुग्छ । आफ्नो सपना र आफू अति सम्पन्न छु भन्ने थाहा पाएर त्यो संसारको मोजमज्जामा लोभिएको छोरोले आफ्नी आमालाई यतिसम्म भन्न पुग्यो कि "आमा एकै दिन लागोस्, हप्तै लागोस्, महिनै लागोस्, वा वर्षे किन नलागोस् म तपाईंको दुधको भारा तिर्न तयार छु । र तपाईंबाट छुट्टिएर आफ्नै जीवन शैलीमा जिउन चाहन्छु ।"

मीना, ९ 'ग'

डङ्गडङ्ग ! आमा भुइँमा मूर्च्छा परिन् विचरी ! आमालाई त सायद सर्पलाई दुध खुवाए सरह भयो होला तर आमा हो । आमाको ममता र प्रेमलाई आजसम्म कुनै पनि न त यन्त्र न त मानिसको पावरले नै जित्न सकेको छ ।

‘आगो ताप्लु मुढाको कुरा सुन्नु बुढाको’ ।

बतासले जाडोको हावालाई गाउँमा भित्र्याउँदै थियो । दुई-तिन दिनसम्म घामको मुख हेर्न नपाएर रुख, जनावर र मान्छे सबैको अनुहारमा कालो बादल छाएको थियो । सायद, ईश्वरले पनि मान्छेलाई आमाले जस्तै गरेर होला न्यानो घाम हिमालबाट टल्कँदै बाहिर निस्कियो । आमाले आफ्नो छोराको ओछ्यान सुकाउनलाई घाममा राखिन् र बेलुकीतिर ओछ्यानलाई उठाउँदै खाट र भुइँ गरेर दुईतिर ओछ्याइन् । अनि खाटको एक कुनामा बोटलमा पानी भरेर बिकोमा केही समय बिताउन पाइन्छ कि ? भन्ने आशाले विचरी छोरालाई अभै खाना खाऊ भन्दै खाना हालि दिन्छिन् तर अबुभ

छोराले खाने मन गरेन । अनि ओछ्यानमा गएर सुति हाल्यो । आमा उसको छेउमा बसेर हरेक चोटि उसले कोल्टो फेर्दा बोतलबाट पानी छर्किन लागिन । एक रातभरि पानी छर्कदा ओछ्यान चिसो भयो ।

बिहानपख "आमा के गरेको सुतेको ओछ्यानमा पानी हालिदिने कस्तो दुष्ट आमा हो तपाईं।" हेर छोरा मैले त तिमीले मसँग दुधको भाडा दिने प्रतिज्ञा गरेका थियौ तर त्यो बाहेकको काम जुन तिमीले मलाई गरि दियौ म त्यसैको साटो मात्र दिँदै छु । तिमी सानो हुँदा मेरो सबै ओछ्यान र आफ्नो लुगा सबै भिजाइ दिन्थ्यौ अनि मलाई राम्रोसँग निदाउन पनि दिँदैनथ्यौ । ल भन त्यो मैले गर्न पाउँछु कि नाई ?"

लड्कामा सुनको महलमा बस्ने इच्छा र आकाङ्क्षा लिएको छोराको चेत खुल्यो । "आमा ! मलाई क्षमा गर्नु होस् । मैले तपाईंको माया र प्रेमलाई संसारको धन र सम्पत्तिसँग तुलना गरि रहेको रहेछु । तपाईंको गुन सातै जुनीसम्म पनि तिर्न गाह्रो छ । साँच्चै आमा अबदेखि म तपाईंको साथ कहिल्यै छोड्ने छैन । अनि तपाईंले देख्नु भएको सपना म चाँडै पुरा गर्ने छु ।"

धैर्य र मायालाई आत्मसात् गरेकी आमाले सुमधुर हाँसो ओठमा ल्याउँदै अनि आफ्नो प्यारो छोरालाई अँगाल्दै सफलताको लागि आफ्नो आमाबुबाको आदर गर्नु पर्छ भन्ने सन्देश सबैलाई दिनु है भनेर ठुलो जिम्मेवारी सुम्पिन् ।

सडक महोत्सव

साँझको समय सुरु भएपछि थालिन्छ सबैलाई मन पर्ने उत्सव जान्छन् सबैजना फेवातालको किनारमा सुरु हुँदै छ सडक महोत्सव ।

आदर्श, ९ 'ग'

नेपाली होस् वा विदेशी जान्छन् मनाउन उत्साहसँग आधा पोखरा त त्यहीँ हुन्छ जम्मा जाला है बरु भूकम्प ।

खान्छन्, घुम्छन्, नाच्छन्, खेल्छन् जति नै जाडो भए पनि त्यहाँको भिलिभिली र रौनकले रोमाञ्चित हुन्छन् गरिब होस् वा धनी ।

क्रिसमस लगत्तै सुरु हुने महोत्सवमा मनाउने भन्छन् नयाँ वर्ष तर आवारागर्दी गर्दै नगर है रातभरि सयर ।

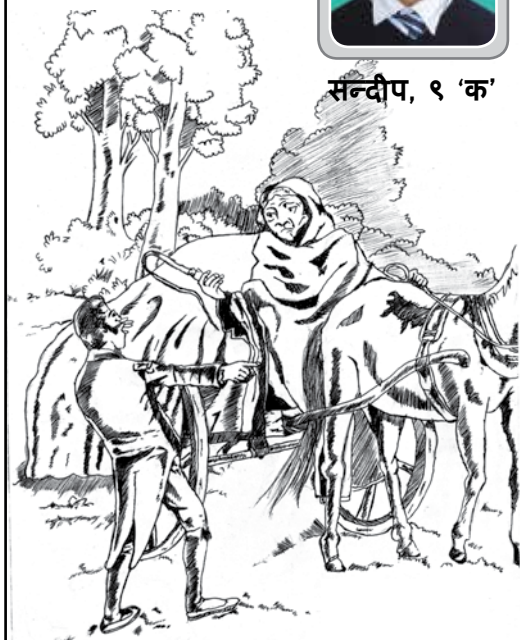
विदेशी नयाँ वर्ष मनाउनलाई कति सारो उत्साह हो यस्तो हाम्रै नेपाली वैशाख १ लाई किन दिन्नौ यति महत्त्व ?

प्रवेश, ९ 'क'

सन्दीप, ९ 'क'

My country . my pride कुन्दन, ९ 'क'

I, after a Decade

"Imagination...virtuality.....reality. Alas ! these three words mean a lot.

If today something is clay, then after 10 years, the same day can be a magic pot.

10 years ago, imagination meant being a Barbie doll and living in a princess castle.

But now... this imagination is just not limited within it, rather it means building your own castle.

10 years ago, I was a tiny seedling of this world garden. I was a little child with no specific motion constellation of anything. For me, this world was a fantasy and I wanted to be a doll who would do nothing but just turn over face and live in a beautiful diamond castle. What else ! for me this was my world, these were my dreams. Alas ! This night I was in my dreams, I was someone 10 years ago but now I am someone really different than that coaster of my imagination.

Hmm. I just wonder how crazy those dreams used to be...princess...diamond castle...royal life and that all. However, nothing wrong was there. Imagining ourself, our 10 years, gave us at least some golden pitch towards who we were going to be after 10 years.

In These 14 years duration of my life, I found life i.e time like a river. I have found it perfectly true that time flies like an arrow. For instance, what I was 10 years ago is not obviously what I am now and also what I am now is not obviously what I am going to be after 10

years. There is going to be a huge cluster of difference. Something which we may or may not be expecting at this very moment. Someone had once said, "life is a matter of choice" but I

say "Life is a matter of chance". Its your choice to grab its key and create your own milky way where you are and only you are the supreme of your dreams." Dream is something more variable than 'x' and 'y' of algebra. They might differ from person to person, animal to animal and each and everything. I am a 15 years old student whose target is just achieving the best of best percentage in the "iron gate of school life-SLC". However, after 10 years, the magic wand of time is going to turn me into something else. I, after a decade, am going to be someone whose none of the dreams are left to be fulfilled, someone who is able to create a milky way of own name, someone whom everyone would feel proud of. I want to be a cardiologist. The doctor of the most important organ of our body, heart.

Why? If you ask me the reason, I would probably never respond like I used to reply before a decade. Now, the fantasy world is over for me. It took 20 years to build one of the eight wonders of the world i.e. The Great Wall of China. It is going to take 10 years for a simple student like me to change drastically into the doctor of heart-cardiologist. I was born in a medical family, surrounded by doctors, taken

Amrisha, 10 'A'

care by medical professionals. It is the reason? If you think so, its not. For me, being a doctor doesn't only mean giving continuity to family profession but it is the internal passion of mine which drives me towards my profession. Medical is my passion, medicines are gonna be my friends. I am going to be a doctor not just for earning money but for shooting that arrow of magic of my life.

After 10 years, my school uniform is going to be changed into medical dress which may be particularly of white or green color. 10 years hence, I am gonna change, my library of mental knowledge. I will be earning on my own. I will be supporting my family and everything. After a decade, I'm going to be the emperor of my dreams which I am looking today. The morning in which I woke up today is not going to be the same. Today, I wake up at 5 and started my tuition at 6. But... after a decade, who knows I might be on night duty in a certain popular hospital. At this moment, when I'm writing this essay, I might be doing surgery of someone's heart or saving someone's life. My parents would obviously not see me, the way they are seeing now. I want my parents to be proudly saying and patting on my back, "Amrisha, my daughter, I'm proud of you. We are proud to be your parents."

Whatever would change, but I'm very strong at my point that I'm not gonna change my love for my parents and motherland. I love them and I would keep loving them not only after 10 years but in every stage, in every wind of my life.

Probably my sister would also be of 10-11 years, then I would play and care a lot of her. She would be my soft toy. My little brother who is 9 years now, will be of 19. He would be in his own struggle for his dream and would be accomplishing his own. Alas! Who knows, I would have some more relations too. Hmm... my country Nepal which is a backward country now is gonna have some tremendous change. This world, this environment, the songs, the dances everything which I'm enjoying today is gonna change.

Oh! god... I seriously don't assure about the other factors that are gonna turn its leaves but I can say about myself because I am confident on my dreams, I'm putting the maximum effort of mine for everything. I'm going to be a doctor not for myself but for other. If you know me now, then you must have noted that I love service, I enjoy service. Another definition of mine for life is "live for others and life will live for you." I want to be such a doctor who would earn money but not the one who would let someone die if the patient doesn't have penny. Alas ! Not at all, never, never, I can never and I will every play with anyone's life. Florence Nightingale is my role model. You might be surprised, if I say, I don't want to be the second Nightingale rather I want to sketch my own name in the milky way-a unique universe of my life and be the first Arisha Chaurasia. "What you are gonna be after 10 years is not a matter of luck but a matter of positive choice. A choice which leads us toward the real diamond castle."

Young Girl and her Diary

During World War II in Europe, the Nazis of Germany tried to destroy the Jewish people and their culture. The Nazis had taken control of many countries, including the Netherlands (Holland). In the city of Amsterdam, the Nazi threat forced a young Jewish girl and her family to spend two years in hiding.

Anne Frank's diary of those years in hiding has since become a classic book. Half way through the war, the Nazis began sending Jews to prison camps. So in July 1942, Anne's family was kept in hiding in the back-room office and warehouse of Anne's father's business. Four other Jews hid with them in the small space and non-jewish friends smuggled food and other supplies to them.

Anne was 13 when she went into hiding. In her diary, she describes daily life in the secret rooms. She also writes about her own dreams and feeling while growing up in hiding.

The family never once left their hide out until the Nazi police discovered them in August 1944. Then the Frank family was moved to the concentration camp at Auschwitz in Poland where Anne's mother died in 1945. Anne and her sister were sent to another camp, Bergen-Belsen where they both died of typhus.

Anne's father, Otto Frank was the only family member who survived.

Friends had found Anne's diary in the hiding space. After the war, they gave it to her father and he published it in 1947. Since then Anne's story of courage and hope has inspired millions of readers. Today, the Frank family's hiding place in Amsterdam is a museum.

Mamata, 10 'A'

Class Ten

Yesterday I was a small boy

Now, I entered in to adolescent

How fast the times goes out

Now, I am in grade ten

Aarohan, 10 'A'

Yesterday, we fought each other

That we'll remember forever

Teacher says SLC is an iron gate

After than we gonna be separated

The event of class ten were enjoyfull

The friend who supported me will be thankfull

After farewell there won't be bright moon

Don't worry friends we'll will meet soon

Thanks to you for Being Behind Me

"Always listen to your heart and mind equally and you will never go wrong" is the only sentence, I remember told by you. When I feel confuse that gives me courage to do everything.

Whenever I felt like I was lagging behind, you always supported me and provided me that guideliness that helped me to move on. With a deep feeling that I can achieve the whole world with those special and touching sentences that you spoke to me. Those silly jokes we cracked between us made the day of the beginning. Many misunderstandings create between us but we solved those problems and we moved on towards our happy friendship. Behind my success you were the super hero. Not for me, but for those sayings today I am studying hard. I will keep those promise that I have done to you and never let you down. You make me so special that nobody else has made me ever feel. I don't know when, where we met and our friendship has become so bold that nobody can hamper it. I am the girl who can't easily be close but you have touched my heart and made me different. Knowingly or mistakenly I have hurt you but I don't know what I have made you feel. I feel sorry when I look at you.

Thanks for being secret best friend, sometimes as brother and mostly you bring a bright smile on my face. So, I will be honest and true towards our

friendship. If I got success in my life, all the credit goes to you.

People say that due to the influence of a friend a person goes to the wrong path. But in my opinion it is not true because a true friend can take the life of a friend towards a right path which helps to be successful in life.

Pratiksha, 10 'A'

Our Batch

Don't tell friends, it's the last yar

Crying feelings you shouldn't share

Now, our friendship line is bending

Don't worry farewell should be happy ending

Pradeep, 10 'A'

In this time don't make your eyes wet
After this farewell we'll again meet
We should separate but our future is bright
At first our way should be right

I know we gonna meet later
In a restaurant with dishes and lemon water
How our time went, we'll try to remember it
It's only last batch, not our last meet

Mother of the Poor and Dying

Saraswoti, 10 'A'

During her life time Mother Teresa became known worldwide for her kindness and her charitable work.

Mother Teresa was born in Albania in 1910.

When she was 18 years old, she decided to become a nun in the Roman Catholic Church. She travelled to Ireland and there she joined the Institute of the Blessed Virgin Mary. She took vows promising to live a simple life and not to marry and she became sister Teresa.

The institute and charity missions in India, and soon sister Teresa sailed to the country to work as a teacher. Over the next 17 years, she taught in two schools in India. One of which was in Calcutta. She saw firsthand the poverty and suffering of the people. She often said that she was inspired to make two important decisions in her life. One was to become a nun and the other was to devote her life to helping the sick and the poor.

As soon as her studies in nursing were finished, she began working with the people living in Calcutta's Slums. She became an Indian citizen. And she became Mother Teresa when she founded the missionaries of charity. This was a new order of Roman Catholic nuns who wanted to help the sick, especially the dying and disabled.

Under Mother Teresa's guidance, the

Missionaries of Charity opened centres all over the world. In these centres anyone could receive care, no matter what their religion was. In 1979 Mother Teresa was awarded the Nobel Prize for Peace.

Miss you Friends

Friends are the one who can be your mother, father & so on in need. A true friend is the one with whom you can share your good things & bad things at anytime.

Anil, 10 'A'

A true friend is always there for you whatever the situation is. A friend cannot be made in a second, not in a day but it takes a lot of time. A friend made in a second or in a day cannot last long but a friend made by a long time last long. A true friend can be a girl as well as boy.

Everyone says that they have best friend or friends but no one says that they don't have any friends or best friends. My friends are my best friends. My friends are always there with me. I have my best friends both boy and girl. I love my friends a lot. Without talking to them I cannot spend a single day. It made me feel like they are my family member. I share my every feeling with them whether it is bad or good, whether it is about me or about anybody else. They made me forget all my tension. Not talking to them whole day makes it worst. Today I realize the importance of true friends.

Miss you friends very much. You all are the one, the only one for me.

Wedding Anniversaries

With reference to golden and silver weddings date from the middle of the 19th century, diamond weddings followed soon afterwards. From these there developed a tradition of associating significant anniversaries with particular materials, and giving gifts made from these materials.

Pratik, 10 'B'

Anniversary	Materials made of	Anniversary	Materials made of
1 st	Paper	13th	Lace
2 nd	Catton	14 th	Ivory
3 rd	Leather	15 th	Crystal
4 th	Linen (Silk)	20th	China
5 th	Wood	25th	Silver
6 th	Iron	30th	Pearl
7 th	Wool (Copper)	35th	Coral (Jade)
8 th	Bronze	40th	Ruby
9 th	Pottery	45th	Sapphire
10 th	Tin (Aluminium)	50th	Gold
11 th	Steel	55th	Emerald
12 th	Silk	60th	Diamond

And after this, you'll have a successful and enjoyable anniversaries of your life time.

Source: Fact finder

Social Networking

In the 21st century, computer plays a vital role in the development of the world. Internet is a latest technology and one of the major component of computer users. Internet is the interconnection of millions of computer all over the world in which we can find many data and resources.

Social networking sites are most popular in internet. Not only in computer, they can be operated in mobile phone too. Social networking site are those sites which help to connect people, share ideas, views etc. There are many social networking sites such as facebook, twitter, google plus, net log, hi5, etc. These sites help to connect many people at a time. It may help for someone who doesn't have

friends or for someone for entertainment. It also may be good way for awareness. But everything has a bad side too. It also has some disadvantages.

Sagar, 10 'A'

It has been used as a means of running criminal activities by some evil minded people. People are using it in negative ways. Students and small children are also using it, which harms the study. Due to this, the site is said to be. I don't know it is good or bad but the goodness or badness of it depends upon how do you utilize it.

Junior Scientist for a Day

How eagerly I was waiting for the day when our principal sir, would announce the date of Annual Science Exhibition of the year. And the day came finally. Our school exhibition was going to be held in 22nd of Kartik. I was so happy and excited that I can't even express my happiness and excitement of that moment. Apart from my happiness and excitement, I was nervous too. Although it wasn't the first exhibition which was going to be held in our school in which I was participating but I don't know why my intuition made me feel that it was going to be my first time. It may be because I was in senior level and it was my last year for such exhibition in this school or it might be because it had to be a good science exhibition.

The excitement was not only about the science exhibition that was about to be held but I was science freak since childhood. Although it was beyond the capacity of my mind, I always tried to read and understand higher level science books and related materials. As a junior I used to be fascinated by the experiment shown by my seniors because whatever they did were the best they could do and I still admit them. Now it was going to be a challenge for me to present in the better way than their best.

It was already in my mind that I had to take part in that exhibition and present something unique. So, I thought why not to choose such a topic that would let the visitor know that science isn't exactly something that is beyond our capability. Infact all I wanted was to break the misconception of visitor that science is very difficult and let them know that

it's interesting and fun to learn science. So, I chose to present Umbra and Penumbra from Astronomy and Pascal's law from physics.

Shruti, 10 'A'

And on the very next day of the announcement of exhibition we started our project. We, four of our friends grouped in a team to work on this project. In our project, for the Umbra and Penumbra we had arranged candle and torch with the ball hanged on a stand. When the shadow of the ball appears on the curtain while placed in front of candle, the shadow is completely dark. There is no light shadow around it. Then, when torch is lighted in place of candle two kinds of shadows appear in the curtain. The complete dark shadow is called umbra and light dark shadow is called penumbra. This was the Umbra and Penumbra project. Likewise in Pascal's law project we had constructed the hydraulic crane applying Pascal's law that 'the pressure is equally transmitted to all direction if pressure is applied on a liquid contained in a closed container.' We used injection tubes as piston, woods for parts of crane and constructed it. We individually divided our work and completed our project on time despite of various technical obstacles.

Now! The day had come when we had to present our final presentation. We were mentally prepared to exhibit our presentation in front of judges, teachers, parents, senior and many guests. Those people whom I was expecting came. The

exhibition was conducted at grand hall at the top floor of our school's building in a manageable way. As a visitor I don't know how my whole presentation was but personally, what I feel is how we did was quite much satisfying.

Finally, the presentation day was over and we were desperately waiting for the result wondering what position we get. Unlike other ECAs this programme was much special for me. And the result was announced....Hearing the announcement I was happy but not much as I had to be as we got 2nd position. No matter what position we got I am and was happy with what I and my teammate did while working in our project and also for the friends who got 1st position. Keeping our presentation aside, all those projects presented by my other colleagues were so good in their own place, though everyone couldn't get position. It's not position that always matters but infact what matters is everyones participation made the exhibition so grand and successful. Each of the groups presented in different topics that were so fruitful.

As a globalian I feel so lucky that G.C.H.S.S. frequently conducts such programmes through which students' inner creativity and talent along with knowledge comes out through such programmes as I was able to express my intrest and knowledge in science exhibition. As a whole I can say that my school Global, let students to germinate creativity in their mind and students' creativity is sowed and developed to a new idea by guidance of teacher.

"Men love to wonder, and that is the seed of science." – Ralph Wildo Emerson

Last Year at My School

It was my wonderful school year
I learnt new things without any fear

During maths class,
I learnt to multiply, divide, add as well as subtract

Learning science & trying science experiments
My mind fills with facts
My ears are always ready,
For that school bell
At the time of bored
I think what a time!

I started my school life with ABC in 2069
And this is the last year - 2071
Finally, I took a good look
When I was reading a book

You were a special teacher for me
I feel glad to be your student
I am grateful to you for what you did
You changed me with you love & care

I know that friend, one day we'll meet again
So never think that we will surely miss one another
Leaving the school, hurts me a lot
And I promise not to forget my friends

It's gonna be sad to say good-bye
I'll miss everyone, I know I will cry
I don't wanna say good-bye to all my friends
I don't want the year to come to an end

At this last moment,
I have one suggestion that
Remember to raise your hand
When you have a question

This is my last year at my school
Where I have got the power
G.C.S. power.

Menuka, 10 'B'

A Letter to Martyrs

Date: 2071/09/21

Pokhara, Nepal

Enjisha, 10 'B'

Honourable martyrs

Lots of remembrance

The people who donot care about their selfish motives and sacrifice their desires and their life for the sake of their country are called martyrs. I respect very much to you and your sacrifice. Behind every work there is some reason. Likewise behind your sacrifice there were also many dreams. Your first dream was to make our country freedom and to give equal rights to all the citizens living here.

But today the people are just caring to fulfill their selfish motives and they donot have any sense of responsibility towards their nation. The feeling of nationalism in the people has been decreasing day by day. The people have already forgotten about your important sacrifice. I feel very sad when I see this type of condition in my country. But I promise you that I will never forget your dream and always try to fulfill it. In our every breath, in our every food there is your contribution. Today we have got this chance of enjoying the life in freedom only because of you. So, how can I forget your dreams? "How can I only can contribute to the nation? This question comes often in my mind. But the thing that I learnt from your life that "try, try until you die' gives me the inspiration.

There are many people who follow your path, who remember you, your dream and your sacrifice like me. So when I see these people I feel very happy and we also celebrate the martyr's day on 16th Magh every year. This day I feel very glad myself and I promise you that I will never leave your path. Thank you!

Yours faithfully

Enjeesa Rai

My Unforgettable Event

Every people have some unforgettable moments or events. I have also one incident which I can't forget in my whole life. If I imagine that event than I feel scared.

Prasesh, 10 'B'

I was 11 years old. Summer holiday had just begun and holiday was about two weeks. We had some programmes in village and we had to go there. We all family members planned to go village and me and my brother Biswas are too excited and this was my first time to go to village. My village name is Jomsom and we had to go there by airways. My father booked ticket for all members and I was scared to travel by aeroplane but I was excited too. In the morning we went to airport and we all members were in aeroplane and plane took off at 6:00 clock. It was first flight and I was too excited. It takes 15 minutes to go Jomsom by aeroplane but this time it took 35 minutes but we were not able to land in Jomsom due to bad climate and plane went too high due to bad climate and air hostess told us to fasten our belt and I felt so dizzy and difficult to breathe because of altitude sickness and I cried a lot and pilot changed direction and went to Pokhara airport. I felt so uncomfortable and I thought I would die. In some minutes, I saw Pokhara airport and plane landed in Pokhara airport and I saw my father's face, and I hugged my father and I cried "I am happy that I am alive".

From this incident I learnt a lesson that if you scare at something never approach it.

Students of New Generation

To study is a fashion,
Comics are their lesson,
Fighting is their game,
Drinking is their aim.

Nilisha, 10 'B'

For stealing there is no
hesitation

As they are the students of the new
generation

They think school as a jail
And regard a teacher as nail
They always wait for the last bell
So that
they can go to the river for a sail.

Go home, throw their bags and
leave the room,
8 is their fixed time to come back home
9 is their time to set for bed
As a result, report cards are full of red;

Instead of school,
they move to the hall
or else go to the ground
to play football
Drug is a friend which can't be left,
So money to pay the fee is in debt.

Instead of paying their fee
They take breakfast with tea
It's their definition
They are the students of
the new generation

Should I study to get Knowledge or Percentage?

"What is your percent in this term?" My mother asked me after my arrival from hostel. I was unable to say anything or even face her since I had scored very less in this term comparing to my results in other terms. I just remained silent. Mom understood that I didn't score expected percentage. She started to scold me. I was so stressed that I decided to leave the room. I opened the door then she exclaimed, "If you can't score a good percentage, then there is no worth of studying!" I was shocked to listen this, what did she mean? I appreciate I was unable to score good percentage this time but it doesn't mean I am not learning at all. With questioning voice I replied, "Mom! should I study to get knowledge or score percentage only?" She was silent and bewildered.

Going school with the dream of getting pile of good percentage has become tradition in our country. People have taken concept that good percentage can guarantee their safe future of course good percentage necessary for all the students but it is sufficient? Is it okay if a student just recite all the notes and writes it in the examination without even understanding? Does this 'copy paste' education system ensure our good

future? Of course not.

In the race of getting good marks today's students have forgotten to learn the concept.

Students are not understanding but are

just reading with the dusty concept of getting good marks. Today's society has given emphasis to percent oriented education rather than knowledge oriented education. All the students have been brain washed that "Better the percentage you score, better the future will be." Each and every student is in the race, the race to score as higher marks as they can. How nice it would be, if they had kept the phrase 'higher marks' aside and replaced it with the phrase "better knowledge"!

It is not fault of an individual at all nor it is the mistake of any group or tribe. The main fact is of the system which has kept knowledge aside and has given emphasis to this so called better education namely percent oriented education. Student's education is limited within the boundaries of percentage. Everyone has neglected the power of boundless knowledge. Technical and practical education are lacking in our country. In absence of

Ashish, 10 'B'

knowledge and understanding how can a student grow up to take the responsibility of the country? Have anyone ever thought about it?

For this type of system to be changed, everyone should make a concept of gaining better knowledge. Knowledge is not limited within the definitions and formulae of our lent book or notes give by teacher. We can explore the world inside and outside us. If the country and society gives emphasis to knowledge oriented education then only the nation can produce best human resources. It is the time for every student to be determined for getting higher knowledge. Let us study for knowledge. Let us make this generation the last one to raise the question, "Should I study to get knowledge or good percentage?"

My School Days

Gehendra, 10 'B'

When I'm lonely in my room

I often recall the picture of my classroom

And

when I am on boring holidays

I remember those wonderful school days

Full of joy and happiness

We spent our wonderful school days

We also loved to learn and studying school days

But it is memorable we cheered with friends full of madness

Yet with us we had our wonderful days

'You are at a best school everyone says

When the holidays began to start

I wished the school would soon restart

I'll always remember my school days

And I won't be able to forget those happy days

Even when I'm eighty or ninety in years

I will keep these memories full of cheers.

What is SLC?

SLC is an iron gate
Which will decide our luck and fate
SLC stands for school leaving certificate
Where study is hard and is very delicate

Rati, 10 'B'

It's time where we get pressure from teacher
Which will lead to good future
It is our 1st and important certificate
And of course last year with classmate

Everyone want to get good mark
When SLC is bad our life becomes dark
Get good marks and lit light
Practice hard day and night

Friendship

We crawl together
We fall together
And here we stand together
Stronger, stronger then
our bond of friendship
ever was

Prashant, 10 'B'

We are the brothers
Just separate by the line blood
We are friends
And we remain together as we are

There's too much this future holds
No one knows; what will be the next
Next in this life
Next in this cosmos of time

But it's my faith
It's my believe and it's what I wish for
My friend
I wish we could be friends forever

A Precious Life

Life is a precious gift of god
For each person
distinctly carved,
Full of pleasure, full of joy
Then why should I
grumble and cry?

Sushil, 10 'B'

Full of my stories, wild
and strange
Full of happiness, mild and pleasant
Oh! What a life have I got!
Hence, I should enjoy it a lot

I should live for today, I must one day die
So, there's no gain within sorrow and cry
Dance and sing and be happy and merry,
Cause!
Life is a sweet cake with cream and cherry
Cause!
Life is a beautiful garden full of energy
So,
Live for today with merry without any
Sorry, without any work

Hope

Hope is what gets you out of bed in the
morning
It's what makes you try in a test
When you have not revised
Hope will never tell you that you can't
Because hope knows that you can do
anything
Hope is that glimmer of light at the end
of a dark tunnel
Hope is like God it loves and supports
everybody

It made apes evolve into
Man
It made me write this
poem,
I want this poem to win
Hope needs this read
out
Because it knows that
this can change people
When you fail two times
Hope will make you try a third

Ocean, 10 'B'

My Mom

I think of her
I think of her day and night
When I'm alone, I feel her
gripping around me tight
When darkness
surrounds me,
I feel her shining bright
I see her in my dreams I
think of her when I'm alone
When I go around,
I feel her showing me the beacon
When I see the faith,
I see her guiding to my icon
When I'm in pain,
I feel her eyes watering with tears
When I'm helpless
I feel her love defending my fears
Because!

She is the best woman across the years
She is my mom with all the cheers

Bikalpa, 10 'B'

My Friends

I like to take walks with
my friends
On a warm autumn day
While pretty leaves and
flowers fall down,
We run and skip and play

Barsha, 10 'B'

We sit upon the fallen
leaves and flower
And watch the cloud go by;
We see gray squirrels in the trees
And we see wild eagle in the sky

Sometimes we watch the sun go down,
And the moon comes out and shines
I like to give thank to god,
Who has made all lovely seasons

How Can I Forget those Days in Global?

Before 10 years when I was in grade one, I had seen Global's building and Globalian as it was very near to my home. I was very keen to be a Globalian. I made a wish with my parents to study

Anju, 10 'B'

in Global and finally I got the opportunity to be a Globalian. On the very first day I was a bit nervous but very happy in the sense that I was going to forward my life as well as study with Global and Globalians from grade II. Now, I am a Globalian who passed those 9 years in Global.

I don't know how those years passed in my dream school and how can I forget those days in Global with Globalians. I remember those initial moments in Global. I am proud to be Globalian because I am today with good discipline and knowledge of education and friendship in Global. With the discipline I have learned the value of time and importance of knowledge in Global. I know I will miss all the golden days on Global. I am really going to miss my teachers, school and friends. I am very thankful to my teachers and friends for giving me love, care, knowledge and the way of success. Global has played very important role in my life. When I imagine those 9 years without Global, my heart hurts and I cannot further think. In my every moment, I will remember Global.

Wonder of the World

Several hundred years ago India was conquered and ruled by the Mughal who followed the religion of Islam when the emperor Jahan Gir ruled over northern India, his son, prince Khurram married Arjumand Banu Baygam. Prince Khurram called his wife Mumtaz Mahal, meaning 'chosen one of the palace'. The two were almost always together and together they had 14 children.

Prince Khurram became emperor in 1628 and was called Emperor Shah Jahan. But three years later, Mumtaz Mahal died while having a baby. Shah Jahan was heartbroken. He decided to build the most beautiful monument to his wife. He had the best architects design it in a perfect blend of Indian, Persian and Islamic styles. Beginning in about 1632,

over 20,000 workers labored for 22 years to create what was to become one of the wonders of the world.

The great monument **Aanchal, 10 'A'** was called the Taj Mahal (a form of Mumtaz Mahal's name). It was built in the city of Agra, India, the capital of Shah Jahan's empire. Its several buildings sit in a large garden on the south bank of the Yamuna River. From the garden's south gateway you can see the front of the white marble mausoleum. It contains the tombs of Mumtaz Mahal and Shah Jahan. Many visitors still come to the Taj Mahal. It was included in world heritage list in 1989.

A Dream Project

Sandesh, 10 'B'

projects on the topic that we are very familiar with like Trigonometry, Geometry, Algebra and so on. Moreover, some funs with mathematics were also there in my list. I couldn't do this all things alone, so we formed a team of eight students including me to start a mission called "Mission Dream Project".

Wow! That was what we felt when Principal announced the news of organizing a grand Mathematics exhibition for the year 2071 B. IT was not a new thing as it is conducted annually but it had trigger tremendous excitement on our mind especially the Grade X students. We have been looking at those projects. Since years and finally it was our turn to take the responsibility of the event. The event was going to be grand as many teachers, parents and well known personalities from round the Pokhara were to attend the event. So, we planned to prepare a dream project, for the dream event to be held in our school.

The spread of excitement gave rise to many ideas in my mind about the projects that were to be displayed on the exhibition. But at the same time, I had to execute those ideas and plans in a systematic way within the deadline. I consulted many Maths teachers about what to make and how to make and how to make the projects best. Following their suggestions, I planned to make

A good starting is half done. So, we started to work out on our projects since the very first day of the announcement. Apart from decorative and attractive items, some informative projects were to be displayed on the exhibition. We made a body mass index finder by using the concept of height and distance and moreover, we gave suggestions to maintain the body mass index. We made a Geo-board to make different irregular figures and find their area by using Pick's formula. We created spiral loops by using the Pythagoras theorem that would never end. We also made projects upon Sequence and Series, Circle, Pie (??), Triangle and many more. Some funs with mathematics were really fascinating. Moreover, a cube made up of pyramid was on extra ingredient in our serving. Overall, we made our project with perfection and organization.

Apart from discipline, determination and hard work are also the key elements to success. It was not an easy job to prepare a

good mathematics project in such short duration of time. But, teamwork makes unity and unity is the strength. Thus, we were able to succeed in our dream mission by adding the ideas, subtracting the laziness, multiplying the efforts and dividing the work. Every member of the team equally contributed either in financial, technical or the presentation aspect. Our goal was not only to give knowledge but was also to make people aware that Maths is an important subject and we should try to make it easier by generating own ideas and logics rather than reading it.

Finally, the time came when our dream project was to be projected among all. Not only us, everybody had their own dream projects prepared. We, 74 students of Grade X were divided into 17 different groups. All of us were equally excited and humbled to present our project, share our ideas and views among all. Each and every project was unique and informative. All parents and teachers were delighted to see their children and students do such miracles. Overall, the programme was successful and teachers highly praised for our work. The hard work of 74 students and the Maths teachers resulted into a grand event. Apart from that, eagerness to know the result was going on everyone's mind. Fortunately, we were among two first in the competition and believe me, all of us were extremely happy with the result. So, finally our dream project succeeded with a boom and that moment will always be lightened in my mind.

Studying the Earth

How did the Earth get its shape?

What was the world like millions of years ago?

What is the Earth made of?

Why do Earthquakes happen? **Anupama, 10th A**

These are some of the questions that geologists try to answer. Geologists are people who study the Earth's structure and its' history. The word geology comes from Greek words 'geo' (earth) and 'logy' (Science) which means science of the earth.

Geology is an important science. Geologists help people find useful fossil fuels, such as oil, coal, etc which lies hidden in the Earth's crust. Geologists also find out where earthquakes are likely to happen. This helps people choose safe place to put up buildings. Because there are so many things about the Earth that geologists study, geology is divided into many separate areas. For instance, the study of physical geology looks at the changes that take place inside the earth and the reasons for those changes. Geo-chemistry is concerned with the chemical elements that make up rocks, soil and minerals. Petrology deals with rocks themselves.

Did you know that Paleontology is a form of geology? Paleontologists study life forms that existed on Earth millions of years ago, from the finest bacteria to enormous dinosaurs. But because these creatures died so many millions of years ago, their bodies were turned into fossils living things preserved as rock.

Bird

Deewan, 10 'B'

It was a beautiful morning
Reading a newspaper I was sitting

I heard a voice,
Which was prettily nice
It was the voice of bird
Which was the gift of lord.

I looked for the bird
Following the voice which was good and
odd.

I finally reached to the garden, in a rose
tree,
Where the bird Cuckoo was singing free.

I continuously look her,
My eyes were on the bird which was a bit
far.

I move towards her,
Start singing with her,

Oops it flew but
Gave me a beautiful look.

बिजुलीको महत्त्व

बिहानीको समय घामले
हामीलाई उज्यालो दिन्छ
भने

अँध्यारो हुने बेलामा बिजुली
लीलामा मैले माने

बिजुली बिना जीवनको कुनै **दिपु, १० 'क'**
महत्त्व हुँदैन

तब हाम्रो मनलाई केहीले पनि छुन सक्दैन ।

आजकलको जमानामा बिजुलीको महत्त्व
बढेको छ

यसको निमित्त सबै मानव मरेको छ
टिभी हेर्न र अनेक सामानहरू चलाउन बिजुली
नै चाहिन्छ

बिजुली बिना हामीले के नै पाइन्छ ?

अहिले आएर बिजुली हाम्रो जिन्दगी बनेको छ ।
तर के गर्नु हाम्रो देशमा लोड सेडिङ बढेको छ ।
सारा ठाउँमा अन्धकार, बिजुलीले यो के गर्‍यो ?
नेताहरूको पारा यस्तै हो भने व्यवस्था नै फेर्नु
पर्‍यो ।

लोड सेडिङ हाम्रो देशको ठूलो समस्या बनेको छ
यसलाई हटाउन नेता र मन्त्रीहरूकै काम रहेको
छ ।

काम गर्नु पर्नेले त आफ्नो काम गरेन
नेता मन्त्रीहरूको हातबाट एउटा कमिलो पनि
मरेन ।

खाने र सुत्ने, नेताको काम बनेको छ
र तिनीहरूको लाछीपनले हामी जनताले लोड
सेडिङ भोग्नु परेको छ ।

चलचित्र : लाभ र हानि

‘चल’ भनेको चल्ने, काम्ने, हिँड्ने र स्पन्दित हुने भन्ने हो भने ‘चित्र’ भनेको तस्बिर, फोटो, छाप, प्रतिमा वा छवि हो । विज्ञानले आविष्कार गरेका तमाम मानव जीवनोपयोगी पक्षहरू मध्येको एक अमूल्य उपहार ‘चलचित्र’ हो । मनोरञ्जन, खुसी र प्रसन्नतामा बाँच्न चाहने मानवसमुदायका लागि चलचित्र उन्नाइसौं शताब्दीको अभूतपूर्व उपलब्धि हो । यसरी चलचित्र वर्तमान युगका लागि मानव जातिले प्राप्त गरेको अद्वितीय वैज्ञानिक वरदान हो भन्न सकिन्छ ।

आँसु मानिसका जीवनको अन्तिम सत्य होला, तर खुसी वा मुस्कान पनि मानव जीवनको अर्को सत्य चाहिँ अवश्यै हो । मानव जातिलाई आँसु र हाँसोको उपहार दिँदै मनोरञ्जन दिनमा चलचित्रको योगदान अविस्मरणीय नै छ । दिनभरको कामबाट थकित र निन्याउरो मुहार लगायत तमाम जनताले जब तिन घण्टा लामो अवधिको चलचित्र हेर्दछन् तब उनीहरू आफ्नो सम्पूर्ण श्रम बिर्सन्छन् । आफूलाई चलचित्रकै पात्रका सुख-दुःख, वेदना, पीडा र रमाइला-नरमाइला पक्षसँग एकाकार गराउँदै मानिसहरू आफ्नो सम्पूर्ण थकान भुल्दछन् । आज भोटको संस्कृति हेर्न भोट पुग्नु पर्दैन न लिम्बूको धाननाच हेर्न लिम्बुवान नै पुग्नु पर्छ । आज भाँगाड नाच हेर्न भापा पुग्ने पर्दैन न त थारुनाच हेर्न तराईतिर ओर्नु पर्छ । आज त ती सम्पूर्ण संस्कृतिहरूलाई क्यामेरामा कैद गरेर चलचित्रका पर्दामा एकै ठाउँ बसेर मजासँग हेर्न सकिन्छ । चलचित्र आज शिक्षा, नैतिकता र चरित्र निर्माणको सशक्त माध्यम पनि बनेको छ । कतिपय शैक्षिक संस्थाहरूले चलचित्रलाई शिक्षाको सशक्त एवम् प्रभावकारी

माध्यम बनाएका छन् र ती संस्थाहरूको सिकाइ बढी प्रभावकारी बन्न पुगेको छ ।

चलचित्रका माध्यमबाट जनतामा

राष्ट्रिय अजिता, १० ‘क’
चेतना, आत्म सम्मान र

आत्माभिमानको भावना जगाउन सकिन्छ । इतिहासका गौरवमय पात्रहरूको गाथालाई नयाँ नयाँ कथामा पुनर्संरचना गर्दै तिनलाई चलचित्रका पर्दामा उतारेर नयाँ पुस्तामा पुरानो पुस्ताप्रति अमिट मोह जगाउन सकिन्छ । हनुमानको जस्तो भक्तिभाव, रामको जस्तो त्याग र भरतको जस्तो भ्रातृप्रेम पनि पर्दामा चल्मलाउन सक्छन् । त्यसैले राष्ट्रिय स्वाभिमान, जातीय चेतना र परम्परागत मूल्य, मान्यता र सभ्यताप्रति मोह जगाउन चलचित्र सशक्त छ भन्न सकिन्छ । चलचित्रबाट राष्ट्रले आर्थिक एवम् व्यावसायिक लाभ पनि आर्जन गर्न सक्छ । चलचित्रको उत्पादनका क्षेत्रमा राष्ट्रका थुप्रै जनशक्तिले एकातिर रोजगारीको स्वर्ण अवसर पाउँछन् भने राष्ट्रले यहाँबाट प्राप्त हुने राजस्वबाट राष्ट्रिय अर्थतन्त्रलाई दह्रो पार्न पाउँछ ।

चलचित्रका यस्ता तमाम सकारात्मक पक्षहरू हुँदाहुँदै पनि आज यसको नकारात्मक पक्षले आफ्नो विषालु शिर ठड्याइ रहेको छ । चलचित्रको आज सभ्यता, संस्कृति, परम्परा र मूल्य एवम् मान्यताप्रति ठाडो चुनौती प्रस्तुत गरेको पनि देखिन्छ । चलचित्रले विदेशी नग्न एवम् छाडा संस्कारको पृष्ठपोषण गरी युवापुस्ताको

मानसिकतालाई विकृत पार्दै समाजलाई नै विसङ्गतितर्फ पनि डोर्‍याइ रहेको छ । पश्चिमी सभ्यता र संस्कृतिको अन्धानुकरण र प्राचीन सभ्यता एवम् संस्कृतिप्रतिको बेवास्ताले आजको पुस्ता आक्रान्त बनेको छ । मानिसका सुन्दर भावनाहरूलाई प्रस्फुटित पार्नु त कता हो कर्ता असुन्दर र कुरूप भावनाहरूलाई भड्काउने दुश्चेष्टा चलचित्र जगत्बाट भइ रहेको छ । चलचित्रका नायकका ढाँचामा चुरोट पिउनु, मादक पदार्थको सेवन गर्नु, नयाँ-नयाँ विकृत फेसनहरूलाई अँगाल्नु जस्ता कुराहरूका कारण सिनेमाले सामान्य मानवीय नैतिकताको अवमूल्यन गरि रहेको छ । चलचित्रका माध्यमबाट राष्ट्रियता अनि जातीय स्वाभिमानको अभ्युत्थान र पुनर्जागरण होइन पतन भइ रहेको छ ।

कुनै पनि कलाले आफ्नो गर्भभित्र सत्य शिव र सुन्दरको भावना लुकाएर राखेको हुन्छ । ती सुन्दर भावनाहरूलाई उजागर पार्दै कला र कलाकारले आफ्नो व्यक्तित्वको आलोकलाई भन् भन् उद्दीप्त पारेका हुन्छन् । चलचित्र क्षेत्रमा सरकारी लगाम खुकुलो भएकाले विकृति बढ्दै गएको छ ।

कहिले बन्ला नयाँ नेपाल

नयाँ नेपाल बनाउने नेता,
घुस मात्र खान्छन्,
सानो सानो निहुँ पारेर,
विदेशतिर जान्छन् ।
नयाँ नेपाल बनाउने नेता,
कति आए गए,
यति बेरसम्म जनता, मूर्ख
मात्र भए ॥

शम्भु, १० 'क'

कति मान्छे नयाँ नेपाल, बनाउने नेता खोज्छन्,
जसले पैसा धेरै दिन्छ, त्यसैलाई नै रोज्छन् ।
नेताहरू भाषण दिन, कता कता लागे,
नेपाल समाल्न नसकेपछि, विदेशतिर भागे ।

नयाँ नेपाल बनाउने नेता, कतै पनि छैन,
राम्रो नेता खोज्नु पर्छ, भन्नु होस् हो कि होइन ?
नयाँ नेपाल बनाउने पैसा, नेताले नै सके,
कति राम्रो हुन्थ्यो, नयाँ नेपाल बनाएको भए ।

नयाँ नेपाल बनाउन, कुनै नेताले सकेनन्,
नेताको पदको कुर्ची तान्न, कसैले पनि रोकेनन् ।
हाम्रो देशका नेताहरूको, यस्तो हो ताल,
यस्तो तालले गर्दा कहिले, बन्ला नयाँ नेपाल ।

हाम्रो देश नेपाल

हरियो वन नेपालको धन,
कस्तुरीको मिठो वासना गुराँसको रङ
नेपालका सुन्दरताले मन हुन्छ दङ

अग्ला भरना, हिमाल, पहाड, तराईको फलफुल
अन्न
अमूल्य यी निधिहरू कसले सक्छ गन्न

फुल बनी हाँसे हामी यो देश
हाँस्ने छ
हिमालमा डाँफे, मुनाल
मयुर नाच्ने छ

प्रशान, १० 'ख'

फरक जाति, भाषा, धर्म,
माला एकै गाँसौं
अनेकतामा एकता भई मिलीजुली हाँसौं ।

छोरीलाई पढ्न पठाऔं

पात्र परिचय

उदय : चन्द्रकलाको बुबा

पार्वती : उदयकी श्रीमती र चन्द्रकलाकी अमा

चन्द्रकला : उदय र पार्वतीको दश वर्षकी छोरी

तिलक बहादुर : गाउँको अध्यक्ष

शान्ति : गाउँमा पढाउन आएकी शिक्षिका

विश्वास : उदयको आठ वर्षको छोरा

(पार्वती चामल केलाउँदै एकलै फतफताइ रहेकी हुन्छिन्)

पार्वती : यो छोरी पनि कहाँ गई होली ? (बोलाउँदै) छोरी ! ए छोरी !

(जवाफ नआएको देखेर जुरुक्क उठ्छिन् र ढोकामा आएर फेरि बोलाउँछिन्) छोरी ! ए चन्द्रकला ! सुनिनस् कि क्यो हो ? (जवाफ आउँदैन । छोरीले नसुनेको देखेर तिनलाई दिक्क लाग्छ र फेरि गुन्द्नीमा थुचुक्क बस्दै) भात पकाउनु छ यो चन्दु कहाँ मरी होली ? यत्ति काम पनि आमालाई सघाउँदिन । त्यसलाई पख ।

(त्यही बेला उदय भान्छामा पस्छ र पार्वती रिसले फतफताइ रहेको देखेर उसले सोध्छ ।)

उदय : तिमीलाई के भयो हँ ? किन यत्ति सारो रिसाएकी ?

पार्वती : के हुनु नि, छोरी कहाँ गई भनेकी ? यहाँ छोरोलाई स्कूल जान ढिलो भइ सक्यो अहिलसम्म खान दिएको छैन । दुई गाग्री पानी ल्याइ दिएको भए मलाई केही सजिलो हुन्थ्यो भनेको । काम गर्नु पर्ला भनेर मोरी कहाँ जान्छे कहाँ ?

उदय : विचरी ती छोरीलाई तिमी कति

कराउँछ्यौ ? यो काम छोरोलाई अह्राए पनि हुन्थ्यो । उनले पनि त घरको काम गर्नु हुन्छ ।

पार्वती : हरे ... ! छोरोलाई काम अह्राउने मैले । तिमी धेरै छोरी छोरी भन्ने काम नगर है ।

उदय : मैले कहाँ छोरीको साथ दिएको हो र ? छोरोलाई काम गरायो भन्दैमा आकाश खस्दै नबुढी ! यो भन्न खोजेको ।

पार्वती : छोरोलाई काम अह्राउनु जान्छा छैन मैले । छोरोलाई पढाउनु पर्छ कया पढाउनु पर्छ । बिहान एउटा उसिनेको अन्डा र एक गिलास दुध ख्वाएर पढ्न पठाएकी थिएँ, कोठामा बसेर पढ्दै होला ।

उदय : अँ, ... बुढी ! छोरीलाई त अन्डा र दुध दियो त ? छोरीले पनि त बिहानै उठेर घरको बढारकुँदर गरेकी छे । कपडा धोएकी छे । गोठको गोबर सोहोरेकी छे । त्योभन्दा धेरै त्यति कलिली छोरीले गर्न सक्ती र ?

पार्वती : छोरीलाई धेरै मताउने काम नगर है । अर्काको घर जानु पर्नेछोरी, घर गरेर खान नसक्ती र फर्केर माइतीतिरै आउली । आमा बाबुले त हो काम सिकाउने ।

उदय : थाहा छ, सबै । अब हाम्रो पालाको जमाना होइन यो । अहिले त छोरीलाई बिस वर्षको उमेर पुरा नभएसम्म विवाह गराइ दिनु भनेको सामाजिक अपराध हो अरे । यो

पुष्पा, १० 'क'

- उमेरमा छोरीलाई पढ्न पठाउनु पर्छ रे ।
- पार्वती : छोरी भनेको अर्काको घर जाने जात हो, हेर बूढा । त्यही भएर छोरीलाई पढ्न होइन, काम सिकाउनेतिर ध्यान दिनु पर्छ । जसले जे भने पनि म त छोरीलाई पढ्न पठाउँदै पठाउँदिनँ (भुइँमा हातले हान्छे) । छोराको मात्र पढे पुग्छ । भोलि हाम्नाई पाल्ने छोराको नै हो । चुप लागेर बस ... बुढा ।
- उदय : यो बुढीलाई कसरी सम्झाउने होला ! (भान्छा कोठाबाट बाहिर निस्कन्छ)
- विश्वास : (विश्वास भान्छा कोठामा पस्छ र भन्छ) आमा ! भोक लाग्यो । स्कूल जाने बेला भइ सक्यो भात पोको छैन ?
- पार्वती : पाक्यो पाक्यो । पिर्कामा बस, म भात पस्कि दिन्छु । (बाहिर कसैले बोलाएको स्वर भान्छा कोठामा सुनिन्छ ।) उदय ! ए उदय ! भित्र को छ हँ ?
- उदय : (स्वर सुनेर पार्वतीलाई भन्छ) हेर त चन्दुकी आमा ! बाहिर मलाई बोलाए जस्तै छ । (बाहिर गाविस अध्यक्ष तिलक बहादुर र शिक्षिका शान्ति उभिएका हुन्छन् र पार्वतीले दुबै हात जोडेर भन्छे ।)
- पार्वती : ए ! अध्यक्षज्यू हुनु हुँदो रहेछ । नमस्ते ! कताबाट आउनु भो ?
- अध्यक्ष : नमस्ते ! नमस्ते ! यहीं आएको नानी (नमस्ते फर्काउँदै) । खै त उदय ? अनि तिम्री छोरी खै ? हाम्रो गाउँमा छोरीलाई पढ्न पठाउनु पर्छ भन्ने अभियान लिएर सहरबाट शान्ति मिस आउनु भएको छ ।
- पार्वती : (बस्ने कुर्सी राखि दिँदै) बस्दै गर्नुस् है, अध्यक्षज्यू ! म छोरीको बाबालाई बोलाएर ल्याउँछु । (भित्र पस्छे) (एक छिनपछि उदय, पार्वती र चन्द्रकलासँगै बाहिर आउँछन् ।)
- उदय : हजुर ! नमस्कार ! भन्नुस् मैले के सेवा गरौं ?
- अध्यक्ष : नमस्कार ! सेवा नै भनौं । छोरीको भविष्य बनाउने, तिनलाई पढ्न पठाउने भनेको पनि सेवा नै त हो नि (शान्ति मिसलाई हेरेर) कसो शान्ति मिस ?
- शान्ति : हजुरले भन्नु भएको कुरा ठिक हो अध्यक्षज्यू ! छोरीलाई स्कूल पढ्न पठाउनु पर्छ ।
- चन्द्रकला: बाबा ! अब मैले साँच्चै पढ्न पाउँछु हगि ?
- उदय : हो, छोरी अब तिमिले पढ्न पाउँछ्यौ । यस्तो राम्रो काम लिएर हजुर आउनु भो, हामीलाई असाध्यै खुसी लागेको छ । शान्ति मिस बरु एकपल्ट आमालाई सम्झाउनु पर्छ कि ?
- पार्वती : (बुढालाई हेरेर) म पनि छोरीलाई पढ्न पठाउँछु ।
- चन्द्रकला: मेरी आमाले मलाई यति धेरै माया गर्नु हुँदो रहेछ । म भोलि धेरै पढेर आमालाई पनि पढ्न सिकाउने छु । हुन्न बाबा ?
- उदय : किन नहुनु ? मिस र अध्यक्षज्यूलाई धन्यवाद भन छोरी ।
- चन्द्रकला: धन्यवाद अध्यक्षज्यू ! धन्यवाद मिस !
- अध्यक्ष : ल अब त्यसो भए सबै मिलेर अर्को घरमा छोरीलाई पढ्न पठाउनु पर्छ भनेर भन्न जाऔं । सबैसँगै जाऔं । (सबै छोरीलाई पढ्न पठाऔं भन्ने अभियानमा सरिक हुँदै अर्को घरतर्फ लाग्छन् ।)

नेपालको वर्तमान परिस्थितिलाई हेर्दा

स्थान : बगैँचा

समय : बिहान ७ बजे

पात्र : अस्मिता

(चराहरूले चिरबिर अनि घामको न्यानो स्पर्शले निद्रालाई भगाइ दिएपछि पत्रिका पढ्ने उद्देश्यले अस्मिता बगैँचातिर गइन् । देश विदेशका खबर पढेपछि उनको मनमा थुप्रै कुराहरू खेलन् थाल्छन् ।)

अस्मिता : (पत्रिका बन्द गरेर भुइँमा राख्दै) हैन ! के भएको यस्तो ? (लामो सास फेर्दै) कस्तो बाटोतिर लम्कँदै छ यो देश ? कतैबाट पनि राम्रो खबर सुन्न र पढ्न पाइने होइन ! आजसम्म पनि संविधान बनेको छैन । जनताका आशा र सपना पुरा गर्ने भनी पठाइएका नेताहरू सत्ता मोहमा डुबेर सत्ता अनि भत्ताको लागि लडि रहेका छन् । भत्ता खान पाएपछि त देश, जनता र संविधानको केही चिन्ता लाग्दो रहेनछ, उनीहरूलाई ! संविधानको पनि भाका सारेका साज्यौं छन्, अभै पनि । (पत्रिकामा लेखिएको एउटा लेखमा सहिदहरूको फोटो देखेपछि, आफ्नो गौरवमय इतिहासलाई सम्झँदै) ।

रगतको खोला बगाएर, सिमाना संरक्षित गरिएको हाम्रो यो स्वर्गको दुःक्रा जस्तो देशको वीरता र गरिमा खै, कता हरायो ? हरायो ? सात समुद्र पारिसम्म नेपालको वीरताका बारेमा चर्चा हुन्थ्यो भने अहिले त नेपाली युवाहरू नै रोजगारको लागि सात समुद्रपारि पुग्नु परेको छ । (पत्रिकामा फोटो नियालेर हेर्दै) कतै ! देशमा प्रजातन्त्र, स्वतन्त्रता, संविधान ल्याउने उद्देश्यले आफ्नो ज्यानको समेत बलिदान दिएका ती सहिदहरूको आवाज आज तडपिडि रहेको छ । (बर्रर आँसु झारेर आकाशतिर हेर्दै) उनीहरूको योगदान नेपालीहरूले बुझिदिए पनि कस्तो हुन्थ्यो होला ?

(आँखामा आँसु पुछेर, वरिपरिका डाँडाकाँडामा हेर्दै)

ओहो ! (लामो सास फेर्दै) हरियो वन जङ्गल पनि देख्न मुस्किल नै भएजस्तो लाग्छ, अहिले त 'हरियो वन नेपालको धन' भन्ने

भनाइ पनि भनाइमा मात्र सीमित भएको छ । यसका साथसाथै निर्मल, निश्चल अनि पवित्र जल बोकेर हिँड्ने नदीहरूले आज फोहोरको डङ्गुर बोकेर हिँड्नु परेको छ । हिमालको सेतो फेँटा, पहाडको हरियो भोटो अनि तराईको पहुँलो कछाड पहिरेको यो देश आज बस्त्रविहीन बनेको जस्तो लाग्छ आज !

(टाउकोमा हात राख्दै) उफ ! पूर्णिमाको चन्द्रमा जस्तो यो देशमा ग्रहण लागेको हामी कसरी हेर्न सक्छौं ? हामी सहिदहरूको सपना टुक्रँदै गएको कसरी हेर्न सक्छौं ? यो त नेपाली हुनुको धर्म नै कुल्चनु भयो नि ? (हजुर आमाले पूजा गरेको देखेपछि मनमनमा भगवानलाई सम्झँदै) हे भगवान् । सहिदहरूले आफ्नो प्राण दिएर देखेको यो देशको सपना आज चकनाचुर हुन लागेको छ (बसेको ठाउँबाट जुरुक्क उठेर हिँड्दै) ओहो ! यो अनर्थ हुनुबाट देशलाई जोगाउनु हामी सम्पूर्ण नेपालीहरूको कर्तव्य हो, धर्म हो । हामी सम्पूर्ण नेपालीहरू सहिदहरूको सपना साकार गर्न सफल भयौं भने हाम्रो देश स्वर्गको पनि बगैँचा बन्ने थियो । हामी नेपाली त्यस बगैँचामा मधुवनरूपी फुल बन्ने थियौं र हाम्रो जीवन फुलको वासना गरी मगमगाउने थियो ।

(घडी हेर्दै) ओहो ! विद्यालय जाने समय पनि भइ सकेछ । मैले मात्र यस्तो सोचेर कहाँ केही हुने हो र सबैले यस्तो सोचे पो देश विकसित हुने थियो (लामो सुस्केरा हाल्छन्) ।

सहिद परिवारको तर्फबाट मुलुकलाई नियाल्दा.....

देश र जनताको अस्तित्व र स्वतन्त्रताको निमित्त आफ्नो जीवन उत्सर्ग गर्ने महान् प्राणहरूलाई हामी सहिद भनेर चिन्दछौं । मुलुकको उत्थान जागरणका लागि सहिदले दिएको योगदान विशिष्ट र अविस्मरणीय छ । देशको माटोलाई आफ्नो रगतले मुछेर यस भूमिमा स्वतन्त्रताको बिरुवा उमार्ने उद्देश्यले दिन, रात, जाडो, गर्मी केही नभनी सडकहरूमा क्रान्तिको मुसल बाली उनीहरू अडिक र निरन्तर रूपमा सङ्घर्ष गरिरहे । सगरमाथाको चुचरोमा शान्तिको झण्डा फर्फराउने सपना बोकी युवादेखि वृद्ध बनितासम्म सबै जना छातीमा गोली थाप्न तयार भए । नेपाल आमाको शिर उठाउनका लागि उनीहरूले आफ्नो शिरमा गोली सगौरव थापे । राष्ट्रको समृद्धि र सुशासनका लागि आफ्नो प्राणको आहुति दिने महान् आत्माहरूमध्ये एक मेरा दाजु पनि हुनु हुन्थ्यो । जसलाई म लगायत मेरो परिवारले २०६२/०६३ को जनआन्दोलनमा गुमाउनु पर्‍यो । राष्ट्रका निमित्त मेरा दाजुले त आफ्नो

देह त्याग गर्नु भयो नै साथै मेरो परिवारले पनि आफ्नो एकमात्र आशास्तम्भ भत्किएको बज्रपात सहनु पर्‍यो ।

अन्याय, शोषण र नमुना, १० 'ख' उत्पीडनका विरुद्धमा कठोर संघर्ष गरी वीरगति पाउनु भएका दाजु अथक राष्ट्रप्रेमी एवम् देशभक्त योद्धा हुनु हुन्थ्यो । देशको बिग्रँदो स्थितिलाई सुधारी प्रजातान्त्रिक शासन व्यवस्थालाई मुलुकमा भित्र्याउने अभियानमा उहाँले गर्नु भएको संघर्ष अत्यन्त सराहनीय छ । जनताको सुख र समृद्धिका लागि निरन्तर तत्कालीन शासन व्यवस्थाको विरुद्धमा लागेकाले उहाँले आफ्नो जीवनको तिलाञ्जली दिनु पर्‍यो देशको आवश्यकतालाई पुरा गर्ने सङ्कल्प लिई घरबाट निस्कनु भएका मेरा दाजुले फेरि घरमा कदम राख्न पाउनु भएन । भाउजूको सिन्दुर पुछियो र उहाँका एक छोरा र एक छोरी दुहुरा

हुन पुगे । मेरा आमाबुवाले आफ्नो एकमात्र छोरा गुमाउनु पयो, भाउजूले रातो रङलाई हात लगाउन पाउनु भएन, उहाँका अबोध छोराछोरीले सानै उमेरमा आफ्ना बुबालाई गुमाए अनि हरेक वर्षको तिहारमा मेरो हातले टीका लगाउने निधार पाएन । तैपनि राष्ट्रका लागि उहाँले गरेको त्यागमाथि हाम्रो परिवारले गर्व महसुस गर्दछ ।

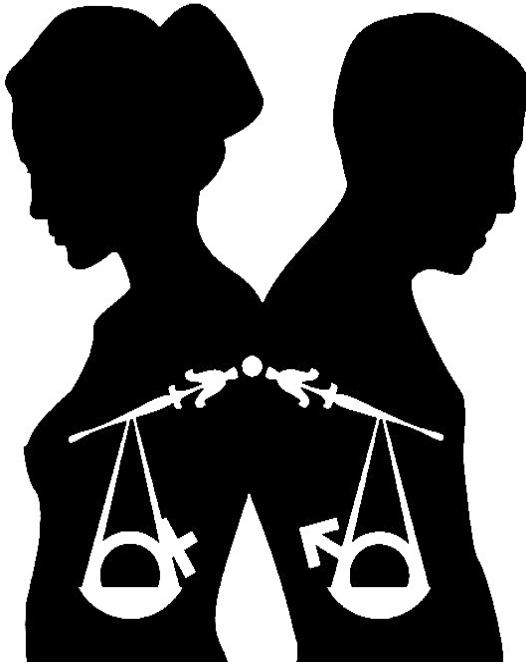
देश हरेक देशभक्त नागरिकका लागि सर्वस्व हो; जीवनको पर्याय हो; दुकदुकी हो । देशको उत्थानका निमित्त प्राण त्याग्नु कुनै पनि राष्ट्रप्रेमी व्यक्तिका लागि स्वाभाविक कुरा हो । दाजुले पनि देशकै लागि आफ्नो ज्यान दिनुभयो । उहाँको मृत्यु कालगतिले नभई देशमा भएको अन्याय, अत्याचार, निरङ्कुशता, भ्रष्टाचार, असमानता र विकृति एवम् विसङ्गतिको अन्त्य गरी नयाँ नेपाल निर्माण गर्ने क्रममा भयो । हामीले पनि उहाँको मृत्युलाई नयाँ नेपालको जन्म मानी सहन गर्न सक्यौं । तर आज जब म सहिद परिवारको एक सदस्यको हैसियतले मुलुकलाई अवलोकन गर्छु, मेरो अगाडि अन्धकार संसार देखा पर्छ । दाजुले दिएको बलिदान व्यर्थ जाने डरले मलाई सताउन थाल्छ । दाजुले वीरगति पाएको आज एक दशक पुग्न लाग्दा पनि मुलुकको स्थिति देखी मेरो मन पोल्न थाल्छ । भाउजूले आफ्नो श्रीमान् गुमाएको यतिका वर्षपछि पनि देशको उज्यालोको निमित्त तारा भर्ने र सूर्यको प्रचण्ड किरणले अन्धकार नष्ट गर्ने आशामा बाँच्नु परेको छ । यो सहिद परिवारको बाध्यता पनि हो र कुर्सीमा बसी राष्ट्रको दुकुटी रित्याउने नेताहरूको निष्क्रियता देख्दा पनि कि सहिदले गरेको त्यागलाई सहन गर्नसक्ने केही काम पनि देशमा हुन सकेको छैन । निःस्वार्थी

र देशभक्त सहिदहरूको त्यागले देशलाई उन्नतितर्फ डोर्‍याउनु पर्ने हो तर यसको ठिक विपरीत देश अवनतितर्फ धकेलिएको छ । आजको नेपालमा राजनीति फोहोरी खेल भएको छ । नेताहरू कुर्सीवादी हुँदै गएका छन् र देशका हरेक क्रियाकलापहरू स्वार्थ प्रेरित छन् । नेपाल विश्वमै असफल राष्ट्रको रूपमा त चिनिने त होइन भन्ने शङ्का, भय र त्रासले सहिद परिवारको मनमा डेरा जमाएको छ । दोस्रो पटकको संविधान सभाको निर्वाचनपछि समेत देशमा नयाँ संविधान आउन सक्ने सम्भावना देखिँदैन । आपसी मतभेद, द्वन्द्व र किचलोले देशलाई निष्क्रियतातर्फ धकेलेको छ । देश विखण्डन हुन लागेको छ; अनावश्यक विषयमा अल्झिएको छ । वर्तमान नेपालको दुरवस्थाले मेरी भाउजू र छोराछोरीको अवस्था भन्नु दुःखद् बनेको छ । भविष्यका कर्णधार यी अबोध बालकहरूले सहेको चोट निको भएको छैन । मनमा पीडा र चोट लिएर के सहिदका छोराछोरीहरू बाँच्न सक्लान् त ?

आज देश लाजमर्दो स्थितिमा पुगेको छ । सहिद परिवारको घाउ निको भएको छैन । अबोध दाजुका छोराछोरीको अनुहारमा हर्ष र भाउजूको जीवनमा खुसी ल्याउनु नै सहिद परिवारको घाउमा मलम लगाउनु हो । जबसम्म सहिदले देखेका सपना पुरा हुन सक्दैन तबसम्म मेरो परिवारजस्तै मुलुकका सयौं परिवारहरूको आत्मा तड्पिने छ । यदि देशमा यस्तै परिवेश रहिरहे, पुनः देशमा २०६२/६३ को आन्दोलन दोहोरिन सक्छ । मेरा दाजुजस्ता थुप्रै स्वाभिमानी नेपाली दाजुहरू आन्दोलित भई सहिद हुन तयार छन् । त्यसैले मुलुकले यस आवश्यकतालाई बुझी सहिदको सपना साकार पार्नतर्फ लाग्नु पर्छ ।

लैङ्गिक समानता

"हाकिन्न रथ, बिना दुई पाङ्ग्रा ।

चल्दैन सिक्का, बिना दुई पाटा, ॥

रगतले सबै एकै हुन् जनता ।

छोराछोरी बिचमा राखौं हामी समानता ॥

छोराछोरी बिचमा राखौं हामी समानता ॥"

आजको युग-एक्काइसौं शताब्दीको गतिशील युग, सांसारिक उन्नतिको चरम शिखरको युग । चारैतिर उन्नति, प्रगति छाएको यो युग । यी अभिव्यक्ति हामीले जता पनि सुन्दैनौं र ? यस्ता भाषण दिनेहरू छैनन् ? यस्ता लेखिएको उत्तर घोक्ने विद्यार्थीहरू छन् तर आज म एउटा गहिरो सोचको सागरमा डुबुल्की हाल्न खोजें । यसको विषय के होला ।

के होलान्, मेरा आजका सोचका विषयहरू ? धेरै टाढा नजाऔं, आजको मेरो मस्तिष्कमा खेलेको तर्कना थियो- 'के यो विश्व साँच्चै नै विकासको विश्व हो ?'

अतिश, १० 'ख'

के आजको यस संसारमा साँच्चै नै चौतर्फी विकास भएको छ त ? यस प्रश्नको उत्तर खोज्ने क्रममा म एकैछिन बाहिर प्राकृतिक संसारमा भुल्न जाने विचार राखें र आफ्नै आन्तरिक सोचले जता जता बाटो देखायो, म त्यतै त्यतै गएँ । माटेपानी गुम्बाभन्दा अलि पर पुगेको मात्र के थिएँ मैले एउटा घरमा छोरीलाई भाँडा धुन लगाउँदै अनि छोरालाई आमाले आफ्नै हातले टाई-बेल्ट बाँधेर चट्ट पारी विद्यालका लागि तयार पारी रहेको दृश्य देखें । यो दृश्य देख्दा मेरो हृदयले केही नौलो अनुभव गर्‍यो त म भन्दिनँ तर यहीँ कुरा मैले पाइला अघि बढाउने पिच्छे हेर्दै गएँ अनि मैले आफैँले आफैँलाई प्रश्न गरे किन हो यस्तो? किन यस संसारमा समानता छैन? के हामी सबैको रगत एउटै रङ्गको होइन ? के त्यही दुई बालक भाइ-बहिनीको बाबा-आमा एउटै होइनन् ? किन हुन्छ यस्तो ? एउटै आमाका सन्तान भए पनि किन एउटालाई शिरको ताज अनि अर्कोलाई खुट्टाको जुत्ता मानिन्छ त ? त्यसैले वर्तमान समाजमा आजको आवश्यकता भएको छ- लैङ्गिक समानता ।

लैङ्गिक समानता भनेको के हो ? यो कसरी र

कति अपरिहार्य छ त ? यस्ता विभिन्न तर्कहरू हाम्रा मष्तिष्कमा कतै न कतै खेलेको हुनु पर्दछ नै । सरल भाषामा भन्नु पर्दा छोरा र छोरीका बिचमा कुनै पनि किसिमका भेदभाव नगरीकन समानताको व्यवहार गर्नु नै लैङ्गिक समानता हो । पुरुष वा महिला एउटै सिक्काका दुई पाटा मानिन्छन् । लैङ्गिक समानताका आ-आफ्नै तर्कहरू छन् । लैङ्गिक समानता केवल दुई पदमा मात्र सीमित छैन, लैङ्गिक समानताको क्षेत्र व्यापक छ, विशाल छ । आजको संसारमा मानिस-मानिसका आ-आफ्नै आवश्यकताहरू होलान् तर मेरो विचारमा ती सम्पूर्ण आवश्यकता लैङ्गिक समानता नभई अथपूर्ण हुँदैनन् ।

यस युगमा जति-जति लैङ्गिक असमानता बढ्दै जान्छ, त्यति नै सामाजिक समस्याहरू बढ्दै जान्छन् । आज जता जता आँखा लम्किन्छ त्यता त्यता, नारीप्रति हिंसा, नारीप्रति शोषण कुनै न कुनै रूपमा देखिन्छन् नै । के यो मानवता हो? के महिलाको संसारमा स्वतन्त्र अस्तित्व छैन, भोग्या मात्र हुन्? के यस विश्वमा महिलाको कतै कुनै भूमिका छैन ? के महिलालाई शोषण गर्नु ठिक हो? के अस्तिको दामिनी हत्याकाण्ड, महिला बलात्कार ती घटनाले हामी मानव हुनुको पहिचान कायम गर्छन् ? के छोरालाई विद्यालय नपठाउँदैमा आमाबुबाको छोराको भविष्य सिसाजस्तै सफा हुन्छ त? अवश्य पनि होइन । न यो कहिल्यै उचित थियो, न हुने छ । लैङ्गिक असमानता भनेको संसारकै

सबभन्दा ठुलो धब्बा हो यसलाई निवारण गर्ने पर्छ । लैङ्गिक असमानता नामको दानवको घाँटी अठ्याउने पर्छ । लैङ्गिक असमानताको रूख लाई जरैदेखि उखेल्न सके मात्र, वातावरण सप्रिन्छ । लैङ्गिक समानताको निराकरण गर्न एक जनाले मात्रै चाहेर वा गरेर हुन्न, यस्का लागि सबै जनाले हातेमालो गर्दै, लैङ्गिक समानताको भावनालाई अधि सार्नु पर्छ । पुरुषप्रधान मानिने यस समाजलाई नारी मैत्री समाज बनाउनु पर्छ, छोरीहरूलाई चुलोबाट उठाएर विद्यालयमा भर्ना गर्नुपर्छ, समाजबाट पीडित भएर उज्यालो संसारको सपना देख्ने विर्सेका चेलीबेटीहरूलाई उज्यालो रोशनी देखाउनु पर्छ, उज्यालो रोशनी देखी सकेका केटीहरूलाई भन् उचाइ, भन् शिखरमा लैजानु पर्छ, पुरुषका अगाडि शिर ठाडो गराएर संसारमा आफ्नो भिन्न परिचय स्थापना गर्न सिकाउनु पर्छ, आकाश र पातल भनेर भिन्नता गर्ने छोराछोरी दुवैलाई पृथ्वी सतहमा ल्याउनु पर्छ, अन्धकारमा काम गरि रहेका चेलीलाई सिप दिएर सक्षम बनाउनु पर्छ, अनि मात्र यो संसारमा विकृतिको होइन विकासको सगरमाथा ठडिन्छ, प्रगतिको उज्यालो सूर्यले दुर्गतिको अँध्यारो बादललाई हटाउँछ, अनि युगले नयाँ रश्मि, नयाँ ज्योति, नयाँ मार्ग पाउँछ, त्यो नै नयाँ नेपाल हुने छ, त्यो नै नयाँ विश्व हुने छ । तसर्थ छोरा-छोरी बिचमा समान व्यवहार बढाऔँ, मानवता जगाऔँ ।

"लैङ्गिक समानताको प्रचार, नयाँ जीवनको संसार"

बुद्ध तिमी फर्की आऊ

श्रद्धेय महामानव बुद्ध

नमस्कार !

खै ! आरामी खबर के लेखूँ ? अनि कुन शब्दबाट के भनी लेख्न सुरु गरूँ, जब कि बोल्नलाई कुनै शब्द नै छैन अनि लेख्नलाई कुनै वाक्य नै । शान्तिका स्मृति, १० 'ख' क्षणहरू लेखूँ वा द्वन्द्वका क्षणहरू ? हजुरको मृत्युपश्चात् नेपाल अशान्तिको भुमरीमा परी रोइ रहेको छ ।

बुद्ध, हिजो विश्वको कुना-कुनासम्म शान्तिको देश भनेर चिनिने नेपाल आज एउटा पारिवारिक द्वन्द्वात्मक समस्यामा अल्झेर शान्तिमुखी देश नेपालको नाम नै बिसर्ने अवस्था भएको छ । हरेक विदेशी शक्तिशाली मुलुकहरूमा समेत वीर गोर्खालीको नामले चिनिने देश आज आन्तरिक द्वन्द्वमा बहादुरी देखाई आफ्नो मान मर्यादा बिर्सेर शिर झुकाएर बस्न विवश देखिन्छ । हाम्रा पुर्खाको बलिदान, त्याग, बहादुरीले गर्दा उच्च रहेको शिर झुकाएर हामी नेपाली भन्न समेत नसक्ने अवस्थामा पुगि सकेका छौं । हिजो हजुरका सन्तान भनेर हिँड्ने जो कोही नेपाली आज हजुरलाई नै कुल्चेर हजुरका वचनलाई बेवास्ता गर्दै, शान्तिको सन्देश सुनाउँदै हिँड्नेहरूले आज अशान्तिको बिगुल फुकदै हिँडि रहेका छन् । विश्वमा शान्ति भूमिको नामले चिनिने नेपाल अहिले रगतमा डुबि सकेको छ । बुद्ध यहाँ शान्तिको नाममा केही बाँचेको छैन । हत्या, हिंसा, अत्याचार सामान्य बनेका छन् । अहिले फुलको सुगन्ध आउने फुलबारीमा जताततै बारुदको गन्ध आएको छ । उहिले पानी बग्ने खोलानालमा अहिले रगत बगि रहेको छ ।

बुद्ध, त्यसैले रोइ रहेको नेपाललाई हँसाउन र शान्तिको दिव्य सन्देश छर्न तिमी फेरि जन्मने सङ्कल्प गर । तिम्रा अजर, अमर र अपराजित तरङ्ग तरेलीहरू म कहिल्यै नमेटिने हृदयसँग बाँड्ने छु । सुन्दर नयाँ बिहानीको प्राप्तिका लागि बुद्ध तिमी फर्की आऊ ।

तिमी शान्तिको लागि आऊ प्रिय शान्तिको लागि आऊ । फर्की आऊ । मेरो हार्दिक कामना छ ।

उही तिम्री उपासक

स्मृति ढकाल

मेरो देश : नेपाल

शान्तिको माला जप्दै, जनतामा आस्था थपिन्छ
स्वतन्त्रताको भाषण छाँट्दै, सहिदको रगत चाटिन्छ
यही हो मेरो देश नेपाल
जहाँका मन्दिरमा हजारौं जीवहरू काटिन्छ

नियम कानूनमा मानवाधिकारको कुरा लेखिन्छ
व्यवहारमा श्रमजीवीलाई खुप हेपिन्छ
यही हो मेरो देश नेपाल
जहाँ निमुखा मानिलाई पशुसरह बेचिन्छ

संविधान नबनेकामा कतिलाई खुसी छाएको छ
जनताको पीडा वर्षौंसम्म पाकेर, दुसी लागेको छ
ठुलाठुला छिमेकीका बिचमा देश च्यापिएछ
मेरो देश त बिरालाका सामु सामु निरीह मुसी भएको छ र

देशले थुप्रै प्राकृतिक सम्पदा पाएको छ
चारैतिर सौन्दर्यको आभा छाएको छ
जलस्रोतमा दोस्रो धनी देशका नागरिकले
उपहारमा अन्धकारको ग्रहण पाएको छ

भनिन्छ रात रह्यो भने अग्राख पलाउँछ
सानै भए पनि बनचरोले रुख ढलाउँछ
कति खप्नु पीडा, कति सहनु अत्याचार
यस्तै भए जनआक्रोशले सांसद भवन जलाउँछ

रातो चुरा फुटेपछि कुरा सिम्रिक रङ्ग उडेपछि
के पो बाँकी रह्यो अब मान सम्मान डुबेपछि
गाजल, डोरी, चुरा, पोते फाल्नु पर्ने कस्तो चलन ?
रातो रङ उडि जाने जीवन साथी गुमेपछि

सर्पले दूध खान्छ र विष पनि फाल्छ
आफ्ना दुबै जिब्राले वातावरण चाल्छ
भन्नुस् त महोदय... आफैलाई डस्ने !
यस्तो विषालु जीव पनि कसैले पाल्छ ?

आफ्नो हातमा भण्डार हुँदा
बाँदर बन्नु हुन्न
जन्मभूमि उजाड हुँदा कस्को
मन रुन्न ?

सहिदको आस्था उठाई
सगरमाथा चुम्न
राष्ट्रभक्ति अँगाल्छु म आकाश, १० 'ख'
भ्रष्टाचारलाई छुन्न

कस्तो अनौठो प्रजातन्त्र, जतासुकै भ्याउँदो रहेछ
सुलसुले किरा जस्तै जहाँ त्यही प्रवेश पाउँदो रहेछ
फटाहाहरू सम्मानित हुने र परिश्रमीहरू सधैं रुने
यो व्यवस्थामा त हजुर गोरु पनि ब्याउँदो रहेछ ।

सडक बालक

के हो मेरो लक्ष्य ?
कुन हो मेरो गाउँ ?
गरिबीले किचिएको
सडक बालक मेरो नाउँ
जिन्दगीको लामो दौडमा
ठक्कर धेरै खाइ सक्ँ
दैवको उपहारको नाउँमा
दुःख धेरै पाइ सक्ँ

सुरज, १० 'ख'

हिँड्छु म अल्मलिँदै मात्र सबैको घृणा पाई
यो मनको पीडा बुझ्ने मेरा छैनन् कुनै दाजुभाइ

बाँच्न मात्र एक दिन धेरै म सङ्घर्ष गर्छु
यो पापी पेटलाई पाल्न हरेक दिन म मर्छु

पूर्व हो वा पश्चिम जानु छ एक ठाउँ
हल्लाई हिँड्ने बोरा सडक बालक मेरो नाउँ ।

Be your own Inspiration

You may soon achieve your dreams
Your beauty may deep down streams
Patience may not stand so long
But fact is an idol may be a down
Doesn't matter what you were
All that matters is what you are

You're not what the world judge
You may have sprung after a search
You're something you only know
You don't need to entertain a show
Just be yourself what you are
Your own beauty covers your scar.

You're here to lead the whole
Just raise your spirit, feel your soul
One day you'll be praised you're great
Joys will follow you, I bet,
Face the world holding head high
Let your thought grow, reach the sky

You may be on someone's mind
You may bring up which no one could find
Your one step may create a way
Even great monuments are made of day
Your dreams may breaks, pieces may fall
Learn from this mistake fix them all

Don't let anyone make you fear
Ask them a question 'How you dare?'
Your birth has secrets of aim
Not any fake image and fame
You may be reason behind a smile
Although your faults build up a pile

Don't lose hope, nothing is impossible
Work on your whims, fulfill them all

Don't let anything make
you sad
Forget what you'll ever
have or hand
Make all your success a
mystery
Let your name be a
history

Sijan,
11, Science 'A'

Memories

Friends! Let's
remember our school
days.
Full of happiness and joys
13 years of our
friendship
Let it not go worthless

Sumina
11, Science 'A'

Studying together for so long
Today we're separating alone
This is our compulsion with,
Rule of time along

During our school days
We had many dashes
Let's forget such bitter events
And let only sweet events flush

Running out from the hostel at night,
And going to different ceremonies
This thing will always remain
Fresh in our memories

Before separating today,
Come on let's hug
And take promise among each other
To remain always in touch.

Why I Chose Science after SLC

After students pass their school leaving certificate (SLC) they start for thinking about subject they study. Here I have tried to inform you about why I took science after SLC. As we pass the much awaited 'Iron Gate' we enter a world which is full of opportunity and choices. Presently in Nepal, we have different types of course that students can choose.

Science remains the most popular because it allows walking on the path to engineering or medicine. There are compulsory subjects like English and Nepali, and choices between biology and mathematics. If students chose biology in 12, s/he can take a medical career if s/he cannot become a doctor, he/she could take up B.Sc. in micro-biology, pharmacology, medical technology, genetic engineering, bio-chemistry, etc.

Again students beginning to the physical or math group might take up engineering courses like civil engineering, computer or software engineering or other engineering faculties. S/he can even switch faculties and go on to the sector of IT (Information Technology) one could study BIT (Bachelor in Information Technology), BTIM (Bachelor in IT Management), BCIS, BCA, B.Sc. in computer science, etc. s/he

may even go on to the management sector and study BBS, BBA, BHM (Bachelor in Hotel Management), BTM (Bachelor in Travel and Tourism Management), etc.

Pradeep
11, Science 'A'

So, I would like to say to cheer up, because a good education almost guarantees a gold-plated future. There are plenty of options for the post-SLC students if the showy advertisements of educational institutions are anything to go by. This leaves a lot of students confused at best and downright panicky at the other end of the scale. So, they do what they can while some have their career path plotted out clearly, not are influenced by their friends' choices, others pick the path that requires the least effort and a group of obedient children do what their parents tell them. Careers are easy to talk about but hard to commit and follow through on planning a career is the most crucial decision in life. What you study is as important as where you study after all. Making a choice is difficult and a bad one will change your life and ends up as a waste of time and effort. So, science can be your subject.

Importance of Smart Phones in Daily Life

Smart phone is a mobile phone which offers advanced technologies with functionality similar as a personal computer. While offering a standardized platform for application developers a smart phone performs as complete operating system software. Secondly, there are also very advanced features in smart phones such as internet, instant messenger and also built-in keyboard are very typical. Because of these reason we can say a smart phone a miniature computer with similarities of a simple phone.

With the growing speed of technological advancement, smart phones have become the essential components of our daily performance. As we for more convenience, we also respect the aspects which can combine multiple features and which give us more mobility and entertainment. As the whole world is going into the new phase of technology performance, our needs become more satisfied on the one hand, we need speed,

quality and effectiveness on the other hand, these features should be combine in a solution small enough to carry it in the pocket.

Smart phones have come to exemplify one of the wisest and the most concerned technological ideas in the history of mankind. The unique combination of features makes smart phone extremely usable and useful for different purposes. In business or in pleasure smart phones expand our capabilities and help us resolve our problems in timely manner.

This is because of the growing speed of all decision-making processes in business and life that technological companies have come to the need for developing a new unique technological device. Usually, a smart phone combines the functions of a cellular phone and a handheld computer in a single device. It differs from a normal phone in that it has an operating system and local storage. So users can add and store information, send and receive email, install programs to the phone. A smart phone may also be referred to as a cellular.

These smart phones today can do almost everything. Faster networking systems, attractive and powerful applications and

the technology literate users are making these smart phones very powerful these days. Huge market are adopting the smart phones due to their flexibility, more productive features and better connectivity to the world in terms of internet. Along with many benefits, smart phones are increasing the value of wireless technology, including the mobile phones, wireless tablets and notebook computers.

Some smart phones have the keyboard similar to a notebook PC, this type of keypad is known as QWETRX keypad. The QWERTY keypad smart phones are easy to use and recommended when the user has to always type a lot. The other type of keypad is the on screen keypad, which is actually a touch screen keypad. This kind of keypad also comes in the form of buttons, which are not in the touch screen bat below the screen of the smart phones. In each and every aspect of our daily life smart phone is very important for us. For example if we want to take photographs then we don't have to carry a camera with us since the smart phone work as camera also.

Nowadays due to the rapid growth in information technology, smart phone has made our life very easier and more convenient. It is like mobile phone and can be carried everywhere we go. It is affordable for everyone due to which everyone can enjoy its features. If we have smart phone in our pocket then we should think that we are carrying world of technology in our pocket.

The Importance of One Rupee

As every single drops of water makes sea likewise every single rupees makes 1000 of rupees. Many people neglect one rupee, two rupees. Some people throw that money too.

Dipesh
11, Science 'A'

But they don't know that every single rupee constitutes largest amount of money. Once, one of my friends was going to buy a bike. The cost of bike was accurate 1,00,000 rupees but he had only 99,999 rupees. Now everybody can think that how important was one rupee for him.

The collection of one rupee per day leads to the collection of 365 rupees in a year. The collection of one rupee per hour in a day leads to the collection of 24 rupees in a day and 720 rupees in a month. The unifying king Prithivi Narayan Shah had also collected one rupee from thousand's of house in his area and bought lots of weapons and other required materials for war. In this way we can know how important is one rupees in our daily life.

So, don't neglect one rupee because every single rupee constitutes to from thousand's of rupee. And start collecting every single rupeds which will be beneficial for future.

Journey from Failure to Success

Just imagine, in this world 7 billion people are sharpening their ability within the same oscillation of the pendulum. Needless to say but world is so competitive. In this competitive world it is very much hard to create a good position in our society. Every second people are coming up with creative ideas, with something huge which amazes the world. Seeing all this it is felt that the human had reached to its limit where no new idea is left. But just second after, new idea, new achievement is used to listen or know from different media. That's may be why, our society always loves to the winner but due to which failure have to face ultimate abomination.

Today in some dark corner of our society, may be in small hotel, may be in party organized only for friends, may be nearby bushes we can easily find the teenager injecting drugs on them or smoking hiding from their parents. It is our same society where some people are boosting up their life by their hard work whereas some are throwing away their life for nothing. I found these people living dead. Because neither carbohydrate is assimilated on their body to release energy nor effect of protein is seen on them due to the effect of drugs. But these people hadn't wanted their life as drug addict.

They may also have some dreams, some ambition but where ever they go setting the target, thousands of competitor better than them are just be seen forwarding toward the same target. Seeing this competition they may feel that what they want is impossible. Then they commit suicide mentally. After that they are underestimated by society and their voice just get disappeared and later on their

personalities as a loser is recognized when their involvement in bad companies speaks on their behalf whenever I heard such things then I feel the same feelings when I heard news of people committing suicide. I see them as cowards who feel much easier to do worst to themselves than to stand challenging the world.

Sargam
11, Science 'B'

In fact nobody wants to be failure rather than they drop their dream, their ambition only because they do not want to be a failure. But if you are stepping back from your life due to the fear to be a failure and felling happy that you won't be facing any kind of failure then at that time you can be regarded as a true failure. In reality, failure is not bad thing. It is we to make it bad. After being fail we gave up from the competition. That is why failure is regarded as a bad thing. But actually being fail is only one of the medium when we could know about our value of life. It gives us information about limit of value of life but rigorous effort is the one which can break that limit and lead us to success.

Every successful person was once a failure. If we turn back our world history then we find, Wright brothers failed for several times. If they had given up, then neither we could transport in plane nor could see a heavy mass flying in sky. If they didn't gave up then why should we? If they can get success then why can't we? So stop to act like a true failure. Let's not be fearful to be a failure. Enough of being successful failure, let's head toward to succeed in our failure.

My Globalian Friends

My friends in Global are
all very nice
Friendly, caring, loving
all are fit and fine

Ashmita
11, Science 'B'

Ruby is the closet who is
crazy and adorable
Swastika and Nisha
engaged in gossips but are really
incredible.

Tara is funny while serious sometimes
Santoshi feels best, singing and dancing all time.

Priyanka and Ekmaya both of them are besties
Talented and cheerful friendly full of prestige
Deepa and Yeshoda always make me laugh
Make small loving thing quilt full of blast.

Richa smiles every time never feels low
Pratirakshya is as same where talent
makes all mindblow.

Ratiya is the one who always jokes.
While Christina is the one who never pokes.

Smriti is quiet curious and Anusha is serious
Both love solving problems and are most studious

These are my friends studying together in
Global
Along with me all of us have unique model.

No Longer Weak

Congratulations! A girl
is born
But that is the very
moment of shun,
For another soul will
have to suffer,
Like every other
daughter, sister and
mother.

Kripa,
11, Science 'A'

They say she's a goddess, an angel from
heaven,
But she's merely a puppet, a slave, a
burden
For those so-called superior men,
Who'll make her life hell and insane.

Working, working with occasional
beating,
Tearful eyes watch her brother leaving,
Secretly wishing to go along,
And chase her dreams on and on.

But only God knows what's in store for
her,
Oh! The struggle, the terror and the
horror,
Forced to bed with countless men,
None to give justice to all her pain.

But that was the past, now we can
stand,
Up for ourselves, fight hand in hand,
Only a spark is enough for your defect,
Cause, were a fiery blaze of inferno heat.

So, do not consider us weak O' men,
You're through peddles into a lion's den,
One day you'll hear our mighty roar,
As each woman's voice is allowed to
soar.

Dare to be Dreamer

Turn off the T.V. turn down the volume on your radio. Black out all noise. Be quiet and listen. Listen for just five minutes. I don't want you to pay attention for any sake but for yours. Are you not worth five minutes of your own time? Do you have a deep desire to achieve something great? Do you want to live a more satisfying life? Can you see yourself being happy and successful in every way? Do you believe in your own potential and that here is much more to you than meets the eye?

If so, you are a dreamer. This article is dedicated to you. Right now you are the most important person around.

But before we go any further, let me quality what a dreamer is because people often don't appreciate being called dreamers. In fact, it's almost an insult to call someone a dreamer these days. It's associated with having your head in the clouds and not being realistic. So let me explain.

A dreamer is a person who is not afraid to challenge society's norms and not afraid to treat their own path rather than following the well-trodden path. A dreamer is someone who is always willing to take a chance and always ask why before doing something that others are doing blindly. A dreamer is a person who has a great futuristic picture which

they work to achieve at all costs. Dreamers are world changes.

Dreamers chant their own course and destiny. Dreamers are always striving to be the person they were meant to

be and are not afraid to be different. I believe everyone of us is born unique in every way, but over the years we work very hard to become like everyone else.

Society's commonsense tell us that is the way to go. Unfortunately, commonsense is not always good sense. It's just common. If you re a dreamer you cannot afford to work on society's assumptions and standards. You have to be unique.

I am here to tell you that there is another way. It's not for everyone. It's not the only way. It's not the easier way. Actually, it is more likely to be the harder way. But I guarantee you it is the best way. It is simply this follow your dreams. If you can think it, you can have it.

Following your dreams, however, is a process and comes at a price. What is the process and what is the price to be paid? Be patient. All will be revealed.

It you want to live the life you deserve to live. Some of them you may already know and others will be new. Whatever

**Sangam
11, Mgmt. 'C'**

the case, you will pick up a number of useful ideas that may just make the difference between living in mediocrity and living a fulfilled life.

If you are not a dreamer I urge you to watch this space every week. It may shed sight into the darkness in your life. Together, we can find answer to some of life's questions, but you have to do the searching.

It is a marvel to think what would happen to Zambia if the dreamers woke up and did something about their dreams. This country would never be the same. But there is hope and it starts with each and every one of us making a difference in our own lives. You have no idea what impact a single person's dream can have on an entire nation.

I hope your dreams will come to life and make a positive contribution to the lives of the people of this beautiful country. You can make all the difference and, if you are a dreamer, I know you are not waiting for someone else to do it. You do it ! Sadly but true, in the words of Myles Muroe "The poorest man in the world is the man without a dream. The most frustrated man in the world is the man with a dream that never becomes reality." Have a dream. Make it a reality.

Voyage of Life

I define life as an ocean where we have to sail to reach our destination. The journey we are making is not quite easy. We have to think about everything before taking our next step because the ocean

Rohit
11, Mgmt. 'C'

is always not silent. The ocean can go through different difficulties like storms or lightening which can strike us. We can even drown but it doesn't mean that we have to be sad because no sailor can be perfect by sailing in a silent ocean. The storm gives us experience and we can learn more about life and difficulties.

While sailing, we can even sail in the opposite direction and lose our way. It means we can even get into bad company and have no idea how to get back in the right way. No need to worry because there is always a compass to tell you the right path.

Similarly, in our life too there are many people like our parents and others to guide us. When we look around the ship and see nothing except water in the ocean and dark sky, then we feel we are hopeless but soon we see a rising sun which brings a ray of hope to us that there is always a new day to start our life again. The rising sun is our true friend that gives us hope and makes us realize that there is still hope left in us.

Some Famous Quotes

1. The person who reads too much & uses his brain too little will fall into lazy habits of thinking.

- Albert Einstein

2. You must be the change you wish to see in the world.

- Gandhi

3. You can do anything but not everything.

- David Allen

4. Simplicity is the key to brilliance.

- Bruce lee

5. When one door of happiness closes, another opens; but often we look so long at the closed door that we do not see the one which has been opened for us.

- Helen Keller

6. People are just as happy as they make up their minds to be.

- Abraham Lincoln

7. Not all of us can do great things but we can do small things with great love.

- Mother Teresa

8. You only live once, but if you do it right, once is enough.

- Mae West

9. The only man who never makes mistake is the man who never does anything.

- Theodore Roosevelt

10. The man who has no imagination has no wings.

- Muhammad Ali

11. Simplicity is the ultimate sophistication.

- Leonardo da Vinci

12. Yesterday is history, tomorrow is a mystery, today is a gift of God, which is why we call it the present.

- Bil Keane

13. Imagination was given to man to compensate him for what he is not & a

sense of humor was provided to console him for what he is.

- Oscar Wilde

14. When a person can no longer laugh at himself, it is time for other to laugh at him.

- Thomas Szasz

15. Until you're ready to look foolish you'll never have the possibility being great.

- Cher

16. If you don't stand for something you will fall for anything.

- Malcolm X

17. Perfection is achieved, not when there is nothing more to add, but when there is nothing left to take away.

- Antoine de Saint Exupery

18. The only way of finding the limits of the possible is by going beyond them into the impossible.

- Arthur C. Clarke

19. It is hard to fail but it is worse never to have tried to success.

- Theodore Roosevelt

20. Watch your thought;
they become words
Watch your word;
they become actions
Watch your action;
they become habits
Watch your habits;
they become character
Watch your character;
it becomes your destiny

- Lao Tze

**Nir Bahadur
11, Mgmt. 'C'**

Life is How we Take it

In fact, life is a mixture of joys and sorrows both. There is uncertainty in life these days. Sometimes there is so much happiness in our life that we feel ourselves as the happiest person in the world. Sometimes there are sorrows in life. They come together & make our lives like hell. But one can enjoy happiness only when one sees sorrows in one's life. Without darkness one cannot enjoy light. But all days are not equal. Where there is a rose, there is a thorn. Similarly joy & sorrow go together. They are inseparable. As we know, everything has two sides, our life also has two sides i.e. joy & sorrow. Both are important for human beings to have experience in our life.

However for rich person, may be, his life is not easy to him too, he too might be suffering from different kinds of problems. Wealth always doesn't lead to happiness. Money cannot buy everything but can buy something. Actually life is what we make it. If a man is hardworking & does his duties honestly, he can never be unhappy. But it is true that a man has to face the circumstances that make him helpless and dissatisfied. Our life is very complex but suicide is not the full stop of all this. Life can never be completely a hell or a heaven of anybody. It is said that the world looks rosy when looking from glass and if you look through a blue or black glass, all will look dim. This shows that life will look as you like to see it. Therefore, one should always think and see towards the brighter side of life. Life is a comedy to those who think and tragedy to those who feel. The idea behind is that life is how we take it.

Shreya
11, Mgmt 'C'

बितेका पल

सन्जु
११, विज्ञान 'क'

यस्तो थियो कुनै दिन
म खुसी र उत्साहको शिखर
नचढेको दिन नै थिएन ।
यस्तो थियो कुनै दिन
जहिले पिर र बेथाको नाम
निशान नै थिएन ।
थिएन कुनै दिन
म उकाली ओराली गर्दै कोइलीको गीतमा
ननाचेको ।
थिएन कुनै दिन
सिरसिरे हावा र बतासको बहसँग नउडेको ।
अवश्य, थिएन कुनै दिन
म भिर, पाखा र पहाडको चुचुरोमा नपुगेको ।
थिएन कुनै दिन
वरपीपल चौतारीमा संगीसँग सारा संसार भुली
हराएको ।
त्यही पलदेखि समयको हात थाम्दै
यहाँसम्म आइपुगें
फर्केर हेर्दा, विगतका पलमै फर्कन चाहे
तर जीवनको रीत नै यस्तै रहेछ
त्यसैले विगतका पललाई 'सम्झि रहें' ।
सम्झी नै रहें ।
मन त थियो विगतका पलमै रमाउने
तर जीवन मैले सोचे जस्तो रहेनछ
कहिले हसाउने कहिले रुवाउने
जिन्दगीको रीत नै रहेछ ।

बुद्धि र विवेकको फल

सबैतिर वसन्तको हरियाली छायो,
मानिसका बुद्धि र विवेकले हरियो डाँडा नाङ्गिँदै गयो
मरुभूमि छायो चारैतिर ! जनावरको अस्तित्व मेटियो
पानी भरेर पृथ्वीमा जल प्राणीको वास भेटियो ।

सुरेश

११, व्यवस्थापन, दिवा

पुननिर्माण गर्न खोजे,
सुनौलो मौका हराएपछि !
भर्न खोजे पृथ्वीलाई,
स्रोत र साधन रित्तिएपछि ।

मेट्न खोज्यो पानीको प्यास,
ज्यानै गयो सर्को परी !
आउन थाल्यो प्राकृतिक प्रकोप,
सकिन थाल्यो पृथ्वी ।
यही हो परिणाम घमण्डको, यस्तै हुन्छ घमण्डले ।
अन्त्येष्टि हुन लाग्यो पृथ्वीको, सोच्नु पन्यो सबैले ।

धोका

प्रेम गर्दा मैले आज,
पाएँ कत्रो घात
सयौं जुनी तिम्रै भन्थ्यौ
किन छोड्यौ आज मेरो साथ ।

माया गर्दा मैले तिम्रीलाई
कहाँ केही दुखाएँ कि
सँगै बाँच्ने, मर्ने कसम खाई
आज किन निष्ठुरी भएकी ।

तिमीले छाडेर गएपछि
पागल पनि म बनेको छु

तिम्रो यादमा तड्पिने एक
पागल प्रेमी बनेको छु ।

सधैं तिम्री सपनामा आउँछ्यौ
कति सतायौ तिम्रीले
धोका दिई गयौ आज
के नै गल्ती गरेको थिएँ र मैले ।

तिमीले आज बिर्स्यौ मलाई
म सैयौं जुनी तिम्रो यादमा तड्पिने छु
पहिले त धोका भनेको चिनेकै थिइन
अहिले महसुस गर्दै छु ! अहिले महसुस गर्दै छु ।

सन्दीप

११, व्यवस्थापन, दिवा

शिक्षा

सधैं बन्छ शिक्षा सुधा जिन्दगीको
सफा स्वच्छ संसार हो जिन्दगीको
यही ज्ञान-भण्डार हो जिन्दगीको
कलाकारकै हो कला जिन्दगीको

न चोरी हुने हो न लाग्ने छ अंश
दिएमा अरुलाई बढ्ने छ वंश
सबै रत्नमा हो यही मुख्य रत्न
र पाइन्छ पक्कै गरेमा प्रयत्न

शशी सूर्यभैं दिन्छ यो दिव्यज्योति
उँभो लाग्छ संसारको सृष्टि बोकी
जहाँ छैन शिक्षा त्यहीं नै विनाश
जहाँ छैन यो हुन्छ कैले विकास

यही ज्ञान भण्डारको खात सिन्धु
सबै पूर्णताको यही मूल बिन्दु
सातै रङ्ग छर्ने यही घामपानी
यही जिन्दगीको सुनौलो बिहानी

जहाँ हुन्छ शिक्षा त्यहीं ज्ञान धारा
त्यहीं जन्म लिन्छन् सुगन्धी विचार
सबै ज्ञान-विज्ञानको मूल धारा
यही मानवी जिन्दगीको किनार

नविता
११, विज्ञान, 'क'

नयाँ नेपाल

देश भयो हाम्रो भताभुङ्ग
नेताहरू देख्दा परै म दङ्ग
भोट माग्दा नेता धेरै कराए
संविधानको कुरा कता हराए
संविधान बनाउँछौं भनी दोस्रो
निर्वाचन गराए
निर्वाचन सकिँदा नसकिँदै
कुर्ची बाँड्न पो लागे

सुशील
११, व्यवस्थापन दिवा

एउटा कुर्चीका लागि सधैं भयो यहाँ भगडा
त्यसैले नेपाल बन्न सकेन तगडा
गुन्डागर्दीले गर्छ यहाँ सधैं लफडा
महङ्गीका कारण सधैं सबका घरमा भगडा ।

नेपालमा सधैं सधैं गुन्डागर्दी चल्छ
रातको १२ बजे बल्ल घरमा बती बल्छ
एउटा कामका लागि सर्वसाधारण सधैं कार्यालय
धाउँछ
आयल निगमबाट पेट्रोल सँगसँगै पानी पनि आउँछ ।

यसपालि नि संविधान बन्दैन कि क्या हो कुन्नि
संविधानकै आसमा बित्ने भो सारा नेपालीको जुनी ।

गजल

बेचेर पानी खल्तीहरू झलमल बनाइन्छ यहाँ
रगत चुसेर गरिबका महल बनाइन्छ यहाँ

कपाल लामो चुरोटसँगै मुन्द्रा लगाउने हिरो अरे
छोडेर शिक्षा गुणहरूको चहल पहल बनाइन्छ यहाँ

नैतिकता नहुँदा दिदी बहिनी पलपलमा बलात्कृत हुन्छन्
जब युवाहरूले महिलाको जवानी छलफल बनाइन्छ यहाँ

जसका बा धनी उसको पढाइ
त्यसै राम्रो
किनकि पाठशालाबाट पैसालाई
आधार बनाइन्छ यहाँ

विश्वास
११ 'ख', विज्ञान

पैसा अभावसँगै पढाइ छोडेको पुन्टेले भन्यो
छात्रवृत्ति दिन कलेजहरूबाट ओभरेल बनाइन्छ यहाँ ।

चलचित्र

आजको एक्काइसौं शताब्दीमा सायद चलचित्र हेर्न सिनेमा हलमा सबै जना गइ सकेका होलान् । चलचित्र हेर्न नजाने मानिसहरू सायद अन्धा र कोही बुढाबुढीहरू मात्र हुन सक्छन् तर धेरै जसो हजुरबुबा र हजुरआमहरूले भने चलचित्र घरको दर्शन गरि सक्नु भएको छ ।

‘चलचित्र’ शब्द ‘चल’ र ‘चित्र’ मिली बनेको छ । ‘चल’ भनेको चलने, हिँड्ने, डुल्ने हो भने चित्र भनेको तस्बिर, फोटो हो । यसरी चलचित्रको अर्थ चल्ने वा हिँड्ने फोटो हो । पहिला चलचित्र हेर्न चलन निकै प्रचलनमा थियो । कहाँ गएर आएको भन्दा चलचित्र हेर्न गएको भन्दा एक प्रकारको छुट्टै सान थियो । तर सञ्चार माध्यमको विकासले यसलाई कडा टक्कर दिन सके तापनि यसले मानिसको मनमस्तिष्कमा छुट्टै किसिमको प्रभाव चाहिँ छोड्न बिसैको छैन । यसले मानिसको पीडा, दुःख भुलाउने मोहनी लाइ रहेको छ भने अर्कातिर मानिसलाई हँसाइ-हँसाइ मार्न पनि पछि पाउँदैन । मानिसको जीवनमा जसरी खाना, पानी, हावा चाहिन्छ त्यसरी नै मनोरञ्जन । मनोरञ्जन चाहिँ चलचित्रभन्दा अरु केहीले पनि दिन सक्दैन ।

आजकलको शिक्षा प्रणालीमा यसको उपयोग निकै प्रसिद्ध हुँदै आएको पाइन्छ । धेरैजसो शैक्षिक संस्थाहरूले यसको माध्यमबाट सशक्त शिक्षाको व्यवस्था गरेका छन् । त्यसै गरी चलचित्रको पर्दामा विश्वभरि भएका खेलहरू पनि समावेश गरिएको पाइन्छ । चलचित्रको मददतले आदर्श चरित्र रामहरूका गुणहरू प्रस्तुत गरी दर्शकहरूबिच सत्य र असल मार्ग आत्मसात गर्ने प्रेरणा दिइ रहेको छ भनेर भन्यो भने पनि अहिलेका युवकहरू सुपात्र राम

होइनन् कुपात्र रावण अथवा खलनायकहरूको आदर्शमा चलि रहेका छन् । उनीहरू फिल्मी शैली जस्तै हत्या, लुटपाटमा संलग्न हुन गइ रहेका छन् । चलचित्रमा लोकप्रियता पाउनका लागि चरित्रहरूलाई लुगा छोटी

निकेश

११, व्यवस्थापन दिवा

बनाएर हुन्छ कि काटेर प्रयत्न गर्छन् । यसको सही उदाहरण त हाम्रो नेपाली चलचित्रलाई नै हेरौ । उनीहरूले लोकप्रियता पाउनका लागि आफ्नो संस्कृतिलाई छोडेर अश्लील हिन्दी, अङ्ग्रेजी चलचित्रको अनुकरण गरिरहेको पाइन्छ । यसले नेपाली समाजको उन्नति चाहिँ गर्ला जस्तो मलाई लाग्दैन बरु बिगार्न चाहिँ सक्छ ।

तपाईंहरूले सोच्नु हुन्छ चलचित्र सिनेमा घरमा मात्र सीमित छ तर यो सत्य होइन । आजकलका विद्यार्थीहरूका लागि कक्षा कोठा सिनेमा घरभन्दा कम छैनन् अर्थात् ऊ स्कूल पढ्न-लेख्न होइन मनोरञ्जन गर्न मात्र आइ रहेको छ । ऊ पढ्न खोज्दैन र गुरुलाई दोष दिन्छ । कक्षाको वातावरण भङ्ग गरी एउटा सिनेमा हल जस्तो वातावरण बनाउँछ । यस्तो स्कूलमा हुने चलचित्र प्रवृत्तिलाई हामीले नकार्नु पर्छ । मनोरञ्जन मज्जा चलचित्रमा मात्र सीमित राख्नु पर्दछ त्योभन्दा पर चाहिँ गर्नु हुँदैन ।

हामीले चलचित्रका दुबै पक्षलाई मनन गरी नराम्रा प्रवृत्तिलाई सिनेमा हलमा छाडी मानव समुदायको महत्त्वपूर्ण आविष्कार चलचित्रबाट आफ्ना फाइदा र लाभ हुने कुराहरू मात्र लिनु पर्दछ । नत्र यो आविष्कार कयौंका लागि श्राप बन्न सक्छ ।

किन भन्छन् नयाँ नेपाल भनेर

किन भन्छन् यहाँ नयाँ
नेपाल भनेर
म त यसको पहिरन पुरानै
देख्छु
यहाँका मानिसलाई पुरानै
गरिबीमै देख्छु
यहाँको बाटोलाई दुर्गन्ध र
कच्चीभै देख्छु ।

विक्रम
११, विज्ञान 'ख'

भ्रष्टाचारको सगरमाथा चढेर पैसाले
भकारीभरि खोलानाला बेच्ने नेता पुरानै देख्छु
हर्कको हलोलाई म पुरानै देख्छु
बाटुलीको डोको पनि म पुरानै देख्छु ।

पुरानै छ बिर्खे दाइको टोपी
पुरानै छ वीरे दाइको छानो
पुरानै हुन्न ती ६०१ टाउको मात्र फरक मान्छु
क्रान्तिको भन्डा बोक्ने ती राता टाउकेहरू
नयाँ नेपाललाई निरन्तर खस्काएभै देख्छु
किन भन्छन् यसलाई नयाँ नेपाल भनेर
म त यसको पहिरन पुरानै देख्छु ।

म त यी नेताहरूलाई द्रव्यपिशाच देख्छु
तिनैलाई नेपाल आमाको बलात्कारीभै ठान्छु
यिनै मिलेर नेपाल आमाको ५ वर्षसम्म गरे दुर्व्यवहार
दुर्व्यवहार अब कति गर्छन् म के भन्न सक्छु ।

खोलानाला बेचि सके अब के के बेच्छन्
त्यसैले होला यसलाई नयाँ नेपाल भन्छन्
म त यसको पहिरन पुरानै देख्छु
म त यसको पहिरन पुरानै देख्छु ।

नयाँ नेपालको नयाँ कुरा

जता हेर्छु त्यतै त्यतै
देख्छु अन्धकार
खोज्छु सबै आफ्नै
आफ्नै मात्र अधिकार
भयो देशको महान् शत्रु
आज भ्रष्टाचार
भयो जीवन नेपालीको
अति कष्टकर

गौरव
११, विज्ञान 'क'

हत्या, हिंसा बढिरा'छ छैन शान्ति कतै
रुँदै छन् कि डाँफे मुनाल वनपाखामा अभै
यस्तै हुन्छ कि भन्ने डरले मन रुन्छ सधैं
मन रमाउँथ्यो देख्न पाए प्रगतिको फाँटै

बुद्धका ती महान्वाणी आजकल सबै भुलि
सके
आफ्नो धर्म, भाषा, कर्म नेपालीले कुल्चि सके
देशको हाम्रो सिमाना जताततै मिचि सके
वन जङ्गल, खोलानाला, नेपालीत्व बेचिसके

दौरा सुरुवाल ढाकाटोपी गुन्यूचोली लाउन छोडे
विरह बोल्ने सारङ्गी धुन लोकभाका गाउन छोडे
देश बनाउँछु भन्नेले नै संविधान लेख्न छोडे
भाषण मात्रै ठुला दिन्छन् नेताले अन्तै बाटो मोडे

मै लाऊँ मै खाऊँ मात्र भन्ने के आ'का हुन् जमाना
दाजुभाइमा भगडा नहोस् भन्ने छ है कामना
माटोको टीका ढाकाटोपी हुनु पर्छ यो माथमा
हिमाल, पहाड, तराई सधैं हुनु पर्छ है साथमा ।

आज आकाशमा हेर्दा...

आज आकाशमा हेर्दा
भिल्मिलाउँदै थिए थुप्रै ताराहरू
म टोलाउँदै थिएँ, हराउँदै थिएँ
भित्रभित्रै कराउँदै थिएँ
कसैलाई म बोलाउँदै थिएँ
तर किन,
यो प्रश्नको जवाफ मसँग छैन ?
तर को हो त्यो मान्छे भन्ने थाहा नभएको
पनि हैन
मात्र यो अनौठो भावनाको भेलको बहावलाई
छल्न खोज्दै
आफ्नै मनको गहिराइलाई भुल्न खोज्दै
म ढल्दै थिए
ताराहरू हेर्दै

ताराहरूमा मैले देखेँ
एउटा तस्बिर कसैको
चिनेजस्तो लाग्न थाल्यो त्यो मुहार
देखेजस्तो लाग्न थाल्यो त्यो चेहेरा
त्यो आँखा, त्यो मुस्कान
त्यही मैले बोलाएको मान्छेलाई
ताराहरूले मेरो सामु ल्याए
म अनौठो रूपमा प्रफुल्लित भएँ
किन भन्ने प्रश्नको जवाफ अब पनि पाएको

थिइँ
तर मैले साँच्चै जान्ने
चाहेको पनि थिइँ
मात्र हेर्न खोज्दै थिएँ
आकाशमा ताराहरू

रश्मिता
११, विज्ञान 'क'

उडेर छुन मन लाग्छ त्यो मुहार
तर भौतिक शास्त्रका नियममा वञ्चित छु म
आफैलाई सोध्छु को कसैको मनको पानामा
लिखित छु म ?
को ? त्यही तारामा बनेको मान्छे
मलाई आज आँखा बन्द गर्नबाट रोक्ने मान्छे
ताराहरूले भन्दै छन्,
वा मेरो नै भ्रम हो
यो कालो रातमा जूनताराको रमभ्रम हो

अचानक वरिपरि भिल्लिलिली भयो
ए ! १० बजेछ, सायद बत्ती आयो
प्रत्येक घरका बत्तीको प्रकाशले
ताराहरूलाई छेक्न थाले
मैले हेरेको ताराको मुहार बिस्तारै बिलाउँदै गयो
मेरो मनका भावना पनि बिस्तारै सेलाउँदै गए
आज आकाशमा हेर्दा, आज आकाशमा हेर्दा ।

वैकुण्ठ घोषणा पत्र २०१४

एक पटक भगवान्हरूले ठुलो शिखर सम्मेलन आयोजना गरे । आयोजनाको लागि वैकुण्ठ उपयुक्त स्थान मानियो र भव्य तयारी गरियो देवताहरूलाई विभिन्न विभागमा विभाजन गरी तयारी गर्ने योजना विष्णुले बनाए । सोही अनुसार नारद निमन्त्रणा विभाग, अप्सरा, गन्धर्वहरू स्वागत विभाग, कुमार भोजन तथा आसन विभाग, उज्यालोको व्यवस्था श्री सूर्यले गरे । लक्ष्मी सजावटमा लागिन्, सरस्वतीले कार्यपत्र सम्पादनको जिम्मा लिइन् । सारा आर्थिक खर्च कुवेरको पोल्टामा पन्यो । सम्मेलनले गर्दा आफ्नो बासस्थानमा असर परेको कुरा नागहरू गुनासो गर्दै थिए । तर कसैले वास्ता गरेनन् । सम्मेलनको एजेन्डा एउटा मात्र थियो जुन चित्रगुप्तबाट सुरु भई इन्द्र हुँदै सारा देवलोकमा फैलिएको थियो । सम्मेलनले वैकुण्ठको विकास हुने जसमा महादेवको ठुलो हात हुनेमा विष्णुले विश्वास राखेका थिए । सम्मेलन हलभित्र वर्णनक्रम अनुसार देवताहरूको आसन बनाइएको थियो । पछाडि सम्बन्धित देवआश्रमको प्रतीक टाँसिएको थियो । नर्कबाट दानवको पनि उपस्थिति हुने भएकाले सुरक्षा व्यवस्था कडा पारिएको थियो । वैकुण्ठको भिलिमिलीलाई शब्दमा वर्णन गर्ने नसकिने थियो । सम्मेलनको दिन आयो । सारा देवता आ-आफ्ना वाहन चढेर सवारी भए तर अहिंसावादी बुद्ध पैदलबाट सवारी भए । नाचगान गरी स्वागत गरियो । सबै देवता र दनाव डायरी बोकेर हलभित्र प्रवेश गरे । तर महादेवले ढिलो गरे उनी बिना कार्य सफल हुँदैन । उनकै छोरा कुमार बिना पूजा त सुरु हुँदैन भने शिखर सम्मेलन भन के सुरु

गर्ने भनेर सबै प्रतीक्षामा बसे । उता कैलाश पर्वतमा महादेवको वहान साँढे र कुमारको वाहन मिलेर आन्दोलन गरेछन् । आमरण अनसन पनि बस्ने भन्दै थिए रे तर गणेशलाई वार्तामा राखेर नयाँ साँढेको जोहो गरी आउँदा ढिलो भएको कुरा महादेवले बाहिर पत्रकार ऋषिहरूलाई जानकारी गराउँदै भित्र प्रवेश गर्नु भयो । अनि विष्णुको सभा अध्यक्षत्वमा बन्द सत्र सुरु भयो । करोडौं वर्ष पहिले स्वर्ग लुटपाट काण्डमा सहभागी दानव र इन्द्रबिच मेलमिलापको छाँट देखिएन ।

वैकुण्ठ सम्मेलनको प्रमुख विषय बिलगेट, जावेद करिम ल्यारीपेज र जुर्कवर्गलाई स्वर्ग लाने या नर्क भन्ने विषय थियो । उनीहरूले बनाएको माइक्रोसफ्ट, गुगल, फेसबुक र युट्युबमा पाप र धर्म बराबर भएछ त्यसैले चित्रगुप्तको रेकर्ड फाइल फेल खाएछ । विचरा चित्रगुप्त फसादमा परेर सम्मेलन आयोजना गर्ने निचोड निकालेछन् । आफ्नो पालो आएपछि चित्रगुप्तले बोले "सम्माननीय देवी देवता, पातलबाट देवता नियुक्त भएका महामानवहरू तथा दानवहरू विगत शताब्दीदेखि पातलमा साइबर युगले छोएको रहेछ, सामाजिक सञ्जाल धेरै बनि सकेछन् जसलाई युवा युवतीहरू आफूभन्दा पनि प्यारो ठान्दा रहेछन् । मानवतालाई मिथेनसँग बालिंदो रहेछ । रूसोको प्रकृतितर्फ फर्क भन्ने दर्शन च्यापै भुलेछन् । विद्यार्थीले पढाइ भुलेछन् जीवनकै अठोट भुली छिमेकीको वाइफाईको

सचिन
११, विज्ञान 'ख'

पासवर्ड घोक्दा रहेछन् । मानवहरू पैसाको पछाडि हरेक पल म्याराथन गर्दा रहेछन् । प्यारका चुम्बन चित्रले गर्दा रहेछ । प्रकृति हेर्ने फुर्सद रहेनछ पोस्ट म्यासेज, लाइक कमेन्ट र नोटिफिकेसनकै हाली मुहाली चल्दो रहेछ । देवहरू म्यासेन्जर जस्तै फेसबुकको स्वर्ग आउने बाटो थाहा पाउने एप्स (Apps) बनाए भने के होला ? राउटर, सिम, गुगल, ओपेरा मिनी, युट्युब, निम्बुज, टुविटर, एन्ड्रोइडलाई भगवान् मानेर साइबर धर्मको प्रतिपादन गरे भने हाम्रो के महत्त्व ? मानिसको एप्स बनाई ल्यापटपबाट प्रसाद चढाए भने हाम्रो गुजरा कसरी चल्ला ? हाम्रो अन्तरदृष्टि भन्दा उनीहरूको नेटवर्क कनेक्सन फास्ट चल्दो रहेछ । हामी अन्तर्ध्यान हुनुभन्दा उनीहरू छिटो पुग्दा रहेछन् । उनीहरूको डाइमेन्सनलेस सञ्जालले पातल पूरै ढाकि सकेछ र त्यो जालोबाट साइबर क्राइम उम्कन सकेछ । हामीले पातल हरेको डेरिभेटिक्स उनीहरूको स्टालइट रहेछ । मलाई डर छ मेरो करोडौं वर्षका मानवको पाप धर्म छुटाएको रेकर्ड फाइल हयाक गरिदिए भने साइबरले हजारौंको ज्यान लिएछ उनी हजारौंलाई बचाएछ पनि । कोही फुटे, केही जुटे कोही अरबपति कोही अधोगति भएका रहेछन् पातल निवासी मानवहरू । कतिको रगत चुस्ने, कतिलाई रगत प्रदान गर्ने साइबर पाप हो कि धर्म । युट्युब र गुगलमा एक भिनेमा पोस्ट हुने सय वटा भिडियोहरू पचासले पाप र पचासले धर्मको लिस्टमा मैले छुट्याउन सकिन्न र यो सम्मेलनको आयोजना गर्नुपन्यो । "दोधारमा छु, उनीहरूलाई स्वर्ग पठाऊँ कि नपठाऊँ ?" चित्रगुप्तको यो भनाइपछि सम्मेलन हलमा असुर ग्याँसको सानो डल्लो फुत्त छिरेको जस्तो भयो । सारा देवता र दानव सबै चकित भए । कतिको त

जिउ अररो भए जस्तो भयो । कोही कानेखुसी गर्न लागे, कोही टाउको तल फर्काउन थाले विष्णुको हातबाट सुदर्शन खस्ला जस्तो भयो ।

बुद्ध र क्राइस्ट पछुतो मानेको मुद्रामा देखिए २५०० वर्ष अगाडि साइबर युगको बारेमा थाहा पाएका भए सायद बुद्धले आफ्नो सिद्धान्तमा शान्ति र अहिंसासँगै साइबरको मिसयुज गर्न हुन्न पनि भन्थे होलान् । तर उनको मस्तिष्कले यो सोचन सकेन । बुद्ध यहाँ चुकेका छन् जिससले चढ्नु अघि भन्नु पन्यो । साइबरलाई अपराध नबनाऊ जेरुसेलमवासीले यो कहिले सुन्न पाएनन् । विवेकानन्द, फाल्गुनन्द, भृकुटी, पृथ्वी नारायण, देव शमशेर, प्रताप मल्लहरूलाई एउटा आरोप उनीहरूले कहिल्यै भनेनन् । सामाजिक सञ्जालको छारो नउडाऊ विचरा ? उनीहरूलाई के थाहा एक्काइसौं शताब्दीमा मानिसहरू भिरपाखा छोडेर फेसबुकमा हुन्छन् भन्ने उनीहरूले पत्तै पाएनन् विद्यार्थी गुगलमा पढाइ छाडेर फोहोरी भिडियो हेर्छन् भनेर तर पनि उनीहरूले अङ्कितसम्म गर्नु पन्यो इन्टरनेट कृत्रिम हो, यसको सदुपयोग गर । मान्छेले बनाएको वस्तुले मान्छेलाई हानि नगरोस् ।

लामो सास तान्दै महादेव बोले- "यसको निर्णय लिनुभन्दा बरु आधा त्रिपुर निमषमा भस्म गर्न सजिलो थियो । अब पृथ्वीमा चार युग छैनन् पाँच युग भएका छन् । सत्य, द्वापर, त्रेता, कलि र साइबर युग । सत्यमा हामी महान् थियौं, त्रेतामा राम राजा भए अब साइबर युगमा बिलगेट, जुर्कवर्गहरू हिरो भएका छन् । यदि उनीहरूले ५ दिन भोकै बस नत्र हाम्रा आविष्कार बन्द गर्छौं भने भने पृथ्वीवासीहरू ५ के २५ दिन निराहार बस्न तयार हुने रहेछन् । कस्तो अनलिमिटेड

साइवर युग बनाएका मान्छेले ? म छक्क परेको छु ।" "ती साइवर युगका खसमहरू हामी जस्ता छैनन् । उनीहरूले जतिसुकै प्रविधि भित्र्याए पनि हामीजस्ता अमर हुन सक्दैनन् । बिलगेटको पैसाको चाड उनीभन्दा अग्लो होला तर उनको आयु अब धेरैमा पचास तर हाम्रो त पचास अरब भन्दा धेरै छ।" घमण्ड गर्दै चतुर्मुख बोले । "यही पृथ्वीका मानवले साइवरको राम्रो प्रयोग गरे भने हामीभन्दा बलवान् हुने छन् ।" ताराकासुरले आफ्नो विचार राखे । "म्यासेन्जर स्न्याप च्याट, मिगलाई सूचना आदान-प्रदानको वायरलेस हुलाक सम्भन्ने भए पृथ्वीमा सामञ्जस्यता आउने छ ।" कृष्णले टिप्पणी गरे - "विद्यार्थीले गुगल र युट्युबलाई पाठशाला बनाए भने लाखौं आइन्स्टाइन न्युटन र पाइथागोरस जन्मने छन्" इन्द्रले जिकिर गरे । "यौन चलचित्र छाडेर सन्नि लियेनीले प्रवचन पोस्ट गरिन् भने मानव करणी गर्न छाडेर समाज सेवामा लाग्ने छन्" गमक्क पर्दै नारद बोले "यदि विद्यार्थीहरू हाकिङ्ग र नाइटिङ्गेल बन्न चाहन्छन् भने उनीहरूको एकाउन्टमा म ब्यालेन्स राखि दिन्छु" स्वामी विष्णुतिर हेर्दै लक्ष्मीले स्वर फिजाइन् । देवताको अन्तरको सुगन्धले सभाहल भरिपूर्ण थियो । घरिघरि महादेवको गाँजाको गन्ध पनि मजाले आउँथ्यो । हलमा भोजनको बेला भो भोजन अघि महादेवले एक सर्को तानि हाले तर "यो पातलमा थाहा हुनु हुन्न है" पनि भने । "तनावै तानव छ खै म पनि तानौं" भन्न लागेका चित्रगुप्त चुप लागे किनकि इन्द्रको आँखा त्यतै रहेछ फेरि स्वर्ग फर्कदा बाटोमा गाली गर्लान् भन्ने डर ।

छलफलले निष्कर्षको बाटो रोज्यो । दहीबाट नौनी निस्केभैं सबैको विचारलाई समेटेर सभापति विष्णुले मन्तव्य राखे "वास्तवमा साइबरका प्रतिपादकहरूले खराब गरेका रहेनछन् तर उनीहरूका केही गल्ती छन् । निर्दोष गल्ती हो त्यो । विचरा जुर्कवर्ग भाइको के दोष सूचना आदान-प्रदान गर्न बनाएको फेसबुकमा फे आइडी बनाएर बल्याकमेल गर्न थाल्छन् प्रयोगकर्ता नै । मूर्ति चोरी भयो कालिगढको के दोष ? कर्मचारीको गल्तीमा हामिकको के दोष ? शिक्षकले नराम्रो पढाएर विद्यार्थी फेल हुँदा प्रिन्सिपलको टेबल फुटाउनु कसरत मात्र हो । नैतिकहीन कसरत । जसले सामाजिक सञ्जाल बनायो उसले गल्ती गरेको होइन । गल्ती उसको जसले मिसयुज गरेको छ मान्छे किन बुझ्दैनन् ? नक्कली प्रयोग कर्ताको नामबाट खराब पोस्ट गर्दा भगवान्ले देखि रहेका छन् । र चित्रगुप्तको रेकर्ड फाइलमा पापी भनेर लेखिन्छ भने अब हामी वायु भएर पृथ्वीमा गई सबैलाई साइबर अपराध बारे सचेत बनाउनु पर्छ । हरेक कुराको एउटा सीमा हुन्छ । जसले सीमा काटेर बाहिर आउने प्रयास गर्छ, त्यो अपराधी हो ।

अन्त्यमा सबै देवताहरू सबै उठेर हातेमालो गर्दै भने "पृथ्वी साइबर युमगा प्रवेश गरि सकेको छ, त्यसको राम्रो सदुपयोग गर दुरुपयोग नगर यदि सुदुपयोग गरे स्वर्ग र दुरुपयोग गरे नर्क जान तयार हुनु पर्छ ।" यो सन्देश पृथ्वीका हरेक व्यक्तिमा पुर्‍याउने जिम्मा नारदलाई लगाइयो । अर्को सम्मेलन १०० वर्षमा कैलाशमा गर्ने निधो गर्दै बैकुण्ठ घोषणा पत्र-२०१४ घोषणा गरी सभा विसर्जन भयो । जय होस्, बैकुण्ठ घोषणा पत्र-२०१४ को ।

सलिनाको पीडा

यो कथा मेरो साथी १८ वर्षीया सलिनाको हो, जुन उसको र मेरो जीवनमा अविस्मरणीय घटना हुन पुगेको छ ।

सलिना र म एउटै क्लासमा पढ्ने र धेरै मिल्ने साथी थियौं । उसको परिवारमा ऊ र उसकी हजुरआमा मात्र हुनु हुन्थ्यो । उसका बुबाआमाको ऊ सानै हुँदा निधन भइ सकेको थियो । ऊ हाम्रो क्लासकी हिटलर जस्तै थिई । ऊ निकै निडर, चञ्चल स्वभावकी र एकदम होहल्ला गर्ने गर्दथी । त्यो कहिलेकहीं एब्सेन्ट हुँदा क्लास नै शून्य हुन्थ्यो । चाहे जेसुकै होस् उसको अनुहारमा यस्तो चहकपन देखिन्थ्यो कि उसलाई देख्ने सबैको अनुहार पनि हैसिलो हुने गर्दथ्यो ।

अचानक दसैं बिदापछि जब हाम्रो स्कुल सुरु भयो तब उसको बानी व्यहोरा सबै परिवर्तन भयो । पहिले अरूको अनुहारलाई समेत उज्यालो पार्ने अनुहारमा यति निन्याउरोपन आएको छ कि उक्त अनुहारमा चमकको एक कण पनि बाँकी रहेन । उसको त्यो तिखो बोली र हाँसो सुन्नलाई हामी रहराउने भयौं । मैले ऊसँग धेरै प्रश्नहरूको उत्तर जान्न चाहँँ तर उसले केवल भन्छे- "केही भा छैन । आजकल हजुरआमासँग निकै भगडा हुन्छ त्यसैले ।" तर यो त केही ठुलो कारण होइन, किन पहिले पनि उसको र हजुरआमाको बोलीपिच्छे नै भगडा हुन्थ्यो । तर, आजकल भएको भगडाले उसको मनमा यति ठुलो प्रभाव नपर्नु पर्ने । म मनमनै सोच्ने गर्थेँ । तर पछि पछि मलाई लाग्यो म उसको बारेमा धेरै सोच्न लाग्छु तसर्थ म यी कुरालाई बेवास्ता गर्न लागेँ । तर

म मात्र यी कुराहरूलाई सोच्दैन्थेँ हाम्रा साथीहरू र शिक्षकहरू समेत यो कुरा विचार गर्दै रहेछन् । एक दिन हेड टिचरले अफिसमा लगी ऊसँग कुरा पनि गर्नु भएको रहेछ तर पनि त्यसले

सन्तोषी
११, विज्ञान 'ख'

केही कुरा भनिनछे । केही दिनपछि उसले हाम्रो स्कुल पनि छोडि दिई । बानी त्यस्तै भए पनि ऊ हाम्रो क्लासमा टप टेनभित्र पर्ने विद्यार्थी थिई तर किन उसले स्कुल छोडेकी थिई थाहा थिएन । अनि म स्कुल छोडेको दुई चार दिनपछि नै उसको घरमा गएँ तर उसकी हजुरआमाले मलाई फुपूदिदीको घरमा गएकी छ भनेर आँगनबाट नै फर्काइ दिनु भयो । त्यसपछि पनि म उसको घरमा जान्थेँ तर हजुरआमाले मलाई पहिले जसरी नै फर्काइ दिनु हुन्थ्यो । एक दिन ममीले मलाई सलिनाको घरबाट उसको आवाज सुनेको बताउनु भयो । म उत्तिनै खेर उसको घरमा गएँ । साँझ पर्ने लागेको थियो । उसकी हजुरआमा भैंसी दुहुँदै हुनु हुँदो रहेछ अनि म हजुरआमालाई केही नभनी सरासर भित्र पसेँ । उसको कोठामा पहिले पनि गइ सकेकी हुँदा खुरुखुरु उसको कोठामा पसेँ । बत्ती आएको थियो तर उसको कोठा अँध्यारो देखी मैले कचकचाउँदै उसको कोठामा बत्ती बालेँ र यताउति हेरेँ । ऊ त झ्यालबाट बाहिर हेर्दै टोलाएर बसि राखेकी थिई । धेरै महिनापछि देखेकी थिएँ तर ऊ यति घोरिएकी थिई कि मैले उसको नाम

जोडसँग बोलाउँदा पनि केही प्रतिक्रिया जनाइन । म सरासर उसको नजिक गई उसको टाउकोलाई आफूतिर फर्काएँ अनि उसलाई देखेर मलाई लाग्यो ऊ जिउँदै मुर्दा हो । उसको अनुहारमा कुनै चमक थिएन, उसको ओठ सुकेको थियो, अनुहार कालो थियो, आँखामा भर्न प्रयत्न गरि रहेका आँसुहरू थिए । केही बेर त म अचल भएँ अनि भनें "के भो ?" ऊ मलाई एक्कासि भ्रम्टिन पुगि हाली अनि डाँको छोडेर रुन लागी मलाई केही कुरा थाहा थिएन । तर यति मात्र थाहा थियो कि ऊ निकै ठुलो समस्यामा परेकी छ र निक्कल पनि सकेकी छैन त्यहाँबाट । मेरा आँखाबाट पनि बर्रर आँसु भरि रहे अनि फेरि सोधें 'के भो ?'

उसले मेरा दुबै हातलाई समाती आफ्नो कोखमा पुऱ्याई, जहाँ उसको बच्चा हुकिरहेको रहेछ, ६ महिनादेखि । म अचानक छाँगाबाट खसे जस्तै भएँ, मैले केही सोचन पनि सकिनँ, मात्र सोधें "कसरी ?" ऊ आफूलाई सम्हाल्दै भनी- "मेरो बच्चाको साथी रसिक र ऊ नै मेरो जीवनको सबैभन्दा ठुलो शत्रु भयो । ऊ एक महिनाको लागि गाउँ आएको रहेछ । उसले मलाई 'बर्थ डे सेलिब्रेसन' गर्ने हो भनी राति ८ बजे बोलायो । म हजुरआमालाई नभनी झ्यालबाट भागेर त्यहाँ पुगें । उसका आमाबाबु कोही रहेनछन् मात्र उसका उमेरका केही साथीहरू थिए । म उति बेला नै आउन खोजें तर खाना नखाई आउन दिएनन् । खाना खाइ सकेपछि मलाई तिनीहरूले सहरबाट ल्याइ दिएको भन्दै आफूले खाना लागेको रक्सी जर्बजस्ती खुवाउन थाले अनि त्यसपछि तिनीहरूले मलाई के गरे मलाई नै थाहा छैन र सम्भन्न

पनि सकिदैन ।" उसले अभै हुँक हुँक गदै भनी- "मैले उसको परिवारलाई गएर पनि भनें तर उनीहरूले मेरो कुरा पत्याएनन् भन्न उल्टै मलाई नाना थरीका गाली गरेर पठाए । मेरी हजुरआमाले मलाई स्कुल छाडेपछि ३ महिना दिदीकोमा काठमाडौं पठाउनु भयो तर त्यहाँबाट पनि दिदीले निकालि दिनु भयो । मलाई थाहा छैन म के गरौं ? मर्न धेरै कोसिस गरें तर यो सानो बच्चाको के दोष छ र किन यसको जिन्दगी मैले फाल्ने भनी अभै मर्न सकेकी छैन । अब भन म के गरूँ ?" म केही बोल्न सकिनँ । आखिर मैले उसको मददत गरू पनि त कसरी ? समाजको त्रास मेरो हातमा हतकडी बनेको थियो । मनमा यस्तो ज्वाला उठेको थियो मन गथर्यो कि ती दानवलाई त्यहीं छप्काइ दिने तर म कुनै देवी पनि त थिइन । केही बेर पछि उसकी हजुरआमा आएको चाल पाई उसले मलाई झ्यालबाट भगाई । अरू केही गर्न नसके पनि उसलाई मैले दिनहुँ सान्त्वना दिने गर्थेँ । उसलाई धेरै खानेकुरा लगी बलजफ्ती खुवाउने गर्थेँ । पछि हल्काहल्का हाँस्न लागेकी थिई तर सबै कुरा चाहिँ कहाँ भुल्न सक्थी र ? मेरो फाइनल इक्जाम पनि आइ सकेको थियो । ममीले मलाई घरबाट बाहिर निस्कन पनि दिनु हुन्थेन तर पढ्नमा चाहिँ पटककै मन जाँदैनथ्यो । खालि सोचथेँ कि "हाम्रो समाजले नारी जति चिच्याए नि किन सुन्दैन ? जति चिच्याए पनि किन सुस्तो बोल्नेले मात्र जित्छ ? के नारी कुनै अभिशाप हो ? नारीको कुनै खुसी हुँदैन ? कुनै इज्जत हुँदैन ? किन अरूबाट गल्ती भए पनि त्यसको पाप नारीले भोग्नु पर्छ ?" मलाई त्यति बेला भगवान्बाट पनि आस्था उठि सकेको

थियो । सलिनाको प्रत्येक आँसु आँसुमा मेरा मनमा प्रश्नहरू उठि राख्थे जुन म कसैलाई पनि सोध्न सक्दैनथे ।

दिनहरू बित्दै गएका थिए । एक दिन सलिनाको हजुरआमा र रसिकको ममीले साँझमा एउटा कपडामा केही बेरेर लग्दै थिए । त्यति बेला म कपडा उठाउन भनी माथि छतमा आएको थिएँ र मेरो मनमा झ्याप्प शङ्का उत्पन्न भयो किनकि त्यो कुरा बच्चा समाएजस्तै गरेर समाइएको थियो । उनीहरू निकै हतारिँदै थिए । अनि म सुटुक्क घरबाट निक्केर उनीहरूको पिछा गर्न थालेँ । म दिउँसो पनि जान डराउने ठाउँको भाडीमा गएर फालिदिए । त्यो बच्चा रोइ रहेको थियो । अनि मलाई थाहा भयो अबै पनि त्यो बच्चा जीवितै रहेछ । अनि मैले उसलाई बल्ल बल्ल त्यहाँबाट उठाएँ अनि छिटो छिटो गएर लैजान तमिस्रँ । मेरा हातहरू सबै कामि रहेका थिए । मेरी आमाले सायद मेरो त्यति बेलाको ढुक ढुकी नसम्झनु भएको होला तर म त्यसको प्रत्येक धड्कन सुन्न सक्थेँ र उसको रुवाइ पनि । उसको प्रत्येक धड्कनसँगै मेरो पाइलाहरू चल्दै थिए । म घर पुगेपछि ममी र ड्याडी दुबैलाई यी सबै कुरा बताएँ । उनीहरू मलाई घरमै छोडी आफूहरू र मेरो अड्कललाई पनि साथ लैजानु भयो । उहाँहरू ३ बजेतिर आउनु भयो र भन्नु भयो "सबै ठिक भयो, उसको परिवारले सलिनालाई स्विचकार गर्‍यो र उनीहरू अहिले हस्पिटलमा छन् ।" म निकै खुसी भएँ । तिनीहरू सहरमा गई बसका रहेछन् । अहिले सलिना जब गर्दि रहेछे । म ती घटनाहरू कहिले पनि बिर्सन सकिदैनँ । मलाई लाग्छ कि म उसको तेस्रो आमा हुँ जसले उसलाई फेरि नयाँ जिन्दगी जिउन मद्दत गर्‍यो । तसर्थ मलाई पनि उसको निकै माया लाग्छ, एक छोरीसरि ।

स्वर्गभन्दा प्यारी

नवौँ महिनासम्म गर्भमा

राखेर

मलाई सुन्दर धर्तीमा

जन्म दियौ

आफूले कष्ट, पीडा सहेर

पनि

मलाई असल छोरो भनेर पालि दियौ ।

आमा तिम्रो मायालाई बुझ्नु छ मैले

तिम्रो कोमल भावनालाई बुझ्नु छ मैले

तिम्रो सपना साकार पार्ने मेरो काम

सबै माझ अमर राख्ने आमा तिम्रो नाम ।

दुःख कष्ट सहँदै मलाई बढायौ

आफू भोकै रहेर पनि मलाई खुवायौ

मलाई पढाइ योग्य बनाउने आमा

तिम्रो सपना साकार पार्ने आशा छ ममा ।

आमा ! तिम्रो माया प्यारो छ मलाई

धेरै अमूल्य उपहार दियौ आमा मलाई

अब म दिन सकूँ न्यानो माया तिम्रीलाई

न्यानो माया तिम्रीलाई ।।

प्रशान्त

११, व्यवस्थापन दिवा

Differences between Students and Teachers

When we are in the
class, we're students
When they are in the
class, they're teachers

When we gather to
discuss, it's gossip
When they gather to
discuss, it's meeting

When we correct our writing, it's
overwriting
When they correct their writing, it's
correction

When we are found with a magazine, it's
time wasting
When they are found with a magazine,
they're researching

When we copy from others, it's cheating
When they copy from others, it's quoting

When we make mistakes, we're idiots
When they make mistakes, they are
humans

When we don't complete our work,
we're neglecting
When they don't complete their work,
they are working

When we joke in the class, we don't
have sense
When they joke in the class, they have
sense of humour.

Anusha
12, Mgmt. Day

Friend

Who am I supposed to
be?

Friend, you mean a lot
to me

There is nothing better
than you

My friend

Together we can change
each and every friend

Only you can write funny biography
about me

And to spend every single moment with

You I'll always be free

Love may be beautiful

But friendship is more

Because you are the one with

Whom I never get bore,

You are a tease, you are an irritator

But you are as cool as a refrigerator

In every difficult situation you never

Left me alone,

We were attached to each other like

Muscle and bone

You are bad

You are mad

But you are the best friend

I ever had

You and I are

The combo of

Crazy and lazy

Cupid and stupid

You are dog

You are fool

But friend you are cool

And,

We both together can rule

Eijita
12, Mgmt. Day

Being a Child

I'm growing
And it's a trap
Feels like a crap
Surrounded by problem
Pasted here by gum
Can't run away
To travel through
Time's way
But I still wish
I could be a child
So that I could again be wild
I could throw my things anywhere
And run like a mad here and there
I could again play with my toys
And make some noise with neighbor
hood boys

I could go home with
my dirty face
And always win four
wheeled cycle ace
Always run before
parents to the known
destination
Play the game of C.I.D.
investigation
And dance in crowd without any
hesitation
I with my mom get me ready for school
Comb my hair like a fool
Pack my bag and tool
And I follow the hands back rule

Raj Kumar
12, Mgmt. Day

Be saint and speak English
Only in front of teacher
But with friend,
Act like a foolish creature

Watch pogo and cartoon network
Pretend to be the cartoon character
Act like them
And play the cartoon game

Playing army game and run with
duplicate gun
Was very fun
I wish I would remain child forever
If it was possible
I would have grown never.

Comparison of World

Millions of year ago,
Peace and nature ruled
the world with its own
pride and ego.
Non-violence, beauty
were some good
feature, with insects
and bacteria as
dominant creature,
Then came over dinosaur, fish, monkey
and then human being,
Who made this world just a thing,
They made this world more up and
down
With the separation of village and town
One day this will also change
Human will be out of range
And then there will be new dominant
Which will bring its own accent
This will neither be any animal nor any
of life
This will be paper and machine
And I hope you know what I mean
Then, we will have to be the servant of
robots
And, humanity will be cut off like goats
Only because today we are machine
dependent
In future, to live we must pay the rent
old nature is lost
Now bacteria are called dust
If it continues soon our world will burst
I'm not blaming any other thing
I'm blaming our own activities for it,
I want us to stand on our own feet
I want us to cover the upcoming loss
For future, purpose
It is one of my duties
To save this nature's beauty.

Anita
12, Mgmt. Day

Recipe for a Happy Year

Take 12 complete
months. Clean them
carefully of all the
bitterness, hate and
envy. Cut each month
into 29, 30 or 31 pieces
but don't cook them all at the same
time. Prepare one day at a time with
following ingredients.

- A pinch of courage
- A pinch of faith
- A pinch of patience
- A pinch of work
- Add to each day one part of hope,
faithfulness and kindness
- Mix well with one part of prayer and
one part of meditation
- Stir adding a portion of good spirits, a
pinch of happiness, a little action and a
good measure of humor.

New place everything in a vessel of
love. Cook well on the fire of happiness.
Garnish with a smile and serve
abundantly.

Bishow
12, Science 'A'

The Two Years Journey with my Inspirer

Our life is a continuous journey. We travel hundreds and thousands of miles to achieve our ultimate goal. Our life can be compared with a river following from high Himalayas to the sea. It also continuously travels and chooses a right path to the sea. In the same we also chose some institution to solve the problems arising on our way while travelling towards our ultimate goal. Like the same I chose Global Collegiate one of the best institutions in Pokhara to lead me and to show me the easiest path to reach my ultimate goal.

When I passed SLC from River Valley English Secondary School, Palpa, I was in confusion to choose the colleges and to choose the subject. But when I noticed Global Collegiate one of the leading colleges of Pokhara, I immediately travelled Pokhara for entrance exam. There were hundreds of students waiting there for entrance with the hope of mine to study in this college and make their future bright but all weren't going to fulfill their dream because the seats were limited. While I was giving entrance exam many questions raised in my mind such as 'can I pass entrance? Can I get admission?' But finally my dream came true. I got such a great opportunity to study here and build up my career. I had got admission and that was the time to start my journey of two years with Global Collegiate.

The college started and on the first day our seniors and college members

welcomed us with open heart. All the students were filled with the same dream like mine to achieve their ultimate goal with GS. On the first day I was alone and there were no friends of mine because I had come far away from Plapa. Many of them were on their own company gathering in groups but I was alone, from that crowd one had touched me from back and he introduced himself with me. He became my first friend.

The second day our classes had started but I was a bit late. The class was full of new faces. I was completely unknown about these faces. So, I chose a sit and sat at last. Class began and the first day of the class was introduction day. The days passed on and slowly all my classmates became familiar to me and our course was also on a flow. I was learning many things from my new teachers in my new college. These days were already becoming my best days of my life. I had learned many things and had enjoyed a lot with friends. I was completely unknown about the time because I was lost in the educational environment of GCS. A year passed and my board exam of grade 11 was also satisfactory.

The new year, the new beginning started gain with some excitement. I was happy to climb one step upward in my life. But this is my last year to travel with Global Collegiate. And I am sad because

Bibhawa
12, Mgmt. Day

the time is near to leave Global. The time is near to leave teachers who gave me a lot of knowledge and friends with whom I shared laughter in happiness and problems.

The two years experience showed that GCS is not only the best college in Pokhara but it is best college in whole Nepal. Its educational environment is brilliant and the most important issue is discipline. It doesn't only focus on study. It also focuses on the extra activities to develop the student mental growth and physical development.

Global collegiate haven't taught me only the subject matters of courses

but it taught me the way of living life in a well manner and in discipline and better way. It recognized me my hidden talent which was unknown for me. It gave me the GCS power to build up my leadership and showed me the right path to achieve my goal.

At last I would like to thank our respected principal Mr. Baburam Panta and my whole college family for giving me such an opportunity to build up my carrier and giving such a friendly environment. And I would like to congratulate GCS for producing brilliant student who have the ability for leading in different sectors.

Sweet Memory

Two years ago I had stepped into this college as a very solitary girl. Quite exited I was, but I had not dreams to dream and even didn't know that a beautiful world was waiting me here. Not only me, same was the case with my friends we were all new to each other, but we grew close to each other in no times and started sharing every bit of our lives. I also started enjoying the arrival of my friends, loving them and sharing my life them. I learnt to dream, I learnt to accomplish something good, I learnt the value of time, value of my friends and value of my parents.

Now, two years have passed but it feels like they just passed in a fraction of second. As I broad over the memories of the past years, I feel like crying, laughing and something pinches my hearts, remembering. Every moments share with my friends, the time we spent together, more stupid jokes and laughed together. I remember chatting and all our gossips

in the class with my friends and motivation class from our teacher. Very son we all will be on our own way with heavy hearts but full of beautiful memories.

We share together. **12, Mgmt. Day** Though it hard, we will have to depart. I will miss everything the school, teachers, friends, mamas, aunties and everything here in Global. I'll never have these friends and teachers with me to scold me whenever I do anything wrong or to praise my good deeds and to encourage me.

But whenever I go I just want to tell everyone, that I love you all and will always love you. I'll miss you and our beautiful memories together will always be nearest to my heart. This place of writing with all my heart that is breaking is dedicated just go you all.

Ashmita

नेपाली समाजमा शिक्षाको महत्त्व

एउटा कविताको राग हो शिक्षा, एउटा जनताको माग हो शिक्षा, एउटा जँड्याहाको नशा हो शिक्षा, एउटा मानिसको आशा हो शिक्षा । मुसाफिरको भ्रमण हो शिक्षा, नेताको भाषण हो शिक्षा, इतिहासको गाथा हो शिक्षा, कथाकारको कथा हो शिक्षा । प्रेमीको अनुराग हो शिक्षा, साधुको योग हो शिक्षा । लेखकको कलम हो शिक्षा, बिरामीको मलम हो शिक्षा ।

शिक्षा एक प्रज्ज्वलित दीपक हो जसले आफ्नो आगमनबाट कुसंस्कार, कुरीति, कुतर्क, कुभावना आदिलाई पूर्णतः नष्ट पारी एक सम्पन्नशील समाजको निर्माण गर्न समर्थ छ । शिक्षा एक ज्ञानको दोस्रो नाम हो । यो मानिस भित्रको पहिचानलाई चिनाउन मद्दत गर्ने गर्छ । शिक्षाले नै गर्दा अरस्तु, प्लेटो, आर्किमिडिज जस्ता व्यक्ति विश्वविख्यात भए । हरेक कुरामा शिक्षाको खाँचो छ । चाहे राजनीति होस्, जाहे खेलकुद, चाहे औद्योगिकीकरण होस्, चाहे कृषि कुनै पनि विधा वा क्षेत्रमा पूर्णतः सफल हुनका लागि ज्ञानविज्ञान चाहिन्छ । त्यस ज्ञानविज्ञानलाई नै शिक्षा भनिन्छ । नेपाली समाज यसको प्रभावबाट धेरै वञ्चित भयो । इतिहास कोट्याउने हो भने बालगुरु षडानन्दले नै संस्कृत विद्यालय खोलेको भन्ने थाहा पाइन्छ भने हाम्रा राजा र राजकुमार दरबार हटाई स्कूलमा अध्ययन गरी केही औपचारिक ज्ञानार्जन गरे पनि धेरै कालखण्डसम्म नेपालमा शिक्षाको लहर फैलिन सकेन जबकि हाम्रो छिमेकी राष्ट्र भारतमा अङ्ग्रेजकै शासन कालमा शिक्षा विस्तारित भएको पाइन्छ । पछि जयपृथ्वी

बहादुर सिंहले आफै पुस्तक लेखेर जनतालाई शिक्षा दिन थालेपछि ज्ञानको दीप मात्र छिरेको थियो तर पछि गएर विद्यालय, क्याम्पस एवम् युनिभर्सिटी स्थापना भइ सकेपछि मात्र नेपालमा

सङ्गम
१२, विज्ञान 'ख'

शैक्षिक उन्नति हुन थालेको हो तर पनि नेपालका प्रायः विकट जिल्लाहरू अहिले पनि शिक्षाले वञ्चित छन् जसमा हुम्ला र जुम्लामा वर्षमा ३ महिना मात्र पढाइ हुने स्थानीय जनताको कथन छ । त्यति मात्र नभई विकट क्षेत्र कुरीति र कुसंस्कारले यति ग्रसित छ कि शिक्षाको ज्योति निष्फल हुन पुग्छ । छोरीलाई पढाउनु हुँदैन भन्ने सोच भएका ती विकट क्षेत्रका मानिसहरू छोरीलाई शिक्षा ग्रहण गर्न दिँदैनन्, जसले नारीलाई अधि बढ्न वञ्चित गराएको छ । छोरीलाई प्रथा र कुसंस्कारको जालोमा फँसाउने अरु कोही नभई उनीहरूकै अभिभावक हुन्छन् ।

नेपालमा अशिक्षाकै कारण सयौं युवतीहरू विदेशमा विचल्लीमा परेका छन् भने अर्कातिर कति युवतीहरू वेश्यालयमा आफ्नो यौवन बेच्न बाध्य छन् । यही अशिक्षाकै कारणले गर्दा नेपाली जहिले पनि विदेशमा जाँदा हेलित, खतरापूर्ण एवम् आलोचित कार्य गर्न बाध्य हुन्छौं र कयौं नेपालीको दुर्घटना हुने गर्छ । अशिक्षाकै कारण हामीलाई समाजले जहिले पनि शत्रु एवम् सामान्य दृष्टिकोणबाट हेर्ने गर्छ जबकि शिक्षित मानिस नै उच्चस्तरीय जीवन बिताउँछन् । शिक्षा त ज्ञानको आधार

हो । शिक्षाबाटै व्यक्ति अग्रसर हुन सक्छ र आफ्नो जीवनलाई जीवन्तता दिन सक्छ । नेपाली समाजमा प्राविधिक एवम् व्यावहारिक शिक्षाको नितान्त आवश्यक छ । हामी विद्वुत सम्बन्धी गहन सूत्र एवम् शोधको त असाध्यै अध्ययन गर्छौं तर हामीलाई आफ्नै घरको बत्ती (चिम) बदल्न गाह्रो हुन्छ । हामीलाई प्रकृतिको अथाह ज्ञान छ तर काठको टुक्राले बन्ने सलाई भारतबाट आयात गरिन्छ । नेपालमा प्रशस्त खानीहरू छन् तर हामी त्यसलाई शुद्धीकरण नगरी विदेशबाट गहनाहरू मगाउन रुचाउँछौं । साडी हामीलाई बनारसी नै चाहिन्छ । घडी हामीलाई स्विटजरल्यान्डको चाहिन्छ, जुता फ्रान्सको । मोबाइल फोनदेखि लिएर गुड्ने कारसम्म विदेशकै सामानको प्रयोग हुन्छ । यति धेरै रकम नेपालबाट बाहिर जान्छ, जसको कल्पना पनि गर्न सकिँदैन, तब त्यो शिक्षा जुन हामीलाई प्राप्त हुन्छ, त्यसको के औचित्य ? के आवश्यकता ? के प्रयोजन ? हामीलाई ज्ञान त दिइन्छ तर त्यसको प्रयोजन दिँदैन । यो दृष्टान्त केसित दाँज्न सकिन्छ भने हुम्लाबाट कुनै खच्चड चराउनलाई विद्वत सभामा उभ्याएर वेदान्त दर्शनका बारेमा भाषण दिन लगाउनु, जसलाई वेद भनेकै थाहा छैन, उसलाई मादकमा नै बोल्न दिए पनि के अर्थ । हामीलाई हाम्रो शिक्षा कसरी कुनै क्षेत्रमा विस्तारित गर्ने भन्ने आधार छैन, त्यसको के अर्थ ? यो समस्या नेपाली शिक्षाको सबैभन्दा ठुलो कमजोरी हो । अर्कोतर्फ गुणस्तर विद्यार्थीको माग हरेक शैक्षिक संस्थालाई हुन्छ तर उत्तीर्ण भएका तर सामान्य विद्यार्थीलाई कुनै क्षेत्र नै छुट्याइएको हुँदैन जसले गर्दा नेपालमा

विदेसिने परम्परा सुरु भइ सकेको छ । यदि यस्तै हुने हो भने नेपाल थोरै समयमा युवाविहीन हुन पुग्छ भन्दा अन्यथा नहोला । त्यसैले सर्वप्रथम नेपालको शिक्षा प्रणालीलाई परिवर्तन गरी सबैलाई रोजगारको अवसर प्रदान गर्यौं जसले गर्दा विदेसिने परम्परा कम होस् । त्यसपश्चात् प्राविधिक सीप र शैलीको विकास गरी कृषि, विद्युत्, खानेपानी, विकासोन्मुख कार्यलाई विस्तारित गर्यौं जसले गर्दा ती क्षेत्रबाट नेपाललाई प्रशस्त फाइदा होस् र पर्यटनको सम्बर्द्धनका लागि अन्तर्राष्ट्रिय पहल गरेर नेपाललाई ख्याति र यशमा अगाडि बढाऊ । त्यति मात्रै होइन, नारी शिक्षालाई प्रोत्साहन गरी सामाजिक दृष्टिकोणबाट उनीहरूलाई कुनै पनि क्षेत्रमा प्रवेश गर्न उचित वातावरण सिर्जना गर्न पनि जरुरी छ । शिक्षा नै विकासको मूल मार्ग हो भन्ने बुझी नेपालमा रहेका स्रोत एवम् खानीबाट प्रशस्त मुनाफा प्राप्त गरेर नेपाललाई समृद्ध बनाउन मद्दत गर्न आवश्यक छ । नेपालमा विकट एवम् सुदूर क्षेत्रतिर बाटो लैजान अठ्ठेरो हुने भएकाले सुरुङ्ग खनेर बाटो लैजाने कार्य गर्न आवश्यक छ । विद्वुतका लागि पनि उनीहरूलाई सौर्य ऊर्जाको माध्यमबाट यथेष्ट ज्ञान दिई सौर्य ऊर्जाको माध्यमबाट विद्युत्को व्यवस्था गरौं । जलस्रोत सामान्य भएको ठाउँमा मत्स्य पालन एवम् अत्यधिक जलस्रोत भएको ठाउँबाट बिजुली भिकेर त्यस ठाउँलाई समृद्ध पार्न आवश्यक छ ।

यसरी हरेक ठाउँमा रहेका स्रोत, साधन एवम् स्थानीय बासिन्दाको सहयोगले त्यस ठाउँको प्रवर्द्धन गर्न सकियो भने नै नेपाली शिक्षाको आवश्यकता भल्कन सक्छ ।

गर्नु गन्यो जातैले

‘हुन्न सिया ! जबसम्म म आफ्नो खुट्टामा उभिन सकिदैन तबसम्म म तिमीलाई बिहे गर्न सकिदैन । भन् त्यसमा पनि तिमी ठुलो जातकी छोरी म एक सार्कीको छोरा । यो समाजले तिमी र मलाई कहिल्यै पनि एक हुन दिँदैन । त्यसैले तिमीले तिम्रो बुबाले जे भन्नुहुन्छ त्यही गर ।’

सियाको एक सुसम्पन्न घरमा बिहे हुने भएपछि मैले सोचेको थिएँ । सियाको त्यस घरमा बिहे भएपछि उनको जीवन सुखमय हुने पनि पक्का थियो । भन् मैले समाजको अगाडि प्रेममा अन्धो भएर भगाउनु मेरो जित होइन, हार देखेँ । तसर्थ उनीबाट टाढा हुन मैले उनलाई यसो भनेँ ।

उनको विवाह धुमधामसँग भयो । उनी राम्रो र धनी घरमा बुहारी बनेर गइन् । मलाई आफूमाथि नै पश्चाताप भयो । समाजको जातभातको कुरा सुनेर घिन लाग्न थाल्यो र म यो समाज छाडेर धेरै टाढा जाने विचार गरें र यहाँबाट म विदेश धन कमाउन पर्सेँ । जीवनको सात वसन्त विदेशमा नै काटेकाले आज मसँग प्रशस्त मात्रामा धन छ । म नेपाल फर्के शान्त, सुन्दर, हरियाली नेपालमा तर मैले बसबाट झरेर जुन दृश्य देखेँ त्यसमा मलाई विश्वास नै लागेन ।

एक छिन त लाग्यो कि म सपनामा छु । आफूलाई छामी हेरेँ । मेरो शरीर लगभग काम्न थाल्यो र एकै छिनमा भक्कानो बढेर आयो । हो, आज सियालाई भेटेर यस्तो भयो । मैले मन पराएको सिया अर्कै थिइन् तर आज तिनै सिया सेतो कपडाको पछाडि लुकेकी छन् । उनमा कुनै पनि खुसीको आचल छैन । २४ वर्षको उमेरमा नै उनी विधवा भएकी देख्दा

म छाँगाबाट खसेको जस्तै भएँ । रातभरि घरमा सोचे सायद दैवले उनलाई ठगे छ क्यारे !

बिहानै उठेर म उनलाई भेट्न गएँ । घण्टीको आवाज गुन्जिँदा गुन्जिदै उनी मेरो अगाडि देखिइन् ‘सिया ! म सुनिल ।’ उनले मन्द मिठो मुस्कानले मेरो स्वागत गरिन् ।

‘सिया के भयो ?’ सायद, सोध्न नहुने प्रश्न थियो होला ।

‘विधवा !’ एक छिन म भस्डग भएँ । हामी चुपचाप भयौँ । एक छिनपछि उनले मुख खोलिन् ।

‘विधवा भएर बाँच्न कति गाह्रो हुन्छ है सुनिल ?’ उनले सोधेको प्रश्नबाट म तर्सिएँ । कुनै वाक्य मेरो मुखबाट फुट्ने साहस गरेन । म बाहिर निस्कें सियालाई केही पनि नभनी ।

साँच्चै विधवा भएर जिउन कति गाह्रो होला । यो जीवन सीयालाई भार भएको छ । अब जिन्दगीको हरेक भीडमा उनी हाँसोबाट वञ्चित रहेर दुःखसँग झेलिनु पर्छ । म उनको जीवनलाई दुःखमा पौडेको देख्न सकिदैन । ऐश्वर्य भए पनि उनको जीवन उनलाई अभिसाप भएको छ ।

तर म पनि त के गर्न सक्थेँ ? मबाट पनि मददतको बाटो सुनसान छ तर म उनलाई विवाह गर्न किन सकिदैन रे ? नारी अत्चारको पर्खाल भत्काउन किन सकिदैन ? रुढीवादको लक्ष्मणरेखालाई मेटाउन किन सकिदैन ? सहारा बिनाकी जीवन साँचै कुवाको भ्यागुता जस्तो

सुनिल

१२, विज्ञान ‘ख’

हुन्छ । हो मैले उनको जीवनको सहयात्री बन्नु छ । उनले हराएको खुसी ल्याएर भोलीमा हाल्नु छ । म उनीसँग विवाह गरेर यो समाजमा पाप हो भने म पापी हुँ, अपराधी हुँ । म स्वयम्लाई अपराधी घोषित गर्दछु, यदि एक अवहेलना नारीको मददत गर्नु पाप हो भने ।

भोलिपल्ट नै म उनको घरमा गएँ । आश्चर्य साथ उनले ढोका खोलिन् । मैले मेरो कुरा उनको साथ खोलें म तिमीलाई हराएको सुख दिन चाहन्छु । यदि कुनै विधवासँग विवाह गर्नु पाप हो भने म पापी हुँ ।

‘सुनिल यो कसरी हुन्छ ? विधवा भएकी नारीलाई कसरी स्विकार्न सक्छौ ?’

‘किन सक्दिनँ सिया, विधवा हुनुमा नै तिम्रो दोष होइन । म तिमीलाई सुखको बाटोमा डोर्न्याउन चाहन्छु । तिमी समाजसँग नडराऊ ।’

उनले हुन्छ त भनिन् तर आफ्नी सासूले अन्माए मात्र जाने कुरा गरिन् । मैले उनकी सासूसँग कुरा गरें तर उनी रूढीवादी परम्पराको विचारक रहिछन् । भन् उनले मेरो सानो जातको व्याख्या गरेर सियालाई मबाट टाढा लाने कोसिस गरिन् । आज फेरि समयले त्यही ठाउँमा ल्याएर छाड्यो । एक विधवालाई खुसी दिन पनि समाजले म सानो जातको भनेर रोक्नो । नारीको वेदना नारीले नबुझ्दा म अचम्ममा परें । भन् त्यसमा पनि म तल्लो जातको सँग विवाह गर्न हुँदैन रे । आखिर रगत सबैको रातो नै हुन्छ, काट्दा सबैलाई दुख्छ तर जातभातले मेरो जीवनसँग धेरै ठग्यो । मायाले पनि जात हेर्न थाल्यो । म त्यहाँबाट सीयालाई उनको सासूबाट लान सकिन्न । म विवश थिएँ । आज धेरै भयो उनीसँग टाढा भएको । सुनेको थिएँ अझ पनि त्यही सेतो सारीको फेरोभित्र लुकेर बसेकी छन् अरे र म उनको यादमा ।

छाडी गयो आमा

बगैंचामा फुल्दै थिए
टपक्क टिपी लग्यो आमा
फर्केर भेट्न आउँछ्यौ भन्थेँ
तर चटकै छाडी गयो
आमा

मोनिका
१२, विज्ञान ‘ख’

माया ममता प्रेरणाको
निकै ठुलो खाँचो थियो
तर मलाई छाडी छिट्टै
किन टाढा भयो आमा
फर्केर भेट्न आउँछ्यौ भन्थेँ
तर चटकै छाडी गयो आमा

दुःख पीडा तिमीसँगै
बाँदने ठुलो रह्र थियो
सबै दुःख तिमी आफै
बोकी कहाँ गयो आमा
फर्केर भेट्न आउँछ्यौ भन्थेँ
तर चटकै छाडी गयो आमा

असल बाटो हिँड भनी
सधैं ज्ञान दिन्थ्यौ तिमी
मलाई दुःख नहोस् भनी
सबै आफै सह्यौ आमा
फर्केर भेट्न आउँछ्यौ भन्थेँ
तर चटकै छाडी गयो आमा

शैक्षिक क्षेत्रमा महिलालाई अवसरको अभाव

शिक्षा देशको भविष्य र लक्ष्य प्राप्तिको निर्णायक तत्त्व हो । समाज र देशको उन्नतिका लागि शिक्षा अत्यन्त आवश्यक मानिन्छ । शिक्षाको महत्त्व सम्पूर्णलाई थाहा भए तापनि नेपाल शिक्षामा धेरै पछाडि परेको छ । विश्वका विकसित मुलुकका दाँजोमा हेर्ने हो भने हाम्रो शिक्षा अत्यन्त दयनीय अवस्थामा छ । यसको मूल कारण हो, हाम्रो शैक्षिक क्षेत्रलाई निजीकरण र व्यापारीकरण गर्दै लैजानु । हाम्रो देशको जनसङ्ख्याको ५१ प्रतिशत महिलाहरू यसको चपेटमा परेका छन् । उनीहरू न त आफ्नो क्षमता अनुसार अगाडि बढ्न सकेका छन् न त पुरुषलाई नै भेटाउन सकेका छन् । आज नेपालको शिक्षा क्षमता समस्याको चपेटमा परेको छ । यसलाई वैज्ञानिक र रोजगारमूलक बनाएर अगाडि बढाउननुको सट्टामा निजीकरण र व्यापारीकरण गरेर खालि किताबी ज्ञानका रूपमा मात्र सीमित गरिएको छ ।

वास्तवमा भन्ने हो भने हाम्रो सरकारले धेरै बजेट शिक्षा क्षेत्रमा लगानी गरेको छ तर वर्तमान अवस्थामा हेर्ने हो भने यो बालुवामा पानी हालेको जस्तै छ । नेपालमा उच्च शिक्षा हासिल गरेकाहरू विदेशमा जान्छन् तर पनि उनीहरूले विदेशमा गएर नेपाली शिक्षाको उपयोग गर्न पाउँदैनन् । त्यसैले देशको शिक्षा प्रणाली न त व्यवहारमुखी न त रोजगारमुखी छ । शिक्षाले नैतिक आचरण पनि सिकाउन सकेको छैन । हामी धेरै ठाउँमा हेर्न सक्छौं- दक्ष जनशक्ति जसले माथिल्लो तहको शिक्षा हासिल गरेको छ त्यही व्यक्ति नै नराम्रो कामको नेतृत्व गरेको पाइन्छ । यसबाट सिधै प्रश्न उठ्छ के हाम्रो शिक्षा रोजगारमूलक छ त ?

एउटा सानो स्कुले बच्चा जब विद्यालय जान्छ, उसलाई आफूभन्दा दोब्बर किताब कापी बोक्न बाध्य पारिन्छ । स्कुलमा दिनभर उसको दिमागमा १२, १३ वटा विषयका कुरा, कथा, गीतहरू भरेर ऊ घर फर्किन्छ । त्यति

कपिल

१२, विज्ञान 'ख'

मात्र होइन परम्परागत शिक्षाले छोराछोरीको विषयमा भेदभावको ठुलो खाडल बनाइ दिएको छ । एउटै आमाको कोखबाट जन्मिएको छोरालाई नर्सरी र के.जी को कुरा गर्दै बोर्डर्स समेत गरिन्छ भने छोरीलाई बिहान-बेलुका घरको काम गर्न लगाएर सार्वजनिक स्कुलमा पठाइन्छ । कति असमानता छ ? वर्षौं दिन पढि सकेपछि बोर्डिङ र सरकारी स्कुलको प्रश्न एसएलसी परीक्षामा एउटै आउँछ । त्यति धेरै असमानत र उत्पीडन कलिलै उमेरदेखि पचे पनि नपचे पनि छोरीलाई खप्नु परेको छ । अभै पनि छोरी पढाउने मानसिकताभन्दा पनि केवल बिकाउने मानसिकताले ती विचरा ! बाबुआको दिमाग भरिएको छ । आज पनि कति छोरीहरूले स्कुल नै देखेका छैनन् । स्कुल भर्ना भएका बढी जसो बालिकाहरू प्रा.वि. बाट नै बाहिरिन्छन् । पाँच कक्षासम्म पढ्ने बालिकाहरूको संख्या धेरै देखिन्छ । यसपछि विस्तारै घट्दै घट्दै एसएलसी पास गर्दासम्म छात्राको संख्या धेरै कम हुन्छ । यो गम्भीर विषय भएको छ ।

सानैदेखि धेरै सामाजिक विभेद सहनु पर्दा उनीहरूको बाल मनोविज्ञानमा धेरै असर परेको छ । जब शिक्षा आयोग खुल्छ यति जना आवश्यक छ भनेर कोटा तोकिन्छ । विद्यालय

र कलेज गएर अध्ययन गर्ने बेलामा छोरालाई बोर्डिङ छोरीलाई सरकारी स्कुल, छोरालाई राम्रो कलेज, छोरीलाई सरकारी कलेज पढाइन्छ भन्ने कुरालाई बिर्सिएर आयोगमा प्रतिस्पर्धा गराइन्छ । मानौ २५ जना शिक्षक दरबन्दी भएको विद्यालयमा २ जना महिला कोटा पनि रहन्छ । यसले शिक्षण पेसामा महिलाहरू कति पछाडि छन् भन्ने कुरा भनि रहनु आवश्यक पर्दैन । यदि महिलालाई अधिकार दिने हो भने शिक्षा क्षेत्रमा देखिएका विकृतिलाई रोक्ने हो भने जनसंख्या र शैक्षिक योग्यताका आधारमा महिलालाई ४० प्रतिशत सिट ग्यारेन्टी गर्नु पर्दछ । शिक्षामा निजीकरण र व्यापारीकरण पूर्ण रूपमा बन्द गरिन पर्छ ।

शैक्षिक क्रियाकलापको वरिपरि केन्द्रित हुनु पर्दा आज नेपालमा पढे लेखेका युवा युवतीहरू डाक्टर, इन्जिनियर कम छैनन् तर पनि यो वर्ग देश र जनताको भविष्यप्रति किन बफादार देखिँदैन ? आफू नेपाली भएर नेपाल र नेपालीको सेवा गर्न किन रुचाउँदैनन् ? परीक्षामा जुन विद्यार्थीहरूले उत्कृष्ट अङ्क ल्याएका हुन्छन् ती विद्यार्थीहरूलाई अन्य मुलुकहरूले गुलाफको फुल भैं टपक्क टिपेर लैजान्छन् । आफ्नो देशको विकासको अवस्थालाई भुलेर विदेशमा पढ्न गएका युवाहरूको हिसाब गरौं त कति प्रतिशत फर्किएर स्वदेशमा ? अन्य मुलुकहरूले विकास र परिवर्तनका वाहकहरूलाई डलरले आफ्नो मातृभूमिलाई बिसाइ दिएका छन् । आज देशका शिक्षित नागरिक आफ्नै देशमा पसिना बगाउनुको साटो विदेशमा गएर रगत बगाउन कस्सिएका छन् ।

अब कसरी होला देशको विकास ? पढे लेखेका दक्ष र सक्षम युवतीहरू केही गर्ने अवस्थामा पुगेपछि पुरुषहरूको नजरमा लाली गुराँसका थुँगा बन्न पुग्दछन् । महिला योग्यताको अवमूल्यन गरी

क्षमतालाई कुण्ठित पारी कलालाई निरुत्साहित पारिएको छ । शिक्षा क्षेत्रको नेतृत्वमा महिलालाई अवसर क्षमता वृद्धि गर्ने सवालमा भन्ने समस्या देखिन्छ । आज शैक्षिक क्षेत्रमा महिला सहभागिताको कुरा गर्दा निकै दयनीय अवस्था देखिन्छ । केही समय अगाडिको तथ्याङ्क अनुसार कुल प्रधानाध्यापकहरू मध्ये प्रा.वि. तहमा ३.५ प्रतिशत, नि.मा.वि. तहमा ३.९ प्रतिशत र मा.वि. तहमा १.३ प्रतिशत । त्यसै गरी शिक्षा मन्त्रालयमा कूल अधिकृत स्तरका पदहरूमा महिलाहरूको सहभागिता ५ प्रतिशत मात्र रहेको छ ।

अन्त्यमा हामी के भन्न सक्छौं भने अहिलेको २१ औं शताब्दीमा पनि नेपालमा महिलामाथि विभेद गरिएको देखिन्छ । त्यसैले सरकारले महिलाहरू संरक्षणका लागि विशेष पहलको थालनी गर्नु उचित देखिन्छ । सरकारले बनाउँदै गरेको नयाँ संविधानमा नयाँ नीति र नियम बनाइनु पर्दछ ।

गजल

आमा ! तिम्रो छोरो यता
कुलतमा फस्यो अरे
सबैको नजरबाट गिर्दै तल
खस्यो अरे !

अमृत

सुन्यौ होला मेरो खबर,
आँसु तिम्रो खस्यो होला

१२, विज्ञान 'क'

पुलिस आई कलेजबाटै, हतकडीमा कस्यो अरे !

तिम्रो सपना भुलेर, सधैं आफ्नै ताल गर्दा
गाँजा चरेस तस्करीमा, जेलखानामा पस्यो अरे

ठुलो मान्छे बन्नु पर्छ, भन्थ्यौ सधैं आमा
सम्झी रूँदै तिम्रो बात, कारागारमा बस्यो अरे !

पीडा

बजारभरि हिजो आज,
विषाक्त तेल छ
निमुखा गरिब जनतालाई,
नेल अनि जेल छ

शोषक सामन्तहरूलाई कानून,
बायाँ हातको खेल छ ।
सोझा गरिब जनतालाई,
दुःख पीडाको जाल छ

राष्ट्रिय दुकुटी रित्याउनेहरूलाई,
कुर्ची तानातानको खेल छ
सरकारी कार्यक्रम र योजना,
धेरै जसो फेल छ
यो देशमा सीमा र राष्ट्रियतालाई,
बेच्नेहरूको राम्रो तालमेल छ
तरकारी हेरौं जताततै,
विषादीकै मेल छ

हटाऊ र घटाऊ यस्ता
कुराहरूको,
सबैको हातमा कलम छ
विरोध गरौं मिलीजुली
हृदयदेखि नै सलाम छ ।

सम्बत
१२, विज्ञान 'ख'

जीवन काँडा कि फुल

भनिन्छ जीवन काँडा कि फुल
काँडा होइन जीवन हो एउटा फुल,
काँडा नभनौं जीवन, काँडा भन्नु नै सबैभन्दा
ठुलो भूल

भनिन्छ जीवन काँडा कि फुल,
राम्रो काम गरिन्छ जीवनमा
किन हुन्थ्यो र जीवन काँडा,
जीवन त हो एउटा अजम्बरी फुल

भनिन्छ जीवन काँडा कि
फुल,
नराम्रो काम गरे काँडा
हुन्छ जीवन
राम्रो काम गरे फुल हुन्छ
जीवन
त्यसैले किन आफ्नो
जीवनलाई काँडा बनाउन
गर्नु पर्‍यो भूल
जीवन त एउटा कोप्नी काँडा होइन, फुलि रहने
फुल ।

कामना
१२, व्यवस्थापन दिवा

लघु परियोजना सम्बन्धी प्रतिवेदन

उद्देश्य

- विद्यार्थीहरूलाई अनुसन्धानमूलक कार्यमा संलग्न गराई वैज्ञानिक तथ्य पत्ता लगाउनु,
- विद्यार्थीहरूमा आत्मबल र क्षमताको विकास गराउनु,
- अनुसन्धान कार्यहरूमा विद्यार्थीहरू अभिरुचि बढाउनु,
- कार्यशाला गोष्ठीहरूमा कार्यपत्र प्रस्तुत गर्न र सहभागी हुँदै टिप्पणी गर्न प्रारम्भिक सिप सिकाउनु ।

विधि

- स्थलगत अवलोकन
- पुस्तकालयीय विधि
- इन्टरनेट खोजी
- विशेषज्ञहरूसँगबाट जानकारी

विवरण

ग्लोबल कलिजियट उच्च मा.वि.ले सधैंका वर्षभैँ यस शैक्षिक सत्र २०७१ सालमा विभिन्न विषयमा विद्यार्थीहरूलाई संलग्न गराई लघु परियोजना कार्यक्रमको आयोजना गर्‍यो । कक्षा ११ का विद्यार्थीहरू दर्शक सहभागीका रूपमा उपस्थित थिए भने कक्षा १२ का विद्यार्थीहरूले सम्बन्धित विषयहरूमा अनुसन्धान गरेका तथ्यहरू प्रस्तुत गरेका थिए । कुल ८४ जना विद्यार्थीहरू रहेका विज्ञान समूहका विद्यार्थीहरूलाई ११ समूहहरूमा विभाजन गराइएको थियो ।

कार्यक्रमको सुरुवात विद्यालयका प्राचार्य बाबुराम पन्तको मन्तव्यद्वारा गरिएको थियो । उहाँले यस कार्यक्रमबाट

सफलता
१२, विज्ञान 'ख'

विनिता
१२, विज्ञान 'ख'

विद्यार्थीहरूमा जगाउने चेतना र विकासका बारेमा अवगत गराउनु भयो । त्यसपछि औपचारिक रूपमा कार्यक्रमको आरम्भ भयो । सर्वप्रथम वनस्पति विज्ञान समूहका कुन्दन पन्तको नेतृत्वमा रहेको समूहले जडीबुटीका रूपमा प्रयोग भएका बिरुवाहरूको खोज तथा अनुसन्धान प्रस्तुत गर्‍यो । उनीहरूले नीम, तुलसी, जटामसी, यासाँगुम्बा, आदिजस्ता बिरुवाहरूको महत्व आफ्नो खोजीमा प्रस्तुत गरे । त्यसपछि दोस्रोमा परेको थियो जीव विज्ञान समूहको (आइस्मा, सपना, निकिता, अनुजा, विनिता, मिरिना, प्रज्ञा) आस्माको नेतृत्वमा रहेको यस समूहले रेन्बो ट्रटका बारेमा निकै नै आकर्षित खालको तथ्यहरू प्रस्तुत गर्‍यो । उनीहरूको भुर्जुङ खोलामा रहेको रेन्बो ट्रटमा स्थलगत अवलोकन र अन्तर्वार्ता साँच्चै नै प्रशंसनीय थियो । उनीहरूले यसको वैज्ञानिक नाम, उत्पादित समय र मुलुकदेखि लिएर यिनीहरूको जीवनयापनका लागि चाहिने वातावरण र हरेक खालका ससाना खोजीहरू पनि आफ्नो प्रस्तुतिमा भल्काए । उनीहरूको स्लाइडहरूमा स्पष्ट

रूपमा हामीले रेन्बो ट्रट माछाको आकार र प्रकार अवलोकन गर्न सक्थ्यौं । उनीहरूको प्रस्तुतिपछि कडा परिश्रम र लगनशीलता स्पष्ट रूपमा झल्किन्थ्यो । वास्तवमै उनीहरूको कामबाट दर्शक भाइ बहिनी लगायत शिक्षक शिक्षिकाहरू पनि प्रभावित भए । यस्तो प्रेरणादायी प्रस्तुतिपछि पालो थियो तेस्रो समूह जुन समूह रसायन विज्ञान समूहको (सफलता, सेलिना, दुर्गा, रस्मी, अस्मिता, मोनिका) सफलताको नेतृत्वमा रहेको यस समूहले 'फुड पोइजनिङ' भन्ने विषयमा आफ्नो अनुसन्धान प्रस्तुत गर्‍यो । अहिलेको यस्तो आधुनिक विश्वमा थुप्रै खालका खाद्य वस्तुहरू उत्पादन भएका छन् । खाद्य वस्तुहरू सबै एकै प्रकारका हुँदैनन् । हानिकार खालका खाद्य वस्तुहरू जस्तै चाउचाउ, कुरकुरे, तरकारी, आदिमा प्रयोग भएका रसायन र यस्ता चीजहरूको सेवनबाट स्वास्थ्यमा हुने हानिहरूको बारेमा पनि उनीहरूले आफ्नो प्रस्तुतिमा समावेश गरेका थिए । त्यसपछिको पालो थियो Physics विषयको (फबिन, हरि, आशिष, विशाल, मिलन, प्रकाश, सागर) फबिनको नेतृत्वमा रहेको त्यस समूहले X-ray भन्ने विषयमा अनुसन्धान गरेको तथ्यहरू प्रस्तुत गर्‍यो । समिरको नेतृत्वमा रहेको समूहले Pesticides भन्ने विषयको अनुसन्धान गरेको थियो । Pesticides बोट बिरुवामा लागेका किराहरूलाई मार्न प्रयोग हुने गर्छ र त्यसको प्रयोग सही ढङ्गले नगरेमा त्यसले बोट बिरुवामा नराम्रो प्रभाव पार्ने कुरा उनीहरूले प्रस्तुत गरे । उनीहरूले त्यसको बारेमा जान्ने मानिसहरूको अन्तर्वार्ता पनि

प्रस्तुत गरेका थिए । रसायन विज्ञानपछि पालो थियो नेपाली विषयको । अमृत बराल र साथीहरूको समूहले 'विश्व खेल जगतमा नेपाली क्रिकेट' भन्ने विषयमा प्रस्तुति प्रस्तुत गरेका थिए । नेपाललाई विश्व जगतमा चिनाउन सफल खेल पनि उनीहरूले देखाएका थिए । नेपालमा क्रिकेटलाई व्यवस्थित बनाउनका लागि सरकारले क्रिकेटलाई एक महत्त्वपूर्ण खेलका रूपमा लिई त्यसका सुधारका निम्ति विभिन्न कार्य अपनाउनु पर्दछ भन्ने भनाइलाई प्रमुख पक्ष बनाएर प्रस्तुत गरेका थिए । नेपाली विषयको त्यो प्रस्तुति सकिए लगत्तै गणित विषयको प्रस्तुति भएको थियो । सोनिसको नेतृत्वमा रहेको उक्त समूहले 'हिस्ट्री अफ टिचर्स ट्रेनिङ अन म्याथम्याटिक्स' भन्ने शीर्षकमा आफ्ना भनाइहरू प्रस्तुत गरे । गणित विषयको यस शीर्षकमा उनीहरूले यस विषयमा संलग्न विभिन्न ट्रेनिङहरूका बारेमा जानकारी दिलाए । त्यसपछि अमृताको नेतृत्वमा भौतिक विज्ञानको समूहले 'सोलार हिटर' भन्ने शीर्षक

अत्यन्त राम्रो प्रस्तुति देखाइएको थियो । अब भौतिक विज्ञानको विषयपछि पालो थियो अङ्ग्रेजी विषयको जसमा सदस्यहरू थिए जस्मिन, अमित, विवेक, गौरव, नवीन, प्रीति, सरगम, सुरज र सौरव । जस्मिनको नेतृत्वमा रहेको यस समूहले 'इम्प्याक्ट अफ साइबर ल्याङ्ग्वेज अन इस्ट्यान्डर्ड ल्याङ्ग्वेज' भन्ने विषयमा आफ्नो खोजीहरू गर्‍यो । अहिलेको युग भनेको इन्टरनेटको युग हो । यस्ता साइबरमा प्रयोग हुने भाषा र लेखाइ हाम्रो वास्तविक लेखाइ र बोलाइमा दर्सिन्छ र यस्तो साइबर भाषाबाट हाम्रो वास्तविक भाषामा पर्ने असरहरूका बारेमा उनीहरूले खुलस्त रूपमा जानकारी दिए । कार्यक्रमको अब हामी अन्तिम क्षणमा आएका थियौं । अब अन्त्यमा पाली थियो फेरि अङ्ग्रेजी समूहको नै । यस समूह (निशा, अन्जु लामिछाने, विविता तिमिल्सिना, कृष्णा, पवित्रा, रोस्ना) ले पश्चिमी सङ्गीतले नेपालमा पारेको प्रभावका बारेमा आफ्नो अनुसन्धानहरू प्रस्तुत गरे । वास्तवमा भन्ने हो भने अहिले हाम्रो लोक संस्कृतिका साथसाथै लोक सङ्गीत पनि लोप हुने अवस्थामा रहेको छ । पश्चिमी शैलीको सिको गर्ने रहरमा मानिसहरूले आफ्नो मौलिक पहिचान गुमाउँदै गएका छन् । मादल, सारङ्गी, भ्याली आदि जस्ता मौलिक बाजाहरूको सट्टा अहिलेका पुस्ताहरू गितार, ड्रमसेट जस्ता पश्चिमा बाजाहरूमा बढी रुचि राख्दछन् । यसले गर्दा हामी मौलिकतामा परेका असरहरूका बारेमा उनीहरूले राम्रो राम्रो अभिव्यक्ति र

टिप्पणीहरू प्रस्तुत गरे ।

यसरी ११ समूहहरूको विभिन्न विषयहरूको प्रस्तुति र खोजीहरूको अभिव्यक्ति गर्ने क्रम टुङ्गियो । अब भने सबैभन्दा महत्वपूर्ण फेसला अथवा सबै क्षणको प्रतीक्षामा हामी सबै विद्यार्थीहरू थियौं । निर्णायकका रूपमा उपस्थित स्कुलका डाइरेक्टर नन्दलाल त्रिपाठीको अध्ययन टोलीको काँधमा यस नतिजाको जिम्मेवारी छाडिएको थियो । उहाँले सर्वप्रथम आफ्नो अभिव्यक्ति हामी सबै कक्षा १२ का विद्यार्थीहरूले गरेको परिश्रमको खुलेर प्रशंसा गर्नुका साथै कक्षा ११ का विद्यार्थी भाइ बहिनीहरूलाई यसबाट प्रेरणा लिएर परम्परागत रूपमा यसलाई अघि बढाउने निर्देशन दिनु भयो । अब नतिजा सुनाउने क्रम सुरु भयो । उहाँले पहिला तेस्रो हुन सफल समूहबाट सुरु गर्नु भयो जुन थियो रसायन विज्ञानको समूह जसले 'फुड पोइजनिङ' भन्ने विषयमा आफ्नो प्रस्तुति देखायो । त्यस्तै दोस्रो हुन सफल थियो 'सोलार हिटर' भन्ने शीर्षकमा खोजी प्रस्तुत गरेको समूह जुन थियो भौतिक विज्ञानको समूह । अन्त्यमा सबैभन्दा आकर्षित र सबैको मन जित्न सफल 'रेन्बो ट्रट' शीर्षकमा प्रस्तुति देखाएको जीव विज्ञानको समूह प्रथम हुन सफल भयो । यसरी नतिजा प्रकाशन भए पछि नन्दलाल त्रिपाठी सरबाट कार्यक्रमको औपचारिक रूपमा अन्त्य भएको थियो । यस कार्यक्रम वास्तवमै एक प्रेरणादायी र सिप आर्जन गर्न मद्दत पुऱ्याउने खालको कार्यक्रमका रूपमा सावित भयो ।

नेपालीमा सर्वोत्कृष्ट अङ्क ल्याउँदाको अनुभव

वि.सं. २०७१ साल जेठ २९ गते, साँझपखको समय थियो । जताततै "प्रवेशिका परीक्षाको नतिजा प्रकाशित भयो रे" भन्दै हल्लाखल्ला चल्न थाल्यो । मनमा एक किसिमको उत्सुकता र डर उत्पन्न भयो । आफूले गरेको मेहनतको नतिजा हेर्न उत्सुक त थिएँ नै तर कताकता डर पनि लागि रहेको थियो, नतिजा कस्तो आउने हो भनी । राम्रो नतिजा आएको रहेछ, अँसाध्यै खुसी लाग्यो र खुसी दोब्बर हुन पुग्यो जब नेपालीमा सर्वोत्कृष्ट अङ्क ल्याएको थाहा पाएँ । नेपाली विषयमा ४७ अङ्क ल्याउने कक्षा ६ को रमेशले नेपाल राष्ट्रभरिकै सर्वोत्कृष्ट अङ्क ल्याउँछ भनेर कसले सोचेको थियो होला र ? भनिन्छ नि, परिश्रम र लगनले असम्भवलाई सम्भवमा परिवर्तन गर्न सकिन्छ, त्यही परिश्रम र लगनले हो - हिजोको ४७ अङ्कलाई आजको ९३ अङ्कमा परिणत गर्न सकेको ।

'गुरुङका छोराछोरी नेपालीमा कमजोर हुन्छन्' भन्ने टिप्पणी सानैदेखि सुन्दै आएको थिएँ । हुन पनि हो, हामीमा भाषिक शुद्धताको कमी देखिन्छ । ममा पनि थियो - भाषिक अशुद्धता । तर प्रयास गरे के पो सम्भव छैन र ? निरन्तर अभ्यास, गुरुहरूको निर्देशन र परिवारको सहयोगको सम्मिश्रण नै मेरो सफलताको मूल मन्त्र बन्न पुग्यो र म त्यस टिप्पणीलाई गलत सावित गर्न सफल भएँ । आज पछाडि फर्केर हेर्दा मैले आफूलाई कापी र कलम लिई गुरुकहाँ पुगेको देख्छु- केही सिक्ने आशाका साथ । आफूले गरेको अभ्यासहरू बुझाउँदा आनन्द लाग्थ्यो, आफूले लेखका उत्तरहरू सुनाउन पाउँदा खुसी लाग्थ्यो ।

धत् लाटा ! यसरी होइन' भन्दै मेरा सानाभन्दा साना गल्लीहरू सुधार गरिदिनुहुने कविराज गुरुजस्ता नेपाली भाषाका विज्ञबाट सिक्न पाएकोमा आफूलाई भाग्यमानी ठान्दछु । त्यस्तै म आफ्नो

रमेश
पूर्व विद्यार्थी

सफलताको कारण अतिरिक्त क्रियाकलापमा सहभागितालाई पनि ठान्दछु र अतिरिक्त क्रियाकलापमा रुचि बढाइ दिनेहुने वसन्ती मिस, उहाँले जबरजस्ती मेरो नाम दर्ता नगराइ दिनु भएको भए सायदै म यति सफल हुन सक्दैनथे होला । चराले आफ्नो बच्चालाई उड्न सिकाउन धकेलेभैं उहाँले मलाई अधि, आत्मबल विकासतर्फ धकेल्नु भएकै कारण आज म उड्न सफल भएँ । आफ्ना बहुमूल्य सुझाव र निर्देशन दिनु हुने मेरा शिक्षकहरू र अनुकूल शैक्षिक वातावरण सिर्जना गरि दिने विद्यालयको पनि मेरो सफलतामा ठुलो भूमिका रहेको छ ।

आशिष दाइको जस्तो सिर्जनशील शक्ति, ऋतिका दिदीको जस्तो शुद्धता र हस्तलेखन, जीवन दाइको जस्तो लेख्ने गति सधैं आफूमा विकास गर्ने प्रयत्न गर्थे र आज यसरी उत्कृष्ट अङ्क ल्याएपछि आफू केही हदसम्म सफल भएको ठान्दछु । आफ्नो नेपाली भाषाप्रति जिम्मेवारी भन् थपिन पुगेको अनुभव भएको छ । आफ्नो राष्ट्र भाषालाई माया गर्नु भनेको आफ्नो राष्ट्र र पहिचानलाई माया गर्नु होइन र ? त्यसैले आफ्नो भाषालाई माया गरी यसको अध्ययन गरी यसको संरक्षण र विकास

गर्नुलाई म आफ्नो कर्तव्य ठान्दछु । मिहिनेत गरेर ९३ अङ्क ल्याउन सकिन्छ भने १०० मा १०० अङ्क ल्याउन सकिन्न र ?

प्रवेशिका परीक्षा उत्तीर्ण गरेपछि आफ्नो उच्च माध्यमिक तहको शिक्षाको लागि म कलेजहरूमा फाराम भर्नमा व्यस्त थिएँ । एक दिन कलेजबाट घर फर्कँदा आमा निकै खुसी हुँदै भन्नुभो - "काठमाडौँबाट फोन आएको थियो रातो बङ्गला विद्यालयले तिमीलाई सम्मान गर्न बोलाएको छ रे" यो कुरा सुन्नासाथ म खुसीले गद्गद् भएँ । रातो बङ्गला जस्तो नेपालकै प्रतिष्ठित विद्यालयले आफूलाई सम्मान गर्न बोलाउँदा कसलाई पो खुसी लाग्दैन र ? अझ भानु जयन्तीको अवसरमा । आदिकवि भानुभक्त आचार्यको 'प्रश्नोत्तर' कविताबाट कक्षा १० को पढाइ प्रारम्भ गरेको थिएँ र भानु जयन्तीकै अवसरमा आफू सम्मानित हुन पाउँदा उहाँकै आशीर्वाद पाए जस्तो लाग्यो । काठमाडौँ सहर कहिल्यै नगएको ठाउँ, काठमाडौँकै निम्तो आएपछि किन नजाने भन्दै म र आमा काठमाडौँतिर हानियौँ । त्यहाँ मैले शान्ता दीक्षित र कमलमणि दीक्षित जस्ता विशिष्ट व्यक्तित्वहरूसँग भेट्ने अवसर पाएँ । उहाँहरूले भविष्यमा मबाट निकै आशा राख्नु भएको कुरा बताउनु भयो । उहाँहरूको मप्रतिको विश्वास र आशा देखेर मलाई एक किसिमको जिम्मेवारी बोध भयो - आफ्नो राष्ट्र भाषाप्रति । नेपाली भाषा शिक्षक परिषद्, जिल्लाभरिकै नेपाली भाषाका शिक्षकहरूको यस सङ्गठनको कार्यक्रममा पनि सहभागी हुने अवसर मैले पाएँ । नेपाली भाषामा आएका विद्वानहरू र देखिएका त्रुटिहरूलाई हटाउने उद्देश्य लिएको यस परिषद्को कार्यक्रममा उपस्थित भएपछि मैले आफैँमा पनि थुप्रै भाषिक त्रुटिहरू भएको

थाहा पाएँ । यसले मलाई अबै मिहिनेत गर्ने प्रेरणा दिएको छ र आफ्नो भाषाप्रतिको लगाव भन् बढाएको छ । त्यस्तै मलाई 'तमु धि नेपाल' र 'कमल पोखरी टोल विकास समिति' ले पनि सम्मानित गरेर आफ्नो लक्ष्यतर्फ जाने ऊर्जा र हौसला प्रदान गरेका छन् ।

म जति कार्यक्रममा गएँ, जति व्यक्तित्वहरूसँग भेटेँ उहाँहरू सबैको मप्रतिको विश्वास र आशाले मलाई कर्तव्यबोध गराइ रहने छन् - आफ्नो भाषाप्रति । नेपालीका सन्तान हामीलाई आफ्नो राष्ट्र भाषाप्रति माया लाग्नु पर्छ, हामीलाई आफ्नो भाषामा थोरै अङ्क ल्याएको सुहाउँदैन, हामीले नै आफ्नो भाषाको संरक्षण गर्नु पर्छ, लेखेर, पढेर, सिकाएर आफ्नो भाषाको विकास गर्नु पर्छ र नेपालको राष्ट्र भाषा नेपाली भाषाको गर्वका साथ अध्ययन गर्नु पर्छ ।

"सपनाको कुनै सीमा हुन्न तर मान्छेको क्षमता र खुबीको दायरा हुन्छ । जो यो दायरा बुझेर आफ्नो क्षमता र खुबीलाई एकपछि अर्को उचाइमा पुर्‍याउने लगन देखाउँछ, उसैको सपना पुरा हुन्छ । उही सफल हुन्छ ।"

विनोद चौधरीको आत्मकथा पढ्दा मलाई यो भनाइ निकै मार्मिक लाग्यो । हो, हाम्रो क्षमता र खुबीको दायरा हुन्छ र मलाई लाग्छ त्यो दायरा निकै फराकिलो छ । हामी सबैमा छ, क्षमता र खुबी । मात्र के चाहिन्छ भने - लगन । आफ्नो क्षमता र खुबीलाई चिनेर मिहिनेत गरे 'असम्भव' शब्दको अस्तित्व नै रहने छैन । त्यसैले आफ्नो खुबी र क्षमतालाई चिनेर मिहिनेत गरौँ र असम्भवलाई सम्भव तुल्याऔँ । जय नेपाल ! जय नेपाली !

Role of Living Standard, Family and School Environment in Pursuing Education of Children

Morning shows the day and child shows the man. Children are shoulders of nation. Today's good children are tomorrow's good leaders. Education is a basic need of every child and society as well. Education has a great role to enhance the social, scientific and technological improvement of the country. The human resource development of a country also depends upon the quality of education imparted to the children. The factors like living standard, family and school environment play a great role in pursuing education of children. Better living standard, good financial and emotional support from the family and their school can support children to pursue better education.

The high living standard of the family supports children to access more and better resources regarding educational activities. It can support to create home based learning environment effective. Home is the first school of every child. Parents with high living standard are able to create good learning environment for their children providing books, educational tools, tutors and many more. So the living standard of the family is a main factor that supports strongly to pursue education where the education

system is also privatized.

The family is the primary agency of pursuing

education of children. The home is an important institution for child's rearing. Every child gets fundamental education through interaction with others in the family. The role of family movement in pursuing education of their children includes:

- Parenting
- Communicating
- Volunteering
- Teaching at home
- Decision making
- Collaborating with communities

The role of family is great in pursuing education of children. The happy family is the ideal place for the growth of children personality.

School is a place where all healthy young children arrive when they can respond appropriately to the environment of the school. They perform task for future career. Teachers are trained to have direct conversation with children and make daily activities meaningful. If school environment is good and suitable,

Bhal Bahadur Chhetri
Economics Teacher

children get improved in good behaviour, inclined towards good activities at school and home as well. The role playing factors of school environment in pursuing education of children are classroom with well equipped furniture, verification, adequate size, teachers (disciplinarians, having power of impartial judgment, caring and concerned for students), school leader (with keen interest to build up parents and community relation) children themselves, co-operative and kind supportive staffs, resourceful library, neat and clean school canteen, well equipped lab, comfortable and affordable transport facility, occasionally music and reports class, career counselling class, safe drinking water facility, punctuality of each and every activities, use of respectful words in communication among teachers, students and all other support service staff, dust free school premises etc. In reality, the role of the school is to produce raw children to perfect. Moreover the main objective of education is to bring behavioural change in children with high curiosity to do productive work. Finally, living standard, family and school environment play a vital role in pursuing education of children. If these three things are perfect, the process of pursuing education of children will be perfect and successful. So, these three elements should go together in pursuing better education of children nationwide.

When He Flew

Narayan Prasad Sapkota
English Teacher

Your shift left me a deep impact *yaar*,
I could not laugh for years,
Now, whom to share, whom to tease,
And whom to fight with !

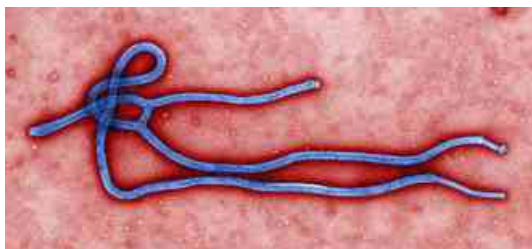
I was not satisfied with your company,
But you left... you left,
Now, I will not be able to satisfy myself,
You are selfish, because you left me,
I am unfortunate because I missed you,
You are human because you didn't care me,
I am human because I didn't recognize you,
After all, you are mobile, I am stationary,
I repent and cry, you listen and go,
We both are human!

You may meet me sooner,
You may revisit later,
But my paralyzed soul does understand,
What time and ticket do in human relation,
So, come... come on... meet me, touch me,
But please, do fast and secretly,
My soul is in coma, it may revive in no time
Now, I want to cheat me, my soul!

Ebola

Ebola virus disease (formerly known as Ebola haemorrhagic fever) is a Severe, often fatal illness with a deathrate up to 90%. After entering the body, it kills cells making some of them explode. It wrecks the immune system, causes heavy bleeding inside the body and damage almost every organs.

Pic 1 : Ebola virus

Ebola virus disease first appear in 1976 in 2 Simultaneous out breaks, one in Nzara, Sudan and the other Yambuku, Democratic Republic of Congo. The latter occurred in a village near the Ebola river, from which the disease takes its name.

There are 5 species of Ebola virus that have been identified: Zaire, Bundibugbo, Sudan, Reston and Tai forest. The first three: Bundibugbo ebolavirus, Zaire ebolavirus and Sudan ebolavirus have been associated with the large out breaks in Africa.

Perhaps no virus strikes as much fear in people as Ebola, the cause of a deadly out break in west Africa (First notified in March 2014) which is the largest and most complex Ebola outbreak since the Ebola virus discovered.

The WHO reports more than 20,000 confirmed or suspected cases of Ebola,

mostly in the countries of Guinea, Liberia and Sierra Leone. More than 7,800 people have died in the largest Ebola outbreak ever recorded.

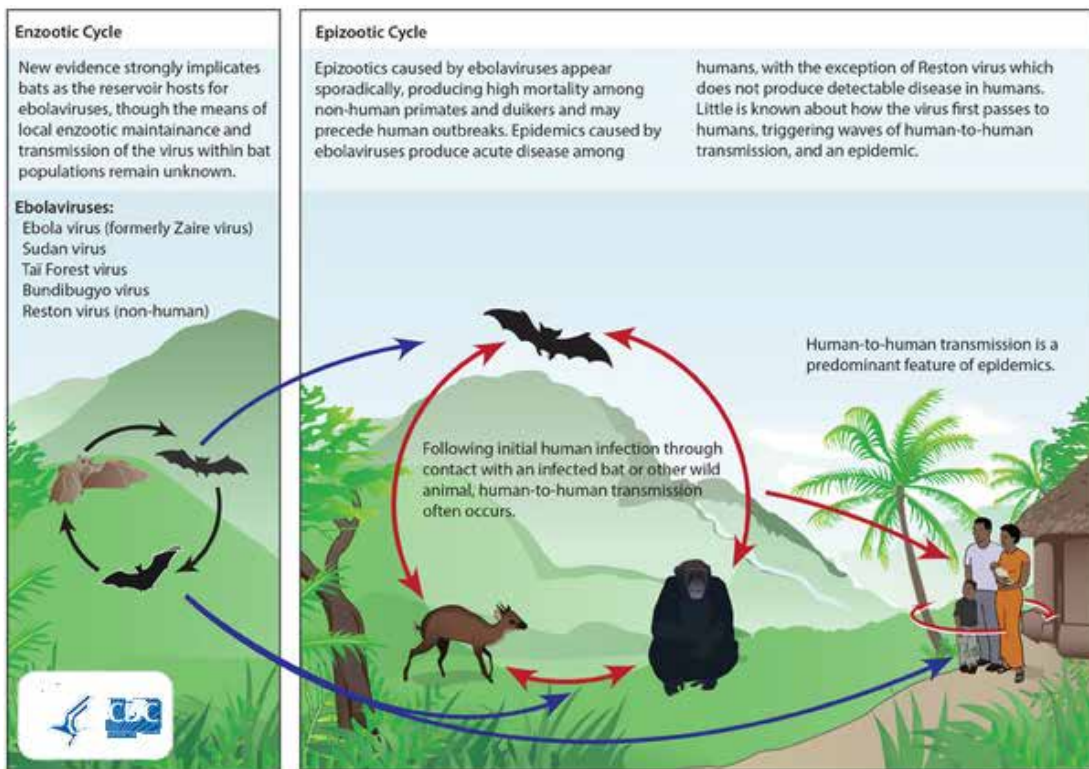
Ram Raj Parajuli
Science Teacher

Mode of Transmission

It is believed that Fruitbat of the Pteropodidae family are natural Ebola virus host. Ebola virus is introduced in to human population through close contact with the blood, secretions, organs or other bodily fluid of infected animals such as Gorillas, Chimpanzees, Fruitbats, Monkeys, Forest antelope and Procupines.

Ebola then spreads through human to human transmission via direct contact (through broken skin or Mucous membranes) with blood or other bodily fluid or secretions (Semen, Saliva, Urine, Stool) of infected people. Infection can also occur if broken skin or Mucous membranes of a healthy person come in contact with environment that have become contaminated with an Ebola patients infections fluids such as soiled clothing, bed linen, used needles etc.

People remain infected as long as their blood and body fluids, including semen and breast milk contain the virus. Men who have recovered from the disease can still transmit the virus through their semen for upto 7 weeks after recovery from the illness.

Pic 2 : Mode of transmission

Typical signs and symptoms of infections

- The incubation period, that is the time interval from infection with the virus to onset of symptoms is 2 to 21 days. Humans are not infectious until they develop symptoms.
- Sudden onset of fever, intense weakness, muscle pain, headache and sore throat.
- It is followed by vomiting, diarrhoea, rash, symptoms of impaired kidney and liver functions.
- In some cases both external and internal bleeding like coozing from gums, blood in the stools.
- Laboratory findings include low white blood cells and platelet count, and

elevated liver enzymes.

Diagnosis

It can be difficult to distinguish EVD from other infectious diseases such as Typhoid fever, meningitis, Malaria etc. Confirmation that symptoms are caused by Ebola infections are made using following investigation.

- Antibody-capture enzyme-linked immunosorbent assay (ELISA).
- Antigen-capture detection tests.
- Serum neutralization test.
- Electron Microscopy
- Virus isolation by cell culture.

Treatment and Vaccines

Severely ill patients require intensive

supportive care. They are frequently dehydrated and need intravenous fluids or oral rehydration with solution that contains electrolyte and treatment of specific symptoms, improves survival.

There is as yet no proven treatment available for EVD. However a range of potential treatments including blood products. Like whole blood of Ebola survivors and convalescent plasma which contains antibodies to the virus, immune therapies and drug therapies are currently being evaluated.

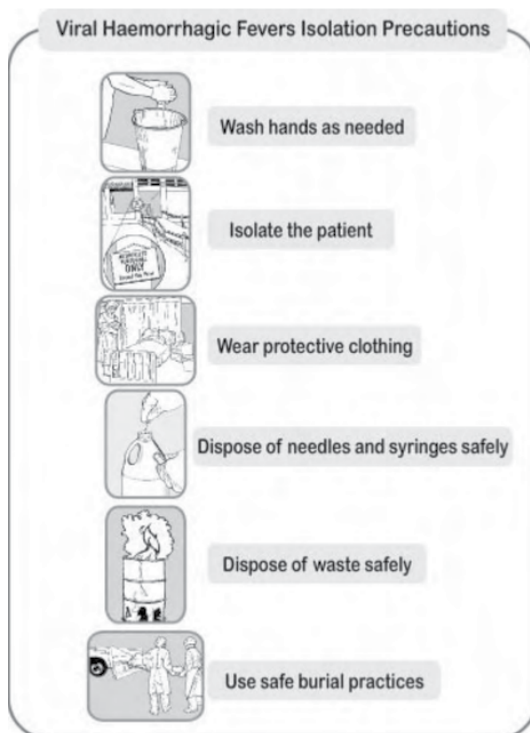
No licensed vaccines are available yet but two potential vaccines [ChAD3-ZEBOV], [CrVSV-ZEBOV] are undergoing human safety testing.

Ways to prevent infections and transmissions

Community engagement is key to successfully controlling outbreaks. Good outbreak control relies on applying a package of interventions, namely case management. Surveillance and contact tracing, a good laboratory service, safe burial and social mobilization. Some major ways to prevent infections and transmissions are:

1. Understand the nature of diseases, how it is transmitted and how to prevent it from spreading further.
2. When visiting patients in the hospital or casing for someone at home, hand washing with soap and wter is recommended after touching a patient, being in contact with their bodily fluies or touching his/her surroundings.

3. If some one think he/she has been exposed to Ebola, should minimize close contact with others.
4. A person can not spread Ebola until he/she is sick with sudden high fever, extremetiredness and other symptoms.
5. Provide a sicak person with plenty of drinks, water, soup, eta. No alcohol. Do not give aspirin or ibuprofen to Ebola patients because they can make bleeding worse.

Pic 3 : Preventive measures of Ebola

6. People who have died from Ebola should only be handled using appropriate protective equipment and should be buried immediately by public health professionals who are trained in safe burial procedures.

7. Abstain from sex if you start feeling ill.
8. Men should wear condoms during sexual contact for atleast 3 months after recovery from Ebola.
9. Individual should reduce contact with high risk infected animals (i.e fruit bats, Monkeys or apes) in the affected rain forest area. Animal product should be thoroughly cooked before eating.
10. Decontamination of surfaces and equipment and proper management of various waste from infected person should be carried.
11. Speak with community leaders, teachers, neighbours and work together to prevent Ebola.

Although yet Ebola has not been seen in Nepal Government should develop/Manage necessary Manpower and technology to prevent/stop this disease from entering in Nepal beforehand. It is necessary to spread public awareness in our community to take proper and effective precautions against this disease. Please talk about this diseases in your community and share you ideas.

Sources:

1. http://en.wikipedia.org/wiki/Ebola_virus_disease. Retrieved on 26th December 2014
2. <http://www.who.int/csr/disease/ebola/en/>
3. www.ekantipur.com. Retrieved on 25th December, 2014

Pic 4 : Preventive measures of Ebola

Conceptual Understandings of Multi-Digit Multiplication

Having a deep understanding of multi-digit multiplication is a major student expectation in the Lower Secondary level classes of Mathematics. This understanding goes beyond procedural fluency where students merely know (or have memorized) a series of steps to reach a solution. If a student sees a multiplication problem, such as 26×48 , he/she should be able to solve it using multiple representations so that he/she could grasp the meaningful ideas about the multiplication. How students engage in these tasks can indicate their level of conceptual understanding. In this article a multiplication of two digit numbers namely 26×48 is explained by nine different methods so that a student gets in depth idea about the multi-digit multiplication.

1. Traditional Multiplication Algorithm

Many teachers grew up with the traditional algorithm where if they see a problem such as 26×48 they might solve it as follows:

$$\begin{array}{r} 26 \\ \times 48 \\ \hline 208 \\ 1040 \\ \hline 1248 \end{array}$$

Only teaching students by this traditional way may cause them to follow a procedure without conceptual understanding. For example, what does the "carried" 4 on top of the problem really represent? Students might see the 4 and think it only represents that amount. However, it really represents "4 tens" which is 40.

Furthermore, students are either taught to "bring down a 0" or leave it out and just shift their answers on line 2 over to the left one space (so instead of 1040

it would be 104 with a blank under the 8). But why? It is for place value because students are really multiplying by 40 and not 4 to get the answer for line 2. However, if students do not comprehend that, they are not developing conceptual understanding.

2. Area Model

The area model (Figure 1) is a more visual approach which provides a geometric representation of the distributive property of multiplication. Students conceptualize a multiplication problem as finding the area of a rectangle (length \times breadth). The lengths and breadths are split into tens and ones. Using the example 26×48 , the area model would be represented as:

40	8	
40 X 20 = 800	8 X 2 = 16	20
40 X 6 = 240	8 X 6 = 48	6

Figure 1. Area model for multiplication.

In this model, students determine the area of the entire rectangle by finding the areas of the four smaller rectangles, in this case, and then adding them together ($800+240+160+48=1248$). Students could add areas of the smaller rectangles in any order which showcases the associative

Bed Prasad Sharma
Mathematics Teacher

property of addition. It might be helpful at first to use graph paper so students can see the divisions of the tens and ones more accurately (drawn to scale). Additionally, teachers can use folded paper to delineate the smaller rectangles which aids kinesthetic and visual learners.

3. Partial Products Algorithm

Similar to the area model, the partial products algorithm model also highlights the importance of the distributive property, place value, and addition. Given the same problem 26×48 , the model would be represented as follows:

$ \begin{array}{r} 26 \\ \times 48 \\ \hline 48 \text{ (8x6)} \\ 160 \text{ (8x20)} \\ 240 \text{ (40x6)} \\ 800 \text{ (40x20)} \\ \hline 1248 \end{array} $	$ \begin{array}{r} 26 \\ \times 48 \\ \hline 800 \text{ (20X40)} \\ 160 \text{ (20X8)} \\ 240 \text{ (6X40)} \\ +48 \text{ (6X8)} \\ \hline 1248 \end{array} $
---	--

Comparing the area and partial products models, students can see where the four partial products come from in the area model. This model moves more toward the traditional algorithm except that students write out all four partial products on separate lines as opposed to combining the information into two lines with the traditional model which took into account "carrying" (regrouping) numbers. This model can be used as a precursor to the traditional algorithm because students will be able to see what the "carried" 4 and "carried" 2 (see traditional algorithm model) signify; they also write answers in a vertical format.

4. Lattice Multiplication

Lattice multiplication, also known as gelosia multiplication, sieve multiplication, shabakh, Venetian

squares, or the Hindu lattice, is a method of multiplication that uses a lattice to multiply two multi-digit numbers. In this approach, students: 1) Write the numbers they are multiplying along the top and side of the grid; 2) Multiply the single digits on the top by the single digits on the side to fill in the squares. (If the product is a single digit answer, make sure to include 0 in the tens place as shown in Figure 2); and 3) Add diagonally to find their answer. When adding, students may have to regroup ("carry") double digit sums to the next place.

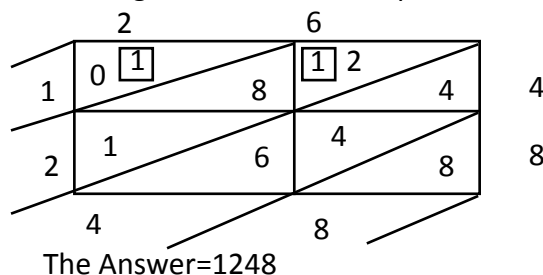

Figure: 2 Lattice multiplication

In this example, the answer to 26×48 is 1248 as the numbers along the left outside of the grid show. It is important for students to understand that they add on a diagonal to take into account place value. If using this model, make sure to explain it to parents during back to school night, conference times, or in classroom newsletters.

5. Multiplication by Vedic Mathematics

According to Vedic mathematics, to perform multiplication of a two digit number by another two digit number like 26×48 , first of all they are to be written in a matrix form. Then the product of left top with left bottom, cross multiplication with left top to right bottom and with left bottom to right top as well as the product of right top with right bottom are added to get

the product as shown in the figure and example below. To decide the Value the products are to be multiplied by their place values.

A	B	$A \times C$	$A \times D + B \times C$	$B \times D$
C	D			

$$= AC \times 100 + (AD+BD) \times 10 + BD$$

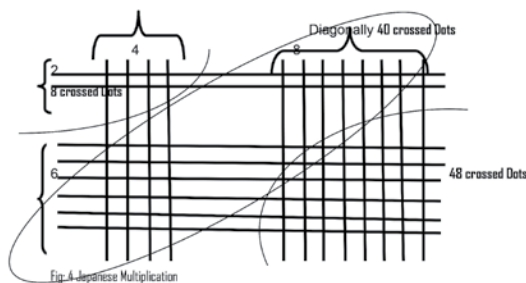
For our example, 26×48 , we follow the procedure explained as above

2	6	2×4	$2 \times 8 + 6 \times 4$	6×8
4	8	8	40	48

Fig: 3 Multiplication by Vedic Mathematics
 $= 8 \times 100 + 40 \times 10 + 48 = 800 + 400 + 48 = 1248$

6. Japanese Multiplication Method

According to Japanese multiplication we have to use some vertical as well as horizontal lines to show the total number of intersecting points which represent the product with respect to their place values. In the figure given below the multiplication of 26×48 is shown with the help of horizontal and vertical lines to get the required intersecting points.

There are = 8 dots (left Top) + 40 dots (Diagonally) + 48 Dots (Right bottom)

$$26 \times 48 = 8 \times 100 + 40 \times 10 + 48 \times 1 = 1248$$

It can be explained by another way

$\underline{\quad} \underline{\quad} \underline{\quad} 8$ (For 48 write 8 and carry over 4)

$\underline{\quad} \underline{\quad} 48$ (40 + carry over 4 = 44 and write 4

and carry over 4 again)

1248 (8 plus carry over 4 = 12 and write 12)

7. Russian Peasant Multiplication Method

In Russian method, the only skills you need to use are the ability to multiply and divide by 2, and to add.

Let's evaluate 48×26 using the Russian method. The Russian method uses two columns. First, write each number in the product at the head

of each column. In the first column, begin with the original number above the column (48) and then halve it to get 24 in the second row. Then halve 24 to get 12 in the third row. Continue halving. If you halve a number and it is not a whole number, always round down to the nearest whole number. For example, half of 48 is 24.

Stop when you reach 1 on the left side. In the second column, begin with the number at the head of the column (26). For the second row, double 26 to get 52. For the third row, double 52 to get 104. Continue doubling.

$$48 \times 26$$

48	26
(Go down making half) (multiply by 2 or make double)	
24	52
12	104
06	208
03	416
01	832

Ignore all rows with even numbers in the left column. That is, we want to focus only on the rows with odd numbers in the left column. Add up all the remaining

numbers in the right column.

$416 + 832 = 1248$ (others all are of even numbers from left side)

Thus $48 \times 26 = 1248$.

8. Approximation Method by nearest ten or fifty or hundred:

To work in a short time or to work orally we can find the product of two digit numbers like 26×48 we can use method of approximation. If we teach the product of numbers by this method our students can see the problems by holistic view, which is much more important in math teaching and learning.

48×26 means 48 times 26 or same as 26 times 48.

$$\begin{aligned} 48 \times 26 &= 48 \text{ times } 26 \\ &= 50 \text{ times } 26 - 2 \text{ times } 26 \\ &= 50 \times 26 - 2 \times 26 \\ &= 100 \times 13 - 52 \\ &= 1300 - 52 \\ &= 1248 \end{aligned}$$

9. Method by comparing with 100 or with 50:

To multiply any two digit number like 26×48 in very short duration of time we can do the multiplication by the following way:

By comparing with 50, Steps:

- Write 48×26 separately as shown below
- Write -2 above 48 because it is 2 less than 50
- Write -24 above 26 because it is 26 less than 50
- Subtract 24 from 48 we get 24
- Make it half because we are doing in half of 100 i.e. 50 we get 12 and write it
- Find the product of -2 and -24 i.e. 48 and write after 12 we get 1248

$$\begin{array}{r} -2 (50-2) \quad -24 (50-26) \\ 48 \quad \times \quad 26 \\ \hline -24 \end{array}$$

24 and divide it by 2 we get 12, because we are comparing with 50 i.e. half of 100 = 12 and 48 (product of -2 and -24)

1248

Let's see another example: 86×96

By comparing with 100, Steps:

- Write 86×96 separately
- Write -14 above 86 and -4 above 96
- Subtract 4 from 86 we get 82
- Write 82 as the answer of first two digit
- Multiply -14 and -4 to get the last two digits 56 then the product is 8256.

$$\begin{array}{r} -14 (100-14) \quad -4 (100-4) \\ 86 \quad \times \quad 96 \\ \hline -4 \end{array}$$

82
= 82 and 56 (product of -14 and -4)
= 8256

References

Kapoor, Dr. S.K., (2006): Learning Vedic Mathematics; Lotus Press, New Delhi 2006.

Su, Francis E. "Visual Multiplication with Lines." Math Fun Facts. <<http://www.math.hmc.edu/funfacts>>.

Council of Chief State School Officers [CCSSO]. (2010). Common Core State Standards for Mathematics. Washington, DC: CCSSO.

Hudson, P., & Miller, S. P. (2006). Designing and implementing mathematics instruction for students with diverse learning needs. Boston, MA: Pearson.

Blind Date

The sudden eruption of tone of the song: “ I don’t know you, but I want you.....” broke his slumber into crumbles. Coming to consciousness, he knew it was the alarm tone of his friend’s cell phone. Being a winter’s morning, there was an unbearable chill outside. Besides, the previous night he had sat up late, nearly after midnight, making his journey into the pages of the books in a bid to prepare for his final exam, he determined not to run away from the embrace of the goddess of slumber and soon fell asleep again.

It had been perhaps an hour when he was disturbed again by an unpleasant sound. It was as if two stones are being hit against one another. He stretched his

body, inhaled a deep breath and turned to the right side.

There, on the carpeted floor, he saw his friend, grinding some spices on the grinding stone.

From the smell pervading around the room and their usual way, he could sense he was grinding garlic, ginger and green chilly. He also saw his hair moist and spreading a gentle fragrance indicative of his recent wash. On the gas fire, above the kitchen table two pressure cookers, rather untidy because of irregular wash, were set on fire. The foods inside

Tanka Raj Baral
English Teacher

could have nearly cooked, so they were producing a mild hissing sound.

Surprised he was filled with to see his friend who had always been sleeping lately until the room got ablaze of the morning sun rays, getting up this early and setting in work. He wanted to know the cause but did not feel like asking. Silently he picked a bulky book from a nearby bamboo book shelf and immersed in the study without even cleansing his face.

After about an hour he saw his friend lying spread a sheet of white cotton cloth on the floor. This they always did at the time of lunch and dinner to prevent the foods and gravy spill over to the carpet and make it dirty. He then landed the pressure cookers on to the floor. Reaching two steel plates he laid them on the cotton sheet and served the rice from one of the cookers in equal portion. Having evacuated the frying pan of the vegetable into the same plates he poured the pulses from the next pressure cooker into the frying pan now empty and kept it in the middle of the two plates. Then he cleaned only the inner part of the pressure cookers with plain water and, restored them on the gas fire over the kitchen rack closing their lids. Finally he gave a look to Suraj which he easily understood as the call for lunch.

Suraj gave a glance to the wall clock; It was too early to take lunch but he didn't think it wise to make any fuss and left his bed and study without a word and descended down to the floor to eat. They were about the halfway through their

meal when his friend broke the silence-

"The girl has asked me out."

"Which girl?" inquired Suraj looking at his face in wonder.

"You know, the girl I have been talking on phone".

"Oh! Then it's the secret of your preparation, huh.....loads of congratulations dude! said Suraj and continued eating in a pensive mood.

After they finished their early lunch they resumed their respective jobs- Suraj on study and his roommate on the preparation for a blind date. Suraj saw him put his black hood off and hurl it to his bed opposite to that of his own bed, then his high neck, his trousers, the stocking and the vest. Almost nude, he stood still and thought for a while. Then, he approached the door and picked a blue jeans pant, check woolen shirt, and a red jacket from the hanger fixed at the back of the door pane. He wore the clothes and got a pair of white sports shoes from under his bed and put them on. Having sprinkled his body with a body spray that gave a sharp smell, he sneaked out of the room closing the door behind gently not to draw his roommate's attention.

Left alone in the closet Suraj's mind traversed to the past, to the genesis of the friendship between his mate and the invisible lady. He became happy at heart with the ultimate achievement his friend had become able to make though at the outset it seemed like chewing iron rice. He knew his friend had been constantly

talking with a girl in phone. He usually talked to her during night, after ten as the telephone charge would be significantly less in off hours. Though he did not know how long he spent in telephone conversation each night, his friend's late awakening in the morning and his red eyes would bespeak of his sitting up late.

Tagging a missed call behind, he had set up friendship with her. She, initially was resisting the calls from a stranger. But giving the impression of a good guy through a couple of short messages, he had been able to persuade her. Later they had been exchanging torrential short messages through their cell phones. In the beginning of their friendship he would have been given the regular updates of their progress. But these days there had occurred a gap in communication between them. The approaching examination and his pal's guilt consciousness could have been some of the reasons. He had not listened about their affair since last Saturday when he, in his half sleep, had happened to overhear their conversation when his friend proposed for meeting one another in person.

But she had, from the other side said "I am unattractive and shy. So I hesitate to meet you. Why don't we remain phone-friendsever? It's interesting, isn't it?" On his turn he had tried to persuade saying "See, we have befriended each other in a strange way. I'm not trying to judge your physical attributes. For these we need not to boast upon. They are not our achieved qualities. I just

think why don't we institutionalize our friendship meeting once?" Even then she was not to be persuaded to meet. Today when he realized he has gone to meet her, he felt a kind of joy inside. For a while he could not concentrate on his study, may be in his mind he had visualized his own romantic meeting with a damsel of his dream.

It was about three o'clock in the afternoon. Day was clear and the sun high. Attic room as it was, it had grown warm. In the same warmth Suraj had been submerged in the words of his text books when he was petrified because of the sudden push of the door. There entered his beloved friend. He looked terribly exhausted and crestfallen. His face looked faded, containing no tinge of glow which was seen during his leave. His hair scattered, the zip of his jacket wide open. Without speaking a single word to him, his friend with all this clothes on, hurled himself on his bed and remained laid on his back against the folded blanket. For a while he closed his eyes. On considering his mate's mood, he too dared not ask anything and pretended to be studying. There pervaded a terrible silence in the room. But the sound of long and deep breathing of his friend was clearly audible. Reluctantly, Suraj cast a glance toward his friend, now his eyes were wide open. His friend was staring at the wall above his own bed. Pasted on the wall was there the routine of their final examination due to take place just a few weeks later.

स्मृतिमा परम्परागत विवाह

विवाह हाम्रो समाजमा परम्परादेखि नै चल्दै आएको पाइन्छ । विवाह पनि विभिन्न प्रकारका छन्, जस्तै- मागी विवाह, गन्धर्व विवाह, प्रेम विवाह, कानुनी विवाह, चोरी विवाह आदि । यी विवाहमध्ये हाम्रो समाजमा बढी चलती चलनमा आउने विवाहमा मागी विवाह पर्दछ । पहिले-पहिले केटाका बुबाआमा र केटीका बुबाआमाको चित्त बुझेपछि केटाकेटीको देखभेट विना नै विवाह हुन्थ्यो । उहिले-उहिले पढाइको चलन त्यति थिएन भन्दा पनि हुन्छ । खास गरी केटीका बुबाले आफ्नी छोरी दिँदा केटाको खेतबारी, घर वा जग्गाजमिन हेरेर, घरमा परालको टौवा, आँगनको मकैको सुली हेरेर दिने गर्दथे । साथै केटीको उमेरभन्दा केटाको उमेर धेरैले बढी हुन्थ्यो । गोठका गाई, भैँसी, बाख्रा खरवारी केटा पक्षका बलिया पक्ष पर्दथे । आजभोलि जस्तो पढाइ एवम् केटी हेर्ने चलन थिएन । इज्जत खानदान हेर्ने चलन थियो । विचारी, डिठ्ठा र जिम्माल गाउँका राजा समान हुन्थे । यदि कसैले यस्ता घर भेट्टाएर छोरी दिन पाएमा राजैको घर भेट्टाए जस्तो मान्दथे ।

विवाह गर्न जाँदा दुलाहाले टाउकोमा सेतो फेता बाँधेर कलश अगाडि लगाएर दुलाहाका पछाडि अरु जन्ती लागेर दुलही लिन जाने गर्दथे । दुलाहाका बाबुले पनि पुरै टाउकोभरि सेतो फेता गुथ्ने चलन थियो । यसो हेर्दा अरु मानिसहरूले पनि दुलाहा र दुलाहाका बाबु रहेछन् भनेर सिधै चिन्दथे । यसै गरी दुलाहा अन्माउने वेलामा वुढापाका आइमाइहरूले मागल गाउने चलन थियो । त्यो मागल सुन्दा दुलाहा

स्वयम् भावुक भएर रुने गर्दथे । जब दुलाहा अन्माइन्छ तब दुलाहाका घरमा सारा गाउँका आइमाइहरू जम्मा भएर रत्यौउली खेल्न सुरु हुन्थ्यो ।

रमेश भण्डारी
नेपाली शिक्षक

जन्ती घरबाट हिँड्नुभन्दा पहिले करिव ३/४ घण्टा अगाडि दहीको ठेकी लिएर २/३ जना मानिस केटा पक्षबाट भतखोरै बनेर जाने गर्दथे । उनीहरू बेहुलीका घर पुग्दा माइती पक्षले उनीहरूलाई बाहिरै आँगनमा टीका लगाएर स्वागत गरी गुन्द्री काम्लोमा राखी खाजा नास्ता गराउँथे । अनि सोध्थे जन्ती कति आउनु भएको छ ? उनीहरू पनि यति आउँदै छन् भन्दथे । त्यसपछि उनीहरूलाई आवश्यक दाल, चामल, दाउरा, मरमसला एवम् टपरी माइती पक्षले दिन्थे र उनीहरूलाई एउटा बारीको कुनामा जन्तीलाई खाना पकाउँथे । पहिलेका विवाह प्राय सबै रातिका दुई दिनका हुने गर्दथे । रातिमा लालटिन, मइनटोल आदि बालेर हिँड्ने गर्दथे । एउटा भरियालाई क्यासेट हाल्ने टेप बोकाइन्थ्यो र क्यासेट घन्काउँदै जन्ती बाटोमै रमाइलो गर्दै हिँड्ने गर्दथे । वेहुलीको घरमा पुग्दा पुरै रात पर्दथ्यो ।

जब बेहुलीका घरमा पुगेपछि घरदेखि ५० मिटर जति टाढा पुरै जन्ती एक ठाउँमा जम्मा भएर बस्दथे । अनि बेहुलीका बुबा एवम् अन्य घरवेटीहरू सजिउनको दाउरोको दुप्पोमा कपडा बेरेर मट्टीतेलमा चोबेर चिराग बनाएर दुलाहा

एवम् जन्तीलाई जल, फुल, अक्षता आदिले छ्यापेर जन्ती पर्सिने काम गरिन्थ्यो । अनि दुलही आएर जल लिएर दुलाहालाई घुमेर माला लगाइदिनिन्थन् भने दुलाहाले दुलहीलाई औठी लगाइ दिन्थे । अनि दुलहाका बाबुले दुलाहालाई बोकेर विवाह भण्डपमा लग्दथे । अरु जन्तीहरू खाना खान बारीतिर भान्सामा जान्थे । बारीको छेउमा गुद्दी लामो गरी बिच्छ्याइन्थ्यो । टपरीमा दालभात हालेर खान बस्दथे । टपरीमा तातो भात हालेर दाल हाल्दा चुहेर पुरै बारीमा बग्थ्यो । जति दाल हाले पनि मुछिदैनथ्यो । खाना खाइ सकेपछि विवाह मण्डपमा विवाह हेर्ने सबै जन्ती एवम् घरबेटी आउने गर्दथे । विवाह पुरै रातभरिको हुने गर्दथ्यो ।

दुलाहादुलही एक छिन्न भिमिक्क गर्न पाउँथेनन् । रातभरि घरबेटी र जन्ती बिचमा सिलोक चल्ने गर्दथ्यो । सिलोक हाल्नेकै लागि भनेर जन्ती एवम् घरबेटीले केही मान्छेलाई सिलोके भनेर सुपारी दिइन्थ्यो । जन्ती र घरबेटीका बिचमा सिलोकको ठुलो घम्साघम्सी हुने गर्दथ्यो । सिलोक सुरु गर्ने बेलामा पहिले घरबेटीबाट सुरु गर्ने गरिन्थ्यो । जन्तीहरू वरिपरिका घरका पिँढी बार्दलीमा सुत्ने गर्दथे । कोही जन्ती आफ्ना इष्टमित्रका घरमा सुत्न जाने गर्दथे भने कोही जन्तीहरू गोठका टाड एवम् परालका टौवामुनि पनि सुत्ने गर्दथे । भोलिपल्ट बिहान दार्याँ-बार्याँ सुत्न गएका सबै जन्ती विवाह घरमा आउँथे । भित्रबाट ठुलाठुला गिलासमा घरबेटीले जन्तीलाई चिया ल्याउने गर्दथे । आँगनमा कन्यादान दिने सामानहरू छरपस्ट राखिन्थ्यो । दुईचार जना मानिस वा जन्तीमध्येका अगाडि नै गएर वा दुलही अन्माउनु भन्दा पहिले नै पर खोलामा वा पानी भएको ठाउँमा जन्ते बाख्रो र भात पकाएर बस्थे । यता विवाह चलि नै रहन्थ्यो । बिहान करिव १० बजेतिर दुलही अन्माउनुभन्दा अगाडि दुलहीलाई

कपडा फेर्न घरभित्र लगिन्थ्यो । जति वेला भित्र कोठामा दुलहीकी आमा निकै भावविह्वल भएर रुने गर्दथिन् । साथै अरु घरबेटी महिला पनि रुन्थे । त्यसैले दुलही निकाल्न केही अबेर हुन्थ्यो । यता जन्ती भने कतिखेर दुलही अन्माइ देलान् भन्ने इन्ताजारमा निकै छटपटाउँथे ।

त्यस क्षण हालेको एउटा श्लोकको याद छ-
लाख लाखका गहना र कपडा दानै दिनुभो दिन सबको मन धक्यो अबेर किन भयो लागिन्की आमा रुन

जब बाहिर आँगनमा बेहुलीलाई बेहुलीका बुबा वा दाजुले बोकेर जग्गे घुमाउँदा बेहुली पिठ्युँमा निकै चिच्याएर रुन थाल्दथिन् । बाटोमा खुट्टा टेकाउन खोज्दा पिठ्युँबाट फर्ने मान्दैनथिन् । जबरजस्ती डोलीमा चढाएर डोलेहरू बोकेर बाटो लाग्दथे । उता बेहुलीका पिँढीमा बसेर घरबेटी सुक्क सुक्क गर्दै रुन थाल्दथे । यसरी दुलहीलाई जन्तीले खाने ठाउँमा ल्याएपछि गिलोगिलो भात र खसीको तातो भोल र दुई चार पिस मासुसँग जन्ते बाख्रो खाएर बेहुली लिएर घरतर्फ फर्कन्थे ।

बेहुलाका घर आइपुग्दा साँझ परिसकेको हुन्थ्यो । यता सबै आइमाई मानिस बेहुली भित्र्याउन र मुख हेर्नका लागि तयार भएर बस्दथे बेहुलीलाई घरभित्र पस्नुभन्दा पहिले ढोकामा बेहुलाका दिदी बैनीले ढोकामा बाटो छेक्ने गर्दथे । अनि बेहुलीले पैसा दिएपछि बाटो छाडि दिन्थे । यसरी दुलही भित्र्याएपछि सबै जन्ती आफ्नो घरतर्फ लाग्दथे । आज मलाई आफू सानो छँदा गाएको जन्त एवम् विवाहको सम्भन्ना गर्दा अचम्म लाग्दछ ।

नाटककार विजय मल्ल र “बौलाहा काजीको सपना” नाटकको विश्लेषण

पृष्ठभूमि

साहित्यका श्रव्य र दृश्य भेदमध्ये नाटक दोस्रो भेद अन्तर्गत पर्दछ । नाटकको स्वरूप र बनोटलाई दृष्टिगत गर्दा आख्यानान्तरिक कथ्यको अनुकार्य प्रधान संवादात्मक संरचना नै नाटक हो भन्न सकिन्छ । संस्कृतको ‘नट्’ धातुमा ‘अक’ प्रत्यय लागी नाटक शब्दको उत्पत्ति भएको हो र यसको मूल मर्म अभिनयको भाव प्रदर्शन गर्नु भन्ने बुझिन्छ । श्रव्य काव्य अन्तर्गत कविता, कथा, उपन्यासजस्ता अन्य विधाहरू पर्दछन् । नाट्यशास्त्रका आदिम निर्माता भरतमुनिले पञ्चम वेद भनेर नाटकलाई मानेका र तिन लोकका भावनाहरूको अनुकरण भनेका छन् । त्यस्तै संस्कृत साहित्यका महाकवि कालिदासले नाटकलाई प्रयोग विज्ञान भनेका छन् । पाश्चात्य विद्वान् अरिस्टोटलले नाटक मानिसको अनुकरणात्मक कृतिको परिणति हो भनेको पाइन्छ । मूलतः नाटकका दुई भिन्न संरचना फेला पर्दछन्- त्रासदी र कामदी । त्रासदीलाई दुःखान्तक वा वियोगान्तक नाटक र कामदीलाई सुखान्तक वा संयोगान्तक नाटक भनिन्छ । धार्मिक, पौराणिक, ऐतिहासिक, सामाजिक आदि विषयवस्तु अँगालेर उपर्युक्त दुई संरचनामा नाटक रचना गरिन्छ । अभिनयात्मक अभिव्यक्ति नै नाटकत्व हो, जसले अन्य साहित्यिक विधाबाट नाटकलाई अलग्याउँछ । पूर्वमा प्राचीन नाटकहरू सुखात्मकमा रचिएका छन् भने पश्चिममा ग्रिसेलीमा रचिएका पाइन्छन् । नेपालीमा भने नाट्य परम्परा धेरै पछि आरम्भ भए पनि सुदीर्घ परम्परा भने कायम रहि रहेको इतिहासले देखाउँछ ।

विजय मल्लपूर्वको नेपाली नाटक परम्परा

नेपाली नाट्य परम्पराको उद्भव र विकास प्रक्रियालाई प, । थ म क , माध्यमिक, विकास

र आधुनिक काल गरी विभाजन गरी हेर्ने गरिएको पाइन्छ । प्राथमिक कालीन नाटक परम्परा संस्कृतमा संरचित दरबारमा लेखिएका र नृत्य, गीत एवम् धार्मिक पर्वका भजन बालुन गीत तथा लोक जीवनका रत्यौली, घाँटु, ज्यापू नाचहरूबाट अनुप्राणित भई लेखनको अनुकूलता सिर्जना भएको भन्ने उल्लेख छ । किरातकाल र लिच्छवी कालमा नाटकको अवस्थितिबारे केही भन्न नसकिने कुरा साहित्यको इतिहासमा उल्लेख गरिएको छ । मल्ल कालदेखि नाटक रचना र अभिनयको परम्परा सुशृङ्खलित रूपमा भएको पाइन्छ । वि.सं. १३७५ मा जयानन्दको पालामा नागानन्द नाटक, जयस्थिति मल्लको समयमा वि.सं. १४३७ मा भैरवानन्द र जगज्ज्योति मल्लको कालमा हरगौरी विवाह, हरिसिंहदेवको समयमा धूर्त समागम नाटक आदि लेखिएका र यिनै नाटकसँग नेपाली नाटक लेखन परम्परा जोडिएको भए पनि नेपाली नाटक लेखन परम्परा भने रणबहादुर शाहको शासनकाल (वि.सं. १८५५ पूर्व) लेखिएको ‘हास्यकदम्ब’ र भीमसेन थापाको अन्तिम चरण वि.सं. १८९० तिर अनुवाद गरिएको ‘मुद्रा राक्षस’ सँग जोडिएको पाइन्छ ।

कविराज बराल
नेपाली शिक्षक

संस्कृत नाटकको अनुवादको दोस्रो युग मोतीराम भट्टदेखि आरम्भ भएको र मौलिक नाटक लेखन आरम्भ हुनुपूर्व 'प्रियदर्शिका' नाटकका माध्यमबाट भाषानुवाद गरी मौलिकता प्रदान गरेको पाइन्छ । उनले कविता विधामा जस्तै नाटक विधामा पनि नेतृत्व लिएको पाइन्छ । त्यसपछि पाश्चात्य वियोगान्तक नाटक लेखन परम्परालाई भित्र्याउँदै नाटककार पहलमान सिंह स्वाँरको 'अटल बहादुर' शीर्षकको नाटक देखापर्छ, जुन नाट्य सम्राट बालकृष्ण समको 'मुटुको व्यथा' जस्ता मौलिक नाटक लेखनको पृष्ठभूमि तयार हुन पुगेको सन्दर्भ उल्लेख गर्न सकिन्छ । त्यसपछि शम्भु प्रसाद ढुङ्गेलका 'रत्नावली' (१९७५), 'उत्तरराम चरित्र' (१९७६-७७), 'मालती माधव' (२०२६) प्रकाशित भएका पाइन्छन् । त्यसपछि लेखनाथ पौड्याल, केदार शमशेर, राम प्रसाद सत्याल, सूर्य विक्रम जावली, पारसमणि प्रधान लगायतले नाटक लेखन परम्पराको निरन्तरता दिए पनि नवीन मूल्य र मान्यतालाई आत्मसात् नगरी मोतीरामकै रूपान्तरण परम्परालाई पछ्याएको पाइन्छ । नाटककार बालकृष्ण समले पहिलो मौलिक नाटक लेखी नवीन शैलीको पहिलो दुःखान्तक नाटक 'मुटुको व्यथा' (१९८६) लेखी नाट्य लेखन फाँटलाई फराकिलो पारेको देखिन्छ । नाटक साहित्यको तेस्रो चरण (२००८ देखि हालसम्म) मा नाटकलाई अलग्याउने मुख्य आधार मनोविश्लेषणात्मकता देखा पर्छ । दोस्रो चरणमा यथार्थवादको एउटा पक्ष समस्यामूलकता मात्र देखापरेको छ । यस चरणमा गोविन्द बहादुर मल्ल 'गोठाले' महत्त्वपूर्ण स्रष्टाका रूपमा देखा पर्दछन् । यिनका नाटकमा मनोविज्ञानको अन्तर्वस्तु र सूक्ष्म मनोविश्लेषणको पनि सूत्रपात भएको पाइन्छ । यसै धारामा देखा परेका सशक्त नाटककार हुन्- विजय मल्ल ।

नाटककार विजय मल्ल

विजय मल्लको साहित्यिक व्यक्तित्व कथा, कविता, समालोचनाका साथमा नाटककार व्यक्तित्व प्रखर देखिन्छ । उनको प्रथम प्रकाशित नाटक 'राधा मान्दिन' (२०११) एकाङ्की हो । 'कोही किन बर्बाद होस्' (२०१३) बाल मनोविज्ञानमा आधारित उपदेशात्मक नाटक हो । शैक्षिक क्षेत्रको विषयवस्तुलाई उनेर बालपात्रको मानसिकतालाई विश्लेषण गरिएको यो उनको सुन्दर नाटक हो । त्यस्तै फ्रायडको विकृत मनोविज्ञानका कतिपय सिद्धान्तलाई रूपायित गर्न खोज्ने 'जिउँदो लास' (२०१८) यिनको नाट्य शिल्पको चरम विकासको सूचक कृतिका रूपमा देखापर्छ । यिनको 'भोलि के हुन्छ ?' भन्ने नाटक पथरको कथा (२०२८) नामक एकाङ्की सङ्ग्रहमा सङ्कलित छ भने 'बौलाहा काजीको सपना' भन्ने नाटक बौलाकाजीको सपना नामक एकाङ्की सङ्ग्रहमा सङ्कलित छ । स्मृतिको पर्खालभित्र (२०४०) र भुलैभुलको यथार्थ (२०४१), मानिस र मुखुण्डो (२०४०), पहाड चिच्याइ रहेछ (२०४०), भित्ते घडी (२०४०), सृष्टि रोकिँदैन (२०४८) यिनका प्रकाशित एकाङ्की नाटकहरू हुन् । उनी मूलतः सामाजिक यथार्थवादी नाटककार हुन् । उनले सामाजिक विकृति र विङ्गतिको चित्रण गरी समस्याको निराकरणको सङ्केत गर्दछन् । नेपाली समाजको चित्रणका साथै मनोवैज्ञानिक यथार्थको कलात्मक प्रस्तुति उनका नाटकमा पाइन्छ । उनी आफ्ना नाटकमा विश्वबन्धुत्वको साथै मानवतावादी चिन्तनलाई अभिव्यक्त गर्दछन् । समाज सुधार, राष्ट्रप्रेम, शिक्षा र चेतनाको लहर फैलाउने काम उनले नाटकमा गरेको पाइन्छ । सामान्य र असामान्य मनोदशको बिचमा अन्तर्द्वन्द्व प्रस्तुत गर्दै फ्रायडीय मनोविज्ञानको प्रयोग उनका कृतिमा भएको पाइन्छ । बौद्धिकता, तार्किकता एवम् नारी मुक्तिको कामना गर्ने उनको लेखनमा

सूक्ष्म सघन र सबल छोटाछरिता नाटक लेख्ने कौशल देखिन्छ । आफ्ना नाटकमा एक न एक पात्रलाई मुखपात्र बनाई वैचारिकतालाई बौद्धिकतामा घोली प्रस्तुत गर्ने कला प्रबल छ । मञ्चनीय नाटक लेखन, कुतूहलको संयोजन र सरल, सहज, स्वाभाविक कथ्यभाषाको प्रयोगले यिनका नाटक स्तरीय र मार्मिक बनेका छन् ।

बौलाहा काजीको सपना नाटकको विश्लेषण

कथावस्तु

वि.सं. २००४ सालमा रचना गरिएको बौलाहा काजीको सपना नाटक 'बौलाहा काजीको सपना' शीर्षकको एकाङ्की सङ्ग्रहमा वि.सं. २०२८ मा प्रकाशित भएको छ । सामाजिक यथार्थवादी विषयवस्तु रहेको यस नाटकको अन्तर्वस्तु राणाकालीन नेपाली समाजमा व्याप्त गरिबी, अन्धविश्वास र असमानता जस्ता कुरीति र विसङ्गतिमा संरचित छ । विषयवस्तुको अध्ययन गर्दा नाटककारले शिक्षा र चेतनालाई वर्गभेदहीन आदर्श समाजको निर्माणको आधार बनाएको देखिन्छ । पाँच अङ्कमा विस्तारित यस नाटकको पहिलो अङ्कमा ज्याला मजदुरी गरेर आफ्नो जीवनरथ कष्टपूर्ण ढङ्गले चलाउने माने र भक्ते जस्ता सर्वहाराको जीवन कथालाई प्रस्तुत गरिएको छ । सहरको दुर्गन्धित छिडीमा बस्ने भक्तेले आफ्नी स्वास्नीको मोटरले किचेर मृत्यु भएछि दुःखकष्टसँग छोरो बिरेलाई हुर्काउँदै गरेको देखिन्छ । भक्तेले आफ्नो छोरोलाई पुग्दो खान र लाउन दिन सक्दैन । त्यसैले बिरेले सहरका केटाकेटीहरूले सम्पन्न जीवन बिताएको अनि खाए खेलेको देखेर आफ्ना रहर पुरा गर्न लोभिएर सहरमा माग्न थाल्छ । गरिब भए पनि स्वाभिमानी भक्तेलाई छोराको मगन्ते चरित्र किमार्थ सह्य हुँदैन र उसले आफ्नो छोरोलाई पिट्न थाल्छ । माया नै नराखी भक्तेले आफ्नो छोरोलाई कुटेको देखेर माने रिसाउँछ । त्यही बेला बौलाहा काजी

त्यहाँ आएर काम नगरी कसैको नखान्ने, ईश्वर सामु नमाग्ने, बाबुआमाति पनि काम नगरी क्यै नलिने र भगावन्लाई क्यै दिएर पुकार नगर्ने जस्ता सत्य सम्झने र घोकने भनेर माने र भक्तेलाई बताउँछ । होनहार र सुन्दर मस्तिष्क भएको भक्तेको छोरोलाई देशको छोरो भन्दै उसलाई लायक बनाई संसारलाई स्वर्ग बनाउने कर्म बनाउन उसलाई पढाउनु पर्ने सल्लाह दिन्छ । दोस्रो अङ्कमा आर्थिक समस्याको कारण सुरुमा हिचकिचाएको भक्तेले बौलाहा काजीको प्रेरणाले आफ्नो छोरोलाई सम्पन्न धनीमानीका छोराछोरी पढ्ने विद्यालयमा पढ्न पठाउँछ । भुत्रे मैला लुगा लगाउने गरिब बिरेलाई सम्पन्न वर्गका विद्यार्थी भरत, विक्रम अनि हरि जस्ताले दुःख दिने, रुवाउने जस्ता दुर्व्यवहार गर्छन् । नाटकको तेस्रो अङ्कमा भक्तेको छोरोले पढ्ने अवसर पाएपछि कक्षामा प्रथम भई सबैलाई प्रभावित पार्छ र ऊ सबैको आशाभरोसा बन्न पुग्छ । सामाजिक व्यवस्थाको ज्ञानकै कारण उसले राष्ट्र निर्माणका सम्बन्धमा गहकिला तर्क दिने र स्वाधीनता, समानता र भ्रातृत्वका सन्दर्भका आधारमा अमेरिका, फ्रान्स, हिन्दुस्थानको दुरवस्था विश्लेषण गर्दै ती मात्र शब्दमा खुम्चिएको विश्लेषण गर्ने सामर्थ्य देखाउँछ । यस अङ्कको अन्त्यतिर आइपुग्दा अकस्मात् बिरेलाई टाइफाइडको ज्वरो आई सिकिस्त विरामी भएको घटनाले नाटकको चरम अवस्था सिर्जना भएको छ । वैद्यको उपचारमा सीमित हुनु पर्दा उपचार नपुगी ऊ भन सिकिस्त हुन्छ । यो कुरा थाहा पाई उसका साथी राम र बद्री भेट्न आउँछन् । पैसाको अभावमा बिरेले बाबुलाई कोट बेच्न लैजान भनेको सुन्छन् र केही पनि खान नमानेको उसलाई साबुदाना खुवाउनुको साथै केही पैसा पनि सहयोग गर्छन् । नाटकको अन्तिम खण्ड पाँचौं अङ्कमा गरिबीकै कारण उपचार नपुगी

भविष्यको उज्ज्वल तारा अनि भोलिको कर्णधार बिरेको असामयिक निधन हुन पुग्छ । बौलाहा काजी, माने र भक्तेको सपना चकनाचुर भए पनि बौलाहा काजीले सान्त्वना दिँदै "एक दिन तेरो मेरो इच्छा पुरा हुने छ । फिक्री नले म अर्को सपना सिर्जना गर्छु, गरिबीलाई टाढा मिल्काउँछु । ... संसारलाई एक दिन सुखी हुनु छ, कसैले रोक्न सक्दैन" भन्दै आशावादी दृष्टिका साथ कथावस्तु वियोगान्तक भई टुङ्गिएको छ । आर्थिक र सामाजिक समस्या र यसको समाधानको सङ्केत गरिएको छ ।

चरित्र विधान

बौलाहा काजीको चरित्र

बौलाहा काजीको सपना नाटक सामाजिक एवम् यथार्थवादी धरातलमा संरचित नाटक हो । यो नाटक प्रमुख, सहायक र गौण पात्रहरूको उपस्थितिमा संरचित छ । बौलाहा काजी यस नाटकको सक्रिय एवम् केन्द्रीय पात्र हो र उसैको चरित्रमा नाटक सार्थक देखिन्छ । 'बौलाहा काजी' सामन्ती समाजले उसको क्रान्तिकारी चरित्रलाई बौलाहा बनाइएको र भनिएको आरोपित चरित्र हो । ऊ स्वस्थ वर्गभेदहीन समाजको निर्माणका लागि अग्रसर परिवर्तनकारी, क्रान्तिकारी, प्रगतिशील, विद्रोही नायक/पुरुष चरित्र हो । समाज परिवर्तनका लागि वर्ग सङ्घर्षको बाटोलाई अवलम्बन गरी समाजमा व्याप्त गरिबी, अन्याय र असमानतालाई समूल नष्ट गर्न सकिने नाटककारको अभीष्टलाई बौलाहा काजीले मुख पात्रको रूपमा भूमिका निर्वाह गरेकाले ऊ प्रतीकात्मक चरित्र हो । समग्र नाटकको मूल उद्देश्यलाई सार्थकता दिनमा यस नाटकको प्रमुख मञ्चीय पात्र बौलाहा काजीको महत्त्वपूर्ण भूमिका रहेको छ । समाजका दुःखी, गरिब, असहाय, अपठित सर्वहारा व्यक्तिहरूको उद्धारको लागि समर्पित

ऊ एक सचेत मानवतावादी चरित्रको रूपमा उभिएको छ । माने र भक्ते जस्ता श्रमिक र भरियाहरूको सहारा ऊ स्वतन्त्रता, समानता र भ्रातृत्वमूलक समाजको कल्पना गर्ने वा सपना देख्ने एक सचेत, सभ्य, सहयोगी र चेतनशील पात्रको रूपमा रहेको छ । वरिपरि निराशा र अघोर आपत्-विपत देखेर पनि आशावादी र गतिशील चरित्रका रूपमा ऊ रहेको छ । समग्र समाजको असमानतालाई चिर्न अग्रसर ऊ काम नगरी खान नहुने, ईश्वरसामु हात फैलाउन नहुने, केही काम नगरी आफ्ना आमाबाबुसँग पनि माग्न नहुने र भगवानलाई घुस खुवाएर पुकारा गर्न नहुने जस्ता चार सत्य माने र भक्तेलाई व्यक्त गर्दछ । समतामूलक समाज निर्माणार्थ कटिबद्ध ऊ केटाकेटीलाई स्कूल पुर्‍याउन, बिरामीलाई औषधी खुवाउन, मरेकालाई घाटसम्म पुर्‍याउन नाटकमा सक्रिय भएको देखाइएको छ । बिरेको मृत्यु पश्चात् विचलित नभई आफ्नो एक सपना बिरे मर्दमा अरु सपना बुन्न छाड्नु हुन्न भन्ने आदर्शलाई उसले बोकेको छ । गरिबीलाई टाढा मिल्काउने र यस्तो चाहनाको अगाडि मान्छे विरुद्धमा उभिए त्यसको दुश्मन बन्ने, बाधा बुद्धि हुन्छ भने बरु आफू सिल्ली हुने र गरिबीको समर्थक भएर परमेश्वर नै खडा भए आफू नास्तिक बन्ने कटिबद्धता व्यक्त गर्दै संसारलाई जसै एक दिन सुखी हुनु छ र कसैले रोक्न सक्दैन भन्ने क्रान्तिको आशावादी सचेत योद्धा/लडाकु देखिन्छ । यस अर्थमा ऊ वर्ग विभेदको अन्त्यका लागि मुक्तिकामी सङ्घर्षशील आदर्श काजी, सचेत काजी र क्रान्तिकारी काजी प्रबुद्ध काजी हो, बौलाहा काजीको सपना नाटकको ।

बिरेको चरित्र

बौलाहा काजीको सपना नाटकको 'बिरे' भक्तेको छोरो आमा मरेकी एक टुहुरो बाल पात्र हो । 'बिरे' बौलाहा काजी, भक्ते र मानेको आशाको

केन्द्र बनेको छ । रोग, भोक र शोकको केन्द्र बिरे नेपाली समाजका निम्न वर्गीय जीवनको यथार्थको प्रतिनिधित्व गर्ने चरित्र हो । नाटकको आरम्भमा बालसुलभ इच्छा र आकाङ्क्षा गरिब बाबु भक्तेबाट पुरा नहुँदा अनि सहरिया केटाकेटीले गरेको रमाइलो र मोजमस्ती देखेर लोभिएको ऊ सडक भिखारीको रूपमा देखिन्छ । बौलाहा काजीको प्रेरणाले स्कुलमा पढ्ने अवसर पाएपछि गुरुको साथै राम, बद्री र विक्रम जस्ता असल साथीको सम्पर्कले प्रतिभाशाली र जेहेन्दार छात्रका रूपमा ऊ रूपान्तरित भएको छ । कठोर जीवन र प्रतिकूल वर्गभेदयुक्त सामाजिक परिवेशमा निम्न वर्ग र उच्च वर्ग बिचको द्वन्द्व उसमा उत्पन्न भएको र उसले मुक्तिका उपायको खोजी गरेको देखिन्छ । अवसर नपाउँदा सडकमा माग्दै हिँडेको ऊ अवसर पाउना साथ बौद्धिक, तार्किक र प्रतिभाशाली बनेको अभिव्यक्ति यस नाटमा पाइन्छ । श्रमिक, भरिया भई जीवन गुजारा गरेको बाबुको दुःख, समाजको अवस्था अनि देश र जनताको व्यथालाई बुझेको उत्साही र सत्पात्र हो, बिरे । आफ्ना साथीहरूसँग स्वतन्त्रता, समानता र भ्रातृत्वका बारेमा चर्चा गर्दै फ्रान्सेली, अमेरिकी, हिन्दुस्तानी र हब्सीहरूको मुक्ति काजगमा कोर्दैमा र बोल्दैमा अन्त्य नभएको ती केवल शब्दमा मात्र सीमित भएको हुनाले गरिब सर्वहारा वर्गको मसक्तिका लागि सामाजिक संरचनाको आमूल परिवर्तन अर्थात् जरैदेखिको परिवर्तनबाट सम्भव हुने तार्किक विचार प्रस्तुत गर्दछ । जीवनको अभावपूर्ण र गन्धे छिडीको बँचाइमा परिवर्तन ल्याउन अनादिकालदेखिको शोषणको अन्त्य नभई सुनिश्चित नहुने र त्यसका निमित्त समाजलाई एक धक्का दिएर बदलाउनु पर्छ भन्ने क्रान्तिकारी विचार उसले लिएको देखिन्छ । नाटकको आरम्भदेखि अन्त्यसम्म सक्रिय भूमिका खेल्ने उसले गरिबीकै कारण

टाइफाइडको उपचार गर्न नसकी मृत्युवरण गर्नु परेको छ । उपचार गर्ने पैसाको अभावमा आफ्नो कोट समेत बेच्न बुबालाई भनेको उसको असामयिक कारुणिक मृत्यु हुँदा पाठकको सहानुभूतिको केन्द्र बन्न पुगेको छ । बिरे अन्धकाररूपी गरिबी विरुद्ध भिड्ने तर तारा भर्रेर गएभैं अस्ताउने समतामूलक उन्नत र समृद्ध सुनौलो बिहानीको प्रतीक बनेको छ । ऊ भक्ते, माने र बौलाहा काजीको सद्भाव तर सामाजिक दुरवस्थाबाट पीडित बाह्य र आन्तरिक द्वन्द्वको चपेटामा परेको पात्र हो । गरिबी भुपडीको बत्ती राम्ररी बल्न नपाउँदै निभेको र अन्धकारमय संसारको आकाशमा उदाउँदो पूर्ण चन्द्र भएर पनि आलोक छर्न नपाउँदै उज्याला आशाहरू भताभुङ्ग भएको पात्र हो । अन्ततः सामाजिक क्रान्तिकारी प्रगतिशील छवि देखाएर जीवन बँचाइको द्वन्द्वमा विलीन भएकाले वियोगान्तक कथानक भएको छ- 'बौलाहा काजीको सपना' नाटकमा ।

अन्य पात्रहरू : बौलाहा काजी नाटकमा प्रमुख पात्रको भूमिकामा बौलाहा काजी र बिरेका अतिरिक्त भक्ते, माने (भरिया, श्रमिक, सहायक पात्र, सर्वहारा वर्गका प्रतिनिधि पात्रहरू) मास्टर, पण्डित (विद्यालयका शिक्षकहरू) साहु (राणा कालीन शोषक, सहरबासी सामन्त), विक्रम, राम, बद्री, भरत, हरिमध्ये बद्री राम बिरेका मित्र तर विक्रम, भरत, हरि सम्पन्न वर्गको प्रतिनिधित्व गर्ने अनि बिरेलाई अत्याचार गर्ने असत् पात्रहरूको नाटकमा भूमिका रहेको पाइन्छ ।

द्वन्द्व विधान

वि.सं. २००४ सालको राणाकालीन परिवेशमा रचना गरिएको यस नाटकको घटना आरम्भ, विकास, चरमोत्कर्ष र अवसानलाई हेर्दा बाह्य द्वन्द्व र आन्तरिक द्वन्द्वलाई प्रतीकात्मक ढङ्गले सङ्केत गरिएको छ । नाटकका गरिब

एवम् सर्वहारा वर्ग भक्ते, माने र बिरे जस्ता पात्रहरूका गरिबी र अभावको जीवन गन्धे छिँडीको वातावरणमा सङ्घर्षले दुःख कष्ट गरी चिसो र अभावपूर्ण बसाइ र बाँचाइमा एक खालको आन्तरिक द्वन्द्व छ भने साहु मालिकबाट ठगिएको अनि बिरेले उच्च वर्गका केटा केटीहरूबाट सताइँदा र बौलाहा काजीको सामाजिक रुढिवादी संस्कार र परिवेशसँग बाह्य द्वन्द्व देख्न सकिन्छ । "सोध् न त्यो बाबु साहेबलाई । अभ रुन्छस् ! चोर फटाहा ! बाटामा मागदै हिँड्नलाई लाज लागेन ? यसको मुख हेर 'हजुर ! एक पैसा भनेर गुन्डाका पछि पछि लागि रहेको लुत्याहा कुकुर ! जा, मागेर खान जा । माग्ने ! आज यसलाई यहाँबाट मुन्द्याइ नै दिन्छु, जाँसुकै जाओस्, मरोस् । यसको बाबुले यसलाई कमाएर खुवाउनै सकेनछ, यसको बाबुले यसलाई पाल्नै सकेनछ । खाओस् न मागेर ।" ... "आज मागेर खाओस्, भोलि चोरेर खाओस्, पर्सि कसैको दुकुटी फोरोस् । ए चोर ! तैले भनिनस् 'हजुर ! मेरो बा छैन, मेरो आमा छैन, म दुहुरो ।' हो, तेरो बा मरि सक्यो, परलोक गइ सक्यो । जा अब मागेर पेट भर्नू ।" जस्ता भक्तेका भनाइहरू र "गरिबको छाउराको मुख हुँदैन क्या, धनीका छोराहरूले मागेर हिँडेको तैले देख्या' छस् ? लौ भन् त, हाम्रा हातगोडा निकम्मा भो भने, हामीलाई पनि नमागी सुख होला ? मानिसहरू कसरी चोर हुन्छन्, यस्तो घत लाग्या'छ मलाई त्यो कुरा ।" जस्ता मानेका भनाइमा गरिबी र अभावको आन्तरिक द्वन्द्व बेजोड देखिन्छ । त्यस्तै, बिरामी हुँदा उपचारार्थ पैसा नहुँदा आफ्नो कोट बेचि दिने आग्रह गर्दै बिरेले- हैन, बेचि नै दिनोस् अहिले हामीलाई पैसाको पनि त सिकिस्त छ नि ! भनेको अभिव्यक्तिमा गरिबको बाँचाइमा हुने यथार्थ र सङ्घर्षको कारुणिक द्वन्द्व जीवन्त रूपमा प्रस्तुत भएको छ । त्यस्तै बौलाहा

काजीका- "मेरो कत्रो आश, कत्रो सपना सबै चकनाचुर भयो । यस बिरेले केही पुरा गथर्यो, मलाई यति विश्वास थियो । संसारलाई बदलेर नयाँ रङ्गले पोति दिने, नयाँ जीवनले छोड दिने, भै हाल्यो यस्तो लायक, यस्तो योग्य मानिस । हामीले ज्यान मारि दियो खालि गरिबीले !" जस्ता अभिव्यक्तिमा तत्कालीन सामान्त र वर्गभेदयुक्त समाजका कारण सृजित आन्तरिक द्वन्द्व सशक्त देखिन्छ ।

त्यस्तै, विद्यालयका सम्पन्न वर्गका विद्यार्थीहरू भरत विक्रम र हरिका बिरेप्रतिका व्यवहारहरूमा बाह्य वर्गीय द्वन्द्व देखिन्छन् । केही उदाहरणहरू हेरौं-

कस्तो रहेछ ? कान समातेर बाहिर घोक्रा न, त्यस्तो फोहोरी भुत्रेलाई । एउटा कापी ल्याएर थपक्क त्यहीँ बस्न आउँदो रहेछ ।

खै, छडी ले हरि ! ठट्टाएर यसलाई ।

अँ तैले भनेर । यस्तो फोहोरी, मैलो घिनलाग्दो माग्ने जस्तोसित टाँसिएर पढि रहनु पर्ला, हैन के ? यसलाई यसै गरेर तर्साएर पठाउनु पर्छ । छिः छिः नोकरजस्तो मानिस । हाम्रो घरको ठिकै बाबुचा जस्तै छ यो ।

साहुले भक्तेप्रति व्यङ्ग्य गर्दै भनेका तलका उद्धरणमा पनि वर्गीय द्वन्द्व देखिन्छन्, जस्तै-

ओहो ! तेरो छोरो पनि स्कुल पढ्छ ? तँ पनि छोरालाई पढाउने भइस् हँ ? छोरालाई पढाएर के गर्छस् ? कलम समाएर के हुन्छ ? भारी बोक्न जान्दैन क्यारे । तिमीहरूले भारी बोक्न छोडेपछि भारी बोक्ने को नि ? बुझिस्, पछि पछुताउनु पर्ला ।

त्यस्तै बौलाहा काजीको अभिव्यक्तिमा पनि सामाजिक वर्ग द्वन्द्व यसरी प्रस्तुत भएको छ- हेरौं,

रोगले, किराले, फोहरले, मैलाले जहाँ जहाँ

आक्रमण गरिरहेको छ, जसले पसिना चुहाई चुहाई काम गर्ने छ त्यसको पेटमा खुब 'दुध भात' कोचि दिने । काम नगरी खान खोज्नेलाई लोप्पा खुवाउने । यस्तो स्वर्ग बनाउँछु म, बुझ्यौ ! बिरेप्रति लक्षित गर्दै- तिमीहरूको भोक र क्षुधाको मुक्तिकर्ता, तिमीहरूको गरिबीको नष्टकर्ता त्यो स्वयम् सपनाको सृष्टिकर्ता हुने छ भन्दै क्रान्तिको प्रतीकको रूपमा ठान्दै उसमा बाह्य द्वन्द्व व्यक्त भएको छ ।

वैचारिक पक्ष/धरातल

'बौलाहा काजीको सपना' नाटक सामाजिक मनोवैज्ञानिक यथार्थको कलात्मक संयोजन गरी लेखिएको वैचारिक नाटक हो । नेपाली समाजमा विद्यमान गरिबी, अन्धविश्वास, असमानता र वर्गभेदबाट मुक्त समाजको खोजी नाटकमा पाइन्छ । समाजमा रहेका अन्याय, अत्याचार, भेदभाव र असहज परिस्थितिको मूल कारण गरिबीलाई समाप्त नगरेसम्म समाजको अमूल परिवर्तन हुन नसक्ने मूल कथ्य नाटकमा पाइन्छ । नाटकको आरम्भदेखि अन्त्यसम्म गरिबी र यसका परिणतिहरूलाई चित्रण गरिएको यस नाटकमा शिक्षा र वर्गीय चेतनालाई समाज परिवर्तनको मूल संवाहकका रूपमा चिनाइएको छ । समृद्ध वर्गभेदहीन आदर्श समाजको निर्माण गर्ने उद्देश्य नाटकमा रहेको छ । शिक्षा र चेतनाबाटै बिरे जस्ता निम्न वर्गका मानिसहरू पनि लायक, सक्षम र योग्य व्यक्ति बन्न सक्ने यथार्थलाई प्रस्तुत गरिएको छ । शिक्षामा समान अवसर भए राष्ट्रलाई आवश्यक पर्ने सक्षम नागरिक उत्पादन भई समाजको रूप परिवर्तन गर्न सकिने विचार यस नाटकमा पाइन्छ । समृद्ध वर्गभेदमुक्त आदर्श समाजको निर्माणार्थ अघि बढ्ने क्रान्तिकारीहरूलाई परम्परागत सामन्ती समाजले अनेक आरोप लगाएर निरुत्साहित गर्ने गरेको तर त्यस्ता सामाजिक दुर्भावना

र आलोचनालाई पन्छाएर आफ्ना विचारलाई कार्य रूपमा बदल्न छाड्न नहुने विचार बौलाहा काजीको माध्यमबाट सशक्त रूपमा अगाडि सारिएको छ । नाटकको नायक चरित्र बौलाहा काजीले सपना बुन्दै गरेको र बुन्दै गर्ने अनि एउटा बिरे मरे पनि कैयौं बिरे जस्ता व्यक्ति जन्माउने सपना देख्न नछाड्ने विचार व्यक्त हुनुले मानिस आशावादी हुँदै सङ्घर्ष गर्नु पर्छ नत्र सफलता पाउन सकिँदैन भन्ने विचार यस नाटकमा पाइन्छ । भविष्यको आशा सपनाले नै मान्छेलाई बाँच्न र सङ्घर्ष गर्न प्रेरणा र हिम्मत दिन्छ । हृदयमा हिम्मत मस्तिष्कमा महान् विचार र पाखुरीमा अधिकार खोसेर लिन सक्ने तागत भएमा मात्र मुक्ति सम्भव छ भन्ने क्रान्तिकारी विचार यहाँ पाइन्छ । दुहुरो बिरे, श्रमिक भक्ते र मानेको कष्टकर जीवनबाट निम्न वर्गका समस्यालाई उतारिएको छ । वर्ग सङ्घर्षको बाटोबाटै समाजको गरिबी, अन्याय र असमानता नष्ट हुने धारणा राखिएको यस नाटकमा समाज पछाडि पर्नुको कारण र समाधानलाई पनि सङ्केत गरिएको छ । बिरेको मृत्युले युगौंदेखि देखिएका असमानताका पर्खालहरू भत्कने आशामा ठेस लागे पनि संसारले एक दिन सुखी हुनु नै छ । कसैले रोक्न सक्दैन भन्दै प्रगति र क्रान्तिको लागि गरिबी नै मुख्य दुस्मन भएकाले मुक्तिको लागि लड्नु पर्ने विचार नै प्रधान रूपमा आएको छ, नाटकमा । नाटकमा स्वस्थ, सुन्दर र सुखी छुट्टै संसारको कामना व्यक्त गरिएको छ ।

भाषा शैली र परिवेश

समाजको गरिबी, अन्याय, शोष र असमानताको चित्रण गरिएको सामाजिक यथार्थवादी बौलाहा काजीको सपना नाटकमा नेपालको सहरिया परिवेशलाई चित्रण गरिएको छ । सहरिया जीवनको दृश्यसँगै आरम्भ भएको यस नाटकमा

श्रमिक, भरिया भक्ते र माने दुर्गन्धित छिँडीको कोठामा बस्दै गरेको देखाइएको छ । उनीहरूको जीवनको अवस्था हेर्दा गरिब सर्वहाराको अवस्था अभावपूर्ण र कहाली लाग्दो देखिन्छ । वर्ग भेद र द्वन्द्वलाई सहरका स्कुले धनी वर्गका केटाकेटीहरूले गरेको बिरेमाथिको अभद्र व्यवहारलाई बुझ्न सकिन्छ । बौलाहा काजी जस्ता समाजका परिवर्तनकामी, प्रगतिशील, सभ्य, सुसंस्कृत समाजसेवीलाई बौलाहा ठान्ने र भन्ने तत्कालीन समाजको परिवेश हेर्दा गरिब निमुखाहरूको मुक्तिको अवस्था त्यति सहज थिएन भन्ने बुझिन्छ । वि.सं. २००४ सालको राणाकालीन परिवेशमा रचना गरिएको यस नाटकमा शिक्षा भनेको सम्पन्न र कुलीन व्यक्तिको लागि मात्र भएको सङ्केत मिल्छ । धनमान साहुले भरिया श्रमिकको छोरो कलम समाए पनि भारी बोक्न जान्दैन क्यारे भनेर व्यङ्ग गर्नुले गरिबहरू समस्याबाट मुक्त हुन त्यति सहज थिएन भन्ने कुरा बोध हुन्छ । प्रजातन्त्र आगमनको पूर्व अवस्थाको परिवेश हुनाले क्रान्तिकारीले स्वतन्त्रताको सपना देख्न थालेको सहजै अनुमान गर्न सकिन्छ । केही वर्षको समयावधिमा घटित घटनाका सेरोफेरोमा लिखित यस नाटकमा गरिबीको कारण उपचार नपाई मर्न बाध्य बिरे र भेकमरीबाट जीवन गुजार्ने दीनहीनको परिवेश निकै कारुणिक भएको सङ्केत मिल्छ ।

नाटकको भाषाशैली सहज, सरल र रोचक पाइन्छ । यसमा श्रमजीवी सर्वहारावर्गका जीवनको सेरोफेरो प्रस्तुत भएकाले उनीहरूकै स्तरानुरूपको कथ्य भाषाको प्रयोग भएको छ । नाटकमा भक्ते, माने जस्ता अशिक्षित सामान्य व्यक्ति र बौलाहा काजी अनि विद्यालय गएर पढ्न थालेपछि बिरेले प्रयोग गरेको भाषाशैलीमा अन्तर देखिन्छ । स्कुले बदमास केटाहरूले प्रयोग गरेको अशिष्ट र असभ्य भाषाशैलीले पनि नाटकलाई यथार्थ

प्रदान गरेको देखिन्छ । क्रियापद मुक्त कथ्य भाषाको बाहुल्यता नाटकमा पाइन्छ । पाँच अङ्कको यस नाटकको विद्रोही बौद्धिक र चेतनशील बौलाहा काजीको भाषामा तार्किकता देखिन्छ । आरम्भ, विकास चरमोत्कर्ष र समापनमा नाटकको प्रस्तुति गर्दै आदि, मध्य र अन्त्यको नाटकीय सरल रैखिक ढाँचामा नाटक प्रस्तुत गरिएको छ । अभिनय पक्षलाई जीवन्त रूपमा प्रस्तुत गरिएको यस नाटक सहरको छिँडीबाट आरम्भ भई विद्यालय, कक्षा कोठाको वातावरण र बाटोको दृश्य समेटिएकाले मञ्चमा प्रदर्शन गर्न सकिने खालको मञ्चनीय देखिन्छ । नाटकमा करुण, वीर, वीभत्स र हास्य जस्ता रसको परिपाक भएको, आकर्षक संवाद र कुतूहलपूर्ण प्रस्तुतिले नाटकमा शिल्पगत सचेतताका साथै भाषाशैलीगत प्रभावकारिता भल्किएको छ ।

शीर्षकको सार्थकता

‘बौलाहा काजीको सपना’ शीर्षकको यस नाटक पदावली युक्त संरचनामा संरचित छ । यसमा प्रयुक्त तिन पदहरूमध्ये- ‘बौलाहा’ पदले विशेषण (काजीको विशेषता) को भूमिका खेलेको छ । त्यस्तै ‘काजी’ शब्दले व्यक्तिको नाम पदको भूमिका खेलेको छ भने ‘सपना’ शब्दले पनि नामपदलाई नै सङ्केत गरेको छ । विशेषण र नाम पदको संयोजनमा निर्मित उपर्युक्त शीर्षकको सामूहिक अर्थ बौलाहा अर्थात् मानसिक सन्तुलन भत्केको काजी नामको व्यक्तिको उडन्ते, असम्भव चाहना, कल्पना, विचार भन्ने हुन्छ । नाटकमा कोही पात्र पनि बौलाहा चरित्रको नहुनु र बौलाहा काजी नाम गरेको पात्रले व्यवहारमा र सोचाइमा बौलाहपन नदेखाउनु बरु समाज सेवा, गहन चिन्तन, यथास्थितिप्रति विद्रोह र क्रान्तिकारी एवम् प्रगतिशील भावना व्यक्त गर्नुले ऊ प्रतीकात्मक

चरित्र हो र शीर्षक पनि नाटकको सामाजिक यथार्थलाई प्रतीकात्मक ढङ्गले प्रस्तुत गर्न तत्कालीन राणाकालीन परिवेशको सहजताका लागि राखिएको हो भन्ने सहजै बुझिन्छ । बौलाहा काजीले समाजमा विद्यमान गरिबी, शोषण, अन्याय र असमानताको पर्खालहरूलाई भत्काई शिक्षा र चेतनाको माध्यमबाट समृद्ध, वर्गभेदहीन सुन्दर समाजको निर्माण गर्ने आदर्श उद्देश्यलाई सपनाको रूपमा वैचारिक पक्षको गहन भाव लिएको पाइन्छ । उसको यस्तो महान् विचारलाई तत्कालीन परम्परावादी रुढिग्रस्त समाजले सहन गर्न नसकी पागलपन ठहर्‍याउँदै उसलाई बौलाहाको संज्ञा दिएको अन्तर्वस्तुलाई नाटकले उजागर गरेको छ । बौलाहा काजीले समाजको परिवर्तनका लागि वैचारिक लडाइँ लडेको छ । समाजलाई समृद्ध बनाउने र गरिबहरूलाई सुखी बनाउने सपना बोकेको छ । उसले गरिबीलाई टाढा मिल्काउने वर्गद्वन्द्वको बाटोबाट श्रमिक मजदुर भरियाजस्ता निम्न वर्गका गरिब सर्वहारा वर्गको मुक्तिको क्रान्तिमा नेतृत्व गरेको छ । उसको सपनाले समाजको परिवर्तनका लागि वर्गद्वन्द्वको बाटो आत्मसात् गर्नुपर्ने वैचारिक दृढतालाई सङ्केत गरेको छ । यसका निमित्त बिरे आशाको केन्द्र हो । बौलाहा काजीको क्रान्तिकारी विचारलाई व्यवहारमा लागू गर्ने चरित्र नायक बिरेलाई नाटकमा प्रस्तुत गरिएको छ । यस्तो समाजको परिवर्तनको लागि दूरदर्शी, क्रान्तिकारी, प्रगतिशील विचारलाई मूर्त रूप दिने पात्र बिरेलाई सपनाको केन्द्रको रूपमा प्रस्तुत गरिएको छ । यसरी अन्ततः वर्गभेदरहित आदर्श समाजको चिन्तन गर्ने प्रमुख नायक चरित्र बौलाहा काजीको गहन भूमिका रहेको पाइन्छ । तर यस्तो सपना पुरा हुन नपाउँदै बिरेको कारुणिक मृत्युले नाटक वियोगान्तक त बनेको छ नै त्यो भन्दा बढी निम्न वर्गको मुक्ति त्यति सहज नभएको

तत्कालीन परिवेशको यथार्थ सशक्त देखिन्छ । यद्यपि एउटा बिरे मर्दमा आशा नदुङ्गिने विचार यहाँ अगाडि सारिएको छ । बौलाहा काजीले थुप्रै क्रान्ति वाहक बिरेहरू जन्माउने सपना बन्दै जाने दृढता र आशावादितालाई निरन्तरता दिएकाले ऊ किमार्थ बौलाह हुन सक्दैन । अतः राणाकालीन सामन्ती समाज र मानिसहरूले उसलाई बौलाहा भनी सम्बोधन गरेकाले बरु उनीहरू नै बौलाहा थिए कि भन्ने प्रश्न गर्न सकिन्छ । त्यसैले यो नाटकको शीर्षक तत्कालीन परिवेशको एक उत्कृष्ट अनि प्रतीकात्मक कोणबाट अत्यन्तै सार्थक र सान्दर्भिक देखिन्छ ।

सन्दर्भ कृतिहरू

थापा, प्रा.डा. मोहन हिमांशु (२०६६), साहित्य परिचय, पाँचौँ संस्करण, ललितपुर: साभा प्रकाशन ।

श्रेष्ठ दयाराम, शर्मा मोहन राज (२०४९), नेपाली साहित्यको सङ्क्षिप्त इतिहास, चतुर्थ संस्करण, काठमाडौँ: साभा प्रकाशन ।

मिश्र आचार्य शङ्कर, डा. सिं राजकिशोर (१९९२), संस्कृत साहित्यको इतिहास, लखनउ: प्रकाशन केन्द्र ।

मल्ल विजय बहादुर (२०३६), 'नाटक एक चर्चा' प्रकाशकीय

यात्री कृष्ण शाह (सं) (२०४९), प्रतिनिधि नेपाली नाटक, प्रथम संस्करण, काठमाडौँ: विवक सिर्जनील प्रकाशन प्रा.लि.

पराजुली ठाकुर प्रसाद, २०४५ नेपाली साहित्यको परिचय, नेपाली विद्या प्रकाशन ।

उपाध्याय, डा. केशव प्रसाद (२०४८), पूर्वीय साहित्य सिद्धान्त, दोस्रो संस्करण, काठमाडौँ : साभा प्रकाशन ।

ढाका भ्रमणका केही दिन

बङ्गलादेशको राजधानी ढाका स्थित ओइक्को प्रकाशन लिमिटेडको निमन्त्रणामा वि.सं. २०७० बैशाख १७ गते तदनुसार इस्वी संम्वत २०१३ अप्रिल ३० को दिन साँझ ७ बजेको हवाईजहाजबाट मेरो नेतृत्वमा हनिफ मियाँ, हरिदेवी कोइराला, कृष्ण प्रसाद बास्तोला, कृष्ण भण्डारी 'मुमुक्षु', धन बहादुर "गायक", लोकचन्द्र खनाल, धर्मराज पौडेल "अल्पायु", जैनव खातुन, रीता पहारी, दुर्गा दाहाल, राजेन्द्र गुरागाई, सन्तोष तामाङ र प्रीति गुरुङ सदस्यहरू रहेको सांस्कृतिक टोली बङ्गलादेशको राजधानी ढाका प्रस्थान गरेको थियो । जाँदाको दिन १४ जनामध्ये १० जना ढाका स्थित सरकारी आवासगृह (एसियाटिक सोसाइटी) मा र बाँकी ४ जना क्यापिटल होटलमा बस्यौ । भोलिपल्ट अर्थात् वैशाख १८ गते (मे १ मा) सामान्य घुमफिर गरियो र साँझ आयोजना गरिएको सांस्कृतिक कार्यक्रमका लागि रिहर्सल गरियो । साँझ ४ बजे सांस्कृतिक कार्यक्रमका लागि बङ्गलादेश शिशु एकेडेमीको सभाहल पुगियो र दुई देश (बङ्गलादेश र नेपाल) का बिचको सांस्कृतिक आदान-प्रदान कार्यक्रम भव्यताका साथ सु-सम्पन्न भयो । सांस्कृतिक कार्यक्रममा नेपाली टोलीका तर्फबाट सोरटी, तामाङ सेलो, भ्याउरे, गन्धर्व गीत तथा नृत्यहरू प्रस्तुत गरियो जसमा प्राज्ञ हरिदेवी कोइराला, लोकगायकमा मलगायत धन बहादुर "गायक", नृत्यकलाकारहरू सन्तोष तामाङ र प्रीति गुरुङको सहभागिता रहेको थियो भने बङ्गलादेशका तर्फबाट अबु हनी, सिप्रा प्यारिस लगायतका कलाकारहरू सहित भएको ओइक्को लिमिटेडको सांस्कृतिक टोलीले

उत्कृष्ट प्रस्तुतिहरू प्रस्तुत गरेको थियो । बङ्गलादेशका लागि नेपाली राजदूत हरि कुमार श्रेष्ठको प्रमुख आतिथ्यतामा सम्पन्न सो कार्यक्रमले

पद्मराज ढकाल
उप-प्राचार्य

सभापतित्व ओइक्को लिमिटेडका अध्यक्ष इमदाउल हकले गर्नु भएको थियो र सञ्चालन सोही संस्थाका निर्देशक महम्मद सलाहुद्दिन खान (कुटु) र मैले गरेका थियौ । भाषा अनुवाद हाम्रो टोलीका सदस्य राजेन्द्र गुरागाईले गर्नु भएको थियो । सांस्कृतिक कार्यक्रम सुरु हुनभन्दा अगाडि अली मियाँ लोक वाङ्गमय प्रतिष्ठानका तर्फबाट बङ्गलादेशका स्रष्टाहरूलाई सम्मान गरिएको थियो । सम्मानित हुने स्रष्टाहरूमा साहित्यकारहरू रफिक आजाद, दिलरा हफिज, साइफुल वारी, नृत्य निर्देशक मुनमुन अहमद, गायिका फरिदा परामिन, सामाजिक कार्यकर्ताहरू महफुजा खनाम र अजिजुल इस्लाम हुनुहुन्छ । उहाँहरूलाई अली मियाँ लोक वाङ्गमय प्रतिष्ठानका अध्यक्ष हनिफ मियाँ, उपाध्यक्ष प्राज्ञ हरिदेवी कोइराला, सल्लाहकार कृष्ण प्रसाद बाँस्तोला र प्रमुख अतिथि राजदूत हरिकुमार श्रेष्ठले माला, दोसल्ला, पुष्प गुच्छा र सम्मान-पत्रद्वारा सम्मान गर्नु भएको थियो । सो कार्यक्रममा राजदूत हरि कुमार श्रेष्ठ, बङ्गलादेशका परराष्ट्र मन्त्रालयका अतिरिक्त सचिव मसुद मनान, नेपाली टोलीका हनिफ मियाँ, म, दुर्गा दाहाल, राजेन्द्र गुरागाईले दुई देशको सम्बन्धका बारेमा मन्तव्य प्रस्तुत गर्नु

भएको थियो ।

बङ्गलादेश पुगेपछिको तेस्रो दिन अर्थात् वैशाख १९ गते (मे २ मा) बङ्गलादेशको संसद् भवनको भ्रमण गरियो । संसद् भवनमा बङ्गलादेशका सभासद् तथा दैवी प्रकोप उद्धार समितिका अध्यक्ष ए.बी.एम. अनवारुल हकले नेपाली सांस्कृतिक टोलीलाई स्वागत गर्नु भएको थियो र उहाँ मार्फत बङ्गलादेशका समामुख डा. सिरिन सर्म्मिम चौधरीसँग पनि भेट गर्ने सुवर्ण अवसर प्राप्त भयो । सो क्रममा सभामुख चौधरीले आफू सभामुख भए लगत्तै पहिलो पटक नेपाली सांस्कृतिक टोलीसँग भेट गर्न पाएकोमा खुसी व्यक्त गर्दै साहित्य र संस्कृतिको माध्यमबाट दुई देश बिचको सम्बन्ध अभि प्रगाढ बनाउन नेपाली सांस्कृतिक टोलीको भ्रमण महत्त्वपूर्ण रहेको कुरा व्यक्त गर्नु भयो । सांस्कृतिक टोलीले संसद् भवनका सबै कक्षहरू मन्त्री, प्रधानमन्त्री, संसद् बैठक, राष्ट्रपतिद्वारा संवोधन गरिने आदि कक्षहरूको अवलोकन गरेको थियो । सभामुख चौधरीलाई नेपाली गीतको भिसिडी र लेखनाथ साहित्य प्रतिष्ठानको मुखपत्र नवलालित्य प्रदान गरियो । बेलुका नेपाली सांस्कृतिक टोलीको सम्मानमा बङ्गलादेशका लागि नेपाली राजदूत हरि कुमार श्रेष्ठले दूतावासमा रात्रि भोजको आयोजना गर्नु भयो । रात्रिभोज हुनुभन्दा अगाडि वैशाख २१ गते गरिने सांस्कृतिक कार्यक्रमको तयारीका लागि कलाकारहरू हरिदेवी कोइराला, म, धनबहादुर गायक, प्रीति गुरुङ र सन्तोष तामाङद्वारा गीत तथा नृत्यहरूको रिहर्सल दूतावासमै गरियो यसका लागि टोलीका सबै साथीहरू र दूतावासका कर्मचारीहरूले सहयोग गर्नु भएको थियो । रात्रि भोजका अवसरमा राजदूत हरि कुमार

श्रेष्ठले नेपाली संस्कृति हाम्रो पहिचान भएको र सांस्कृतिक आदान-प्रदान कार्यक्रमबाट दुई राष्ट्र बिचको सम्बन्ध सुदृढ गर्न महत्त्वपूर्ण योगदान पुग्ने कुरा बताउनुभयो ।

सांस्कृतिक भ्रमणको चौथो दिन अर्थात् वैशाख २० गते (मे ३ मा) ढाका स्थित विभिन्न ऐतिहासिक तथा पर्यटकीय स्थलहरूको भ्रमण गरियो । भ्रमण गरिएका प्रमुख स्थलहरूमा हाइकोट मजार, सङ्ग्रहालय, सहिद मिजार, साहित्यकारहरूको समाधिस्थल, लालबाग उद्यान, ढाकेश्वरी मन्दिर, सुपर मार्केट आदि हुन् । सुपर मार्केटमा टोलीका सदस्यहरूले विभिन्न सामग्रीहरू किनमेल गरेका थिए । दिनभरको भ्रमण र किनमेलपछि ढाका स्थित नारी तथा शिशु उन्नयन परिषद्, ढाकाको आयोजनामा राखिएको रात्रि भोजमा सहभागी भइयो र रात्रि भोजभन्दा अघि सबै सांस्कृतिक टोलीका सदस्यहरूद्वारा आ-आफ्नो प्रस्तुतिहरू (गीत, कविता, नृत्य आदि) प्रस्तुत गरिएको थियो । सो अवसरमा नारी तथा शिशु उन्नयन परिषद् ढाकाले अलि मिँया लोकवाङ्गमय प्रतिष्ठानलाई मायाको चिनो सहित सम्मान गरेको थियो । बङ्गलादेशका चर्चित सभासद् डा. फुस्तामा जलाल मयुदिनको प्रमुख आतिथ्यतामा सम्पन्न सो कार्यक्रममा उहाँले नेपाली सांस्कृतिक टोलीको सम्मान गर्न पाउँदा आफू हर्षित भएको कुरा बताउनु भयो । साथै उहाँले नेपालबाट थुप्रै विद्यार्थीहरू डाक्टर पढ्नका लागि बङ्गलादेश आउने गरेको र दुई देश बिचको सम्बन्ध प्रगाढ रहँदै आएको बताउनु भयो । विशेष अतिथि परराष्ट्र मन्त्रालयका अतिरिक्त सचिव मसुद मनानले दक्षिण एसियाली क्षेत्रीय सहयोग सङ्गठन (सार्क) को स्थापनामा नेपालको

भूमिका महत्त्वपूर्ण रहेको चर्चा गर्दै नेपाली सांस्कृतिक टोली मार्फत आफूले नेपालबारे जान्ने अवसर प्राप्त भएको बताउनु भयो । नारी तथा शिशु उन्नयन परिषद्का अध्यक्ष अलहान सफिक अहमदको अध्यक्षतामा भएको कार्यक्रममा सचिव मखुदा यस्मीनले संस्थाको गतिविधिबारे प्रकाश पार्नु भएको थियो । उक्त संस्थाका उपाध्यक्षले धन्यवाद ज्ञापन र कार्यक्रमको सञ्चालन महम्मद सलाउद्दिन खान "कुटु"ले गर्नु भएको थियो ।

भ्रमणको पाँचौँ दिन अर्थात् बैशाख २१ गते (मे ४) का दिन बिहान र दिउँसो टोलीका सदस्यहरू आ-आफ्नो इच्छा मुताविक विभिन्न स्थानको भ्रमण गर्नुका साथै बजारमा किनमेल गर्न सरिक हुनु भयो । सो दिनमा ओइक्को प्रकाशन लिमिटेडका अध्यक्ष इमदाउल हकले आयोजना गर्नु भएको दिवा भोजमा हाम्रो टोली सहभागी भएको थियो । उक्त दिन साँझ नेपाली राजदूतावासद्वारा आयोजित "Naturally Nepal & Tourism and Culture Evening" कार्यक्रममा हाम्रो टोलीले सक्रियताका साथ सहभागिता जनायो । सो कार्यक्रममा प्राज्ञ हरिदेवी कोइरालाले घर फर्कि आउनुहोस् मेरो हजुर र भिल भिल सितारा गरी दुई गीत, मैले र हरिदेवी कोइरालाले सोरठी गीत, कलाकार सन्तोष तामाङ र प्रीति गुरुङले सोरठी, तामाङ सेलो र भ्याउरे नृत्य अनि सङ्गीतकार धन बहादुर तामाङले रेशम फिरिरी गीतको भाकामा सारङ्गीको धुन प्रस्तुत गर्नुभयो । गीत प्रस्तुत गर्दा म, धनबहादुर गायक, सन्तोष तामाङ र लोकचन्द्र खनालले सङ्गीतका सामग्रीहरू क्वोर्ड, सारङ्गी, मादल टेम्बोरियम बजाउन सरिक भयो । उक्त कार्यक्रममा दूतावासका कर्मचारी

कर्णेल सुदर्शन विक्रम राणा र बङ्गलादेशमा डाक्टर अध्ययन गरि रहेका छात्राहरूद्वारा गीत तथा नृत्यहरू प्रस्तुत गरिएको थिए । कार्यक्रमको अन्तमा मेरो नेतृत्वमा सम्पूर्ण सांस्कृतिक टोलीका सदस्यहरूद्वारा देउसी गीत तथा नृत्य प्रस्तुत गरियो । कार्यक्रममा सबै प्रस्तुतिहरू उत्कृष्ट रहेका थिए भने देउसी सर्वोत्कृष्ट रहन गयो । सांस्कृतिक कार्यक्रम हुनु अघि नेपालको प्राकृतिक सौन्दर्य सम्बन्धी वृत्तचित्र प्रस्तुत गरिएको थियो । कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि बङ्गलादेशका प्रधानमन्त्रीका अन्तर्राष्ट्रिय मामिला सम्बन्धी सल्लाहकार प्रोफेसर ग्रोवर रिज्वीले दुई देश बिचको पर्यटन तथा व्यापारिक क्षेत्रको प्रवर्द्धनलाई मजबुत बनाउनु पर्नेमा जोड दिनु भयो । बङ्गलादेशका लागि नेपाली राजदूत हरि कुमार श्रेष्ठले स्वागत मन्तव्य राख्दै नेपालको आर्थिक मेरुदण्डको रूपमा पर्यटन क्षेत्र रहेको उल्लेख गर्दै प्राकृतिक सुन्दरता र सांस्कृतिक विविधताले नेपाल धनी रहेको कुरा उल्लेख गर्नु भयो । उक्त कार्यक्रममा बङ्गलादेश स्थित विभिन्न देशका राजदूतहरू, पर्यटनसँग सम्बन्धित महानुभावहरू, लेखक, कलाकार, सञ्चारकर्मीहरू र विभिन्न सङ्घ संस्थाका प्रतिनिधिहरूको उल्लेखनीय सहभागिता रहेको थियो । कार्यक्रममा सहभागी दर्शक तथा अतिथिहरूले सांस्कृतिक कार्यक्रमको प्रशंसा गर्दै उत्कृष्ट कार्यक्रम हेर्न पाएकोमा प्रसन्नता व्यक्त गरेका थिए । कार्यक्रममा प्रमुख अतिथिलाई मायाको चिनो स्वरूप अली मियाँ लोक वाङ्गमय प्रतिष्ठानका अध्यक्ष हनिफ मियाँद्वारा नेपाली बाजा सारङ्गी प्रदान गर्नु भएको थियो । यसै गरी अतिथिहरूलाई अली मियाँका गीतका पुस्तक, अली मियाँ अभिनन्दन

ग्रन्थ, नवलालित्य, नेपाली गीतका भि.सि.डी. लगायत टोलीका सदस्यहरूले आ-आफ्नो कृतिहरू प्रदान गर्नु भएको थियो । सांस्कृतिक कार्यक्रमपछि दूतावासद्वारा आयोजित रात्रि भोजमा टोलीका सबै सदस्यहरूको सहभागिता रह्यो । सांस्कृतिक टोलीको भ्रमणको अन्तिम दिन बैशाख २२ गते अर्थात् मे ५ तारिखका दिन बिहान १० बजेको बङ्गलादेश विमानबाट सांस्कृतिक टोलीका १४ जनामध्ये राजेन्द्र गुरागाई र दुर्गा दाहाल बाहेक सबै १२ जना काठमाडौं फर्क्यो र सोही दिन अधिकांश साथीहरू पोखरा फर्कनु भयो । टोलीका सदस्यहरू म र रीता पहारी आफ्नो व्यक्तिगत कामको सिलसिलामा काठमाडौंमा रह्यौं ।

यस भ्रमणबाट बङ्गलादेशको संस्कृति, विकास, राजनीति लगायत विभिन्न पक्षका बारेमा जानकारी हासिल भयो र छोटो भए पनि यो भ्रमण अत्यन्त महत्त्वपूर्ण रह्यो । बङ्गलादेशबाट हामीले धेरै कुराहरू सिक्न सकिने कुराको महसुस भयो । बङ्गलादेशका नागरिकहरू अत्यन्त मेहनती, सहयोगी र मिलनसार देखिन्थे । त्यति ठुलो सहर र अत्याधिक जनघनत्व भएर पनि ढाका सहर अत्यन्त व्यवस्थित र सफा देखियो । सिक्नु पर्ने अर्को कुरा कुनै पनि पसलमा प्लास्टिकका भोला देखिएनन् सबैमा कागजका सजिलै नष्ट गर्न सकिने भोला प्रयोग गरिएको पाइयो । मुस्लिम देश भएर पनि धार्मिक स्वतन्त्रता रहेको र अरू धर्मलाई पनि सम्मान गरेको देखियो । धर्मका नाममा गरिने अन्याय तथा असमानताका विरुद्ध त्यहाँको सरकार रहेको र अधिकांश जनताहरूले सरकारको यो अभियानलाई साथ दिएको पाइयो । ऐतिहासिक तथा धार्मिक पर्यटनस्थललाई संरक्षण

र संवर्द्धन गरिएको थियो । बाटोमा गाडीहरूको उचित ट्राफिक व्यवस्थापन र सडकको दुबैतिर वृक्षरोपण गरी हरियाली ढाका सहर हेर्ने अवसर प्राप्त भयो । बजारमा सरसमान किन्न जाँदा सजिलैसँग पाइने गरी पसलहरूको व्यवस्थापन गरेको पाइयो । भ्रमणको अधिकांश क्षण अत्यन्त खुसीयाली र मनोरञ्जनका साथ मनमोहक दृश्यहरू हेर्ने अवसर प्राप्त भयो तर जाँदाको दिन जहाजमा गएका अधिकांश यात्रुहरूमा नेपाली युवाहरू थिए र रोजगारका सिलसिलामा तिनीहरू मलेसिया जाँदै थिए । ती युवाहरू नेपालका निमित्त यहीँ बसेर केही गर्न सक्ने क्षमताका थिए । यहीँ तिनीहरूले उचित शिक्षा पाउनु पर्ने, रोजगारीको व्यवस्था हुनु पर्ने तर दुःखद् कुरा यस्ता युवाहरू दिनहुँ विदेशिँदै छन् रोजगारीका लागि अनि यो देश कसले बनाउने? ती युवाहरूको कारुणिक दृश्य देख्दा साँच्चै हाम्रो हृदय रोइ रहको थियो । निष्कर्षमा ढाका विमानस्थलमा ओइक्को प्रकाशन लि. को टोलीले फुलमाला र खादा सहितको स्वागत तथा बिदाइ, अत्यन्त सुव्यवस्थित आवास गृह एवम् होटलमा गरिएको खाने र बस्ने व्यवस्था, हरेक स्थानको भ्रमणमा जाँदा नेपाली टोलीको सुरक्षा सहित सजिलोसँग अवलोकनका लागि दिइएका सुविधा, समुचित यातायातको प्रबन्ध, महत्त्वपूर्ण व्यक्तित्वहरूसँगको भेटघाट, विभिन्न स्थानमा गरिएका सांस्कृतिक आदान-प्रदानका कार्यक्रमहरू र विशेष गरेर हामीलाई ठुलो महत्त्व दिई गरिएको स्वागत सत्कारका कारणले सम्बन्धित सबै पक्षसँग हामीलाई ऋणी बनाएको छ र यो भ्रमण हाम्रो निमित्त अत्यन्त फलदायी र अविस्मरणीय रहन गएको छ ।

और डालो

‘१’

“भैया और दो रोटी डालना” सात वटा रोटी सकिसकेपछि हामीले अलि चर्को स्वरमा फेरि रोटी माग्यौ । दुई रोटी थालमा राखेर भात थप्दै वेटरले सोधे “चावल कितना डालूँ ?” मैले भनें, “और डालो ।”

२०७१ साल आश्विन २३ गते बिहीबार बिहान ५:१५ बजे पोखराबाट हिँडेदेखि करिब तिन दिनसम्म खानाको राम्रो चाँजो नमिलेका हामीहरू असोज २५ गते न्यु दिल्लीको कुतुबमिनारको नजिकै रहेको होटलमा थपीथपी खाना खाँदा होटल मालिक त छक्क परे नै, हामी आफै पनि दङ्ग परेका थियौ । २४ गते बेलुकी होटल ट्वान्टी-ट्वान्टी नजिकैको रेस्टुरेन्टमा खानाको रु. ७५ प्रति प्लेटमा रु. ७० को एक डाडु दाल थप्दा भस्केका हामीहरू अघाउन्जेल थपी-थपी खान पाइने ठाउँ पाउँदा हामीलाई निकै खुसी लागेको थियो । नेपालको धरहरा जस्तै देखिने दुङ्गै-दुङ्गाले बनेको कुतुबमिनारको अग्लो टावर र अरु दुङ्गैदुङ्गाको संरचना हेरी थाकेर

फर्केका हामीहरूले यहाँ खाना खाँदा दिउँसोको १ बजेको थियो । बिहान बिरला मन्दिरको दर्शनपछि चिडियाघर पुगेर हामीहरू केही समय जनावर अवलोकनमै रमाएका थियौ । केही महिना पहिला मात्र एक युवकको ज्यान लिएको सेतो बाघ र जिराफ बाहेक अरु सबै जनावरहरू भने हामीले काठमाडौँमा देखेकाजस्तै मात्र रहेछन् । सबै ठाउँ घुमाउनको लागि सवारी साधन उपलब्ध छ भनेर टिकट कटाउने कर्मचारीहरूले केही परको दुरीमा हामीलाई पुर्‍याएपछि पैदलै हिँड्न बाध्य पारेको अवस्थामा भने हामी कता-कता ठगियौ कि जस्तो लाग्यो । जे होस् नयाँ ठाउँमा नयाँ अनुभव लिँदा हामीलाई रमाइलै लागेको थियो ।

बहाँस धर्मावलम्बीहरूको मन्दिर Lotus

नवराज लम्साल
अङ्ग्रेजी शिक्षक

Temple को भ्रमणपछि अक्षरधामको यात्रा हाम्रो लागि अति नै सम्भन्नायोग्य रह्यो । त्यहाँ भारतीय प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदीको कार्यकाल प्रारम्भ भएदेखि निःशुल्क प्रवेशको व्यवस्था मिलाएको रहेछ । यस मन्दिरभित्र छिर्नको लागि गरिएको सुरक्षा व्यवस्था, चेकिङ्ग र साथमा मोबाइल, क्यामेरा लगायत कुनै पनि इलेक्ट्रोनिक्स सामान लान नपाउने व्यवस्था देख्दा भित्र पस्ने जो कोहीले पनि सुरक्षित छौं भन्ने महसुस गरेको हुनु पर्छ । त्यति धेरै चौडा ठाउँमा अत्यन्त कलात्मक ढङ्गले मार्बललाई कुँदैर बनाइएको मन्दिरमा नरमाउने को नै रह्यो होला र ? बाहिरी दृश्य त मनमोहक थियो नै, रु. १७० को टिकट काटेर भित्र छिरेपछिको अर्को संसार अभै गर्व गर्न लायक रहेछ । धेरै चरण गरेर देखाइका ती भित्रका दृश्यहरू, पौराणिक कथामा आधारित धार्मिक विषयवस्तुलाई आधुनिक विज्ञान र प्रविधिसँग जोडेर रोबोटको माध्यमबाट प्रस्तुत गरिएका ती मानव निर्मित संरचनालाई वास्तविक नै हो भनेर भुक्किएको थाहा पाउँदा हामी पेट मिचिमिची हाँसेका थियौं । सबैभन्दा आकर्षक लागेको डुङ्गा विहार नै हो, जसले सम्पूर्ण भारत वर्षको इतिहासदेखि आजसम्मको विकासक्रमलाई १०/१५ मिनेटको यात्रामा समेटी सकेपछि भगवान् निलकण्ठको जीवनलीलामा आधारित चलचित्र हेरेर बाहिर निस्कँदा हामीलाई पनि यो भौतिक संसार त्यागेर आध्यात्मिक संसारतिर लागौं लागौं भएको थियो । रातिको करिब साढे आठ बजे त्यो अद्भुत, कलात्मक भिलिमिली अक्षरधाम मन्दिरलाई छोडेर निस्कँदा हामी कसैले पनि यात्राको सुरुको दिनको कठिन लामो यात्रालाई सम्भन्का थिएनौं । न त हामीले बुटवल पुग्नु अघि सोमनाथ खोलाको पुलनजिक गाडी बिग्रेर तल खोलाबाट सकी नसकी पानी बोकेर हालेको दुःख नै सम्भन्का थियौं, न त हामीले गोरखपुरदेखि दिल्लीको ८ घण्टाको रेल यात्रा स्पेसल ट्रेन भएको कारणले १८ घण्टा लाग्दाको

पट्यार लाग्दो यात्रालाई नै सम्भन्का थियौं । जे होस्, दिल्ली आएको जो कोही पनि यस मन्दिरको अवलोकन अवश्य गर्नु पर्छ भन्ने मान्दै हामी होटलमा आराम गर्न पुगेका थियौं ।

“हामी स-सानो समूहमा रहेर सपिङको लागि आ-आफ्नै किसिमले लाग्छौं ।” मेट्रो ट्रेनको पुलमुनिको बाटो काटि सकेपछि कारोलवागको बजार जाने चोकमा हामी सबैलाई जानकारी दिँदै प्रिन्सिपल सरले भन्नु भो, “भरे होटलमै भेटौंला ।” सामान पनि सस्तो र दिल्लीको चिनो पनि हुने भनेर सबै जना सपिङ गरी रहँदा शिशिर सर, विनोद सर र कर्ण सरलाई भने स्वास्थ्यले त्यति साथ दिएन । उक्त दिन बिहानको लाल किल्लाको भ्रमणमा हामी जति रमाएका थियौं, त्यो भन्दा बढी राजघाटमा रमायौं । राजघाट महात्मा गान्धीको समाधि स्थल रहेछ, जुन अति सुन्दर तरिकाले फराकिलो बगैँचाको बिचमा निर्माण गरिएको देखियो । राजघाटमा खाना खाएर दिल्लीमा सि.ए. (C.A.) पढ्न बसेका भान्जा समिर भट्टराईलाई दिल्ली गेटमा भेट्दा दिउँसोको करिब २ बजेको थियो । त्यसपछि इन्दिरा गान्धी स्मृति सङ्ग्रहालयको अवलोकनपछि कारोलवागतिर लागेका हामी विभिन्न सामान सहितको भोला बोक्दै होटलमा साँझमा जम्मा हुँदा हामीले यात्राको चौथो दिन पुरा गरि सकेका थियौं ।

‘२’

“सर ! लक्ष्मी मिस आइपुग्नु भा’ छैन ? हेर्नुस् न । हामीसँगै किनमेल गर्दै थियौं, यत्तिकै उहाँ त कुन पसलमा छिर्नु भएछ, मैले त पतै पाइन । म त आउनु भयो होला भनेर आएँ ।” लेनोभो कम्पनीको मोबाइल किन्दा दिवाली अफरमा परेका २ वटा उपहार र अरु केही सपिडका सामान भुण्ड्याउँदै आउनु भएको विनोद सरले मलाई सोधेपछि पो थाह भयो, लक्ष्मी थापा मिस त मिसिड हुनु भएछ । पिङ्क सिटी भनेर चिनिने राजस्थानको राजधानी जयपुरको व्यस्त बजारभन्दा केही पर पार्किङ गरिराखेको बसमा छिरेका विनोद सरलाई एकलै देख्दा हामी सबैको होसहवास उडेको थियो । घरभन्दा धेरै पर मुग्लानमा पानी परेको रातमा यसरी साथी छुट्दा कसको होस् उड्दैन र ? खोजीको लागि गएका राजन र अनिल सर तिनै जनाले आउँदै छौं भनेर फोन गरेपछि भने सबै खुसी भयौं । आ-आफ्नो किनेका सामान हातमा भुण्ड्याउँदै हामी होटल महाराजामा छिर्दा रातको करिब ९ बजेको थियो । इन्डिया छिरेदेखि नन भेज खाना खाने मेसो नमिलेका हामीहरूलाई त्यस रात नन भेज खान लाइनमा बस्दा अण्डा मात्र देख्दा हामी फेरि ठगिएको महसुस गर्दै अण्डायुक्त नन भेज खाना खाएर सुत्नु नै हाम्रो मुख्य काम रह्यो । बिहान ५ बजे नै सुरु गरिएको दिल्लीबाट हरियाणा हुँदै

राजस्थानसम्मको लामो यात्राको थकानले होला सँगै बसेर गफगाफ गर्ने इच्छा कसैमा पनि रहेको पाइएन । न त हामीले जयपुर छिरी सकेपछि देखेको ग्रेटवाल जस्तै देखिने अमिर फोर्टको कुरा गर्थौं, न त उक्त फोर्टको तल रहेको तालको नै प्रशंसा गर्थौं । न त कवि बराल सरलाई सस्तोमा सुटकेस किनेको कुरा गर्ने मन थियो, न त गुरु सरले मेडेमलाई कुर्या किनि दिएको कुरा सुनाउने मन थियो । न त बाबुराम सर र हरि कृष्ण सरले किनेको रजाईकै कुरा भयो । न त नगेन्द्र सरले वेड कभर किनेको कुरा कसैलाई भन्नु भो, न त रूप गुरुङ सरले आफूलाई बाहेक घर परिवार सबैको लागि लुगा किनेको कुरा सुनाउनु भो न त लीला अधिकारी मिसले आफू ठगिएँ कि भनेर डॉज्ज भ्याउनु भो, न त शोभा क्षेत्री मिसले “कस्तो किन्या खौ साथी ?” भनेर सोध्न भ्याउनु भो । सबैलाई सुत्नको हतार । Well come to the good night.

‘३’

“हिजोको एउटा कथा त सुनाउनै बाँकी छ नि”, छैटौँ दिनको यात्रामा जयपुरबाट आग्राको लागि बस हिँडेको केही समयपछि अधिल्लो दिनको अस्वस्थताको कारणले सपिड गर्न पिङ्क सिटी सपिड बजार जान नसक्नुभएका वेद शर्मा सरले दुःख मान्दै भन्नु भो, “मलाई एउटी महिलाले दुर्व्यवहार गरिन् नि ।” पेटको

र अरु सामान्य अस्वस्थताको कारणले औषधी पसलको खोजीमा बोर्डमा दिइएको इशारा र स्थानीयको निर्देशन बमोजिम हिँड्नु भएको सरलाई (D 101) नम्बरको घरमा गएर घण्टी बजाउँदा डाक्टरका सहयोगीले ढोका खोलेर भित्र लैजालान् भन्दा उल्टै घर मालिकनीले नराम्रोसँग हप्काएको स्मरण गर्दै भन्नु भो, "सहर जति राम्रो छ, मान्छे त्यति राम्रा रहेनछन् ।" सबै प्रायः एकै खाले लाग्ने घरहरू, उस्तै रडरोगन, उस्तै फुलबुट्टा आदिको कारणले राम्रो देखिएको र पिङ्क सिटी भनेर चिनिएको सहर राम्रो भए पनि सबै मानिस असल किन पो हुन्थे र ! यिनै कुराको गन्थन् गर्दै हामीले आग्रालाई नजिक पाइरहेका थियौं ।

"आपका Identity Card देखाना" म दार्जिलिङबाट आएको हुँ भन्दा शङ्का लागेर परिचय-पत्र माग्दा देखाउन नसकेर ट्वाल्ल परेको देखेपछि ताजमहलभित्र छिर्ने गेटमा टिकट चेक गर्ने कर्मचारीले मलाई भन्यो, "दुसरा टिकट लेकर के आना ।" भारतीय नागरिक हौं भनेर रु. २० को टिकटमा भित्र छिर्न लाग्दा विदेशी भन्ने थाहा पाएर रु. ५२० को टिकट काट्न फर्काइएका हामी केही साथीहरू एकछिन के गर्ने भनेर अलमलमा पर्‍यौं । यसै त भित्र छिर्न नपाएको भोक त्यहीमाथि हरिकृष्ण सरले आफ्नो भोला मलाई दिएर आफू भित्र छिर्दा एकछिन त रिस पनि उठ्यो । पालीवाला टोपी र चस्मा निकालेर क्यामेरा पाइन्टको खल्तीमा हाल्दै दोस्रो पटक लाइनमा बसेपछि

भने मलाई भारतीय नागरिक नै ठानेछ क्यारे खुक्क जान दियो । ताजमहल परिसरमा भित्र जाने क्रममा सबैभन्दा पछाडि परेको मैले भित्र छिरिसकेपछि भने साथीहरूसँग सँगै केही समय बिताउन पाएँ । ताजमहल भित्रको सुन्दरता र सरसफाइ देख्दा जति आनन्द आयो त्यति भने बाहिर महसुस गर्न पाइएन । ताजमहल छिर्ने गेटदेखि बाहिरको फोहोर सडक, दुर्गन्धित नाला र ठग्ने प्रवृत्तिका त्यहाँका मानिस देख्दा भने हामी छक्क परेका थियौं । गेटदेखि बैङ्कसम्म ४/५ जनालाई सवार गराउँदा जम्मा रु. १०० मा लैजाने कबोलमा चढाएर भर्ने बेलामा प्रतिव्यक्ति रु. १०० माग्दा हामी सबैलाई यो सहर ठगहरूको सहर हो कि भन्ने लाग्यो ।

जे होस्, विश्वको सातौं आश्चर्यमा रहेको ताजमहललाई हाम्रो आफ्नो आश्चर्यमा पाउँ हामी मथुरातिर लाग्दा दिन भने निकै बिति सकेको थियो । भगवान् श्रीकृष्णको क्रीडास्थल वृन्दावनमा रहेको आश्रममा आश्रय लिन पुग्दा रातको करिब ९ बजेको थियो । आश्रममा उपलब्ध रोटी लगायतका खाना भुइँमा बसेर सबै जनाले खाइ सकेपछि रातिको लागि पानी किन्न धेरै टाढा पुगेर खाली हात फर्कदा प्रिन्सिपल सर, शिशिर सर, गुरु सर अनि म निकै थकित भएका थियौं । निद्राले लठ्ठै परेका शिशिर सरले भुइँमा ओछ्यान लाएर सुतेका रूप सरले जस्तै घुर्न मन लाएर होला दयाराम पन्त सरसँग सुत्ने इच्छा जनाएपछि हरिकृष्ण सर र मैले पनि समर्थन जनायौं । मैले दिल्लीमा किनेको ब्लाडकेट र हरिसरले जयपुरमा किनेको रजाई ओढी सुत्दा हाम्रो यात्राको छैटौं दिनको रातिको १२ बजेको थियो ।

‘४’

"हाथी घोडा पालकी जय कन्हैया लालकी ! प्रेमसे बोलो, राधे राधे ।" यी भजनका साथमा स्थानीय एक भारतीय नागरिकले हामी ३० जनालाई गाइड गरि रहँदा हामीलाई वृन्दावनको सबै मन्दिरहरू राम्रैसँग घुम्न पाइन्छ भनेर आशा लागेको थियो । "जुते, चप्पल मत लगाना, चोर उठा लेगी ।

चस्मा, क्याप मत लगाना- वन्दर ले जाएगी, पर्स साथमा मत रखना- पकेटमार ले जाएगा ।” मन्दिर पुग्नुभन्दा १०/१२ मिनेट पहिले नै उक्त निर्देशन दिँदै हामी सबैलाई रिउँ अगाडि बढाएको गाइडले केही मन्दिर परिसर घुमाइ रहँदा कहिले भुईँमा बसेर आफ्नो कुरा सुन्न लगाउँथ्यो भने कहिले जोडले भजन गाउन लगाउँथ्यो । कहिले सबैलाई उभ्याएर वाचा खुवाउँथ्यो । नगेन्द्र भण्डारी सरलाई छातीमा हात राखेर भन्न लगायो “घरवालीकी - राधे राधे ।” “वाहारवालीकी” सरले मन्द स्वरमा भन्नुभयो “वाहारवाली त नहीं हे ।” सबै जनामा हाँसो छुट्यो । उसले ठग्नै परिपञ्च मिलाएको त्यतिबेला थाहा भयो जति बेला संस्थाको नाममा दान चढाउने व्यवस्था छैन भन्दै प्रतिव्यक्ति रु. २५० को दरले अनिवार्य दान गर्न हामीलाई कर गर्दै थियो । संस्थागत रूपमा केही हजार दान गर्न तयार रहेका हामी पूर्ण रूपमा ठगी धन्दा रहेछ भन्ने चाल पाइ सकेपछि नाम मात्रको दान दिएर निस्कँदै गर्दा उसले चिच्याउँदै थियो, “खाली हाथ भगवान् की दर्शन मत करना, ५/१० रूपये तो दे दो ।”

लगभग डेढ घण्टा जतिको यहाँको घुमाइमा वृद्धा आश्रममा रहेका सयौं आमाहरूको भजन सुन्दै चिसो र फोहोर बाटो हिँड्दै गर्दा प्रिन्सिपल सरको खुट्टामा बाहेक अरु कसैको पनि खुट्टामा जुत्ता/चप्पल थिएनन् । दायाँ बायाँ सुँगुर दौडि रहेको फोहोर बाटोमा घिन मान्दै खुट्टा चाली रहेका हामीलाई देखेर सरले भन्नुभो, “उसले भनेको नमान्ने म मात्र रहेछु । आखिर त्यहाँ

त्यस्तो केही रहेनछ । त्यो मान्छे ठग हो जस्तो त मलाई पहिले नै लागेको थियो ।” वृन्दावनबाट कृष्ण जन्मेको ठाउँ मथुराको अवलोकनपछि हरिद्वारतिर लाग्दा हाम्रो भ्रमणको सातौं दिनको मध्यान्ह जस्तो भइ सकेको थियो ।

‘५’

“सर गाडी रोक्न लगाउनुस् न । अलि गाह्रो भो” इण्डिया छिरेदेखि पखालाले लम्पट परेर मलिनो अनुहार लाएका रवि सरले हातले पेट दबाउँदै गाडी रोक्न अनुरोध गरेपछि शोभा मिसले भन्नुभयो “मलाई नि कस्तो गाह्रो भा’छ नि ।” “मलाई त भन् अघि नै देखि कस्तो गाह्रो भा’थ्यो नि वाई” लीला मिसले भन्दै गर्दा अनिलले थपे “ल न, रोकौ न हो । मरियो ।” मसाला र पिरो मात्र मिश्रित इण्डियन खानाको असरले उस्तै हालतमा भएका हामी प्रायः सबै जना गाडी रोकाउँदै पेटलाई शान्ति दिँदै थियौं । यात्रा थियो- वृन्दावनबाट दिल्ली, मेरठ, गाजियाबाद हुँदै हरिद्वारको पतञ्जली योग पिठसम्मको लामो र पट्यार लाग्दो सातौं दिनको यात्रा । एकतर्फी सातलेन रहेको प्राइभेट जे.पि. रोड (यमुना एक्सप्रेस) को एक होटलमा खाना खाँदै गर्दा खानाको लागि लाइनमा बसेका GBS का विद्यार्थीलाई देखाउँदै शिशिर सरले वेटरलाई भन्नुभो “खाना बहुत पिरो हे । दुसरा देदो । नहीं तो मैं सबको बतादुङ्गा ।” ग्राहक भइकनै सुर मानेछ क्यारे, शिशिर सरलाई सादा खाना फेरि ल्याएर खुस्स थप्नु बाहेक अरु कसैले पनि खाना थपेनन् होला । जे खाए नि पिरैपिरो ।

नाक नै छेड्ने गरी गन्हाउने दुर्गन्धित मेरठ सहरमा बाटो बिराउँदै पतञ्जली योगपिठ पुग्दा रातको करिब १ बजे गेटसम्म सुरक्षा गार्ड लिन आएका थिए । बाबा रामदेवजीले दैनिक योग अभ्यास सिकाउने विशाल हलको सामान्य अवलोकनपछि अर्को दिन बिहानै हामी ऋषिकेशतिर लाग्यौं । गङ्गा नदीको जलले हातमुख धोएर जलसेचन गर्दा भने हामी साँच्चै तीर्थयात्री नै हौं जस्तो लागेको थियो । डुङ्गा चढेर गङ्गा नदीलाई पार गर्दै गर्दा धेरै जनाले

बोतलमा गङ्गाजल भर्दै हुनु हुन्थ्यो । आफूलाई पवित्र भएको मान्दै ऋषिकेषबाट फिर्ता भई नैनीताल पुग्दा रातको एक बजेको थियो । अग्ला-अग्ला पहाडको बिचबाट घना जङ्गलको बाटो हुँदै सर्पजस्तै देखिने बाङ्गाटिङ्गा बाटाहरूलाई त्यो अँधेरी रातमा सफर गर्नु पर्दा हाम्रो आँड नै जिरिड भएको थियो । छिप्पिँदै गरेको रातसँगै जति उचाइमा जान्थ्यौं, हामी सबैलाई उति डर लागेको थियो । भ्यालबाट बाहिर हेर्दा देखिने छङ्गाधुर भिरको माथि गुडि रहेका हामीमध्ये कम्तिमात्र निदायौं होला । धेरै गर्मी हुने ठाउँको यात्रालाई सकेर त्यो मुटु नै छुने चिसो नैनीतालमा पुग्दा एकातिर जाडोले सबैजना काप्टै थियौं भने अर्कोतिर त्यति मध्यरातमा पनि युरोपभै देखिने भिलिमिली सुन्दर ठाउँलाई देख्दा हामी प्रफुल्लित भएका थियौं । "नैनीतालमा साहिलो हावा सरर....." बोलको गीत गाउँदै रवि, अनिल, राजन र विनोद सरले डुङ्गा खियाउँदै गर्दा हामी अरु भने सपिडमा व्यस्त थियौं । हाम्रो यात्राको नवौं दिन असोज ३१ गते बिहीबारको बिहानीमा नैनीतालमा रमाउँदै गर्दा हामी १ दिन अभ्र बस्ने वा त्यही दिन फर्कने भनेर छलफल पनि गर्दै थियौं । नैनीताललाई छोडेर नेपाल मोडिँदा मध्यदिन जस्तो भइ सकेको थियो ।

इन्डिया यात्रामा किनेका सामानको पोका भुण्ड्याउँदै महाकालीको गड्ढाचौकी पार गर्दै गर्दा सबै जनालाई दिक्क लाग्दै थियो । त्यो अँध्यारोमा

१ घण्टा जति पैदलै हिँड्नु पर्दा साह्रै रिस उठेछ क्यारे, सोनिका मिसले भन्दै हुनुहुन्थ्यो, "यो ब्याग स्याग यही फालेर हिँड्छु कतिखेर ।" महेन्द्रनगरको होटल न्यु आनन्दमा नेपालीपनको नेपाली खाना खाएर शुक्लाफाँट रिसोर्टमा वास बस्न पुगेपछि भने हामीलाई घरे आएजस्तो लागेको थियो ।

‘६’

महाकाली नदीपारि रहेका दुई गा.वि.स. चाँदनी र दोधारालाई जोड्ने नेपालको सबैभन्दा लामो (१४९६.५ मि.) भोलुङ्गे पुलको अवलोकन गर्न जान नसक्नु भएका प्रिन्सिपल सरलाई २ घण्टाको भर्नापछि हस्पिटलले डिस्चार्ज गरि दिएपछि हामीले दसौं दिनको यात्रालाई पोखरातिर मोड्दा दिनको करिब २ बजेको थियो । एउटा मात्र पिलरमा बनाइएको कर्णाली पुल आउने गरी फोटो खिचेर अगाडि बढेको केही समयपछि शिशिर सरको बिदाइसँगै रातलाई हामीले स्वागत गरेका थियौं । खाल्डा-खुल्डी समेतको बाङ्गो-टिङ्गो नेपाली बाटोमा आँड नै सिरिड हुने गरी बेतमासले हाँकेका नेपाली दुई जना झइभरको हातमा सबैको जिन्दगी सुम्पेर त्यो अँधेरी रातमा दाडको लमहीमा खाना खान ओर्लेका थियौं । मध्यरातमा बुटवल चोकमा कर्णसरलाई बिदाइ गरि सकेपछि हाम्रो यात्रा बिस्तारै छोटिँदै थियो । महेन्द्रनगरदेखि पोखरासम्मको १६ घण्टे लामो यात्रालाई ग्लोबल कलिजियट उच्च मा.वि.को गेटमा आएर टुङ्ग्याउँदा कार्तिक २ गते आइतबार बिहानको ६ बजेको थियो । प्रत्येक दुई वर्षमा स्कुलको तर्फबाट आयोजना हुने यस किसिमको शिक्षक कर्मचारीको भ्रमण कार्यक्रम

अन्तर्गत २०६९ सालको दार्जिलिङ-सिक्किम भ्रमणभन्दा यो कार्यक्रम केही भिन्न भएको हामीले महसुस गरेका थियौं । यस पटक सङ्ख्याको हिसाबले पनि हामी धेरै थियौं भने यात्रा अवधि पनि लामो थियो । करिब ३३०० कि.मी.को दूरी पुरा गरेका हामीहरूलाई इन्डियामा भएको आर्थिक विकास अनि सामाजिक, धार्मिक र सांस्कृतिक अवस्थितिको बारेमा अध्ययन गर्ने मौका मिल्यो । दिल्लीको द्रुततर विकास, प्रायः जमिन मुनिबाट गुड्ने मेट्रो ट्रेनको यात्रा, फराकिलो एकतर्फी सडक, सडकको दायाँ, बायाँ र बिचमा लगाइएका रुखहरूले गर्दा देखिएका हरियाली, पूर्ण सफाइयुक्त सार्वजनिक शौचालय, स्वच्छ खानेपानीको उपलब्धता आदि हाम्रो लागि अति नै अविस्मरणीय दृश्यहरू रहे । हामीले बुझ्दा राजस्थानलाई मरुभूमिको ठाउँ मात्र भन्ने बुझिए पनि त्यस्तो भने भेटिएन । साना-साना पहाड समेतको त्यो विशाल भूमिमा साना प्रकृतिका रुखहरू हाम्रो लागि हेर्न लायक दृश्य थिए । अति गर्मी राजस्थानमा जमिन मुनिबाट पानी तानेर खेती गरिने रहेछ । दिल्लीका धार्मिक स्थलहरूमा सरसफाइ र सुरक्षामा बढी ध्यान दिइएको पाइए पनि वृन्दावनमा भने त्यो पाइएन । सबैभन्दा राम्रो लागेको दिल्लीको अक्षरधाम र नैनीताल हाम्रा लागि अविस्मरणीय रहे ।

यो यात्रामा खास गरी २ मेट्रोले बढी स्थान लिए । एउटा हामीलाई अनौठो लागेको मेट्रो ट्रेनको यात्रा थियो भने दोस्रो मेट्रोनिडाजोल । खानाको प्रकृति र पानीको फरकपनले होला हामी प्रायः सबैलाई पेटको भने समस्या नै रह्यो । जसले गर्दा मेट्रो दबाई बढी नै प्रयोग गरियो । कतिपय ठाउँमा विदेशी पाहुनालाई राम्रै स्वागत गरेको पाइन्थ्यो भने धेरै ठाउँमा ठग्ने प्रवृत्तिका मानिसहरू प्रशस्तै भेटिए ।

त्यस्तै गरी धेरै तितामिठा अविस्मरणीय क्षणहरू यस यात्रामा रहे । अक्षरधामको यात्राको दिनमा नारायण शर्मा सरको आँखाको समस्याको कारणले उहाँ जान सक्नु भएन । उहाँलाई होटलमै छोडेर जाँदा हामीलाई नमजा लागेको थियो । त्यस्तै हामी

जयपुरबाट आग्रा जाँदै गर्दा बाटोमा शोभा मिसले आफैँ चिया पकाएर खुवाउनु भएको कसले बिर्सला र ? एकातिर शोभा मिस चिया पकाउँदै हुनु हुन्थ्यो भने अर्कोतिर वेद सरहरू काउली उसिन्दै हुनु हुन्थ्यो । चिल्लो पिरो केही नखाने भनेर उसिनेको काउली खानलाई काउली उसिन्दै गर्दा ती कुक भैयाले त्यही काउली पखालेको पानीले त तरकारी पो पकाएछन्, पछि हामीहरूले थाहा पायौं । नैनीतालमा बिदाइ हुने बेला होटल मालिकले गरेको हार्दिक सम्मान, हामी सबैलाई बाँडेको मिठाई आदि अति नै स्मरण योग्य रहे । अनि महेन्द्रनगरको रिसोर्टमा बिहान रवि

सरले बजाएको मादलको त्यो धुन, अञ्जु राई, सुरक्षा श्रेष्ठ, बबिता पालिखे, विष्णु थापा, उषा गुरुङ मिसहरूले कम्मर मर्काई-मर्काई नाचेको, शर्मिला राना, दुवैजना कृष्णा गुरुङ अनि मिरा मिसले स्वर मिलाई-मिलाई गाएको गीत अनि सावित्री कँडेल मिसले बजाएको ताली कसले पो बिर्सला र ! अनि पुरै यात्रा अवधिभरि यात्रालाई सङ्गीतमय बनाउने राजन सरका ती गीतहरू साथै पेट मिचीमिची हँसाउने दयाराम सरका ती जोकहरू अहिले पनि यी कानमा गुन्जिरहे जस्तो लाग्छ ।

खाना थपी-थपी खाने बानी परेका हामीहरूको मूल्यमा बार्गेनिङ हुँदैनथ्यो तर थप्न पाउने नपाउने सोधपुछ हुन्थ्यो । यसै कारणले होला यात्रा अवधिभरि नै खाना खाने बेलामा खाना थप्नु परे पनि नपरे पनि साथै नेपाल आइ सकेपछिका दिनहरूमा पनि हामी बिचमा एउटै वाक्य अति नै स्मरणीय रहि रह्यो - "और डालो ।"

प्राकृतिक प्रकोप सहयोगार्थ ग्लोबल...

२०७१ साउन ३० गते बिहान म सधैं भैं उठेर स्कुल गएँ । स्कुलमा मोबाइल चार्जमा राखी कक्षा कोठातर्फ लागें । ८ बजेसम्म कक्षामा पढाइ सकेपछि अफिसमा आई मोबाइल हेर्दा २-३ मिसकल रहेछन् । मिसकल भाइको रहेछ । २-३ दिनदेखि लगातार पानी परि रहेको थियो यानेकी साउने भरी । स्कुलबाट कोठातर्फ लाग्दै गर्दा भाइको फोन आयो । दाइ घरतिर त बर्बादै भएछ । मैले भनै "के भयो र ?" भाइले भन्यो "बर्दियामा त बबईको बाढीले घर डुबाउनै लाग्यो छ रे । बुवा आमा लगायत सबै जना घरको छतमा बस्नु भा'छ रे । तल कोठाको सबै अन्नपात भाँडाकुँडा बगायो रे । गोठका गाईभैंसी र बाखा पनि पानीबाट नाक मात्र निकालेर कराइ रहेका छन् रे । बिजुलीको पोल हिजो साँझ नै नदीले कटान गरेर लागि सक्यो रे ।" यति भन्दै भाइले फोन राख्यो ।

म भाइका कुराले स्तब्ध भएँ । कोठामा गएँ तर खाना खान मन पनि लागेन । त्यत्तिकै छोरोलाई लिएर स्कुल गएँ । साथीहरूलाई सबै कुरा भनै । कक्षामा पढाउने भनेर गएँ तर पढाउन मन लागेन । ध्यान जति बेला पनि घण्टीमै गएको थियो । जब दोस्रो पिरियडको घण्टी लाग्यो अफिसमा आई आमालाई फोन गर्ने प्रयास गर्न थालें । बुवाको त फोन पानीमै डुबेछ । लिनै भ्याउनु भएनछ । बल्ल-तल्ल फोन लाग्यो । आमाको भन्नुभयो- "बाबु, यहाँ त प्रलय आयो । जता हेरे पनि पानी-पानी मात्र छ । रुखका टुप्पा र घरका छाना बाहेक केही पनि देखिएको छैन । हामी त छतमा बसि रहेका छौं । घरमा भएका सबै चिज बगायो ।

पानी पनि पिउन पाइएको छैन । बत्ती छैन, मोबाइलमा पनि ब्याट्री छैन, पानीले घर लडायो भने यो नै अन्तिम गफ होला ।" मैले उत्तर दिन सकिनँ । "ल ल नआतिनुस्" भनेर फोन राखें ।

शिशिर कँडेल
विज्ञान शिक्षक

गाउँमा हरेक घरको सम्पर्क विच्छेद, कोहीको कसैसँग सम्पर्क हुन सक्दैन सबैका मोबाइल बन्द छन् । हरेक पलको खबर लिनको लागि काठमाडौं रहेका मेरा मित्र नारायण पौडेललाई सम्पर्क गरें । उनी हिमालयन टि.भी. का पत्रकार भएकाले बढी जानकारी हुन सक्छ भनेर । तर खासै जानकारी उनलाई पनि रहेनछ । किनकि उनको पनि फोन सम्पर्क हुन सकेको रहेनछ । त्यो बेला थाहा भयो कि सञ्चार माध्यमको महत्त्व कति छ भनेर ।

प्रिन्सिपल सरको अफिसतर्फ ३-४ पटक गएँ, सर आउनु भएकै छैन । मनमा बेचैनी छ । बुवा आमाको हातल के छ, के गरी रहनु भएको छ ? कोसँग पिर पोखूँ आदि इत्यादि कुराले मनमा अर्को बाढी ल्याइ दिएको थियो । २ बजेपछि पुस्तकालयमा बाबुराम सरसँग भेट भयो, सरलाई सम्पूर्ण कुरा भनै । सर स्तब्ध हुनुभो । खासै धेरै कुरा केही भन्नु भएन । त्यो शुक्रबारको दिन थियो । अलि छिटै छुट्टी भो । कोठातिर लागें र रातभरि दाजुभाइ इष्टमित्रको फोन आइ रह्यो । सबै जनाले बुवा आमाको बारेमा सोध्नु हुन्थ्यो तर दिनभरि उहाँहरू के

गर्दै हुनु हुन्छ ? कस्तो छ ? मलाई पनि थाहा थिएन । सबै जनालाई बनावटी उत्तर दिँदै अब ठिकै छ रे भन्ने कुराले सान्त्वना दियो ।

भोलिपल्ट बिहान थाहा भो बाढी घटेछ, घरमा गाउँमा सबै थोक बगाएर बाढी गैसकेछ केवल हिलैहिलोको डङ्गुर छोडेर । मेरो त घरभित्र र बाहिरका सम्पूर्ण थोक बगाए पनि घर र बुवाआमा सुरक्षित रहनुभो । कतिको त घरसहित सबै थोक बगाएछ । मानिसहरू भने दिनभरि रातभरि रुखमा चढेर ज्यान जोगाएछन् अरु गाउँका त मानिस पनि बगायो ।

सबै कुरा बिस्तारै सामान्य हुँदै गैरहेको थियो । विभिन्न सङ्घसंस्था सरकार सबैले राहत बाँड्ने कार्यलाई अगाडि बढाउन थाले । धेरथोर सबैले पाउँदै गरेको कुरा सुन्न थालियो । इष्टमित्रहरू जो सुरक्षित थिए, उनीहरूले पनि आफन्तलाई सक्दो र आवश्यक कुराहरूको सहयोग गर्न थाल्नुभो ।

म पनि कसरी गाउँमा सहयोग गर्न सकिन्छ भनेर सोचन थालें । राहत कसरी बाँड्न सकिन्छ होला कसरी सङ्कलन गर्ने भनेर सोचन थालें । उता काठमाडौँमा रहने मेरा मित्रहरू गणेश बगाले (जो म्यानपावर चलाएर बसेका छन्) र नारायण पौडेल (जो हिमालयन टेलिभिजनमा पत्रकार छन्) ले पनि राहत सङ्कलनको कार्यलाई अगाडि बढाउँदै थिए । म केही गर्न सकि रहेको थिइनँ । मलाई मनमनै लागि रहेको थियो स्कुलले केही सहयोग गर्न सक्थ्यो कि ? तर केही भन्न सकि रहेको थिइनँ । एक पटक प्रिन्सिपल सरकोमा पुगेको पनि थिएँ । तर उहाँले भन्नु भयो कि सहयोग गर्नका लागि कुनै संस्थामार्फत् जानुपर्छ नत्र सहयोग भन्दा दुरुपयोग बढी हुन्छ । त्यसैले कुनै त्यहाँको

स्थानीय संस्थामार्फत् गर्न सकिन्छ कि ? म सरको अफिसबाट निकलें । कसरी सहयोग गर्ने भन्ने बारे सोचि रहेको थिएँ ।

मैले जति सोचि रहेको थिएँ, त्यो भन्दा बढी त सरले सोच्नु भएको रहेछ । एक दिन म लगायत अरु सरहरूलाई पनि प्रिन्सिपल अफिसमा बोलाइयो । बैठकमा बाढी पीडितहरूलाई सहयोग गर्ने विषयमा छलफल भयो । अभै मेरो गाउँ पदनाहा-७ बर्दियामा नै सहयोग गर्ने कुरा भयो । मेरो खुसीको कुनै सीमा रहेन । मैले सोचन थालें, "हामीलाई परेको पीडा त बाबुराम सरले आफ्नै पीडा सम्भरेर लिनु भएको रहेछ ।" सबै विद्यार्थी भाइ बहिनी र शिक्षक साथीहरूलाई सहयोगका लागि अनुरोध गर्ने निर्णय भयो । हाम्रा उप-प्राचार्य सर वेद प्रसाद शर्माले सबै कक्षामा गएर सबै विद्यार्थीहरूलाई बर्दियाको यथार्थ चित्रण सहित सबैलाई सहयोगको अनुरोध गर्नु भयो । सबै विद्यार्थी निकै उत्साहित देखिए ।

उता बाबुराम सरले पनि सबै शिक्षक साथीहरूको बैठक बोलाउनु भयो र सबै यथार्थ भन्नु भयो । साथै सबैलाई सहयोग गर्न अनुरोध गर्नुभो । सबै साथीहरू उत्साहित हुँदै १ दिन बराबरको तलब रकम सहयोग गर्ने निर्णय गर्नु भयो । सबै साथीहरूको निर्णय निकै महत्त्वपूर्ण रह्यो किनकि कुनै न कुनै रूपमा सबै जना समाज सेवा, अर्थात् मानव धर्म गर्नका निमित्त उत्साहित र अग्रसर हुनु भयो । मलाई लाग्न थाल्यो मानिसलाई यस कारणले पो सामाजिक प्राणी भनिँदो रहेछ जसले अरुको समस्यालाई पनि आफ्नै जस्ता गरी सोचन सक्दो रहेछ र सहयोग पनि गर्दो रहेछ । साँच्चिकै मानव संसारकै उच्चतम सृजना हो ।

जब वेदसरले पत्रिकामा छापिएको Fron News सहित विद्यार्थीको सहयोगको अपिलका निमित्त आह्वान गर्नु भयो सहयोगका निमित्त मेरा विद्यार्थी जुरूकै उचालिएको अनुभव गरें । भोलिपल्टदेखि साना ठुला सबै विद्यार्थीले सक्दो सहयोग गरे । ‘एकले थुकी सुकी सयले थुकी नदी’ भनेभैं गरी सबैबाट १०, २०, १००, ५०० गर्दै रकम सङ्कलन हुन थाल्यो । उता १० जोड २ का विद्यार्थीले पनि सहयोगका निमित्त रकम सङ्कलन गर्न थाले । सबै गरी १ लाख भन्दा बढीको रकम सङ्कलन भयो । उता बाबुराम सरले पोखराकै केही विद्यालयमा पनि सम्पर्क राख्दै रकम सङ्कलनका निमित्त अनुरोध गर्नु भयो । यो अभियानको अन्त्यसम्म रु. १५१,००० रकम सङ्कलन भयो ।

अब बर्दिया गएर रकम बाँड्ने जसले गर्दा बाढी पीडितहरूले जसमा मेरो परिवार पनि पर्दथ्योले आफ्ना अत्यावश्यक सामग्री किन्न सक्नु । भदौ १२ गते बर्दियाका लागि प्रस्थान गर्ने निर्णय भयो । जस अन्तर्गत म आफैं, बाबुराम सर उहाँकी श्रीमती साहिदा शाक्य, मदरल्याण्ड स्कुलका निर्देशक त्रिभुवन शर्मा र उहाँकी श्रीमती पद्मा बराल जाने निर्णय भयो । १२ गते बिहान म सबै स्कुल पुगें । सर सात बजेतिर मलाई स्कुलमा लिन आउनुभो । उहाँको घरमा पुगेपछि सामानहरू राखी साहिदा म्याडम सहित सरको गाडीमा लाग्यौं हामी बर्दियातिर । अमरसिंह चौरमा पुगेपछि त्रिभुवन सर र उहाँकी श्रीमती समेत सबै हामी नारायणघाट तर्फको बाटो हुँदै बर्दियातिर तीजको रमभ्रम थियो बाटोभरि रातो पहिरनमा सिँगारी लाग्यौं । महिलाहरू मात्रै देखिन्थे । हामी १ बजेतिर दाउन्नेमा खाना खाई फेरि यात्रालाई

जारी राख्यो । बाटोमा दुवै जना सरहरूले अरु साथीहरूलाई पनि फोनमार्फत् सहयोगको अपिल गर्दै रहनु भो । सरहरूलाई सकारात्मक उत्तरहरू आइ रहेका थिए । सहयोगका लागि बाबुराम सर पनि उत्साहित देखिनु हुन्थ्यो । यो शब्दमा बयान गर्न गाह्रो थियो । हामी साँझ आठ बजे नेपालगञ्ज पुग्यौं । नेपालगञ्जको सिद्धार्थ होटलमा वास बसियो । नेपालगञ्ज पुग्नै लाग्दा समशेरगञ्ज भन्ने ठाउँमा बाढीले पुल बगाएको थियो । ड्राइभर्सन प्रयोग गरी जाने क्रममा मैले आफ्नो मोबाइल फोन हराएँ । बाटो हेर्ने गाडीबाट झरेको थियो अँध्यारो थियो, सायद मोबाइल त्यही खस्यो । मन अमिलो भयो । हामी भोलिपल्ट सबै उठ्ने भनेर सुत्थौं म त रातभरि निदाउन सकिनँ । मनमा अनेक तर्कना गर्दै रहँ । कहाँको मान्छे कहाँ सहयोग गर्न आउनुभ’छ । भोलि कार्यक्रम कसरी गर्ने ? मान्छेको कति महत्त्व छ । जहाँ न कोई आफन्त, न कोई चिनेजानेका मान्छे तर बाबुराम सर सहयोग गर्नको निमित्त यस्तो चर्को गर्मीमा पनि यत्रो लामो बाटो एकलै गाडी चलाएर यहाँ पुग्नुभो । मनमन गदगद थिए सरहरूको सहयोग पाएर । भोलिपल्ट सबै उठेर नेपालगञ्जबाट बर्दियातर्फ लाग्यौं । महेन्द्र राजमार्गबाट १८ कि.मी. पश्चिम लाग्नु पर्छ मेरो घर पुग्न, कच्ची ग्राभेल बाटो । सानो गाडी चलाउन गाह्रो सरले बल्लतल्ल गाडी चलाउनु भो । मेरो घर पुग्न १ कि.मी. मात्रै बाँकी रहँदा बाटो हिलैहिलो रहेछ बाटोमा पराल हालेर गाडी धकेल्यौं । घर पुग्दा देखियो घरको पछाडिको कोठा भत्काएर पानीले बगाएछ । खाटहरू पनि छैनन् । आँगन, पिढीभरि हिलैहिलो । अन्नपात कुहिएर अमिलो गन्ध आइरहेको थियो । बाटोमा पनि घर आउँदै गर्दाको दृश्य हृदयविदारक नै

थिए । घरहरू भत्किएका मानिसहरू पाल टाँगेर केही आसमा बसि रहे जस्तो देखिन्थे । लगाउन १ सरो कपडा बाहेक केही थिएन ।

हामीले घरमा पुगेपछि खाना खाँयौं । खाना खाँदै गर्दा भाइलाई भनेर नारायण र गणेशलाई साथै स्थानीय नेता पूर्ण शर्मालाई लिन पठाएँ । बाटोमा आउँदै गर्दा पनि उहाँहरूसँग सम्पर्क गरि नै रहेको थिए तर सो कुरा सरहरूलाई भन्न सकि रहेको थिइनँ । मेरो मनमा डर लागि रहेको थियो । के भन्नु हुने हो ? म सहयोग संयुक्त रूपमा गर्न पाए हुन्थ्यो । ठूलो रकम बनाएर सहयोग गर्दा धेरै राहत प्राप्त गर्न सक्थे कि भन्ने लागि रहेको थियो । सबै जना बसेर सरसल्लाह गर्दा संयुक्त रूपमा नै राहत वितरण गर्ने निर्णय भयो । तर पैसा नै बाँड्ने निर्णय परिवर्तन भयो । त्यो मूलतः थारू समुदाय भएकोले पैसा जाँड रक्सीमा नै उडाउँछन् भन्ने कुरा पूर्ण शर्माले गर्नुभो । अन्ततः संयुक्त रूपमा चामल बाँड्ने निर्णय भयो । सोही दिन १ बजेतिर स्थानीय व्यापारी कहाँ फोन गरेर १३५ क्विन्टल चामल मगाइयो । पदनाह ७, ८ र ९ का अगुवाहरूलाई बोलाएर सम्पूर्ण गाउँलेहरूलाई भेला गर्न निर्देशन दिइयो र हामीहरू सम्पूर्ण गाउँ घुम्न निक्कियो । छाता ओड्नु पर्ने चर्को गर्मी थियो । जति बस्तीभित्र पस्दै जान्थ्यौ त्यति नै वीभत्स अवस्था देखिन्थ्यो । घर जगै सहित बगाएको, सामान केही बाँकी नभएको अवस्थामा थिए, गाउँलेहरू । हामी कुसुम्बाघाटसम्म पैदलै गयौं जहाँ १ महिना अगाडि मात्र बनेको भोलुङ्गे पुलको अवशेष मात्र बाँकी थियो । १ पटक पनि चढ्न नपाई पुल बगायो । हामी फर्किँदा गाउँलेहरू भेला भइ सकेका रहेन छन् । त्यस्तै

५ बजेको थियो ट्राक्टरले चामल ल्याउँदै थियो हामी कार्यक्रमको सामान्य रूप रेखा तयार गरी औपचारिक कार्यक्रम सञ्चालन गर्नमा जुट्यौं । सबैले आफ्ना-आफ्ना मन्तव्य राख्ने कार्यक्रम रह्यो । हामी सबैले आफ्नो गाउँमा सहयोग गर्ने अवस्था आउँदा दुःखी हुनुपरे पनि दुःखमा सहयोग गर्न पाउँदाको अवस्थामा खुसी रहेको कुरा व्यक्त गर्नु । बाबुराम सरले भन्नु भो "पहाडलाई दुख्दा तराईले मल्हम पट्टी लाउनु पर्छ । तराईलाई पीडा हुँदा पहाडले सहयोग गर्नु पर्छ । जातीयताको द्वन्द्व मेटिनु पर्छ जो जहाँ बसे पनि हामी सम्पूर्ण नेपाली हौं । एउटा नेपालीलाई चोट लाग्दा अर्को नेपालीलाई दुख्नु पर्छ ।" तालीको गडगडाहटले वातावरण नै उल्लासमय भो । त्यही दुःख मेटाउन, दुःख बाँड्न सानै भए पनि सहयोगको महत्त्व कति हुँदो रहेछ भन्ने कुरा महसुस भयो ।

मन्तव्यको कार्यक्रम पछि चामल बाँड्ने कार्यक्रम सुरु भो । सबै परिवारलाई एक-एक गरी वितरण गर्दा ढिलो हुने हुँदा प्रत्येक गाउँका अगुवालाई हस्तान्तरण गरी उहाँहरूले आफ्ना-आफ्ना गाउँमा बाँड्ने निर्णय भो । मेरो बुवा

र गाउँका स्थानीय अगुवाहरूले सोही सल्लाह दिनुभो । सोही अनुसार तिन वटा वडालाई गाउँमा भएको क्षति अनुसार वडा नम्बर ८ लाई ६५ क्विन्टल चामल गाउँका अगुवालाई बाबुराम सर, म, नारायण भाइले संयुक्त रूपमा हस्तान्तरण गर्‍यो । गाउँलेहरूको खुसीको सीमा थिएन किनकि त्यत्रो परिणाम एकै पटक उनीहरूले कसैबाट पनि पाएका रहेन छन् । पछि थाहा भो प्रत्येक पीडित परिवारले २५ किलोको दरमा चामल प्राप्त गरेका रहे छन् भएको जसले धन्दै १५ दिन चल्‍यो रे ।

कार्यक्रम आयोजना हुँदै गर्दा म केही समय बाढी पीडित बुढा बुढीहरूसँग कुराकानी गर्दै थिएँ । उनीहरूले हाम्रो विद्यालयलाई मन्दिर र विद्यालयका विद्यार्थी तथा शिक्षकहरूलाई मन्दिरका देवी देवताको संज्ञा दिइ रहेका थिए र आशिष दिइरहेका थिए साथै कामना पनि गर्दै थिए कि यस्तो विभत्स अवस्थामा कुनै नेपालीले भोग्नु नपरोस् ।

साँझ ७ बजेतिर कार्यक्रम सकी मेरो घरमा गहुँको

रोटी, चटनी र चिया खाई हामी नेपालगञ्जतर्फ फर्कियोँ । अँध्यारो, अफ्ठेरो बाटो तर कुनै प्रवाह नगरी हामी १० बजेतिर कोहलपुर पुग्यौँ । त्यहाँ मेरो भान्दाइको होटलमा खाना खाई हामी पुनः नेपालगञ्जको सिद्धार्थ होटलमा नै वास बस्यौँ । अघिल्लो रात कार्यक्रम कसरी गर्ने होला भन्दै छटपटिएको, दोस्रो रात कार्यक्रम सम्पन्न गर्न पाउँदा खुसीको साथ निदाइयो । बिहान बिउँभैँदा ६:३० बजि सकेछ । हतार-हतार तयार भई ७:३० बजे हामी सिद्धार्थ होटलबाट पोखराको लागि प्रस्थान गर्‍यो । मैले आफन्तकोबाट १ भोला बेलाउती पनि ल्याएको थिएँ । बाटोमा बेलाउती खाँदै हामी ३ बजेतिर दाउन्ने आइपुग्यौँ । बाबुराम सरलाई बेलाउती साँझै मन पर्दो रहेछ । दाउन्नेमा खाना खाई ४ बजेतिर हामीले फेरि यात्रा जारी राख्यौ । बाटोमा आ-आफ्ना परिवारका अवस्था साथै आगामी सोचहरू साटासात गर्दै हामी ६ बजेतिर नारायणघाट आइ पुग्यौ । सरहरूसँग सँगै यात्रा गर्दा लाग्दथ्यो सरहरू कति सरल, सहज तर उच्च विचारवान् हुनु हुँदो रहेछ भन्ने

लाग्यो । साहिदा म्याडम कम बोल्नु हुँदो रहेछ तर एकदमै मिजासिलो, फ्रयाङ्क र चाहिएको कुरा मात्र बोल्ने । नत्र साँच्चिकै सोचेको थिएँ यत्रो लामो बाटो सरहरूसँग तय गर्नु छ केही भन्न बोल्न हिचकिचाहट हुन्छ होला असजिलो महसुस गर्दै थिएँ यात्रा हुनुभन्दा पूर्व तर ठिक उल्टो भयो । साह्रै रमाइलो र सहज । जो मान्छे जस्तो देखिन्छ त्यस्तै हुन्छ भन्ने होइन रहेछ ।

भनिन्छ, कुनै महायज्ञमा दान गरेको भन्दा दुःख र विपदमा परेकोलाई सहयोग गर्नु ठुला धर्म हो । साँच्चिकै ग्लोबल स्कुल, यसका शिक्षक र स-साना विद्यार्थीले ठुलो धर्म गरेको जस्तो लाग्छ । विद्यार्थीलाई किताबी ज्ञान मात्रै दिनु शिक्षा होइन, साथसाथै व्यावहारिक ज्ञान दिनु पनि हाम्रो दायित्व हो । साँच्चिकै ग्लोबल स्कुलका सञ्चालक नन्दलाल त्रिपाठी, पद्मराज ढकाल सर र बाबुराम सरहरू यस कुराबाट पूर्ण रूपमा सचेत भएको पाएँ । असल

र सही विद्यालय त्यही हो जसले विद्यार्थीलाई सामाजिक सेवामा प्रेरित गर्दछ । जुन कुरा मैले यस विद्यालयमा प्राप्त गरें । यस्तो विद्यालयमा पढ्ने विद्यार्थीहरू यस्तो महान् कार्यमा सहभागी नहुने कुरै भएन । त्यसैले त विद्यार्थीहरू उत्साहजनक रूपमा रुपियाँ सङ्कलनमा लागे र हाम्रो यात्रालाई शुभकामना दिई सफल पनि बनाए यी प्यारा-प्यारा विद्यार्थीलाई धेरै-धेरै धन्यवाद छ । यस्तै कुरा खेलाउँदै रहँ मनभरि । राति १० बजे हामी पोखरा आइ पुग्यौँ र आ-आफ्ना बासस्थानतर्फ लाग्यौँ ।

यस कार्यक्रममा प्रत्यक्ष सहभागी भएका मदरल्यान्ड उ.मा.वि. परिवार, साथै आर्थिक सहयोग प्रदान गराउनु हुने डायमण्ड उ.मा.वि. परिवार, करुणानिधि परिवार, प्रगति बोर्डिङ स्कुल परिवार सबै धन्यवादका पात्र छन् ।

पुस्तकालयको महत्त्व

पुस्तकालय शब्द 'पुस्तक' र 'आलय' मिलेर बनेको तत्सम शब्द हो । नेपाली भाषामा पढ्ने पाठ गर्ने, पढाउने आदि उद्देश्यले विचार, कल्पना, भावना, ज्ञान-विज्ञान, तर्क जस्ता कुराहरू लेखी छापिएको ग्रन्थ वा उक्त कुरालाई सुरक्षित राख्न लिपिबद्ध गरिएको ठेलीलाई पुस्तक भनिन्छ र आलय भनेको निवासस्थान भन्ने हुन्छ । यसर्थ पुस्तक राखिने स्थान वा घरलाई पुस्तकालय भनेर बुझिन्छ ।

संसारमा मानिसहरूले आदि कालदेखि नै हस्तलिखित ग्रन्थहरू तयार गरेको बारे इतिहासविद्हरूलाई समेत किटान गर्न गाह्रो परे तापनि उक्त सामग्रीहरूको संरक्षण गरी पछि पर्यन्त सुरक्षित राख्नु पर्छ भन्ने मान्यता ग्रीकबाट सुरुवात भएको मानिन्छ । ग्रीकका इशाको सातौँ शताब्दीका राजा असुरवानीपालले विभिन्न अभिलेखहरूलाई सङ्कलन गरी व्यवस्थित रूपमा राखेको ग्रन्थागारलाई प्राचीन विश्वको पहिलो पुस्तकालय मानिन्छ ।

सामान्यतया पुस्तक राख्ने घरलाई पुस्तकालय भनिए तापनि पुस्तकालयमा विभिन्न व्यक्ति, सङ्घसंस्था, अन्वेषक, सरकार आदिले तयार पारेका ऐतिहासिक महत्त्वका ग्रन्थहरू, नयाँ-नयाँ अनुसन्धानात्मक कृतिहरू, पत्र-पत्रिकाहरू, ऐन कानून, लेख रचना लगायत विविध सिद्धान्त श्रव्य-दृश्य सामग्रीहरू सङ्कलन, संरक्षण र व्यवस्थित गर्दै समाजका हरेक नागरिक, बाल बालिका, युवा, वृद्ध सबै उमेर समूहका पाठकहरूलाई जात, लिङ्ग, वर्ण, धर्म, भाषा, स्तर, राष्ट्रियता जस्ता कुराको भेदभाव नगरी समान रूपमा अध्ययन

सुविधा प्रदान गर्ने विशुद्ध सेवामूलक सामाजिक संस्था भन्ने बुझ्नु पर्दछ ।

पुस्तकालय ज्ञान सामग्रीहरूको भण्डार मात्र

नभएर उक्त सामग्रीको सही व्यवस्थापन गर्दै अधिकतम उपयोगको लागि पाठकलाई प्रेरित गर्ने, उनीहरूको आवश्यकता र रुचि बमोजिम प्रभावकारी सेवा प्रदान गर्ने पनि हो । साथै मानिस जो नियमित पुस्तकालयमा गई अध्ययन गर्छ अथवा पुस्तकालयसित सम्बन्ध विस्तार गर्छ त्यो व्यक्ति बुद्धिवान्, शिक्षित मात्र नभएर नैतिकवान्, अनुशासित र चरित्रवान् समेत बन्दछ, जसलाई आफ्नो कर्तव्य बारेमा पूर्णतया ज्ञान हुन्छ ।

अझ अहिलेको सूचना र ज्ञानको प्रतिस्पर्धी युगमा त पुस्तकालय विनाको शिक्षा र जीवन, पानी विनाको माछा जस्तै हुन्छ । त्यसैले मानव जीवनको समग्र विकास गर्नका लागि यो संस्थालाई अभिन्न अङ्गको रूपमा लिनु पर्छ । आजभोलि त यो संस्थालाई सबैभन्दा बढी जनसम्पर्क हुने संस्थाको रूपमा समेत लिने गरिन्छ । पुस्तकालय साँच्चिकै एउटा खुला विश्वविद्यालय जस्तो हो भन्दा पनि हुन्छ । खास गरेर नेपालमा व्यक्तिगत, सार्वजनिक, सरकारी, गैरसरकारी तथा शिक्षण संस्थाजस्ता शैक्षिक पुस्तकालयहरू बढी स्थापना भएका छन् । साथै तिनीहरूको आफ्नै प्रकारका नियम र व्यवस्थाहरू छन् ।

शङ्कर प्रसाद ढकाल
लाइब्रेरियन

पुस्तकालय भनेको विशुद्ध सेवामूलक संस्था हो । जसबाट ज्ञान, बुद्धि, विवेक जस्ता कुरा बाहेक अरु प्रत्यक्ष आर्थिक लाभ हुँदैन । जसको कारण अहिले पनि कयौँ स्थापित पुस्तकालयहरू व्यवस्थित एवम् नियमित रूपमा चलन सकेका छैनन् । अझ जनसहभागितामा सञ्चालित सार्वजनिक पुस्तकालयको अवस्था भन्नाजुक छ । जसप्रति सचेत नागरिक र स्वयम् सरकारको ध्यान पुग्न आवश्यक देखिन्छ ।

यसरी मानव जीवनको अभिन्न अङ्गरूपी संस्था पुस्तकालय पनि व्यवस्थित, आकर्षक र शान्तपूर्ण हुनुपर्छ । एउटा व्यवस्थित पुस्तकालयमा जबनयाँ पुस्तक भित्रिन्छत्यसको अभिलेख राख्ने र सूचीकरण गर्नुपर्ने हुन्छ । जुन सूचीकरण (Cataloguing) अन्तर्राष्ट्रिय अनुसारको भएमा राम्रो हुन्छ । क्रमश उक्त पुस्तकलाई सम्बन्धित पुस्तकालयको पहिचान

सहित वर्गीकरण गरेर सम्बन्धित कक्षमा राखिन्छ । जसको कारण हजारौँ पुस्तक मध्येबाट पनि पाठकले सूचीकरण अनुसारको नम्बर (चिन्ह) थाहा हुने बित्तिकै उक्त पुस्तक पत्ता लगाउन सजिलो होस् ।

पुस्तकालय भन्ने बित्तिकै निम्न भागहरू हुनुपर्ने अनिवार्य जस्तै हुन्छ । जस अन्तर्गत -

- १) सोधपुछ कक्ष (Inquiry) - अनुमति लिएर मात्र भित्र प्रवेश गर्ने ।
- २) लाइब्रेरियन कक्ष : जुन पुस्तकालयको मध्य भागमा होस्, अथवा चारैतिर पाठकलाई निरीक्षण गर्न सकियोस् ।
- ३) पत्रपत्रिकाहरूको लागि छुट्टै कक्षको व्यवस्था, जसले अरु पाठकलाई असर नपुऱ्याओस् ।

४) पाठकलाई अध्ययन सामग्रीको बारेमा छिटो जानकारी दिन क्याटलग बोर्डको व्यवस्था ।

५) पुस्तक लिन र दिनको लागि निर्गमन (Borrowe) व्यवस्था मिलाउनु पर्छ ।

६) महत्त्वपूर्ण पुस्तकहरूको छुट्टै व्यवस्था, सन्दर्भ शाखा (Reference section) को राम्रो व्यवस्था र शान्त वातावरण हुनुपर्छ ।

७) अहिलेको सूचनाको युग अनुसार टेलिफोन, इन्टरनेट, इमेल फोटोकपी जस्ता सूचना प्रवाहको व्यवस्था भए अझ राम्रो ।

जब पुस्तकालयमा पुस्तकहरू सङ्ग्रह गरिन्छ र तिनीहरूको प्रयोजन तब मात्र हुन्छ, जतिखेर पाठकहरूले अध्ययन गर्छन् । पुस्तकालयमा नै बसेर अध्ययन गर्न सबै पाठकहरूलाई सम्भव हुँदैन र समय पनि हुँदैन । साथै सबै पाठकहरूका लागि पुस्तकालयमा अध्ययन गर्ने स्थान पनि पुग्दैन । पुस्तकालयको सिद्धान्त यो हो कि हरेक पाठकका लागि पुस्तक र प्रत्येक पुस्तकको निम्ति पाठक अनि समयको बचतलाई ध्यान दिँदै पुस्तकालय बाहिर पनि पुस्तक लगेर अध्ययन गर्न व्यवस्था मिलाउनु पर्छ ।

पुस्तक लगेर अध्ययन गर्नको लागि विभिन्न तरिका र व्यवस्था पुस्तकालय अनुसार भए पर्दछ । जस्तै-

1. Register system

2. Dummy system

3. Card system - i) Browne system ii) Newark system

4. Machine system

१. खाता प्रणाली (Register system) - यस प्रणालीमा पाठकको नाम खातामा लेखिन्छ र पुस्तक फिर्ता भएपछि नाम फेरिन्छ अथवा हटाइन्छ ।

२. Dummy system - यस प्रणालीमा पुस्तकमा रहेको कार्डमा पाठकका नाम लेखी राखिन्छ साथै पुस्तक राखेको ठाउँमा पाठकको नाम लेखेर एउटा बोर्ड राखिन्छ, जब पुस्तक फिर्ता हुन्छ । बोर्ड भिकी पुस्तक राखिन्छ र पाठकको नाम हटाइन्छ ।

३. Card system - यस प्रणालीमा Book card भिकेर पाठकको नाम ठेगाना लेखी राखिन्छ, पुस्तक फिर्ता भएपछि card poket भित्र राखी पुस्तक यथास्थानमा राखिन्छ ।

४. Machine system - यस प्रणाली अन्तर्गत Computer database/CDS/ISIS, Bar code reader system बाट पनि पुस्तक लिन दिन गरिन्छ ।

यस प्रकार पुस्तकालयको व्यवस्था गरी सञ्चालन गर्न सकेमा मात्र यसको स्थायित्व र विकास हुन सक्छ । राज्यको तर्फबाट पनि यही साँच्चिकै शैक्षिक विकास गरी देशका नागरिकहरू पूर्ण साक्षर र शिक्षित बनाउने हो भने सबैका लागि शिक्षा र शिक्षाको लागि पुस्तकालय भन्ने मान्यताका साथ पुस्तकालयमा विभाग निर्माण गरी राष्ट्रिय नीति सहितको व्यवस्थित पुस्तकालय सेवा उपलब्ध गराएमा नेपालको शैक्षिक विकासमा महत्त्वपूर्ण उपलब्धि हुने देखिन्छ ।

पद्मराज ढकालको व्यक्तित्व-एक चर्चा

भनिन्छ, मान्छेको जीवन मूर्तिजस्तै चारैतिरबाट सुन्दर देखिनु पर्छ तर सबैको जीवन सोचे जस्तो सुन्दर हुँदैन, यो यथार्थता हो । जसले आफूसँग भएको प्रातिभा चिन्दै निरन्तर साधना र इमान्दार प्रयत्न गर्छ, विपत्तिमा नआत्तिने र प्राप्तिमा नमात्तिने आत्मबल सहित जो सारमा अरुका लागि बढी र आफ्नो लागि कम बाँच्दछ उसैको जीवन हरेक कोणबाट सुन्दर देखिन्छ । हो, आफ्नो मौलिक प्रतिभा, इमान्दार प्रयत्न, निरन्तरको साधना र सामर्थ्यले आफ्नो जीवनको सुन्दर मूर्ति आफैँ कुँदने सीमित कालिगढमध्ये एक हुन्, पद्मराज ढकाल ।

वि.सं.२०२० साल माघ १८ गते पिता चन्द्रकान्त ढकाल र माता मधुमाया ढकालको कोखबाट कास्कीको सुन्दर नगरी लेखनाथ-९ मा जन्मिएका ढकाल मूलतः लोक गायक हुन् । लेखनाथबाट देखिने सुन्दर हिम शृङ्खलाहरूको उचाइलाई आँखाभरि सजाउँदै, नजिकै रहेका थुप्रै तालहरूको व्यापकतालाई चोखो मनभित्र सँगाल्दै, वरिपरिका प्राकृतिक सुन्दर मनोरमाको भरपुर रसास्वादन गर्दै ढकालको बाल्यकाल सुखद रूपमा नै बितेको पाइन्छ । आफ्नो जीवनमा इन्द्रेणीका लगभग सातै रङ्गहरू देखि सकेका ढकालले जीवनका सुरुवाती दिनहरूमा कखरा स्थानीय इन्द्रेणी प्रावि लामास्वाँराबाट सुरु गरेका हुन् । व्यक्तिको भित्री रुचि जतातिर छ उसका व्यवहारहरू उतैतिर ढल्कन्छन् भने भैँँ स्कुले जीवनदेखि नै ढकाल गीत, सङ्गीत र साहित्यतर्फ आकर्षित भइ सकेका थिए । जनज्योति माविमा पढ्दा प्राप्त गरेका पुरस्कार र सम्मानहरू यिनकै देखिने प्रमाणहरू हुन् । गाउँघरमा गाइने भजन र रोदी, रेडियोमा बज्ने गीत सङ्गीत, स्थानीय स्तरमा निकालिने नाटक र विद्यालयमा आयोजना

गरिने साहित्यिक साङ्गीतिक कार्यक्रमहरूले उनको प्रतिभा बीज अङ्कुराउने आधारभूमि त्यति नै बेला प्रदान गरेको पाइन्छ । पाँच दाजुभाइ र तीन दिदी बहिनीमध्ये माहिला छोराका रूपमा जन्मिएका ढकालको पारिवारिक जीवन मध्यम स्तरको थियो । 'गोठमा बाच्छा वनभरि थिए गाई, भर्ती हुन मन लाग्यो मलाई' भनेर गाउँका सखी सहेलीहरू नैतुना रेलमा चढ्दै घरको माया मारेर लाहुरतर्फ लाग्दै गर्दा उनले भने पढाइ सँगसँगै गीत सङ्गीतलाई प्यार गर्ने वातावरण प्राप्त गरेको पाइन्छ ।

वि.सं.२०५१ सालमा उठ्ने लौ बेला आयो बोलको गीत आफ्नै सङ्कलन र स्वरमा रेकर्ड गराएर गायनको औपचारिक यात्रा प्रारम्भ गरेका हुन् उनले । त्यस गीतको अरू अन्तरालाई छोड्दा मात्रै पनि उठ्ने लौ बेला आयो गीति बोलले भन्छ, गायनमा ढकाल सरको जन्म राजनैतिक एवम् सांस्कृतिक जागरणका

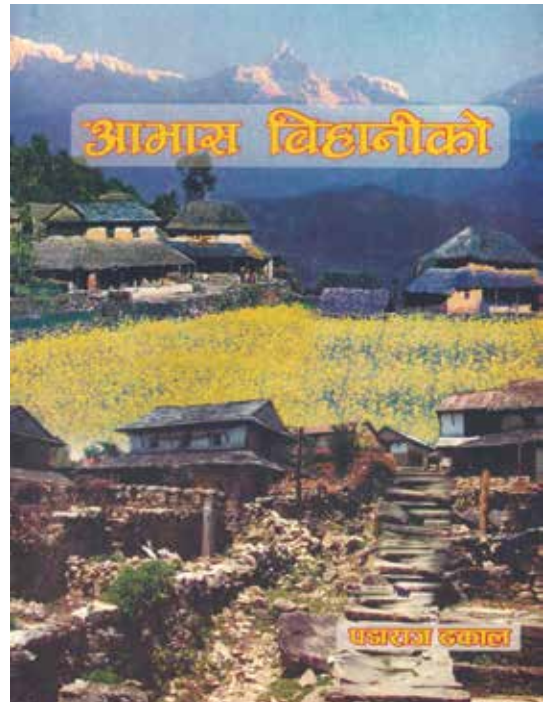

नेपाल प्रकाश अधिकारी
नेपाली शिक्षक

ढकाल अनौठो संयोग हुन् रचना र गायनको । वि.सं.२०५४ सालमा पहिलो लोक दोहरी गीतको क्यासेट एल्बम नलेऊ पीर प्रकाशित गरेका उनले 'सात तालको बगैँचा सहर' हुँदै 'नेपाल घुम्ने हो' भनी 'धरतीका गीतहरू' का क्यासेट एल्बमहरू बजारमा ल्याइ सकेका छन् । हालसम्म एकल र सामूहिक गरी १२ वटा गीति क्यासेट एल्बम, एक दर्जनभन्दा बढी गीतहरूको छायाङ्कन रहेको भिसिडी र एक दर्जन स्वदेश गानको छायाङ्कन कार्य भइ रहेको छ । उनको रेकर्ड भइ सकेका गीतहरूको संख्या करिब १०० जति छन् भने प्रकाशित गर्ने क्रममा केही गीतहरू छन् । आभास बिहानीको कविता सङ्ग्रह प्रकाशन गरि सकेका ढकालका अन्य दुई वटा गीति सङ्ग्रह र एक कविता सङ्ग्रह प्रकाशोन्मुख अवस्थामा रहेका छन् ।

लागि भएको थियो । यसरी २०५१ सालतिर नै उनले उठ्ने बेलाको शङ्खघोष गरि सकेका थिए अर्थात् भालेको नौलो डाँकको आवश्यकता बोध । उठ्नेहरू को को कसरी उठे तपसिलका विषय होलान् तर ढकाल सरहरूकै एकोहोरो खबरदारी र निरन्तरको आवाहनका कारण भन्नै पर्छ मौका पाउँदा एकतन्त्रात्मक शासन व्यवस्थाको सपना देख्ने राजतन्त्रको अन्त भो । गायन कला हुनेसँग रचना शक्ति हुनै पर्छ भन्ने छैन र धेरैसँग हुँदैन तर पनि

राष्ट्रिय जागरण र चेतनाका साथसाथै लोक जीवनका विभिन्न पक्षलाई टपक्क टिपेर गीतको बान्कीमा ढाल्दै कर्णप्रिय आवाज पस्कन माहिर छन् उनी । उनका गीतले नेपाली लोक जीवनका

सुखदुःखका यथार्थ प्रस्तुत गरेका छन् । समाजमा हुने अमानवीय व्यवहार, निम्न वर्ग, दलित एवम् लैङ्गिक आधारमा गरिने विभेदजन्य विकृति विसङ्गतिको गीतमार्फत् खुलेर विरोध मात्र होइन पद्मराज ढकालका गीतहरूमा आफ्नै गाउँठाउँ पाखा पखेरा, उकाली ओराली अनि भन्ज्याङ चौतारीका सुस्केराहरू सुसेलिएका पाइन्छन् ।

एक कुशल चालक बाटोको अधिपछि हेर्छ, घुम्ति र मोडसँगै दायँबायाँ स्टेयरिड घुमाउँछ र आवश्यकता अनुसार ब्रेक थिच्दै मनोरञ्जनका लागि गीत सङ्गीत पनि सुन्छ त्यसरी नै जीवन परिवेश मौलिकपनले हेर्दै, सुन्दै र अनुभूत गर्दै सार्थक रूपमा आफ्नो जीवनरथ कुशलतापूर्वक गुडाएका छन् उनले । फरक स्वादको अनुभूतिका लागि गीत सङ्गीतको अलावा शिक्षण, साहित्य, समाजसेवा र राजनीतिमा पनि चासो राख्छन् उनी । विशेष गरी सङ्गीत (गायन, रचना र सङ्कलन) ले चर्चाको चुली चढाउँदै छ र दिएको छ आत्मसन्तुष्टि पनि, शिक्षण पेसा एवम् शिक्षा क्षेत्रको सेवाले जीवन वृत्तिलाई सहज तुल्यायो भने कविता रचना त्यसमा पनि साहित्यको अध्ययन उनको सोख हो । हतार गरे भन्न सकिन्न सुस्तरी गए अवश्य पुगिन्छ । सुस्तरी नै सही जीवन यात्रामा निकै गति लिइ सकेका छन् बहुप्रतिभाशाली ढकालले । जीवन परिवेशका थुप्रै आरोह अवरोह, घुम्ती मोड अनि कुइनेटाहरू पार गर्दै बिस्तारै तर निरन्तर सामाजिक रूपान्तरणको

गन्तव्यतर्फ लम्कि रहेका छन्, उनी ।

पृथ्वीनारायण बहुमुखी क्याम्पस पोखराबाट बी.एससी. सम्मको अध्ययन पूरा गरेका ढकालले वि.सं.२०४२ सालमा आइ.एससी. पुरा गर्नसाथ हिमालय मावि मिजुरेमा छोटै समय पढाएर भए पनि औपचारिक रूपमा अध्यापन कार्य सुरु गरेको पाइन्छ । त्यसपछि पोखराकै पुरानो निजी विद्यालय हयाप्पी बोर्डिङ स्कुल हुँदै सेन्ट मेरिज मा.वि. सम्मको अध्यापन अनुभव छ उनीसँग । वि.सं. २०५२ सालमा ग्लोबल कलेजियट उमाविको स्थापना गर्ने परिकल्पनाकारहरू शिक्षासेवी बाबुराम पन्त, नन्दलाल त्रिपाठीहरूमध्ये एक हुन् पद्मराज ढकाल । भनिन्छ, एकलैले देखेको सपना फगत सपना हो मिलेर देखिएको सपना वास्तविक । तिनै स्वप्न द्रष्टाद्वारा देखिएको शिक्षा सेवाको सपना आज वास्तविक भएको छ र पोखरेली समुदाय लाभान्वित भएको छ, ग्लोबल कलेजियटबाट । हाल, सोही शिक्षालयमा संस्थापक उपप्राचार्य एवम् गणित शिक्षकका रूपमा कार्यरत छन् ढकाल । शिक्षणको अलावा गीत सङ्गीतको ज्ञान पनि दिलाउँछन् । उनी आफैँले सङ्कलन गरेका कौरा, सोरठी, भ्याउरे, धिमाल गीतहरूमा गराएका नृत्यहरूले विभिन्न स्थानीय देखि राष्ट्रिय स्तरका प्रतियोगिताहरूमा पुरस्कृत भएका छन् । विद्यालयीय स्तरको शिक्षा ग्लोबल कलेजियटमा नै लिएकी र हाल सोही विद्यालयकी शिक्षिका सुमधुर स्वरकी धनी ऋतु

लामा (सिङ्गिङ् स्टार-२०६.) उनकै उत्पादन हुन् भन्दा अत्युक्ति नहोला ।

नेपाल चीन प्रतिष्ठानको अध्यक्षका हैसियतमा काम गरिसकेका उनी हाल लेखनाथ साहित्य प्रतिष्ठान (अध्यक्ष), प्रगतिशील लेखक संघ, हिमाली सांस्कृतिक परिवार, राष्ट्रिय जन

सांस्कृतिक महासंघ, अलिमियाँ लोक वाङ्मय प्रतिष्ठान लगायत दर्जनौँ सामाजिक सङ्घ संस्थामा क्रियाशील छन् । लाग्छ, आफूलाई गीत सङ्गीतको विद्यार्थी ठान्ने ढकाल सर कहिल्यै पनि मान सम्मानको तिरसना राखेर गायन र सिर्जन कर्ममा होमिएनन् । तैपनि गलामा कला, काँधको जिम्मेवारीको कुशल सम्पादन पछि मान सम्मानले उनलाई अङ्कमाल नगरी रहन सकेन । जहाँ प्रतिभा त्यहाँ पुरस्कार । पोखरा र लेखनाथमा एकल गायन गरिसकेका उनी अलिमियाँ लोक वाङ्मय पुरस्कार (२०६०) सामाजिक रूपान्तरणका लागि नागरिक समाज काठमाडौँ (२०६६), राष्ट्रिय जन सांस्कृतिक महासंघ कास्की (२०६७), सप्तरङ्गी सांस्कृतिक प्रतिष्ठान, पोखरा (२०६९), विश्व सङ् गीत सम्मान (२०७०), राष्ट्रिय जन सांस्कृतिक महासङ्घ नेपाल (२०७१) लगायत दर्जनौँ सङ्घ संस्थाबाट सम्मानित भइ सकेका छन् ।

सरलता, सहजता र हार्दिकता लोकगीतका विशेषता हुन् मिठो लोकगीतजस्तै सरल, सहज र हार्दिक लाग्छ उनको व्यक्तित्व पनि । उनी अत्यन्त मृदुभाषी, सहृदयी र विनयी छन् ।

बाहिरबाट हेर्दा उनको सामाजिक व्यक्तित्व जति आकर्षक छ त्यतिकै सुन्दर छ उनको पारिवारिक एवम् आन्तरिक व्यक्तित्व पनि । एक धर्मपत्नी मनकुमारी ढकाल दुई छोरीहरू दर्शना र सिर्जना अनि एक छोरा निर्मल सहितको सानो परिवार छ उनको । अरूलाई मनोरञ्जन दिएर कला र सङ्गीतमा योगदान दिनेहरूको आन्तरिक जीवन सङ्कटमा परेका घटनाहरू पनि हाम्रा समाजमा बग्नेछन् छन् तर पनि ढकाललाई पूर्ण पारिवारिक सन्तोष छ । छोरा छोरीहरू देश विदेशमा उच्च शिक्षा लिइ रहेका छन् । सरल जीवन बिताउने ढकालका खानपिन लगायत भौतिक चिजका विशेष सोख केही छैन । गीत सङ्गीतमा मात्र लागेर जीवन निर्वाह गर्न अबै कठिन छ भन्दै यसलाई व्यावसायिक बनाउन कलाकारहरूले थप सङ्घर्ष गर्नु पर्ने देख्छन् उनी । यस क्षेत्रमा लाग्नेहरूले आफ्नो पेसालाई आफै मर्यादित, सम्मानित र व्यावसायिक बनाउनु पर्ने स्पष्ट धारणा छ उनको ।

भर्खै पात अर्को पलाउँछ...नदिउँ दोष जन्मेको दिनलाई ...पीर जान्छ खुसी आउँछ...

पद्मराज ढकालकै स्वर रहेको गीतको सानो अंश हो यो । पुराना पात खस्नु र नयाँ पात पलाउनु प्राकृतिक नियम हो । मानिसको पनि जन्मपछि मरण हुन्छ तर उसको योगदान कहिल्यै मर्दैन । हिमालजस्तै विशिष्ट र पवित्र लोक संस्कृतिको जगेर्नामा कम्मर कसेर अमर बनेका धर्मराज थापा, अली मियाँ र तारादेवीहरू पछि पद्मराज ढकाल, हरिदेवी कोइराला, लोचन भट्टराई, नारायण रायमाझी, प्रजापति पराजुली, पुरुषोत्तम न्यौपाने, सर्मिला गुरुङहरू सांस्कृतिक जागरणमा लागि रहेका छन् । नेपाली लोक संस्कृतिको सम्वर्धन गर्दा छहारी दिइ रहन यी प्रतिभाहरू लम्किए रहन् साथै भावी पुस्ताले आफू जन्मेको दिन अर्थात् भाग्यलाई सरापेर होइन कर्म र साधनाद्वारा आफ्नो भाग्य आफै निर्माण गर्ने सतत् प्रेरणा पाइरहन्, शुभकामना !

मन

बाह्रखरीको सभामा बैठक चल्दै थियो । शब्द संसारका ठुला ठुला अक्षर बैठकमा सहभागी भएका थिए । सभाको सुरुवात सभा नायक क ले मञ्चमा उठेर भन्न लागे-

क : आजको वाद विवाद सुरु गरियोस् ।
(यत्तिकैमा न अक्षर उठेर भन्न लागे ।)

न : म 'नाम' हुँ, 'नायक हुँ', म प्रति सबै 'नतमस्तक' हुन्छन्, तँ 'म' शब्द त केही पनि होइनस् ।

म : हा हा हा हा- म 'माया' हुँ, 'माताको ममता' प्रिय 'मणि' हुँ, तँ त, नाक कटुवा 'नकटो' होस्, त जाबो मसँग के बराबर गर्न सक्छस् ।

न : तँ त सबै सामान नष्ट गर्ने 'मुसो' होस्, मति भ्रष्ट भएको 'मूर्ख मनुष्य'

होस, म त नवीन सुरुवात हुँ, 'नरम' र 'नर नारायण' हुँ, म : न क र ा - न क र ा , अहिले फेरि तेरो पुरा नक्सा बिगिरि दिउँला, ज्यादा हल्ला नग 'नकचरो'

न : तँलाई मति भ्रष्ट मान्छे, आफू खुब मासुम मानिस बन्न खोज्छस्, तँलाई कंस 'मामा',

म : म स्वास्थ्यबर्धक 'मह' हुँ, सबैको आस्थाको केन्द्र 'मन्दिर' हुँ, आमाको प्यारो 'माइतीघर' हुँ, सबैले जप्ने 'मन्त्र' हुँ, तँलाई 'नारद' !

न : सबैले जप्ने 'मन्त्र' पनि होस्, किसानहरूको रगत चुस्ने 'मन्त्री' पनि होस्, किसानहरूको लागि खराब 'मौसम' पनि होस्, तँ जाबो 'मूलाको साग' ले, केही धाक लगाउनु पर्दैन बरु मलाई 'नमस्कार' गर, र चूप लागेर बस् ।

म : भयो भयो 'नाटक नगर', 'नालायक' बरु अलि 'नरम' बन्न सिक् मसँग (दुवैमा एकदम चर्काचर्की विवाद चल्दै थियो त्यत्तिकै न अक्षर उठेर भन्न लाग्यो ।

ज : चुप लाग, चुप यसरी तिमीहरूको भगडा कहिल्यै पनि सकिँदैन बरु तिमीहरू दुबै मिलेमा संसारमा यस्तो शब्द बन्दछ जुन शब्द मिलेमा सबै कुरा मिल्दछ र त्यो हो "मन" त्यसैले सबैले मन मिलाउनु होस् र जीवनमा मङ्गल ल्याउनु होस् (सभा सकिन्छ) ।

अशोक बराल
कार्यालय सहयोगी

क ख ग घ ङ
च छ ज झ ञ
ट ठ ड ढ ण
त थ द ध न
प फ ब भ म
य र ल व स
ष श ह
क्ष त्र ज्ञ

नबिर्स है तिमी

सावित्री कँडेल भण्डारी
(शिक्षिका)

नबिर्स है तिमी यो मातृभूमि
मातृस्वरूपिणी धर्ती हुन् भन्ने !
नबिर्स है तिमी यो मातृभाषा
ममतामयी मायाकी खानी हुन् भन्ने !

नबिर्स है तिमी आफ्नो भेषभूषालाई
साडी-चोली दौरा-सुरुवाल र टोपी भन्ने !
नबिर्स है तिमी आफ्नो इतिहासलाई
सहासी र गौरवशाली नेपाली हौ भन्ने !

नबिर्स है तिमी आफ्नो परिचयलाई
सगरमाथा देशवासी हुँ भन्ने !
नबिर्स है तिमी आफ्नो कर्तव्यलाई
स्वाधीनता प्रिय नेपाली हुँ भन्ने !

नबिर्स है तिमी आफ्नो सभ्यतालाई
आधुनिकताको एउटा सीमा हुन्छ भन्ने !
नबिर्स है तिमी आफ्नो अस्मिताको परिधिलाई
काया प्रदर्शन निन्दनीय खेल हो भन्ने !

नबिर्स है तिमी यो आधुनिकताभित्र
भयानक कोलाहल लुकेको हुन्छ भन्ने !
नबिर्स है तिमी यो मातृभूमिलाई
मातृस्वरूपिणी धर्तीको मन रुन्छ भन्ने !

हली दाइ

ओम निर्दोष
(पूर्व शिक्षक)

हलो जोत्ने हली दाइ
भारी बोक्ने भरिया भाइ
एकैछिन आराम गरन
पूर्व रातो भएको हेरन
हलो जोत्ने हली दाइ...

सामन्तीको शासन हेर गइ सक्यो
न्यायप्रेमी जनताको जित भइ सक्यो
हिमाल पहाड तराई खुसी भएका छन्
अब तिमी अगाडि बढ दह्रो बनाई मन
हलो जोत्ने हली दाइ...

पिरतीका फुलहरू अब फुलि सके
उजाड डाँडा काँडाहरू हरिया भइ सके
डाँफे, मुनाल, कोइलीहरू गीत गाउँछन्
अब तिमी अघि बढ दह्रो बनाई मन
हलो जोत्ने हली दाइ ।

MORE THAN A DECADE LONG EXPERIENCE AT GCS

(SLC Batch, 2071)

GLOBAL COLLEGIATE Higher Secondary School

Ranipauwa, Pokhara

P.O. Box No.: 345

Tel.: +977 61 524604, 527813, 535817

E-mail: gcpower@globalcollegiate.edu.np
gcpower52@gmail.com

URL: www.globalcollegiate.edu.np

www.facebook.com/gcpower